

Dr. Marcell Mihály:

LELKIGYAKORLATOK – REKOLLEKCIÓK – ELMÉLKEDÉSEK

III. sorozat

(Általános bevezetés eleje olvasása szükséges: 1. kötet!)

103. kötet

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
Szerkesztői megjegyzések	11
LELKIGYAKORLATOK	11
A LELKIGYAKORLATOK „ÁTHANGOLÁSÁNAK” MINTÁI, ...	11
főgondolat: „VITA MUTATUR, NON TOLLITUR”	11
Előszó	11
Bevezetés	12
I. Alapbeszédlánc	12
1. beszéd: „Egybegyűltünk, óh nagy Isten...”	12
2. beszéd: Az Isten az emberi élet Teremtője	14
3. beszéd: Isten az emberi élet Segítője	15
Az első nap esetleges rekolléciója: Az Istenre figyelő ember	17
4. beszéd: Az ember az Isten adta élet megrontója	18
5. beszéd: Az Isten az emberi élet Bírája	19
6. beszéd: Isten az emberi élet örök Ítéelője	21
A második nap rekolléciója: Az istenes élet módja	22
7. beszéd: Isten az emberi élet Üdvözítője	23
8. beszéd: Isten az emberi élet örök tartalma	23
9. beszéd: Istentől, Istennel és Istenhez!	23
A harmadik nap rekolléciója: Az élet helyes szolgálata	23
10. beszéd (záró közös szentáldozás): Az Isten világitó élettüzei vagyunk	23
II. beszédlánc A falu egyszerű népének szóló átírás	23
1. beszéd: Peregnek a napok	24
2. beszéd: De kicsoda a pergető?	24
3. beszéd: Milyen célra tör az élet?	24
4. beszéd: Enyém a felelősség!	24
5. beszéd: Istené az ítélet	24
6. beszéd: Kezemben az Isten adta irányító hatalom	25
7. beszéd: Oltáron át csordul a Kereszt éltető patakja	25
8. beszéd: Az örök élet egész életem boldogító jutalma	25
III. beszédlánc: Városi népnek tartható lelkigyakorlat	25
1. beszéd: Hogyan ítéelhető meg az élet emberi szemszögből?	25
2. beszéd: Hogyan ítéelhető meg az élet isteni szemszögből?	26
3. beszéd: Melyik szemszög szerint éltem életemet?	26
4. beszéd: Milyen ítélettel ítéli Isten az életemet?	26
5. beszéd: Hogyan rendezzem földi életemben örök életemet?	27
6. beszéd: Hogyan gazdagítja életemet az Isten atyai szeretete?	28
7. beszéd: Hogyan lehetek én az Úr örök otthonának boldog lakója?	28
8. beszéd: Múlándónak látszó élet – örök élet	28
IV. beszédlánc: Hívőknek általában	28
1. beszéd: Lássunk bele Isten terveibe!	28
2. beszéd: Alakítsuk életünket Isten terve szerint!	29
3. beszéd: Örök értéké alakítsuk magunkat Isten terve szerint!	30
3. beszéd: Isten terve szerint végnélkülivé alakítom az életemet	31
4. beszéd (külön elmélkedés nők számára): Az áldozatos szeretet	31
5. beszéd (külön elmélkedés férfiak számára): Az élet Sámsonjai	32
V. beszédlánc: Az értelmiségi férfínépet tartja szem előtt	33
Tervezet	33
I. nap: via illuminativa	33
II. nap: via purgativa	33
III. nap: via unitiva	33
VI. beszédlánc: Az értelmiség asszonynépének mondható	33
Tervezet	34
I. nap: via illuminativa	34
II. nap: via purgativa	34
III. nap: via unitiva	34
VII. beszédlánc: Magas kultúrájú férfi népnek szóló átírás Általános utasítás	34

1. beszéd: Keresem az élet értelmét.....	35
2. beszéd: Látom az élet fel- és leívelését.....	35
3. beszéd: Hallom a pesszimisták szavát.....	35
4. beszéd: Hallom az optimisták szavát.....	35
5. beszéd: Hallom a Mesterem szavát.....	35
6. beszéd: Hallom vágyaim szavát.....	35
7. beszéd: Élem a hitem tanítását.....	35
8. beszéd: Élvezem égi Atyám boldogságát.....	35
VIII. beszédlánc: A nagyobb diáknép (felsőbb iskolások, tanoncok stb.) részére fogalmazva át a tételeket.....	35
Bevezetés.....	35
I. nap: via illuminativa.....	36
1. beszéd: Honnan jöttél? (Életeredet-kérdés).....	36
2. beszéd: Merre tartasz? (Életút-kérdés).....	36
3. beszéd: Mi a te sarkalló erőd? (Élet gyökere).....	36
4. beszéd: Meddig terjedjen életed?.....	36
II. nap: via purgativa.....	36
5. beszéd: Mindig erősebb lettél?.....	36
6. beszéd: Mindig isteni életet éltél?.....	36
7. beszéd: Mindig Isten ítélete szerinti életet várhatsz?.....	36
8. beszéd: Mindig veled az élő Isten!.....	36
III. nap: via unitiva.....	36
9. beszéd: A Kereszt nemzedéke.....	36
10. beszéd: Az isteni nemzedék élete.....	36
11. beszéd: A tiszta vér ifjúsága.....	36
12. beszéd: A szentek egyessége.....	36
13. beszéd: Az élő Szőlőtöke gerezedet termő venyigéje.....	36
IX. beszédlánc: Kisdíákok számára átalakítható vezető gondolat.....	36
Bevezetés.....	36
1. beszéd: Iskolai feladatok – életfeladatok.....	37
2. beszéd: A „felszínes” diák lepkeélete.....	37
3. beszéd: Az oknyomozó diák kutató élete.....	37
4. beszéd: A mindig „jót látó” diák nemes élete.....	37
5. beszéd: A „befelé forduló” diák élete.....	38
6. beszéd: Az „ég felé táruló” diák isteni élete.....	38
7. beszéd: A „self-made man” sarjadozó élete.....	39
8. beszéd: Az Isten bizonyítványa szerinti diák élete.....	39
X. beszédlánc: Nagydiákoknak szóló átírás.....	40
Bevezetés.....	40
1. beszéd: Swift szemüvegén.....	40
2. beszéd: Nietzsche szemüvegén.....	40
3. beszéd: Bacchus és Venus szemüvegén.....	40
4. beszéd: Schopenhauer – Hartmann szemüvegén.....	40
5. beszéd: Szent Ágoston szemüvegén.....	40
6. beszéd: Dante szemüvegén.....	40
7. beszéd: Beethoven szemüvegén.....	41
8. beszéd: Mesterünk lelkén keresztül.....	41
XI. beszédlánc: A nagyobb leányoknak szóló beszédvázlatokat foglalja magában.....	41
Bevezetés.....	41
I. nap: via illuminativa.....	41
1. beszéd: Évák vagyunk (Életforrások!).....	41
2. beszéd: Így – igazi értékek vagyunk (Önértékek ne legyenek eltúlozva).....	41
3. beszéd: A csobogó patak dala (Isten szavát daloljuk).....	41
4. beszéd: A napsugár tánca (Isten fényét hordozzuk).....	41
II. nap: via purgativa.....	42
5. beszéd: A kiáradó sodródás „mocsarai” (Nimfák).....	42
6. beszéd: A napsugár csókja (Az atyai szeretet).....	42
7. beszéd: Az isteni Mester mellett.....	42
8. beszéd: A „szent asszonyok” együttesében.....	42
III. nap: via unitiva.....	42
9. beszéd: A tisztaság köntösének szövőszékénél.....	42

10. beszéd: A Szűz Anya lábánál	42
11. beszéd: Az otthon csendjében	42
12. beszéd: A templom magányában	42
13. beszéd: Hófehéren – Isten oltáránál.....	42
XII. beszédlánc: A kisgyermek számára próbálja beállítani az élet nagy igazságait.	42
Bevezetés	42
I. nap: via illuminativa	42
II. nap: via purgativa	43
III. nap: via unitiva.....	43
XIII. beszédlánc: Rendi asszonynépnek szóló lelkigyakorlati tetteket foglalja magában.....	43
Bevezetés	43
I. nap: via illuminativa	43
II. nap: via purgativa	43
III. nap: via unitiva.....	43
XIV. beszédlánc: A kispapokat tartja szem előtt	44
Bevezetés	44
I. nap: via illuminativa	44
II. nap: via purgativa	44
III. nap: via unitiva.....	44
XV. beszédlánc: Papoknak szóló beszédeket foglalja magában	44
Bevezetés	44
I. nap: via illuminativa	45
1. beszéd: Az Isten alkotta élő ember	45
2. beszéd: A lelki élet olthatatlanul követelő vágya	45
3. beszéd: A töltekezni akaró ember.....	46
4. beszéd: Az örök élet felé igényeskedő ember	46
II. nap: via purgativa	46
III. nap: via unitiva.....	46
XVI. beszédlánc: Vita, vita, vita! – papoknak	46
1. beszéd: Vita datur	46
2. beszéd: Vita evelvatur.....	46
3. beszéd: Vita beatificatur	46
Az Úr „annalesei”	47
I/: Vegyes hallgatóságnak	47
I nap: (via illuminativa): Örök szolgálatban	47
Bevezetés: Az Úr „annalesei”	47
1. beszéd: Az Úr szent szolgálata.....	47
2. beszéd: Az egyéni élet állandó vizsgálata	47
3. beszéd: A lélek szárnyalásának szent szolgálata	48
II/: Vita mutatur, non tollitur (átszerelve nők részére)	48
III/: Az élet örökké tartó isteni ajándék (átszerelve népmisziós beszédekké).....	48
IV/: Vita vel mors? (átszerelve ifjúsági lelkigyakorlatlata).....	48
V/: Jézuska örök társai (átszerelve gyermek rekollekcióvá).....	48
VI/: Vita, vita, vita! (Átszerelve papi lelkigyakorlatokká:.....	48
Lelkigyakorlatos tervezetek.....	48
Első tervezet	48
VITA MUTATUR, NON TOLLITUR	49
Második tervezet.....	49
VOS ESTIS LUX TERRAE.....	49
Harmadik tervezet.....	49
Két lelkigyakorlatos beszéd.....	49
Bevezető beszéd: „Követségben járunk!”	49
1. beszéd: Minek teremtett engem az Isten?	49
2. beszéd: Hol lakik az Isten?.....	50
„Vita mutatur – non tollitur”-hoz: plébániai rekollekció	51
1. beszéd: Az örök mozgó élet	52
2. beszéd: Az élet kivirágzó vesszei	52
3. beszéd: Az önmagát alakító perpetuum mobile.....	52
4. beszéd: Az életerő felhalmozói és értékesítői.....	52
5. beszéd: Az örök élet „életrévé”	52

Rekollektációs elmélkedések – hittanárok részére.....	52
1. elmélkedés: Crux – Lux.....	52
2. elmélkedés: Crux – Dux	53
(Elmélkedéshez:)	54
A bűn titkos útjának megtörése.....	54
DUC IN DESERTUM.....	54
Hogyan juthatunk a lélek mélyére?	55
A GENEZÁRET TAVÁN HAJÓZÓ ALVÓ KRISZTUSNÁL.....	55
I. nap: Az alvó Krisztus hajóján.....	55
1. beszéd: Aki mindig szólt hozzánk.....	55
2. beszéd: Hogy felel Isten jelenlétére az ember?.....	56
II. nap: A viharverte csónak apostolnépe között.....	57
1. beszéd: Az Isten követői	57
2. beszéd: A fölébredt Mester segítségével.....	58
III. nap: Genezáret tavának Mesterével.....	59
1. beszéd: Az ébrenlévő Mesterrel	59
2. beszéd: Az élet forrásai.....	60
AZ EMBER ÖRÖK ÚTITÁRSA	62
I. nap.....	62
1. beszéd: Istenatya a mi Útitársunk.....	62
II. nap.....	64
2. beszéd: Jézus Krisztus az Atya küldötte látható Útitársunk	64
III. nap.....	66
3. beszéd: Az „Útitársunk” életmunkája.....	66
4. (befejező) beszéd: Örök Útitársunkkal az új élet útján	68
(változat:) Örök útitársaink.....	69
AZ ISTEN ÖRÖK FÉNYCSÓVÁJÁBAN	69
I. nap (via illuminativa).....	69
Bevezetés.....	69
1. beszéd: Isten örök tervének fényében.....	69
II. nap (via purgativa).....	71
2. beszéd: Isten szemének fényében.....	71
III. nap (via unitiva).....	72
3. beszéd: Az Isten szeretetének tűzében.....	72
4. (befejező) beszéd: Magában az Istenben.....	74
UO PROPERAS, HOMO?.....	75
I. nap (via illuminativa).....	75
1. beszéd: A titkos hang beszéde.....	75
II. nap (via purgativa).....	76
2. beszéd: Az „élő visszhang”.....	76
III. nap (via unitiva).....	76
3. beszéd: Zengő-e most is Isten és ember életedala?	77
4. (befejező) beszéd: Az állandó lélekkapcsolat.....	77
A CSALÁDI SZENTÉLY.....	78
Kidolgozandó módszer.....	78
I. nap.....	78
Általános bevezetés: A főoltár képe.....	78
1. beszéd: A család feje	78
II. nap.....	79
2. beszéd: A család lelke.....	79
III. nap.....	79
3. beszéd: Az élet gyümölcse és a jövő reménye.....	79
Kire vársz?.....	79
A LÉLEKNEMESÉDÉS ÁLLOMÁSAI.....	80
I. nap (via illuminativa): Az élet földi értékeinek leszerelése.....	80
Bevezetés.....	80
1. beszéd:	80
2. beszéd: Isten ajándéka fényében való értéklés	80
3. beszéd: És ha helytelenül „élvezed” csak az életet?	80
4. beszéd:	80

II. nap (via purgativa): Az ember lélekáhitózásának felmérése	80
1. beszéd: Az eget felé való emelkedés.....	80
2. beszéd: A szellemi értékek felismerése.....	81
3. beszéd: Az égi fény áhitózása	81
4. beszéd: Az isteni kegyelem leereszkedése	81
III. nap (via unitiva): Az életem istenivé nemesítése	81
1. beszéd: Az Isten kegyelmével izzított lélekkel járok.....	82
2. beszéd: Az Isten szeretetének tüzenél izzásban cselekszem.....	82
AZ ÖRÖK ÉLETBE SEGÍTŐ „LÁTOGATÁSOK”	82
AZ ÚR KÖVETEINEK LÁTOGATÁSA	82
I. nap(via illuminativa): Mik és kik az Isten követői?	82
1. beszéd: A világ.....	82
2. beszéd: A lélek	82
3. beszéd: A törvény.....	82
4. beszéd: A sugallat.....	82
II. nap (via purgativa): Mik a bűn következményei?.....	82
1. beszéd: Az emberi gyarlóságok.....	83
2. beszéd: A mardosó lelkiismeret.....	83
3. beszéd: A félelmetes halál.....	83
4. beszéd: A hit, remény és szeretet.....	83
III. nap (via unitiva): Égbe segítő kegyelem.....	83
1. beszéd: A Kereszt szent jele.....	83
2. beszéd: A jó Pásztor	83
3. beszéd: Az égi Kenyér	83
4. beszéd: Az égiek kara	83
5. (befejező) beszéd: Az örök Vendéglátó.....	83
II. (folytatólagos) lelkigyakorlat címe: AVE MORS	83
I. nap (via illuminativa): Születés – halál?	83
Bevezetés: Születés – halál.....	83
1. beszéd: Az „élet lehelete”	83
2. beszéd: A halál – az emberi bűn büntetése.....	84
3. beszéd: Véges-e, vagy végnélküli-e az élet?.....	84
4. beszéd: Mi alakítja boldoggá, vagy kárhózzottá a végnélküli életet?.....	84
II. nap (via purgativa): Halál – kereszthalál.....	84
1. beszéd: Isten követe – a halál.....	84
2. beszéd: A földhöz ragaszkodóknak – zörgő csontváz.....	84
3. beszéd: Ítéletre szól a hangja.....	84
4. beszéd: Halál és kereszthalál.....	84
III. nap (via unitiva): Életkiteljesülés.....	85
1. beszéd: A húsvéti feltámadás csodás harsonázója.....	85
2. beszéd: A földi „szentek egyességébe” kísérő égi dal	85
3. beszéd: Az örök kapukhoz juttat az „Isten angyala”.....	85
4. beszéd: Isten országába vezet a „drága követ”	85
5. (befejező) beszéd: Örök otthonunkban	85
III. (befejező) lelkigyakorlat címe: GLORIA TIBI – VITA VICTRIX!	85
I. nap (via illuminativa): Az élet fokozatai	85
Bevezetés: Quid sit vita?	85
1. beszéd: Vita vegetativa	85
2. beszéd: Vita sensitiva	86
3. beszéd: Vita spiritualis.....	86
4. beszéd: Vita supernaturalis	86
II. nap (via purgativa): Szabadakarat	86
1. beszéd: Dissolutio vitae naturalis	86
2. beszéd: Amissio gratiae supernaturalis.....	86
3. beszéd: Vita et poena aeterna.....	86
4. beszéd: Crux – sacrificium vitae	86
III. nap (via unitiva): Az igazi élet!.....	86
1. beszéd: Cum Christo.....	87
2. beszéd: In Christo.....	87
3. beszéd: In paradiso	87

4. beszéd: In gloria aeterna	87
5. (befejező) beszéd: Christus vincit – homo vivit	87
AZ ÚR ÉDENKERTJE	87
I. nap (via illuminativa): Ajándék és feladat.....	87
Bevezetés:.....	87
1. beszéd: Mit adott nekünk az Isten?.....	87
2. beszéd: Milyen feladatot jelzett nekünk az Isten?	87
3. beszéd (konszideráció): Ki vagyok én a nagyvilágban?.....	88
4. beszéd: Hogyan teljesítettem feladatomat?	88
II. nap (via purgativa): „Újjászületés”	88
1. beszéd: Hogyan zsendíthetem újjá életemet?.....	88
2. beszéd: Hogyan születik újjá a lelkem?	88
3. beszéd (konszideráció): Milyen az „új ember” lélekképe?.....	88
4. beszéd: Hogyan leszek az Úr kertjének lilomszála?	88
III. nap (via unitiva): „Újjászületés”	88
1. beszéd: Hogyan leszek az Úr igazi gyermeke?.....	88
2. beszéd: Hogyan leszek az élet sugárzó központjává?	88
3. beszéd (konszideráció): Milyen a lélekkertész élettevékenysége?.....	88
4. beszéd: Hogyan leszek az isteni élet szülőanyjává?	88
„EGO SUM VIA, VERITAS ET VITA”	88
I. nap: Via crucis.....	88
Bevezetés: Ez a Mester élettartalma	89
1. beszéd: Testi szenvedés	89
2. beszéd: Lelki gyötrelem.....	89
3. beszéd: Földi kábitás	89
4. beszéd: Lélek-éjszakák	89
II. nap: Via lucis	89
1. beszéd: Az igazság mécsei	89
2. beszéd: A világ fényei	89
3. beszéd: A lélek csillagai	89
4. beszéd: Az örök Csillag.....	89
III. nap: Via vitae.....	89
1. beszéd: Földi élet – a lélek sodrában	89
2. beszéd: Lélek élet – a kegyelem fényében	89
3. beszéd: Az örök élet kapujánál.....	89
4. beszéd: Az örök élet dicsőségében	90
Befejezés: Mester útján – Mesterhez!.....	90
REÁNK FIGYEL-E A MESTER?	90
I. nap	90
1. beszéd: Méltó vagyok-e az Ő figyelmére?.....	90
II. nap	90
2. beszéd: Méltat-e az ég Ura szeretetére?.....	90
III. nap.....	90
3. beszéd: És az én csekélységem értéke?.....	90
MIKOR ÉRDEMES EMBERRÉ LENNI?.....	90
I. nap	90
Bevezetés.....	90
1. beszéd: Milyen érték csillan az érdemes ember homlokáról?	90
II. nap.....	91
2. beszéd: Milyen érték csillan az érdemes emberek világában?.....	91
III. nap.....	91
3. beszéd: Milyen élet bontakozik ki az érdemes ember lélekvilágából?.....	91
Az igazi emberszemlélet	91
Sinus prequanter contra „mundano”.....	91
A VILÁG EREDETE ÉS SORSA	91
I. nap (via illuminativa): Az Úr kezéből	91
Bevezetés.....	91
II. nap (via purgativa): A góg erejéből	92
III. nap (via unitiva): A győzelmes Istenember.....	92
Befejezés	92

AZ ÚR HATALMA NAGY.....	92
I. nap (via illuminativa): A Teremtő Úr	92
Bevezetés: „Dicsőít Téged, nagy égi Teremtő...”	92
II. nap (via purgativa): Az ítélő Úr.....	92
III. nap (via unitiva): A kegyelmes Úr	92
REKOLLEKCIÓK	93
„ÉLETVONULAT...”	93
1. beszéd: Szárnyszegés.....	93
2. beszéd: Feltámasztás.....	93
3. beszéd: Vitae regeneratio.....	94
4. beszéd: Vita creativa.....	94
ÉLETLEMÉRÉS	95
1. beszéd: A küldetés értéklése	95
2. beszéd: Hogyan sáfarkodtál?.....	95
3. beszéd: Az Úr ítéle.....	95
4. beszéd: A búcsú örömhíre.....	96
5. beszéd: Milyen legyen a jövő?.....	96
Áldozásra: Az égi Kenyér és égi Kehely erejében!	96
MATER ECCLESIA	96
1. beszéd: Mater mea est Ecclesia.....	96
2. beszéd: Donatrix est Ecclesia.....	96
3. beszéd: Mater – pro Matre Ecclesiae.....	97
RELIGIO.....	97
1. beszéd: Religio mundi	97
2. beszéd: Életem isteni megítélése.....	97
3. beszéd: Vitae religiosae fructus.....	97
„TÖRTETÉS ÉS ÉRKEZÉS...”	98
1. beszéd: A „föld lépcsőin” az „egkek magasságáig” török	98
2. beszéd: Az itteni „élethe gy csúcsáról” az örök haza paradicsomába jutok	98
ELMÉLKEDÉSEK.....	98
AZ ELMÉLKEDÉS MÓDJA:.....	98
1. beszéd: A lélek elmélyedése	98
2. beszéd: A lélek döntései	99
3. beszéd: Az elmélkedés anyaga	99
4. beszéd: Az élet iskolája.....	99
5. beszéd: A nagy, vagy kis események?.....	99
6. beszéd: Az Úr élete.....	99
7. beszéd: Az Úr belső élete.....	99
8. beszéd: Az Úr cselekedetei	99
9. beszéd: Az Úr kísérete.....	99
10. beszéd: Égiek – földiek.....	99
11. beszéd: Kinyilatkoztatások	99
12. beszéd: Emberi értékeket osztó Atya.....	99
13. beszéd: Feladatok elé állított emberek	99
14. beszéd: Az elmélkedés helye.....	99
15. beszéd: Templom	100
16. beszéd: Otthon.....	100
17. beszéd: Úton.....	100
18. beszéd: Az elmélkedés ideje	100
19. beszéd: Reggel! Reggel!	100
20. beszéd: És a nap bizonytalan perceiben	100
21. beszéd: Az elmélkedés módja	100
22. beszéd: „Deus in altum”.....	100
23. beszéd: Az elmélkedés eredménye	100
24. beszéd: Tisztuló kódok	100
25. beszéd: Világosuló értelem	100
26. beszéd: Tisztuló élet	100
27. beszéd: Könnyedén beszélő ajak	100
28. beszéd: A csorduló forrás.....	101
29. beszéd: Isteni hirdető lélek.....	101

30. beszéd: Istennel élő ember	101
Deducebat illos in desertum.....	101
A SZERETET PARANCSOLATA – Mottó: Szeresd Uradat!.....	101
1. elmélkedés: Emberi értékek	101
2. elmélkedés: A mi legnagyobb kincsünk	101
3. elmélkedés: A szeretet útjai	101
1. elmélkedés: Belső világunk.....	102
2. elmélkedés: Sarjadoszó életünk.....	102
3. elmélkedés: Örök értékeink.....	102
Improvizált rövid meditációk	103
1. elmélkedés: „A BÁRKA TOVAHALADT A VIZEKEN...” – A LELKEK TALÁLKOZÁSA	103
2. elmélkedés: „AZOK HALLGATTAK...”	103
3. elmélkedés: A MESTER SZÓLT	103
4. elmélkedés: „... KÉRDÉ A FARIZEUSOKAT...”	104
5. elmélkedés: „SZABAD-E SZOMBATON GYÓGYÍTANI?”	104
6. elmélkedés: „... NE KÍVÁNJUK MEG A ROSSZAT...”	104
7. elmélkedés: „NE LEGYETEK BÁLVÁNYIMÁDÓKKÁ”	105
8. elmélkedés: „AKI TEHÁT AZT HISZI, HOGY ÁLL, ÜGYELJEN, HOGY EL NE ESSÉK”	105
9. elmélkedés: „HŰSÉGES AZ ISTEN...”	105
10. elmélkedés: „AZTÁN BEMENT A TEMPLOMBA ÉS KIÚZTEAZOKAT...”	105
11. elmélkedés: „JÖNNEK MAJD NAPOK, AMIKOR SÁNCOKKAL VESZ KÖRÜL ELLENSÉGED...”	106
12. elmélkedés: „AZ ÉN HÁZAM IMÁDSÁG HÁZA”	106
13. elmélkedés: „EGY EMBER NAGY LAKOMÁT RENDEZETT...”	106
14. elmélkedés: „NE KÍSÉRTSD URADAT, ISTENEDET”	107
15. elmélkedés: IGAZSÁGOSSÁG	107
16. elmélkedés: „HAJNALI ÓRÁLLÁS”	108
17. elmélkedés: „BÁRMIT KÉRTEK... AZ ATYÁTÓL, MEGADJA NEKTEK”	108
18. elmélkedés: HIVATÁS.....	108
19. elmélkedés: „AZ ÚR SZOLGÁLÓ LEÁNYA VAGYOK...”	108
20. elmélkedés: „NEM MINDENKI TUDJA FÖLFOGNI EZT...”	109
21. elmélkedés: „MACSKA KÖRME”	109
I. beszédváz: „fizikai értelemben” veszi az „ötletet”	109
II. beszédváz: átvitt értelemben veszi és érti az „ötletet”	110
22. elmélkedés: „A BÚZATÁBLA”	110
1. beszéd: Az Úr táblája.....	110
2. beszéd: Az Úr kezemunkája.....	110
3. beszéd: A törölő kezek	110
23. elmélkedés: HAZATÉRŐ VÁNDORMADÁRKÉNT ÉLÜNK	110
24. elmélkedés: „UTOLSÓ ESTE...”	111
25. elmélkedés: AZ ÚTMUTATÓ KRISZTUS	111
AMEN	111
„SZENTÉLYEK...”	112
1. elmélkedés: Építsünk templomot!	112
2. elmélkedés: Az örök jelenlét.....	112
3. elmélkedés: A „kiséret” vezető dallama	112
MELYIK A NAGYOBB?	113
1. elmélkedés: Az igazság problémája.....	113
2. elmélkedés: Igazság és szeretet?.....	113
A „FÉNYEK TÖRTÉNETE”	113
A „FÉNY” ÉS A „MÉCS”	114
MIÉRT JÖTT?	114
HALADJUNK A „BETLEHEMI KISDED” NYOMDOKÁN	114
ÁLDOZATOK ÁLDOZATA	115
AZ ÚR NAGY CSALÁDJÁNAK TARTOZÉKAI VAGYUNK!	115
A VÉR ÉRTELMEZÉSE	115
A „SELF-MADE MAN”	115
1. elmélkedés: Az előkészület erőfeszítésében.....	115
2. elmélkedés: Önnevelés	116
MIATYÁNK.....	116

JÉZUS LÉLEKARCÉLE	116
1. elmélkedés: A „desiderio desideravi” vonása	117
2. elmélkedés: A belső fényt rejtve értékesítő.....	117
3. elmélkedés: Az „örök fény” – az élet köde alatt.....	117
4. elmélkedés: Az örök Áldozat – az élet forratagában	117
TERMÉSZETES ÉS TERMÉSZETFÖLÖTTI MENNYORSZÁG.....	117
I. rész.....	117
9. elmélkedés: Belépek a természetfeletti élet világába.....	117
II. rész	118
Kis sorozat.....	118
1. elmélkedés: Cum labore.....	118
2. elmélkedés: Cum amore.....	118
3. elmélkedés: Cum charitate	118
AZ „EMBER”	118
1. elmélkedés: Emberleplezés – lélek szava.....	118
2. elmélkedés: Az igazi emberarcok.....	119
3. elmélkedés: Az igazi emberszemlélet.....	119
– Elmélkedési tételek – kidolgozásra	119
1. Isten-keresés.....	119
2. Isten-találás	119
3. A beszédes gyökerek	120
4. A napsugár büntető szaváról	120
5. A „szárazsági fegyverszünet”	120
6. A hajnali szellő meséje	120
7. A köd hatalma	120
8. A munkás ember élete	120
9. Az élet kemény.....	121
10. Az emberi lélek titkos vendégei	121
11. A nagyhangú merészkedés	121
12. A halál arca	121
13. Az isteni követ köntöse.....	121
14. Az „Úr kaszásának” gyűjtő kamarája	122
15. A halál szekere	122
16. Az elválás fájdalmai	122
17. „Isten népei”.....	122
18. A külső követés	122
19. Isten és én.....	122
20. Isten jutalma.....	123
21. Isten gyötrelme.....	123
Példák – kidolgozásra	123

Szerkesztői megjegyzések

Az „Igehirdetés Lexikona” című nagy mű egészére vonatkozó szükséges megjegyzések az **általános bevezetésben** találhatóak.

*

Csaknem az egész **III. sorozatra** vonatkozik: a kéziratok a háborús időkben pusztulást szenvedtek. – A hallgatóság által lejegyzetteknek nagy részére a szerző életéből már nem futotta a teljes kidolgozáshoz és osztályozáshoz. – Itt a beosztások alapja elsősorban azt a tervet követi, hogy lehetőleg a legkidolgozottabbaktól haladjunk a csupán címetek adóig (ha tartalmi vagy időrendi szempont másként nem sugallja)...

*

Erkölcsei szempontból fontos itt is hangsúlyozni: Dr. Marczell Mihály házassági vonatkozásban az „**élettárs**” szép magyar kifejezést régi: kizárólag **szentségi** házasság értelmében használja!!

* * *

LELKIGYAKORLATOK

A LELKIGYAKORLATOK „ÁTHANGOLÁSÁNAK” MINTÁI,

főgondolat: „VITA MUTATUR, NON TOLLITUR”
(1962, kidolgozott és kidolgozatlan részek)

Előszó

Isten nevében és áldó kegyelmének leedsésével induljanak útnak ezek a kötetek, amelyek **lelki gyakorlatokat** és **rekollekciókat**, illetve vázlatokat és tervezeteket közölnek.

Küldetésük nem tanító, hanem igénytelen útbaigazító, illetve gondolatokat ébresztő. Aki ugyanis erre a hivatásra hivatott, az nem szorul tanításra, de talán elfogad néhány útmutatást és lélekindítást.

A most kezdődő sorozat abból a gondolatból indul ki, hogy – a Szt. Ignác-féle örök útjelzést követve – „via illuminativa”, „via purgativa” és „via unitiva” alapvetésén járva fejtegetendő a lelki magány anyaga. De, természetesen, hogy ez az egyetemes és mindig irányító alapvetés úgy értelmezendő, hogy a gyakorlati alkalmazásban mindig újabb és újabb gondolatkört vessen a „magányba vonulók” elé. Épp ezért **módszertanilag** úgy végezzük lélekmunkánkat – mi legalábbis így ajánljuk és a közlendőben így mutatjuk be –, hogy egy-egy **különállóan kiemelt igazsághoz** rögzítsük mondanivalóinkat. Amint látni fogjuk: minden egyes lelkigyakorlatnak (sőt itt-ott a rekollekcióknak is!) **külön címet** adunk, amely egységbe foglalja az összes mondanivalónkat. Itt csak utalunk erre, a vázlatok közlésénél mindig előbukkan ez a módszer.

Ami azután a **tárgyalást** illeti, arra nézve igen fontos mozzanatnak tartjuk, hogy a **hallgatóság lelki berendezettségéhez** idomuljon a beszédsor. Azért a gyermekek, leányok, serdülők, felnőttek, értelmiség, nép, szerzetesek, papok, stb. más és más **megvilágításban** hallják **ugyanazt** az isteni igét. A szöveg tartalma: isteni és változtathatatlan kinyilatkoztatás, az előadás pedig a hallgatósághoz méretezett gondolatközlés. Persze egy-egy **alapgondolat** – a hallgatósághoz méretezve – bármelyik csoportnál érvényesíthető. Hogy ezt igazoljuk, azért az **első tételt** – példaként – úgy állítjuk a sorozat élére, hogy abból lássuk, hogyan lehetne **ugyanazt a tételt** más és más hallgatóság előtt fejtegetni. A mintatétel ez léssen: „**Vita mutatur, non tollitur**”. Az első **bővebben**, majd a következők **rövidebben** utalnak a tételek kifejtésére, de mindenütt **irányító előszóban** adjuk a követendő módszer lényegét. Mindezt pedig azért, hogy a következő tételek **bármelyikét** lehessen „átszerelni”... Mélyrengésű, vagy dalosan csengő életmelódiával... De mindig az isteni kegyelem erejével! Örök élettételedd legyen: „Szóljak bár emberek vagy angyalok nyelvén, ha szeretet nincs bennem, csak zengő érc vagyok vagy

pengő cimbalom” (1Kor. 13,1).

Mivel pedig biztos igazság: mitte sapientem et nihil ei dixeris, és még biztosabban tudom, hogy csak Istennel érek eredményt, azért úgy nyújtom át testvéreimnek ezt a sorozatot: vegyék Isten áldotta kegyelemmel és olyan lélekszeretettel, amellyel kínálok, és használják még nagyobb eredménnyel, mint az „igénytelen szolga” értékesítette.

Isten nevében induló munkánkat kicsi segédeszköznek ajánljuk a lelki megújulásnak érdekében.

Budapest, 1962. Szt. Ráfael napján.

A Szerző.

Bevezetés

Kettős kérdés mered keményen a gondolkodó értelem elé: **Mors imperator**, vagy **Vita imperatrix** uralkodik-e az emberiség felett?... Az első pillanatra az első felé hajlik az ember, mert mindennek pusztulását látja a megfigyelő, de mélyebb elgondolással a második után vágyakozik, mert eleven dübörgéssel követeli az élet diadalát... Quo me vertam? – Ez a kérdés üldözi a komoly embert, aki feleletet sürgető követelődzéssel az Úr házába siet, hogy **itt** hallja azt a feleletet, amely életének igazi irányát mutatja. – A pogány **Delphi-be** sietett vagy **Pythia-hoz** zárandokolt, vagy madárjósokkal szövetkezett, hogy valamit a jövőről tudjon... Mi az élet örök jövőjét akarjuk vizsgálni és ezért a templom csendjéhez zárandokolunk és így fohászkodunk: szólalj meg mindenek **Hatalmasa**, hogy hallja és kövesse szavát a föld szegény zárandoka, az élet áhító szerelmese! „Mint gondos építőmester, Isten nekem adott kegyelmével alapot vetettem, de más épít rá. Ügyeljen azonban mindenki, hogyan épít rá” (1Kor. 3,10). – Mi hallgatni fogunk és az Úr igénytelen élő hangszóróján keresztül megszólaltatjuk a mindenek Urát! Ez lesz a lelkigyakorlat tárgya, célja és valóságos értéke. Eredménye?: az **Úr irányította diadalmas, örökké boldog élet**.

Lássuk most egyenként – a különböző korú és szellemi igényű hallgatóságot figyelembe véve – az eltérő **kidolgozási** formákat. – Az **első lelkigyakorlat** szóljon **missziókban** gyülekező néphez.

I. Alapbeszédlánc

A szentbeszéd első csoportjának alaphangja: **via illuminativa**

1. beszéd: „Egybegyűltünk, óh nagy Isten...”

Bev.: Zengő imánk zengte: „Egybegyűltünk, óh nagy Isten, buzgó imádásodra...” Az a mi célunk, hogy Istenhez menjünk, Vele lelkünk ügyeiről beszéljünk és azután Tőle az újjászületett életünk számára az Ő kegyelmét kikérjük. Máriához is könyörgünk, de sokszor világi dolgokért; most kizárólag **lelkünk** újjáteremtéséért imádkozunk. Összejövetelünkön, a templom csendjében történvén, két módon közeledünk az Istenhez.

1. Távol húzódunk most a világtól.

Azzal a gondolattal induljunk: hol és hogyan pereg le éltünk?

a) Figyeljük csak meg: köznapi életünk a föld, a kenyér, az anyagi élet körül mozog. Reggeltől túrjuk a földet, dolgozunk a gyárban, iskolában vagy íróasztal mellett. Jól van ez így. A közmondás szerint is: „munkásság az élet sója”. Az Írás is így szól: „Hat nap van munkára rendelve...” (Lk 13,14). Azért mondja a Mester is a példabeszédben: „Mit ácsorogtok itt egész nap tétlenül?” (Mt 20,6).

„Menjete ti is a szőlőmbe” (Mt 20,7). De már az Úr a teremtés után ezt parancsolja: „...uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain s minden állaton, mely mozog a földön” (1Móz. 1,28); majd meg a büntetésnél is ezt mondja: „Arcod verejtékével edd a kenyeredet...” (1Móz. 3,18). Így tehát a munka szent kötelesség – az első szavak nyomán; sőt életünket szolgáló szent eszköz; még büntetés jellegét is a szenvedő munka hirdeti. Legyünk tehát készségesek végzésükben. Mindez pedig azért kell és szükséges, mert erőfeszítésünk nyomán szebbé, jobbá, használhatóbbá lesz a világ. Lesz hová nyúlni a tél és szűk esztendő idején. Ne felejtsetek: ti szépítitek a világot és ti gyűjtötök a hét szűk esztendő részére.

b) Bár mindez így van, most mégis azt mondom nektek, hogy a szükséges munka végzése mellett **többet** törődjete lelketekkel. Hat nap a munkáé, most legyenek **vasárnapok** a következő esték, hogy

így **magatokkal** és **örök életetekkel** törődjétek. – Nem ismeritek a Mester szavait: „Adj számot a vagyonezedésről” (Lk 16,2)? Vagy ezt a mondatát: „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelke kárt szenved?” (Mt 16,26)? – Hogy fogjuk ezt megvalósítani? Adott időben, a hívó harangszóra ide gyülekezünk. Gondjainkat a templom küszöbén letéve **lelkünk** gondjaival érkezünk. Meghallgatjuk a szent ígéretet és elgondolkodunk rajtuk. Könyörögve könyörgünk, hogy Urunk legyen kegyelmes mihozzánk. Végül törekedjünk arra, hogy a misszió szent ideje tökéletesebbé teremtsen benneteket. „Ha valaki újra nem születik, nem látja meg Isten országát” (Jn 3,3). Világból jövünk, Istennel beszélünk, és Isten képe szerinti emberek legyünk!

2. Odasimulunk égi Atyánkhoz.

Amikor a beteg asszony érintette a Mestert, meggyógyult. Amikor Jairus leányához ért a Mester, az feltámadt. Mikor a három tanítvány a Tábor hegyén színében átváltozottan látta a Mestert, egyikük így kiáltott fel: „Uram, jó, hogy itt vagyunk!” (Mt 17,4). **Ilyen** találkozást kellene keresnünk ma!

a) De a nagy, evangéliumi szent idők találkozása mellett figyeljétek csak meg a szentáldozáshoz, az Úrhoz járuló kisgyermekéteket. Milyen boldogság ég az arcukon annak tudatában: velünk van az Úr! **Ilyen** találkozás kellene nektek is!

b) De nézzétek a bűnös ember találkozását. Ez sem az elrettenés képét mutatja. Mária Magdolna, a bűnös asszony vagy a példabeszéd tékozló fiúja hogyan távozik a velük találkozó Mestertől? Megkönnyebbülten és megtisztulva... **Ilyen** találkozás kellene nektek is!

c) De nem ok nélkül kérdezem: lehetséges ez ti számotokra is? Az Írással így felelek: „Kérjétek és adnak nektek...” (Mt 7,7). Majd így szól az Úr: „keressetek és találtok...” (Mt 7,7). Sőt ezt az ígéretet is olvassuk: „Mondom azért nektek, bármit kértek imádságban, higgyétek, hogy megkapjátok és úgy is lesz” (Mk 11,24). – Mit jelent ez? Isteni utasítást a **kérdésre** és isteni ígéretet a **teljesítésre**. Mármost elképzelhető-e az, hogy az a Mester, Aki a lélek értékét tartotta legfontosabbnak, az épp a lélek érdekében keresőket utasítaná vissza? „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelke kárt szenved?” (Mt 16,26). Elképzelhető-e, hogy a **lélek újjászületését** kereső, az azért **könyörgő** nem találna itt szent vigasztalást? – Ez a találkozás azután így megy végbe: az ember reá eszmél az Isten jelenlétére (templomfalak, oltár, örökmécs, ének, ima hangja... mind figyelmeztető szent jelek); az ember kitarja lelkét és látja önnönmagának gyarló és bűnös voltát. Most a gyenge és tört ember megy **vámusként** a Mesterhez és bűnbocsánattal gazdagodva tér haza. Végül az **Isten szól** az emberhez. Isten ígéje kegyelmének lélekbe ömlesztése ez a lelkiismereten át. Íme: az élő Isten szava ez! Hallgasd szent áhítattal. Így találkozol az Úrral!

Bef.: „Egybegyültünk...” – énekeltük az első énekben; most tegyük hozzá: „Egybegyülünk...” és „egybegyűjtünk rokont, barátot, sőt ellenfelet is”, hogy minél többen találkozzanak az Istennel! Nekünk atyai barátunk, sokaknak félelmetes uruk, egyeseknek idegen hatalom az Isten. Legyen Ő mindnyájunknak Atyja! Amen.

*

Ez a beszéd felépíthető a következő példákra:

a) A hinduk legendáiban sokszor szerepel az a gondolat, hogy az ember **Istent keresvén** a pusztákba vonul, hol a **magány szava** elvezeti az Istenhez...

*

b) Majd szépen alkalmazható **Sámuel** hívása, és készséges felelete: „szólj, Uram, és hallja a te szolgád”...

*

c) Ugyancsak felhasználható a **harangok legendája**, amely szerint hívó szavuk Isten házába gyűjti a híveket...

*

d) És „a vigasztalást kereső” életére szép példa lehet a régi **„azilum-hely”** történelmi megemlé-

se, amelynek jogszokása alapján a templom **minden** bűnösnek védelmet biztosított!

*

e) De szól-e hozzánk az Isten? Erre nézve példa lehet **saját életünk**, amely sokszor **hallotta – a lélek mélyén-** a hozzánk szóló Isten szavát!

2. beszéd: Az Isten az emberi élet Teremtője

Bev.: Az emberek azt hiszik, hogy az már csak világos, hogy kicsoda az ember. Hát hiszen annyit látunk belőlük és annyian vagyunk, hogy magunkkal csak tisztában vagyunk!... Pedig ha egy kissé gondolkodunk **önmagunkról** és azután **más emberről**, akkor reá fogunk döbenni, hogy ködmenünkön, vagyonunkon és néhány szokásunkon kívül **alig ismerünk** valamit az emberről. Sőt az az igazság: legnagyobb titok az ember! Testének fejlődése és lelkének kibontakozása nagy-nagy isteni titok. (Lásd a csecsemő növekedését, a kisgyermek tanulékonyágát és a magas tudásig emelkedő tudósok munkáját). Az ember tehát egész életével mint a „**titkok titka**” jár a földön, és ezért igen fontos volna kissé közelebb férkőzni ehhez a titokzatosan élő, növekedő, fejlődő, dolgozó és sok változat után a halál mezsgyéjére lépő **emberhez**. – Ma csak egy kérdést vessünk fel: honnan az ember?

1. Isten örök tervében élt mindörökké.

Azt minden ember jól tudja: „Isten örökkévaló legtisztább szellemi lény, mennynek és földnek ura”. Ezt a kisgyermek is tanulja a Katekizmusban. De azt is tudni kell, hogy a mindent magában foglaló Isten végtelen tervében él az ember is! Mégpedig azért, mert a végtelen Szeretet és Jóság szórja a tökéletességét a jövővilág és a **teremtendő** ember felé. – Hogy mi az Isten gondolata az emberről, azt az Írás szent szövegében találjuk: „Alkossunk embert a mi képünkre s hasonlatosságunkra...” (1Móz. 1,26).

a) Az első tehát: Isten **képei** vagyunk. Mit jelent ez? Röviden ennyit: **ami Isten lényege, annak képi vetületei vagyunk!** Azt jól tudjátok: Isten tiszta és végnélküli Szellem, Akinek végtelen értelme és szabad akarata van! Így mostan az ember véges képe az Istennek. **Lélek** benne a szellem, értelem és akarat azon szent tulajdonságai, amelyek Istentől adtak neki, és végnélküli élet az a kegy, amely legnagyobb értéke a föld jövővilág lakójának!

b) A második része a mondatnak, az Isten gondolatának az, hogy: **hasonlatosak** vagyunk az Istenhez. De miben? Nem az Isten változatlanóságában, mert mi változók, fejlődők, alakulók vagyunk, hanem az életben végződő **dolgozásban**. „Atyám szüntelenül munkálkodik, ezért én is munkálkodom” (Jn 5,17). Így, ilyen módon él az ember az örök Atya lelkében, Aki végtelen szeretetében gondolja szépnek, jónak, Isten fiának az embert! Ez tehát a mi elgondolt isteni képünk.

2. Isten teremtő tetteivel lép a világ porondjára.

Amilyen az isteni terv, olyan az életbelépés szent ténye. Az emberi tudomány sokat kutat és keresgél az emberi élet után és bizony, bizony nagy ködösségben botorkál. Nem félünk sohasem a tudomány kutatásaitól és felfedezéseitől. Az Isten igazsága sohasem ellenkezik az Isten teremtette igazsággal! Csak egyet ne felejtsünk el: Isten tervében olyan **magas** a mi hivatásunk, hogy **Isten képét** és **hasonlatosságát** képviseljük. Ezt tehát nem sértheti a „tudomány”, mert csak az egyezik az Isten előregondolt igazságával. De ezt se felejtsetek: a lényeg a lélek, az az Isten képe és hasonlatossága, a testünk a föld porának isteni terv szerinti alakulása. Amit azonban a tudomány homályosan kutat, azt az isteni kinyilatkoztatás határozottan tanítja. Az Írás így szól az ember teremtéséről: „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette, férfiúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27). Olyan szent szöveg jelzi, hogy milyen alakban jelenik meg az első ember, amely a föld porából eredeztetni a testet, de az Isten teremtő lehetőségéből származtatja a lelket: „Megalkotta tehát az Úr Isten az embert a föld agyagából, arcára lehelte az élet lehelétét és élőlényé lett az ember” (1Móz. 2,7).

a) **Boldogsággal** áldva a Paradicsom és minden öröme az övé: „Vette tehát az Úr Isten az embert s a Gyönyörűség paradicsomába helyezte, hogy művelje és őrizze meg” (1Móz. 2,15).

b) Értelmi erővel és **akarati** készséggel áldva a jó és gonosz választását adja: „És parancsola néki, mondván: A paradicsom minden fájáról ehete, de a jó s a gonosz tudásának fájáról ne egyél...” (1Móz. 2,16-17).

c) A **jövő élete** az ő sarjadéka: „Szaporodjatok, sokasodjatok, s töltsétek be a földet...” (1Móz. 1,28). – És sohasem haltak volna meg a halál halálával... Valami átlépés útján kerültek volna az örök

élet honába. De ti az örök élet várományosai vagytok!

Bef.: Íme, ez a teremtett ember **kincsállománya**. Nagy gazdagság hordozója az ember, mert az Istenhez hasonlóság kincsét mutatja. – Figyeljük meg a **Paradicsomból elindult** embert. Most hagyjuk figyelmen kívül az eredendő bűn kérdését, az ember **első lépéseinek egyikét**, az emberi arc **eltorzulásának** okát – erről majd úgymint külön szólnunk! –, de lássuk csak azt a sok szépet, amit élt, teremtett, alakított és kutatással felszínre hozott az **Isten teremtette ember**. (Fejtegethető az anyagi kultúra, földművelés, építészet, művészet, zene, erkölcsi élet, tudomány, életszentség stb.). – Lám: ez az ember Isten tervezte útja. Íme, ez az ember! Egész élete ezt kiáltja: Isten végtelen tervében élt, és Teremtő Atyánk küldötte a földre.

*

Ez a második beszéd felépíthető több példára:

a) Első lehetne **Carrel** amerikai írónak könyve: „**Az ismeretlen ember**”. Új munka és most is azt keresi: vajon kicsoda az ember?

*

b) Majd példa lehetne a **föld mélységét** kutató ember maga, aki a természet elrejtett kincseiért nagy-nagy áldozattal kutat.

*

c) De a „**tudomány emberei**” is például kínálkoznak, mert az ő szellemi munkájuk mindig több és több ismeretre tör, és nagy munkájuk arra is reávilágít, hogy ezek között a földi lények között legkiemelkedettebb **az ember**.

*

d) Felhasználható ez a példa is: egyik tudós gyülekezetben kérdéssé tették: ki és mi a világ legnagyobb értéke? Kincs?... Arany?... Föld?... Hatalom?... Az összefoglaló felelet így szólt: az ember. Miért? Mert mindennek **központja**, és minden **belőle** indul ki. Ökörülötte forog minden, és ő pedig az Isten felé lendül (Ez a példa színezhető volna a csillagrendszer álló és bolygó csillagjainak útjával és mozgásával).

*

3. beszéd: Isten az emberi élet Segítője

Bev.: A növények természetéhez tartozik, hogy a fejlődés sodrában állnak és a föld tápláló ereje nélkül elvesztik szépségüket. A zöldellő vetés elszáradna a föld és ég táplálása nélkül... És az ember? A Teremtő nem befejezettnek, hanem **fejlődőnek** teremti az embert. A földi élet valójában a fejlődést, alakulást hirdeti, és ebben állandó helyet talál a Mindenható. A múlt, a jelen és a jövő állandó változattal hoz számunkra. – Kicsoda ennek lendítője?

1. Tőle van minden földi javunk.

Bár a jó Isten szeretetkiáramlása Önmagáért vagy, mégis az ember boldogsága is a Teremtő Isten életcélja. Sőt, amint jól tudjátok, reánk, emberekre bízta a világ uralmát, használatát, átalakítását, mert mindennel, mintegy **terített asztallal** szolgálni akart az égi Atya. „Asztalt terítesz számomra azok előtt, kik szorongatnak engem...” – mondja a zsoltáros (Zsolt. 22,5). De Lukács szerint: „...Atyám nekem adta, hogy asztalomnál egyetek és igyatok országomban...” (Lk 22,30). Csak az a feladat: magad gazdagítsad, magad terítsd asztalodat!

a) Kitől mindez? A Teremtőtől. Aki mindent **jónak** teremt, és így az embert testi élete helyes fejlődésének feltételévé teszi. „És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31). Gondoljátok csak el a szélesen terülő mezőket... Nem kínálják-e eke számára töretlen hátukat és csíra-

fogó mag otthonának a hasított barázdákat? Kenyér, éltető táplálék sarjad a halottnak látszó búzaszemből, és testi erő fakad a fáradt ember tagjaiban. – Vagy gondolatok kicsi házatokra... Régi, elődeitek életét élő embertestvéreiteknek elég volt a barlang, hogy védelmet nyújtson. Nektek már finomabb lakóház az igényetek. És teljesül a vágyatok. Hatalmas köveket fejtenek ki karjaitok a föld mélyéről, majd téglát éget a fellobbantott tűz, gerendákat termel az erdő, vasat bányász, aranyat, ezüstöt, üveget termel a munkástestvér. És ti? Megépítitek szép otthonotokat. – Ki adja mindezt? Nincs más igaz felelet, mint ez: a Mindenható Isten. – Folytathatók a ruházat és minden más emberi igény részletezésével és mindig odajutnánk, hogy Isten Atyánk kiáradó jósága mindennek hozzánk juttatója. – De hogyan vehető mindez birtokunkba? Nem volna-e számunkra is az életigények megszerzésének **egyetlen** eszköze a rablás, gyilkosság és erőszak? Ez az állatok világának tartozéka (R. Kipling). Az ember a **munka** eszközét kapta a Teremtőtől, hogy szerezzen magának eledelt, otthont, ruházatot.

b) És végül: miért minden, amit a föld kínál? Egyszerűen ez a felelet: a szükségesen felül Isten **boldogságot** is ad az embernek! Mert ne felejtsetek: nem boldogtalanságra, éhezésre, állati életre teremtett bennünket az Úr! – Az ember első otthona: a paradicsom. Élete most is ilyen élet felé hajlik, mert az elveszett világ állandó óhaj és igény. Még a jónak képzelt helyzet után is a **jobb múlt** az igény (Robinson). – Isten kiirthatatlan vonásokkal véste lelkünkbe az ősi múltat, és ennek boldogsága után vágyódik az ember! Azt pedig állandóan figyelemmel kell kísérnünk: fejlődő életünk fokozott igényekkel fordul az Isten teremtette világ felé (kultúra, erkölcs stb.).

2. És Övé minden lelki mozzanatunk.

De csak testi igényeink kielégülése tartozik-e az Istenre? Nem vagyunk-e mi többet érők, mint a testünk? – Jól figyelj arra, hogy nekünk **értelmünk** és **szabad akaratumk** van, amelyek erejével a végnélküli élet felé törtetünk!

a) A lelki és szellemi élet azonban nem tökéletes kifejelettségében jelenik meg bennünk. Gondoljunk csak a csecsemőre... a fejlődésnek induló kis gyermekekre... (törpe mesék). – Majd a fejlődés odáig jut, hogy az ember az Istenben keresi az igazságok ősi otthonát. Ez azután azt jelenti: az igazságratörés eszközét, az értelmet, magát az igazságot kereső lendületet és magát az igazságot is Istenben találja. Tőle kapja azt és Benne bírja az ember. – De részletezzük kissé lelki életünk tartalmát.

b) Figyeljük csak meg: az **értelem** az igazságot keresi, az **akarát** a szépséget és a jóságot igényli. Mindezt **mindenki** keresi a maga módján, de a **tudós**, a **művész** és az **életet** jósággal telítve tölteni akaró ember, **isteni ember** különleges módokon kutatja (varázskő...). – Varázskő nincs, de Isten kegyelme van! **Van isteni értelmi megvilágosítás**, hogy lássunk. „... A nép álmélkodott (Jézus) tanításán, mert úgy tanított, mint akinek hatalma van...” (Mt 7,29). – Van vakok gyógyulása, hogy betegségeink idején is új fényt találjunk: „... Jézus könyörületre indulva megérintette szemüket. Azonnal visszanyerték látásukat és követték őt” (Mt 20,34). Ez különösen akkor szükséges, ha sötétségben járunk („A holt szemek”). – **Van a jó felé indítás**. Ez a Szentlélek fuvallata. „A szél ott fú, ahol akar” (Jn 3,8). Hány embert indítja egész kicsi dolgokban. Prohászka O. azért vonzódott a papi pálya felé, mert nagyon tetszett neki a papi fejfedő sapka... Figyeljük csak meg! Minden értelmi megvilágításban, akarati munkában szerepet talál az Isten. Velünk van és indít. Ő a mi indítónk! De nemcsak mozgat, hanem fejleszt és alakít. Hiszen fejlődők és lelkiekben is tökéletesedők vagyunk. Az öreg bölcsőbb a fiatalnál! Az öreg közelebb esik az örök partokhoz, tehát **távollátó**... Ezért az életet erősebben irányítja Isten felé. Sajátját és másokét. Ezért igaz mondás: hallgass a bölcs öregre!

Bef.: Végül kérdézem: ki a tökéletesebb ember? Az, aki meglátja, hogy mindenét az Isten adja és akit elevenebben indít az Isten. -A világon Isten bélyege pihen. Pecsét ez, amely azt hirdeti: **ez az Övé!** – Az ember bölcs sáfár és felhasználó. Sőt: alakító! A világ és ember alakulásában Isten az **indító** és a **mozgató**. Legyünk indításával szemben készségesek. Az Egyház ezt így tanítja: ne félj! Nem leszel szegényebb, mert az Isten **neked** méri bőséges mércével földi kincseit és lelked indításait. Amen.

*

Ebben a beszédben az a) részben helyet találhatna:

Lagerlöf Zelma legendája az „**elalvó búzaszem**”-ről. – Lényege: a búzaszem szomorkodik a zsákban... Azután még szomorúbb lesz a földbeszórás **elhagyatottsága** miatt. Halálát várja. Ámde egyszer bizsergő érzés ébreszti... megmozdul a tompa halott köpeny... csírákat fog... és az **élet diadalával** emeli új életet hirdető kis zöldes zászlócskáját az égnek...

*

Ugyancsak ebben a részben mondható el **Kipling** példája. – Lényege: az állatok természetéhez tartozik, hogy éjjeli harccal és erőszakos támadással szerzik élelmüket. Bármelyik állat példája kifejezhető (tigris... pók... egyaránt így dolgozik).

*

Hasonló módon részletezhető **Robinson Cr.** példája. – Bármilyen szép otthont teremtett a senki szigetének lakója, bármilyen boldogan éli **leszűkített keretű életét**, mégis hazavágyik, mert az **igazi otthon** a vér és lélek szerinti rokonok együttese...

*

Itt fejtegethető az a példa is, amelyet az elmaradt emberek élete mutat. Itt lehet reá utalni arra is: milyen igényes lesz a lelkileg „feleszmélt” ember!

*

A b) pontban elmondható lenne:

„**A hét törpe**” meséje. -A lényeg: a gyermek a mese világában él, a felnőtt az igazság tájaira töret.

*

A legendák szerint „**varázskövet**” kell találnia annak, aki az igazságot meg akarja találni. Ez világit reá...

*

Ugyancsak „csalogató eledellel” lehet reábírni a barlanglakó **Kabirt**, hogy kijöjjön és embernyi emberré alakuljon. -A lényeg: az anyagi javakon át juthatunk a lelkiek igényléséig. Itt felfokozandó **fejlődés** állítandó be!

*

Elmondható a „**holt szemek**” operája. A Mester meggyógyítja a földi vakot, aki nem bírja látni - hisz hitetlen! – **az élet nyomorúságait** és újra vakká téteti magát a **Napistennel**. – Tanulság: lelki kegyelem kell **a magasabb rendű látáshoz!** Ez az igazi meggyógyulás! Látni a földet sok bajával, de látni mindezt lelki átnemesedési tartalommal – ez **a látások látása**.

*

Az első nap esetleges rekollekciója: Az Istenre figyelő ember

Bev.: Az ember valójában **felfigyelő** és a **hallottak szerint élő** lény. Kérdés: mire figyel fel és merre lendíti életét?

1. Felfigyel – az égi hangokra.

De hol hallatszanak az isteni szavak?

- a) Otthoniak szava.
- b) Iskola hangja.
- c) Templom beszédje.

2. Felemelkedik – az égi magasokba.

De mik ennek eszközei?

- a) Ima.
- b) Szentségek.
- c) Szentmise.

Bef.: Vizsgáljuk meg magunkat: halljuk-e ezeket a **hívó szavakat** és használjuk-e egek felé lendítő erőiket? A szentbeszéd második csoportjának alaphangja: **via purgativa**

4. beszéd: Az ember az Isten adta élet megrontója

Bev.: Kiindulhatunk mai kérdésünk fejtegető megoldásában a paradicsom jelenetéből, az első bűnből, vagy az Újszövetség példabeszédéből: a konkolyvető „ellenséges ember” szövegéből. Az egyik így szól: „És parancsola néki (az Úr), mondván: A paradicsom minden fájáról ehétel, de a jó és a gonosz tudásának fájáról ne egyél, mert amely napon arról eszel, halált kell halnod” (1Móz. 2,16-17) és: „Látá tehát az asszony, hogy a fa evésre jó, szemre szép és tekintetre gyönyörű, és vón a gyümölcsből és evék s ada férjének s az szintén evék” (1Móz. 3,6). A másik ezt mondja: „Amikor mindenki aludt, jött ellensége és konkolyt szórt a búza közé, aztán eltávozott” (Mt 13,25). Mindkettő lényege: csábító a gonosz, és gyengeségben végrehajtó az ember. – Hogyan látható ez közelebbről?

1. Csábító a gonosz.

Van itt kettős kísértési lehetőség. Az egyik a **tudatos** és a másik a **tudattalan**. Az első **külsőségen induló**, a másik rafináltan, **pokolian lepergő**.

a) Az élet külsőségeit a világ színpompája, az ember bírvágya és hatalomra törése adja. Ezeknek csábító hangja csendül és szembeszáll ezzel az elvvel: tantum – quantum. – Nem szabad azt hinni, hogy a világ rossz. Isten teremtése jó: „És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31). Sőt érdemes is vele foglalkozni. Ezért mondja az Írás: „Majd mondá az Isten: Íme nektek adtam minden füvet, mely magot hoz, a földön, s minden fát, melynek benn a gyümölcsében van fajának megfelelő magva, hogy eledeltekre legyen” (1Móz. 1,29). Ezért fárad és dolgozik is az ember. Az egyszerű földműves testvér a földet túrja, a bányász a mélyen dolgozik, a tudós pedig a szellemi mélységeket kutatja. (Itt színezhető a munka!). – De a gonosz csábítása abban áll, hogy **csak** a földieket keresteti és az égieket feledteti.

b) De azután a világhoz tartozó **mellézkörej** – az élvezet is. Ezt fokozza bűnné a gonosz átszínezése. Az öröm az Isten adománya. Sőt Szt. Pál szerint az élet egyik tartalma erre tör: „Örvendjete az Úrban szüntelen! Újra csak azt mondom: örvendjete!” (Fil. 4,4). De csak az ösztönt és különösen a testi (étel-ital-érzékiesség) ösztöneit szolgálni annyi, mint Istent megtagadni és a bűnnek élni! – Fontos volna mostmár: kérdezd magadat, vajon nem csalt és csal-e meg tégedet is gyakran a **külső világ?** Ne felejtse! A bűn nem gyalázatos köntösében jön, hanem a **„jónak látszata alatt”**.

2. Gyengeséggel végrehajtó az ember.

De mondhatjuk-e Ádámmal: „Az asszony, kit társul adtál nekem, adott nékem...” (1Móz. 3,12). Vagy sikongathatjuk-e az asszonnyal: „A kígyó rászedett...” (1Móz. 3,13). Ha nem volna értelmünk és akaratunk, akkor talán igen. Még inkább, ha nem volna velünk az Isten kegyelme! Jól figyeljünk! Az Ószövetségben az érintetlenség állapotában volt ugyan az ember, de mi a természetfeletti kegyelem birtokosai lehetünk. Az egyik: az érintetlen ember kivételes állapota, de a másik: az isteni természetben való részesedés kitüntető felmagasztalása. – Ezek pusztuló erők és ezek helyett győzedelmes lett az ember lélekereje.

a) **Elpusztul** a kivételes állapot... Az ember közvetlenül érintkezett az Istennel. Értelme, akarata tisztult volt... A halál nem uralkodott rajta... A munka öröm és élvezet... A világ neki termő és zöldellő... Persze mindennél nagyobb a szellemi veszteség. Eltűnt a kegyelmi állapot égi adománya. Bűn és Isten nem él egy lélekben. – Parancsoló az Isten, és engedelmes legyen az ember! – Ahol a bűn feltarajozódik, ott az Isten nem lakozik...

b) De ezek az **elveszések** sok **gyarlóságot** mint büntetést hoznak magukkal. Értelmünk elhomályosodott... Akaratunk rosszra hajló lett... Halállal halunk: „mert por vagy s vissza kell térned a porba!” (1Móz. 3,19)... Verejtékkel keressük kenyerünket: „Arcod verejtékével edd a kenyeredet...” (1Móz. 3,19)... Otthonunk az élet pusztasága: „Kiküldé tehát őt az Úr Isten a Gyönyörűség paradicsomából...” (1Móz. 3,23). – Vizsgáld csak magadat! Nem látod-e Ádám büntetésének jegyeit **önmagadon?** (Most ezek részletezendők példákban!). – Figyeld csak meg! Magad élete is azt bizonyítja: **amit Isten szentnek teremtett, azt megszenteltlenítette a föld embere!**

Bef.: Ádám utódai, mi is sokszor védekezünk, hogy rászedett a világ!... Ne ezt hangoztasd! Azt

ismételgesd: gyenge voltam, legyen az én erőm az Isten! Amen.

*

Az első részhez P.**Bourget**: „**A tanítvány**” regénye igen szépen fejtegeti, hogyan rontja meg még tudat és tervszerűség nélkül is a „gonosz tanító” a kis tanítványt. Mikor azonban a tanítvány gonosz élete igazolja a mester szörnyű elferdüléseinek tragikus eredményét, akkor rémülettel borul az öngyilkos tanítvány koporsójára a mester és rebegeve rebegei: „Mi Atyánk Isten...”

*

Ugyanitt elmondható volna **Sudermann**: „**Fiú**” c. drámája is, amelyben az atyát vádolja lelkének meggyilkolásával a helytelenül nevelt fiú.

*

Ugyancsak felhasználható volna az a legenda, amely a „**gyóntatószék környékéről**” szól. – A sátn és az őrangyal áll ott. Az első így szól: „nem szégyelled magadat!? **Ilyen és olyan** nagy bűnöket tettél... nincs is bocsánat!” És ezt **ugyanaz** mondja, aki a bűn elkövetésekor ezt magyarázta: „ez semmiség! Sőt igen sok élvezetet ad! Tedd! Tedd!” – Az őrangyal pedig a gyónónak ezt súgja: „nincs **szégyen**, hanem **alázkodás** az Isten előtt! Bátran és nyíltan! Vétkeztél, bánkódjál és Istentől feloldozást veszsz!”

*

A második résznél szép példaként kínálkozik a hindu „**begárd**” (szent, szemlélődő remete), aki fokozott önlegyőzéssel akar győzni testi, emberi mivolta felett, hogy győzedelmes legyen benne: Buddha.

*

A keleti kincsesúr és kereskedő ember minden áldozatot meghoz, hogy a rejtett kincseket megszeresse... És a lélek diadaláért mi minden hozandó?...

*

Szt. Polikarpus vértanú, aki az élete árán a csábítónak ezt tudta felelni: 82 éven át segített a Mester és mindig jót tett velem. Hogyan tudnám gonosz nyelvvél megtagadni életem alkonyfénycsillanása esetén?... Jó ezt a példát tudni és könnyű így a gonoszon győzedelmeskedni!

*

5. beszéd: Az Isten az emberi élet Bírója

Bev.: Egy Istentől elszakadt író egy alkalommal ezt a káromló mondatot mondotta: ha én akarom, akkor szembeállok magával a Mindenhatóval is. – Hogy villám sújtotta-e le az átkozódó hivalkodót, nem tudom, de azt biztosan tudom, hogy nem menekülhetett Isten kezéből. Egyszerűen azért, mert eljön az idő, midőn felhangzik: „Adj számot a vagyonkezelésről” (Lk 16,2). Az igazság ez: Isten szabadnak teremtett, de a szabadsággal együtt jár a felelősség is. Szinte azt mondhatnám: amilyené teszed magadat, olyan lesz földi és örök életed!

1. A földi élet kialakításának felelőssége.

Bontakozó életvirág az ember. Isten virágos kertje az egész világ.

a) Ez az embervirág a születéstől kezdve látható **bontakozást** mutat. Teremtetik, növekedik (kisbaba, kisgyermek, felnőtt). Életerejé gyarapodik (gyenge gyermek, erős ifjú, Herkules-szerű felnőtt).

b) De a testi élet bontakozása mellett a **lelki élet** is sziromba szökken. Tudásunk a tanulás útján

gyarapodik. Akaratunk az edzés és próbálkozás útján erősödik. (Foerster, Tóth Tihamér oktatásai jó példát adhatnak!).

c) De a szellemi életben sincs megállapodás. Az Isten embere **kegyelmi életet** él. Mi ennek lényege? Alapja: az isteni természet (2Pét. 1,4). Tartalma: az erények virágzása. Eredménye: a földi élet igazi boldogsága. Miért? Mert a lélek tartalmi értékeit nem földiek és múlandók, hanem égiek és állandók biztosítják. Ezért boldog az isteni ember **földi élete**. Minderre segít az Isten, de az élet miként-jéért tiéd a **felelősség**.

2. Az örök büntetés viselésének felelőssége.

A második a fontosabb. A földi élet ugyanis eltűnik, de az ember élete végnélküli. Ennek mineműsége pedig a földi élet vezetésétől függ.

a) Isten mindenkit hív és kegyelmével gazdagít. Nincs olyan teremtmény, akit nem hívna az Isten: „Így a jelenben is van egy maradék, akiket a kegyelem választott ki. De ha ez a kegyelem alapján történt, akkor nem tettek fejében, különben a kegyelem már nem volna kegyelem” (Róm. 11,5-6). Még a bűnös életére is igaz: „Amikor azonban elhatalmasodott a bűn, túláradt a kegyelem, hogy amint halálthozóan uralkodott a bűn, úgy uralkodjék az örök életre szóló megigazulás révén a kegyelem is a mi Urunk Jézus Krisztus által” (Róm. 5,21). Nincs olyan teremtmény, akit nem gazdagít az Isten: „Kegyelme jóvoltából azonban ingyen történik megigazulásuk Jézus Krisztus megváltása által” (Róm. 3,24). – De nincs teremtmény, aki azután nem volna felelős életéért! Jó, aki ezt mondhatja: „De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme meddő nem maradt” (1Kor. 15,10).

b) De csak a „tettek emberei” követik és használják az Úr kegyelmét, és így **csak** ezeké az Úr ígérte mennyek országa. Ennek megszerzését nem a száj biztosítja. Ezért mondja az Úr: „Nem mindenki, aki azt mondja nekem: Uram, Uram! – jut be a mennyek országába. Csak (az jut be a mennyek országába), aki mennyei Atyám akaratát teljesíti” (Mt 7,21). A múlt élet **erényei** a mi kísérőink, ezek birtokában vehető be a mennyek országa:

„Éheztem ugyanis és ennem adtatok, Szomjaztam és innom adtatok, Vándor voltam és befogadtatok, Meztelen és fölruháztatok, Beteg voltam és meglátogattatok, Börtönben voltam és fölkerestetek” (Mt 25,34-36). Menjünk csak vissza **múltunk** világába!... Keressük **Isten nyomait** és vizsgáljuk saját tetteinket. Legyen lelkünk belső tudata: Isten mindent adott, de te, magad mit tettél?! A felelősség a tiéd! Mégpedig úgy, hogy Isten ítélete és döntő bírói szava **végnélküli életre** szóló!...

Bef.: Ne félj ember a nehéz felelősségtől! Most még van időd, hogy jóvátedd hibáidat. – Jó, akkor találkozni a **Bíróval**, mikor még szerető **Atyává** simul az arca! – Bíróval találkozva félünk, de ha a félelem az Atyához kényszerít, akkor boldog lesz jelen és jövő életünk. Amen.

Példák az első ponthoz:

A belső kórtól szenvedő jegenye meséje: hivalkodó! Ilyen vagyok én!... Ti pedig törpe bokrok és fácskák csalódva „apró-cseprő” népként sündöröghettek körém... Jött a nagy vihar és földre teperte a hivalkodót, és **akkor** látszott belső féregrágtá gyarlósága.

*

A gyümölcsöt nem hozó fa kivágásának evangéliumi példája.

*

A firenzei tárlaton láthatók **torzók**, csonkult szobrok. – Ha csak maguk tehetnének erről, akkor a legszomorúbb arcot mutatnák... És az ember?

*

Az angol mondás szerint: minden egyes közülünk **magukat teremtő ember!**... Hát **ilyet** teremttem én?

*

Kicsoda a „teljes ember”? Ez a tudomány kérdése. A felelet csak ez lehet: az, aki a **lelki és szelle-
mi erőit** is értékesíti. Vagyis: az ihletett és szentül élő ember.

*

A második ponthoz nagyon jól illenek a következők: Dante írja le a „Pokol” képét. Érdekes: Lucifer gögben ül a képen... Miért? Hogy a teljes elszigeteltséget, a tökéletes elszakadást mutassa, az **élet** minden elképzelhető formájától távol legyen.

*

Az elkárhozottság lényege: teljes szakadás az Istentől és teljes felelősség az ilyen életért. – Erre példa egy öreg remete esete. Imája közben Istent látta és az Úrhoz fohászkodott az emberek megtéré-
sért: „Bár jószágod győzne igazságod feledett lelkekben, és így sokak számára kialudna a pokol tü-
ze!”. Az Úr válasza ilyen sugallatban hangzott: „Isten szeretete végtelen, de **az ember gonosz** akarata
a pokol tüzének élesztője”.

*

Egyik szellemes író így határozta meg a poklot: „a pokol Isten felsőbbségének, szuverenitásának, a
végtelen Akaratnak nélkülözhetetlen követelménye”.

*

Kissé tréfás P.Schlick S.J. felelete a gúnyolódó fiskálishoz. A fiskális ezt a kérdést intézte a jó pá-
terhez, aki a vasúton Breváriumozott: „No, drága Páter, mi lesz magával, ha véletlenül nincs mennyor-
szág?” A páter finoman felelte: „Én csak megleszek valahogyan. De mi lesz fiskális urammal, ha vé-
letlenül mégis van pokol?”

*

6. beszéd: Isten az emberi élet örök Ítéltője

Bev.: Meddig terjed az emberi felelősség?... Isten parancsa mindenképpen feletti és így érvénye feltét-
len. Ha nem teljesíti, ha behódolva követi az ember... Épp azért két vágány felé ágazik el az ember út-
ja. Vagy nem járja az Isten útját és így magára vonja az **örök kárhozatot**, vagy nyomon követi az
Urát és így birtokolja az **örök életet**.

1. Az örök kárhozat az Isten ellen lázadó ember életítélete.

Mi itt a lényeg? Nem emberi a szó, hanem isteni.

a) Van örök kárhozat. – Amint az emberi élet céljáról, úgy az emberi élet kialakulásáról is csak az
Isten, a személyes Isten szólhat. A végnélküli boldogságról és végnélküli célvesztésről is csak Isten
szólhat. Az utóbbiról így beszél a Mester: „Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, amely az ör-
dögnek és angyalainak készült” (Mt 25,41). Majd ezt is halljuk: „Aki pedig (felebarátját) istentelennek
mondja, jusson a gehenna tüze” (Mt 5,22). – Mi itt az értelem hivatása? Meghódoló alázat és értel-
mező vizsgálat. A lényeg: tudom a tényt, ehhez idomuljon az élet!

b) Szenvedés ennek a tartalma. – De milyen?

α. A szenvedést a tűz égető alakjában állítja elénk az Írás. Fizikai forma, vagy a lélek égető tüzeről
van-e itt szó, arról azt tanítja az Egyház, hogy **tagadni a fizikai tüzet** nem szabad, de értelmezni és
kutatni lehet...

β. De nem is kérdés: vajon van-e égetőbb tűz, mint teljes értelemmel rádöbbenni arra, hogy **elvesz-
tettem** a legnagyobb jót, az Istent; majd tudni, hogy ennek oka önmagam vagyok, és végül biztosan
láttni, hogy ezt az életet nem változtathatja meg senki sem. De tán az Isten? Nem! Nem! Mégpedig
azért, mert az isteni életirányítás és végső isteni diadal **megmászhatatlan**. – Csak az a vigaszunk: tud-
juk, hogy van örök büntetés, de azt nem tudjuk, hogy kit és kiket sújt ezzel az Isten.

c. Végnélküli a tartama.

α. Írás mondja: „... Ezek örök büntetésre jutnak... (Mt 25,46). Ez isteni szó, amely végül is az Isten akaratának **végső győzelmét** hirdeti.

β. Értelem értelmezi. Egyszerűen így: nem lehet a döntő és utolsó szó is az emberé! A szabadság felett végső diadal az Isten **akarata**. Az igazság ez: a **Végtelen felett** nem győzhet az ember „**nem akarom**” büszke gögje! – Az emberi szellem is isteni függvény. – De tán Isten megkönyörül?... Erre mi a válasz? Nem tudom eldönteni, hogy ki kárhozik el. De az **egész életeden át** könyörülő volt az Isten, a végső életedben azonban **igazságos az Isten...** De még elgondolni is szörnyű... Méghozzá azt, hogy **egy halálos bűnért örök a kárhozat...** Ez is igaznak látszik. De itt nem érzelmi látszatról van szó, hanem isteni tanításról. Döntő az Isten, és hódolatos legyen a gögös ember! – Hogy ki meríti ki a **halálos bűn tartalmát** és ki **utasítja vissza véglegesen az Isten kegyelmét** és így **kit sújt a kárhozat**: azt nem mi ítéljük meg. – Még **Marmeladov** példáját is idézheted (Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés”). Ez azonban nem tehet mást, mint **reményt nyújthat**, de a **büntetés végnélküli** jellegét nem kisebbíti! – Ez az egyetlen út: **ügy élj**, hogy **ne Isten ítélete**, hanem **szeretet övezzen** állandóan.

2. Viszont az örök jutalom a jóknak adandó élet ítélete.

Röviden ennyit jelent: célbafutás. **Életbe** lépünk, **életet** élünk és **örök életben** bontakozunk! Ez a hang öröme hangoló.

a) Van örök élet. Írásunk tanítja: „...A világ királya azonban a föltámadásban örök életre kelt minket, mivel az ő törvényeiért halunk meg” (2Mak. 7,9). Máté evangélista ezt írja: „Jöjjetek Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot” (Mt 25,34). Jelentősége: aki a szeretet sugárzásában élte életét, az már a földön Istennel, az örök Szeretettel élt és örökké Vele él a mennyek országában.

b) Jutalom és boldogság a tárgyi része. Ismételnem kell: az örök Szeretettel való örök egyesülés a boldogságok boldogsága. Ezt írja az Írás: „Azon a napon megtudjátok, hogy én Atyámban vagyok, ti pedig énbennem és én tibennetek” (Jn 14,20). – Ezt hallja örömmel és rezonáló egybecsendüléssel a lélek. – Gondolj csak hasonlatképpen erre: mikor boldog az ember? Akkor, ha a **szeretteinek körében** élheti életét. A karácsonyest, a hosszú távollét után egybefutók együttese – a boldogságok boldogsága. De ez csak földi és átfutó öröm. A mennyek országában az a boldogságok boldogsága, hogy az égi Atyával él a zarándokember, és ezt az életértéket „... nem is veszti el soha” (Lk 10,42).

c) Persze mindezt az teszi törhetetlen értéké, hogy végnélküli a boldogság tartama. – **Végtelen** az Isten és **végnélküli** az ember. A mondat második része ezt jelenti: időben születünk és sohasem szűnik meg tudatos létezésünk. Ezt tanítja a Messiás diadaláról az apostol: „A győzelem elnyelte a halált.

Halál, hol a te győzelmed?

Halál, hol a te fulánkod?” (1Kor. 15,55) és: „Lába alá vetett mindent” (1Kor. 15,26). – Vajon vágyódik-e ide az ember? Hogyne! Hogyne! „Amint kívánczik a szarvas a forrás vizéhez, úgy kívánczik lelkem tehozzád, Istenem” (Zsolt. 41,2). Ez az életszakasz a Messiás utáni idő. Erről mondja a próféta: „Akkor majd megnyílik a vakok szeme, s a süketek füle nyitva lesz” (Iz. 35,5). Mi már ezt az időt éljük. Földi vonatkozásban „az idők teljességének” előcsarnoka, amely után tárulnak az egek kapui.

Bef.: Azt kell kérdezni, vajon félelem, vagy szeretet legyen lelkünk tartalma? Csak annyit mondjunk: féltő gondosság kíséretje életünket, hogy birtokba vehessük az örök életet. Amen.

A második nap rekollekciója: Az istenes élet módja

Bev.: A föld emberét ajándékaival és kegyelmeivel áldja az égi Atya. Kérdés tehát: merre törjön a föld zarándoka?

1. Napi imával az égbe.

- Isten.
- Szűzanya – szentek.

2. Vasárnapi szentmisével az áldozat bemutatásához.

- A Mester az igazi Áldozat.
- Mi is a bemutató részesek legyünk!

3. Krisztus Testének vételével az örök egybekapcsolódásba.

- Az örök lélekeledel az örök életre készítsen.
- Az örök lélekeledel a végnélküli élettavas zsengejévé nemesítsen.

Bef.: Míg ezeknek ellensége: a szeretetlenség, az egész életnek gyökérzete: a **Szeretet**.
A szentbeszéd harmadik csoportjának alaphangja: **via unitiva**

7. beszéd: Isten az emberi élet Üdvözítője

Bev.: A régi legendák egyikében azt olvassuk, hogy Augias király istállója olyan förtelmesen csúnyák voltak, hogy a hősök közt **Hercules** csak úgy tudta megtisztítani, hogy a **Styx** folyót vezette be a falak áttörésével és így hozta rendbe az elhanyagolt istállót. Mindez a szenny, hulladék, piszok a földi élet gyengeségének, gyarlóságának jele. – De a lélek világa magasan áll a földiek felett, és szomorú annak az embernek a sorsa, akinek lélekszentélyét tölti be a bűnök szennye. Az Írás ezt mondja róla: „Ráparancsolt ugyanis (Jézus) a tisztátalan lélekre, hogy menjen ki abból az emberből, mert már régóta hatalmában tartotta. Láncra verték és megbilincseltek, de eltépte a kötelekeket. Az ördög a pusztába hajszolta. Jézus tehát megkérdezte: „Mi a neved?” „Légió”, felelte. Sok ördög tartotta ugyanis megszállva...” (Lk 8,29-30). – Mit ad nekünk a minket tisztítani akaró égi Atyánk?

1. Hívogató beszédet.

- Szól a próféták által.
- Szól Egyszülöttjén keresztül.
- Szól Egyházán át.

2. Megbocsátó szeretetet.

- Magát adta a Kereszten.
- Mindnyájunkat szeretettel vár a Keresztnél.

3. Megszentelő kegyelmet.

- Lemossa a bűnök szennjét.
- Megadja az isteni természet kegyelmét.

Bef.: Leszögezhetjük, hogy az igazi „**újjászületési forrás**” a Mester Keresztjén csorduló áldozati csordulás. **Életfolyam** a vér és **életüdvözítő** az áldozati Grál. Amen.

8. beszéd: Isten az emberi élet örök tartalma

9. beszéd: Istentől, Istennel és Istenhez!

A harmadik nap rekollekciója: Az élet helyes szolgálata

Bev.: Láttuk: magunk élete az első, alanyi célt tekintve... De kérdés: milyen legyen az életünk valósága a **szeretet-szolgálatot** tekintve?

- Legyen szeretet-szolgálat felebarátaink felé!
- Legyen dicsőítően bontakozó Isten felé!

10. beszéd (záró közös szentáldozás): Az Isten világító élettüzei vagyunk

- Örök fényét adja a Mester.
- Örök fényben izzik az életem.

*

11. beszédlánc A falu egyszerű népének szóló átírás

Bár az alapgondolat ez: „Vita mutatur, non tollitur”, mégis a **falunemes népének** szóló átírásban ez a cím foghat egybe mindent: **Isten parancsol, ember engedelmeskedjék!** – Amint látni fogjuk, nincs itt tárgyi, hanem módszertani és didaktikai eltérés. Szinte azt mondhatnám: egyszerűbb a keret, de ugyanaz a tartalom. Azt a gondolatot azonban örökre üzze el magától a szónok, hogy itt kevesebb gondosság és inkább felületességre hajló túlkönnyedség alkalmazható. A nép, az „**Úr házanépe**”, jogosan várhatja és megérdemli a **legnagyobb előkészületet**. Sőt nem hiszem, hogy tévedek, ha azt mondom: az egyszerűbb néphez közeledve épp a gondos előkészület teszi lehetővé, hogy átérthesse és befogadhasa a egyszerű igazságokat. – Lássuk most ezeket a beszédeket egyenként.

1. beszéd: Peregnek a napok...

Bev.: Zarándokoljunk el abba a drága családi otthonba, ahol az újszülött gyermek megérkezését ünnepli a család. Boldog az áldott anya, apa és minden szerető lélek. Boldog a jelen, bizonytalan a jövő, de biztos a sodródó alakulás és fejlődés, amely az egész élet kialakulását adja. – Kérdezzük csak ma: milyen utat fut be az alakuló felnövekedés alatt az ember?

1. A kicsi korban csak a szerető gondoskodás tárgya. Valóban itt is peregnek a napok, de **szolgálat útján** fejlődik a gyermek. „...Amíg az örökös kiskorú, semmiben sem különbözik a rabszolgától, jóllehet mindennek ura. Gyámok és gondviselők alá van rendelve atyjától meghatározott ideig” (Gal. 4,1-2).

2. A serdülő és ifjú korban tudatosan fejlődő az ember.

Itt a hangsúly ilyen:

- a) Segítenek **mások**...
- b) De az igazi dolgozó **én** vagyok...

3. A felnőtt korban a szolgálat útját járja az ember.

- a) Lehet ez anyagi és szellemi.
- b) Lehet ez családra irányuló.
- c) Végül lehet ez szeretet-szolgálatra terjeszkedő.

Bef.: Végül is: minden időben pereg alá és az ember egyéni kialakulására visszaható tényező. – Ismét zarándokoljunk a drága bölcső elé... De most **saját** életünk eseményei eleveníttessenek meg előttünk. Dickens „Karácsonyi ének”-e jusson eszünkbe, ahol megelevenedik tündér-hatás alatt Scrooge múltja és megváltoztatja egész jövőjét...

2. beszéd: De kicsoda a pergető?

Bev.: Lelkünk eleven lendülettel emelkedik az egek felé, mert érezve érzi és értelemmel érti, hogy végül is minden jó az Istentől ered. Még a búzaszál is egek felé emelkedik, hogy onnét vegye a napsugarat, a harmatot... Csak gyökérzete a földé, de szárbaszökkenése, virágzása és termése az égé... És az ember életének pergő, sodródó és alakuló munkája kinek áldott keze műve?

1. Alapjában és erővétel szempontjából az Istené.

- a) Ezért szent az élet maga tárgyilag: égi Atyánktól ered, égi Atyánk dicsőségét szolgálja, égi Atyánkhöz tér vissza.
- b) Ezért boldogító az élet alanyilag.

2. De értékesítő felhasználása – az emberé.

- a) „Maga ura ember”...
- b) Olyan lesz életed, amilyenné teremted...

Bef.: Tehát az eredmény közös.

3. beszéd: Milyen célra tör az élet?

- 1. Légy emberré!
- 2. Légy isteni emberré!
- 3. Légy az örök Atya égi fiává!

4. beszéd: Enyém a felelőség!

- 1. Belőlem indul szabadon a fejlődő élet öröme.
- 2. De reám is nehezedik a felelőség súlya.

5. beszéd: Istené az ítélet

Bev.: Ki ítél és hol ítél?

- 1. Ítélt Isten a földön.
- 2. Ítélt az utolsó ítéleten.

Befejező intelmünk: legyen az életünk olyan, hogy a boldog örök életet adhassa az ítélkező Isten!
Amen.

6. beszéd: Kezemben az Isten adta irányító hatalom

Bev.: Az evangéliumi ifjú kérdésével kezdem.

1. Keresd az Isten törvényét!

- a) Magadban.
- b) Isten személyes irányításában.

2. Kövesd az Isten irányítását!

Bef.: Így – záró gondolatul – **biztos** úton haladsz az örök élet felé. Amen.

7. eszéd: Oltáron át csordul a Kereszt éltető patakja

Bev.: Hogyan kapcsolódhatunk egész életünkön át a jó Istenhez?

1. Az oltár áldozatán keresztül.

2. A szentségek kegyelmén keresztül.

- a) Isten jóságával táplálkozunk.
- b) Isten természetében részesülünk.

3. Az ima szárnyalásán keresztül.

Bef.: Ne felejtsd, jelszavad legyen: mindig az Úrral! Amen.

8. beszéd: Az örök élet egész életem boldogító jutalma

Bev.: A patak hasonlatával kezdem.

1. Dalolva és életet fakasztva ömlik az „életfolyó”.

Ez az ember maga.

- a) Változatosan sodródik. Gyermekkor... (csermely), ifjúkor... (patak), felnőtt élet... (folyam)...
- b) Éltető erővel életet szolgál. „Életmezőket” elevenít... „Halódókat” életre segít... „Még meg nem jelenteket” életbe juttat...

2. Boldog lendülettel az örök Életbe ömlik az „emberfolyó”.

- a) Öle az Isten háza.
- b) Boldogsága az Isten Személye.
- c) Öröme a tudatos boldogság: nem nyugalom, hanem **élet** az örök ország jellege.

Bef.: Zárótétel: az élet Tengersé, az Isten minden élöcseppnek, egy-egy embernek tudatos boldogságot biztosít. Amen.

A II. beszédlánc egészének zárógondolata ez lehet: folyik és változik az élet, de Isten Atyánk örök házában végnélküli az ember boldogsága. Amen.

*

III. beszédlánc: Városi népnek tartható lelkigyakorlat.

Címe: **A nagy „hogyan?”...** A mostani lelkigyakorlatot úgy írjuk át, hogy a városi hívek számára hasznosíthassa a szónok. Lényeges célunk: az isteni kinyilatkoztatásra építkezve, de az egyszerű és természetes észérvek felhasználásával akarjuk megindítani a hívek lelkét. Példáink is olyanok lesznek, amelyek a kedélyt megindítva fogják az isteni igazságok követésére hangolni őket. Természetesen mindig figyelembe vesszük azt, hogy a fenti címet is magában foglaló főcím alapgondolatát rögzítsük a lelkekbe. – A beszédek sora úgy építhető fel – a missziós beszédek általános 8-as számának figyelembevételével –, hogy a lelkigyakorlatos menetet követve **megvilágító, megtisztító és megszentelő** munkát tudjunk végezni a hallgatók életében. – Lássuk most ezeket egyenként.

1. beszéd: Hogyan ítéltető meg az élet emberi szemszögből?

Bev.: Falvak és városok lakói csak akkor gondolkodnak arról, hogy milyen érték az **élet**, amikor temetőbe kísérik azt, aki **halott**. Jó tehát a halál kopogtatása, hogy helyesen értelmeztessék az **ember élete**. – Legyen most első beszédünk tárgya: milyennek ítéljük mi emberi szemmel Isten adta életün-

ket?

1. Születéssel lépünk az élet színpadára...

„Az asszony szülötte, az ember, rövid ideig él és betelik sok nyomorúsággal” (Jób 14,1)...

2. Küzdelemmel játsszuk meg az élet nagy színjátékát...

„Az ember úgy születi nyomorúságra, mint a madár repülésre” (Jób 5,7)...

3. Sírkeresztel zárjuk életünk útját...

„Rövidke betegség, az orvos félrevág, s a király, ki ma még van, holnap már halott” (Sir. 10,12)...

Ennek az értelmezését adja Molnár Ferenc „A Pál utcai fiúk” befejezésében: Boka, a fiúk vezére a kis Nemecsek temetésén kezdte megérezni, hogy milyen komoly és megrendítő az élet.

Bef.: Kérdezzük komor és komoly lélekkel: hát ez az élet?... Fejlődő változás és temetésbe hajló összeomlás?...

2. beszéd: Hogyan ítéhető meg az élet isteni szemszögből?

Bev.: Emberi szemszögből láttuk az embert... Keressük most: mit hirdet rólunk az Isten?

1. Képre teremtett szellemi lények vagyunk.

„Meg is teremté az Isten az embert: a maga képre, az Isten képre teremtette, férfúnak és asszonynak teremtette” (1Móz. 1,27).

2. Küzdelmes élethullámverésben Istenhez hasonlunk...

„Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mk 8,34).

3. Isten Fiának áldozatából Isten fiaivá nemesedünk...

a) „A remény pedig nem csal meg, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a ránk árasztott Szentlélek által” (Róm. 5,5).

b) „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részeseivé legyetek és elmeneküljete a romlottság elől, mely a bűnös kívánság által uralkodik a világon” (2Pét. 1,4).

c) „Mindaz, aki hiszi, hogy Jézus a Messiás, Istentől született, és csak az, aki a szülőt szereti, szereti annak gyermekét is” (1Jn. 5,1).

4. És örökké élünk...

a) „Nem halok meg, hanem élek...” (Zsolt. 117,17)...

b) „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,55).

Bef.: Kérdezzük befejezésül: micsoda tehát az élet Isten szándékából? A szellem változatos erőfejtése, amely az **isteni élet** vonalán nyerhet végnélküli kiteljesülést. Amen.

3. beszéd: Melyik szemszög szerint éltem életemet?

Bev.: Az a gondolat legyen az indulás: ahogyan láttam, úgy éltem... Kérdés legyen tehát: hogyan sodródott, alakult és teljesült **az én életem?** Röviden: legyen a mai nap igen komoly **lelkiismeret-vizsgálat**. Mit látok életemnek visszapergetett filmszalagján?

1. Földieket kerestem...

2. Élvezetekben éldelegtem...

3. Hatalmaskodó gőgben tobzódtam...

Zárókérdésem: mi volt végül is az életem? Változatok sora, amely az Isten tervével szemben a föld rabszolgájává tett. Mit mondhatok magamról? A bűnök fia vagyok...

4. beszéd: Milyen ítélettel ítéli Isten az életemet?

Bev.: Az élet változatai látszólag átfutó élethullámok, valóban azonban **élő valóságok**. Ha feledtem esetleg magam, sohasem feled az Isten. – Milyen módon ítéli meg életemet az Isten?

1. Ítélt a földön a lelkiismeret szavával.

a) „És amikor kimennek, látják majd azoknak az embereknek a holttestét, kik ellenem (Úr) felláztak; férgük meg nem hal és tüzők el nem alszik, és undorító látványul lesznek minden ember számára” (Iz. 66,24)...

b) „Ha gonoszágaink ellenünk szólnak is, cselekedjél mégis, Uram, a te nevedért! Mert sokféle az elpártolásunk, mellyel ellened vétkeztünk!” (Jer. 14,7)... Íme: a változatok megmaradása...

2. Ítéld a földön a büntetések erejével.

a) „Mivel pedig fiaik megemlékeztek oltáraikról, berkeikről és a lombos fákról a magas hegyeken, és áldoztak a mezőn: e bűnök miatt prédára adom vagyonedat, és minden kincsedet, és magaslataidat valamennyi határodban” (Jer. 17,2-3).

b) És miért mindez? – „Akkorra sok nemzet fog átmenni ezen a városon, és az egyik azt kérdi a másiktól: miért cselekedett így az Úr ezzel a nagy várossal? És erre felelik majd: mert elhagyták az Úrnak, az ő Istenüknek szövetségét, más isteneket imádtak és nekik szolgáltak” (Jer. 22,8-9).

c) És végül megsegít az Úr a hozzátérés kegyelmével: „Ha azonban a gonosz bűnbánatot tart minden elkövetett vétke fölött, megtartja minden parancsomat, és jog és igazság szerint jár: bizton életben marad és nem hal meg; semmi elkövetett gonoszágáról sem emlékezem meg; igazságáért, melyet cselekedett, élni fog. Vajon a gonosznak halálát akarom-e, úgymond az Úr Isten, és nem azt-e, hogy megtérjen utairól és éljen?” (Ez. 18,21-23). Íme: az életváltozatok valódi értelme...

3. Ítéld az Isten az örök ítélet ítéletével.

„Így szól a seregek Ura: íme csapás vándorol egyik nemzetről a másikra, és nagy forgósél támad a föld végső határaitól. S a föld egyik szélétől a másikig lesznek olyanok, kiket megöl ama napon az Úr!...” (Jer. 25,32-33). És: „Azután így szól (az Emberfia) a balján állókhoz: Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült” (Mt 25,41). Íme: az életváltozatnak örökre megmaradó jellege...

Befejező tétel: szabad az ember. Ez a kincse. De ne felejtsd: ítél az Isten. És ez az Isten terveinek végső diadala!

5. beszéd: Hogyan rendezzem földi életemben örök életemet?

Bev.: Ilyen tervek és isteni ítéletek láttára hogyan rendezzem be életemet?

1. Temessem a múlt sötét cselekedeteit.

Ez vágy. De hogyan valósítható?

a) Megváltóm a Mester.” Hiszen tudjátok, hogy nem mulandó dolog, ezüst vagy arany váltott meg öröklött, értéktelen életmódokból, hanem a hibátlan és szeplőtelen Báránynak, Krisztusnak drága vére” (1Pét. 1,18-19).

b) Múltamat temeti a kegyelem. „Ismét irgalmaz Ő majd nekünk; leveszi rólunk gonoszágainkat, s a tenger mélyére veti minden bűnünket” (Mik 7,19). – De mi a teendő? Menni, bánkódni és új élet vágyát ébreszteni. Mi ez a gyakorlatban? A szentgyónás.

2. Isteni kegyelemmel alapozzam a jövő életemet.

Mit jelent ez?

a) A Mester szava szerint újjá kell születnem. „Bizony, bizony mondom neked: Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). És mi ez? Nekünk is szól az apostol szava: „nem veszendő magból születettek ugyanis újjá, hanem Isten élő és maradandó ígéje által...” (1Pét. 1,23/).

b) A Mester tanítása szerint **isteni életet** kell élnem. – Mi ennek gyökere? Az isteni szeretet:

„Szóljak bár emberek vagy angyalok nyelvén, Ha szeretet nincs bennem, Csak zengő érc vagyok vagy pengő cimbalom. Legyen bár prófétáló tehetségem, Ismerjem bár az összes titkokat és minden tudományt,

Legyen akkora hitem, hogy hegyeket mozgassak,

Ha szeretet nincs bennem,

Mit sem érek.

Osszam el bár egész vagyonomat a szegényeknek

S vessem oda testemet, hogy elégessenek,

Ha szeretet nincs bennem,

Mit sem használnék” (1Kor. 13,1-3). – Mi ennek jelentkezése? Az egész világra kiáradó jóság és szeretet. „Az Úr vezérelje szíveteket Isten szeretetére és Krisztus türelmére” (2Tessz. 3,5).

Bef.: Ez a megállapítás lehet: **ilyen** munkát végezve beálltunk az Úr szőlőmunkásai közé... Boldogan remélhetjük: boldog lesz örök életünk. Amen.

6. beszéd: Hogyan gazdagítja életemet az Isten atyai szeretete?

Bev.: Az isteni életre képesít az Isten.

1. **Megszentelő kegyelme új életem televénye.**
2. **Isteni televényen virágzik az isteni életem.**
3. **Örök életemben végnélküli virágzásba szökken egész életem.**

Bef.: Zárjuk ezzel a tétellel: egek csordulnak, és én égi erővel erősödve járom az élet útját. Amen.

7. beszéd: Hogyan lehetek én az Úr örök otthonának boldog lakója?

Bev.: Az evangéliumi ifjú kérdésével kezdem: „Jó Mester, mit kell tennem, hogy elnyerjem az örök életet?” (Mk 10,17).

1. Kitérő lélekkel várom az ég kegyét.

- a) Ima...
- b) Szentségek...
- c) Szentmise...

2. Készséges étellel használom a szeretet kegyelmét.

- a) Nemcsak **gyűjtött** kincs az Isten kegye.
- b) Hanem étletté alakítandó ajándék. – Nem **helyzeti** energiaként őrzendő az égi kegy, hanem **aktuált** energiává alakítandó az Isten ajándéka.

Bef.: Teljes erőmmel dolgozom az égiek birtoklásán.

8. beszéd: Múlándónak látszó élet – örök élet

Bev.: Mi a Mester legnagyobb ígérete? – „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16) és: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van és én föltámasztom az utolsó napon” (Jn 6,54). – És mi a mi örömünk?

1. Csak látszat szerint változik az élet.

- a) Nagyságban változunk. Isten törvénye indít. Emberi életgondozás segít.
- b) Tudásban gazdagodunk. Szellemünk tárul a világ felé. Tudásunk munkája gazdagítva fordul az élet felé.
- c) Teremtő étellel alakulunk. Magunkban alakul az Isten képe. Magunkban alakul az isteni élet. Végül mi ez? Változatok sora. Az élet „kaleidoszkópja”...

2. De örök valóság az élet.

A görög tudós, Hérikleitosz szavai szerint: minden folyamatos valóság. És az Evangélium szerint?

- a) Maradandó az ember cselekedete.
- b) Sőt örök érték minden kegyelmi állapotban végzett cselekedete. Az igazság ez: Isten kegyelme (megszentelő!) adja a cselekedetek végnélküli értékét, és **az ember egyéni erőfeszítése teszi alanyivá** az Isten adta **tárgyi** életkincseket.

Bef.: Záróigazság: az élet változik, de el nem tűnik. Amen.

*

IV. beszédlánc: Hívőknek általában.

Címe: **Hódolatos lélekkel éljünk égi Atyánk tervei szerint!**

Ezt a vezető gondolatot azután hassa át az a belső meggyőződés: az élet változik, de soha el nem múlik. Így tehát olyan **földi életet** kell élnünk, melynek kiteljesülő jutalma az Isten közelségében, színről színre való látásában lévő **örök élet**.

1. beszéd: Lássunk bele Isten terveibe!

Bev.: Az ember élete Isten tervezte sodródás, fejlődés. Olyan az élet, mint egy hatalmas folyó, melynek forrása titok, előttünk sodródik, s deltája megint ismeretlen – mondja egy biológus. És a tar-

talma? Sodródó folyam az élet, de az ember több, mint a folyó egyeteme, mert az ember végtelen, halhatatlan szellemi lény. Jeremiás szerint: „Íme én (Úr) elétek tárom az élet útját és a halál útját” (Jer. 21,8).

1. Elsősorban „konstruktív, teremtő” szellemi lény az ember.

Az Isten szava: „...töltsétek be a földet s hajtsátok uralmatok alá...” (1Móz. 1,28). Az ember lényege nem az, hogy a maga számára megszerezze azt, ami a földé. Akkor ugyanis nem alkotó, hanem csak összehalmozó lenne. Pedig az ember szebbé, jobbá akarja tenni a világot. Kőből palotát, színből képet, márványból szobrot alkot. Mindent szebbé tenni: ez minden ember ősi szent vágya. Nyugtalan a lelke, míg uralma alá nem veszi a földet és benne önmagát. Az Isten Lelkének ez a hatása: „Ha leheletet reájuk bocsátod, ismét életre kelnek, és megújítod a föld színét” (Zsolt. 103,30). Az „Isten képe – ember” munkájának ez az eredménye: szebbé alakul keze nyomán az élet, és önmaga pedig tökéletesedik kegyelemében és ismeretben. Az apostol így int: „Inkább gyarapodjatok Urunk és üdvözítőnk, Jézus Krisztus kegyelmében és ismeretében” (2Pét. 3,18).

2. De van bennünk „destruktív, pusztító ember” is.

Seneca szerint az önuralom az erők ereje. Az élet sodródásában élő ember pusztító munkája abban áll, hogy nem tud uralkodni az ösztön hullámain.

Hiányzik a belső uralom, mely rendet tud teremteni az ember igényei között. Mert amit az Isten adott, az szent, de ezek összhangbáhozása kötelességünk, s ha szétesnek, ez a „destructio vitae”. Az Írás bizonyítékai: „Ne gyűjtsetek kincset a földön, ahol moly és rozsdá emészt, ahol tolvajok betörnek és lopnak” (Mt 6,19)... A parázna nem látja meg Isten országát. Ezért: „Éljünk tisztességesen, mint nappal, ne lakmározásban és részegeskedésben, ne fajtalanságban és tobzódásban, ne civakodásban és versengésben” (Róm. 13,13). Újjá kell születni: „Aki nem születik vízből és (Szent)lélekből, nem mehet be Isten országába” (Jn 3,5). **Az ösztönöst lelkivé kell alakítani.** S ebben nem bízhatunk a magunk erejében: hogy „majd én erős leszek!”. Krisztustól várjam az erőt! A Confiteor nem áll meg a mellverésnél, fogadkozásnál, hanem könyörög minden szenthez kegyelemért. Nem nagymellénnyel: én, hanem Isten kegyelme minden, Isten a segítőm.

3. De él a „rekonstruktív ember” is bennünk.

Ez az újra átépítés lehetősége. Míg a destruktív vonás szomorúságot okoz, a konstruktív vonás örömet jelent. Ez kell, hogy himnuszt váltson ki belőlünk. „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszerűlött Fiát adta oda...” (Jn 3,16). Szent Fiát, Aki azt ígérte: „...ha fölmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok” (Jn 12,32). – Ne félj hát, te gyenge ember! Péterrel és Magdolnával megerősödsz Krisztusban. És **az elveszettnek gondolt lélek újra isteni életet élhet.**

Bef.: Zárókérdésünk: mi tehát az ember? Méterre, kilogrammra átszámítva milyen parányai vagyunk a világnak. S mégis az egész világnak urai vagyunk! Mondj egy-egy fohászt, hogy ennek a szép világnak a hitét ébressze bennünk az Isten! Amen.

2. beszéd: Alakítsuk életünket Isten terve szerint!

Bev.: Az emberi élet sodródás. Kérdés tehát: az egyéni élet sodródásának ki az ura? Véletlen alakulás, avagy külső tényezők halmozódása?

Felelet: úr az ember a földön és Isten kegyelmének erejével alakulásának, megszentelődésének igazi hatalmasa. Az erkölcsi élet terén nem adathalmozás folyik, hanem belső átváltozás megy végbe: **a természetes ember életéből a természetfeletti ember élete születik.** Egyik az Isten terve, a másik az Isten kegyelme. Tehát azt mondhatnók: temetés és föltámadás az a két nagy erő, amellyel az ember örök életének alakítója. Csak mi vagyunk képesek Isten kegyelmével eltemetni a múlt bűneit s tudjuk feltámasztani az isteni életet.

1. A múlt temetése az első.

Tavaszi napon szemlélve a rügyező fákat, látjuk, hogy a tél eltemetett magvakat, gumókat, fákat, s aztán jött egy erő, amely megmozgatta a rügyeket, s megindult az élet.

a) Látszólag csupa csend és nyugalom. Pedig micsoda munka folyik a feltörekvő életben! Óriási temetett erő mozog, a csodák teremnek! Temetettnek látszó, de csendesen élő és életet követelő a természet. Ez a nagy tavaszi átalakulás számunkra beszédes tanítás. Nem lehet tenni semmit, ami semmivé lenne. A tulipángumó gyűjtötte a napsugarat, erőt, meleget és megőrizte. Nem volt és most ki nyílt, csodás gyűjtés történt.

b) Ember, ébredj rá, hogy minden tettet nem elfelejtett múlt, hanem elpihenő és felelősséget hor-

dozó örök tény! Jób így remeg: „Félelem és rettegés fogott el engem, megrendült minden csontom!” (Jób 4,14). – De ne felejtse, hogy az igazi ember az, akire áll ez az írási szó is: „... ti Isten fiai vagytok” /Róm.8,16/, amihez: „Újra kell születnetek” (Jn 3,7). S ha ezt átalakult életről elmondhatod, akkor himnuszt kell zengened! – Ámde bizonyos állandóság fennáll bűneidről is! Nincsen tett, ami nyomtalanul elmúlik, minden tett életet és felelősséget követel. Örök törvénye az Úrnak: „Adj számot a vagyonkezelésről” (Lk 16,2). A megtérések története is ez: jön egy perc, amikor felébred a múlt, beszédes lesz a temetett élet, s Isten előtt elégtételt követel a lélek. P. Claudel „Számkivetésem” című munkáját ezzel zárja: amióta temettem a múltam, attól a perctől kezdve „mindig kék az ég fölöttem”. Ez az Isten nagy kegyelme: amíg az ember nem képes temetni, addig az Isten kegyelmet ad minden léleknek, hogy a múltat terheivel együtt temetni tudja. Malomkőként nehezedik reád a múlt, s elsülyedsz a múlt bűnei miatt. De ha könnyezni kezdesz és megtörik a térded, az Úr a fény zuhatagát árasztja reád: „... Ha bűneitek olyanok is, mint a skarlát, fehérek lesznek, mint a hó; és ha olyan vörösek is, mint a bíbor, fehérek lesznek, mint a gyapjú” (Iz. 1,18). Ember! Ébredj arra, hogy Isten olyan hatalmassá teremtett kegyelmeivel, hogy Krisztus Szent Vérének csordulása folytán múltad minden bűnét és felelősségét temetni tudod. Így becsüld a gyónást, múltad temetésének szentségét!

2. A feltámadás a következő.

Jézus szava Nikodémushoz: „Újjá kell születnetek” (Jn 3,8). Ennek indulása a keresztség. „... aki abból a vízből iszik, melyet én adok, nem szomjazik soha többé” (Jn 4,14). Aki újjászületik vízből és Szentlélekből, az az Isten természetét veszi és Isten fiává lesz. – Mit jelent mindez?

a) Az Írás szerint: „Mindaz, aki szeret, Istentől született és ismeri az Istent... mert az Isten szeretet” (1Jn. 4,8 és 9). Az ember az Isten képe s az ember az Isten szeretetéből részesedik. Gyakorlati valóság: „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből. (Ez az első parancs.) A másik így szól: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat” (Mk 12,30-31). S ennek a tételnek életté teremtése annyi, hogy bennem az Isten természete lakjék. S van-e ennek látható jele? Az indiaiak követeket küldöttek Európába a keresztyének megismerésére. S ezzel mentek haza: az Evangéliumotok isteni, de az éltetek nem az, nem kérünk belőle! – Ez nagy vitát indított meg. Megváltó a Krisztus? – Igen. Áldozat a Krisztus? – Igen. Megváltottak az emberek? – Igen.

Hol van hát a megváltott nemzedék? Ti vagytok mind, ha a szeretet gyakorlása éltetek alapja lesz.

b) Szt. János Evangéliuma a szeretet himnusza. De mi nem éljük ezt. Mert az ember lát, hall, beszél – **legtöbbször – hibákról.** Nem látja meg azt, aki rendes, de az egyetlen rendetlent észreveszi... Mások megszólását hamar hallom! Veszélyes szerv a nyelv: „A nyelv is tűz, gonosszággal telt világ. Tagjaink közül a nyelv az, mely beszenyezi egész testünket, sőt, a pokoltól lángra lobbantva, egész életutunkat fölégeti” (Jak. 3,6). Ha a világ összes bűnét összeraknám, nem lenne annyi, mint a nyelv gyilkosságai. Megszólunk, beszélünk, szidunk és akkor azt hisszük, hogy köztünk és bennünk az Isten. „Szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót haragosaitokkal...” (Lk 6,27). Ez a krisztusi élet jele. Azokra áll ez csak azonban, akik süketek, ha bántják őket, vakok és némák más hibáival szemben, de látnak, hallanak és szólnak, ha mások jótulajdonságairól van szó. – Ezt a krisztusi jelet bírjátok, hogy valóra váljék: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

Bef.: Kaliforniában vannak óriási méretű fák. Átmérőjük 10 m, magasságuk 120 m, 6000 eszten-dősek. Nagyobbak vagytok ezeknél ti, akik temethetitek a múlt bűneit és feltámaszthatok minden szépet és jót. Nem korban és magasságban, de éltetek az Istent éri el. Ez a megváltott nemzedék nagyszere-rősége. Amen.

3. beszéd: Örök értékkel alakítsuk magunkat Isten terve szerint!

Bev.: A lelkigyakorlat utolsó gondolata: a sodródó élet végnélküli kincse az embernek. Változik és el nem múlik. Ma éppen Ottokár püspök halálának évfordulója van. Utolsó beszéde megszakadt ezek-nél a szavaknál: az Isten szeretete mindent ad, és én, ha lehetne, eloltanám... az Isten ítéletének ke-ménységét. Ki szeretné oltani a poklot. – Az Isten kinyilatkoztatása az Isten ítéletéről csak tényről közöl. De emberi szem nem látta, fül nem hallotta... Az a nagy kérdés, miben áll az Isten elgondolása szerint ez a tétel: **végnélküli életet élsz az Atyában.** Vajon nyugalom ez? Nem. Élet! Lelketek öröme legyen, hogy nem elnyugvó, tudattalan pihenés, sír, hanem személyes élet!

1. Nyugalom?

Temetőben csendül a tavasz. A temetőben se a nyugalom helyét lásd, hanem életkezdetet. Elteme-

tődik a földi, hogy feltámadjon az isteni. A kevés hitűek szerint az élet határa két deszka: a bölcső és a sírkoporsó deszkája. Boldogtalanok. Hitük szerint deszkától deszkáig tart az élet. A pogányok lelkében már csendül a szebb világról szóló dal. Temetkezésükkor küldenek valamit a halottal, hogy odaát szolgálatukra legyen. A hinduk felfogása: szabadulok minden vágytól a nirvánában! Heidegger szerint: az élet előre robbanó VAN és kibontakozó SEMMI. – Ha a halált nézem, szétbomlás van, de nem válik semmivé az élet, csak változik. Ott sincs nyugalom. Szétesünk, hogy csodás kapoccsal örök életre érjünk. Nyugalom adatik a földi élet gondjaitól, de élet fakad a szőlőtő és venyige tanítása alapján.

2. Végnélküli, isteni élet felébresztése.

Ez az élet, amit most élek, ennek a végnélküli életnek szent csodája. Nincs két élet: földi és örök élet. Egy az élet, amint egy az Isten, az élet Ura. – Az emberi életet a matematikusok a számsorhoz hasonlítják, amely kezdődik az 1-gyel és végtelen... A geometria a parabolához hasonlítja, mely a végtelenből indul és a végtelenbe fut. Egyik fókusza én vagyok, a másik az Isten. Az építész szerint az élet olyan épület, melynek falai kúp vagy gúlaszerűen csúcson állanak és széttartanak. Az emberi életnek képe a kitért kar, amely szent közösséget akar az emberekkel és örök közösséget az Istennel. -**A végnélküli élet lényege a birtokbavétel.** És a személy az Atyát csak úgy veheti birtokba, ha a szeretet jegyével kapcsolódik Hozzá. Az isteni tőkének ereje állandó növekedést ad. Minden ember isteni csoda. Ennek az embernek földi formája: Raffaello muzsikáló angyalai. Arcukon csillan az Isten szeretete. A végnélküli élet tudatában élő emberarcok ezek. – Angol közmondás szerint az a boldog ember a földön, akinek szája szélén mindig mosoly lakik. Mindenki ben lásd az Isten angyalát. Légy boldog a tudatban, hogy már most a mennyek országának életét éled! Szt. Pál apostol a szeretet dalát így fejezi be: „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre... Törekedjétek a szeretetre!” (1Kor. 13,12 és 13). A hit, remény elmúlik, „a szeretet soha el nem múlik” (1Kor. 13,8). Akiben a szeretet él, már itt a mennyek országának életét éli, s a halál csak annyit változtat, hogy Istent ott színről színre látjuk majd. „Én (Jézus) Atyámban vagyok, ti pedig énbennem és én tibennetek... Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,20 és 23). Ez az életszemlélet vitális vízió, az örömhangelő csodaharangja. A földön járó Istenember a föld ura, s az Isten fia: „Isten fiai vagyunk” (Róm. 8,16). Aki hinni tud a Mesternek, Isten fiává lésson. Ezt a hitet vigyük a lelkünkben, s ez az élet diadalmas emberévé tesz. – Kérdés: elérhető-e, hogy mi a földön járó Isten-angyalai lehessünk? Nem, ha emberi erőre támaszkodunk. **Istenivé csak Isten tehet, az Isten kegyelmének áramkörében kell élni.** „Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él” (Jn 6,51). Ne félj tehát, hogy nem tudsz így élni, de el se bízakodj, hogy magad erejéből fogsz így élni! Kényszerítsétek Jézust az emmauszi tanítványokkal a velünk-maradásra, s akkor éltetek boldog lesz.

Bef.: Imádkozzunk, hogy tüzet vigyetek haza, a lélekszeretet tüzét. Járjatok égő mécsként és vigyetek fényt az otthonotokba. Szívetek méce az Isten-szeretet tüzét vigye. **Világítsatok magatoknak s vigyetek fényt másoknak!** Amen.

A 3. beszéd így is elgondolható:

3. beszéd: Isten terve szerint végnélkülivé alakítom az életet

Bev.: „Faber” et „divinans” az ember.

1. Már a földön „örök dolgozó”.

- a) Dolgozó a világot teremtő lelke.
- b) De dolgozó önnön életének istenivé teremtő lelke is.

2. Az ember az örök életre is dolgozó.

- a) Veszi az Isten kegyelmét (Szeretet az Isten - szeretet a kegyelem).
- b) Alakítja a szeretet-sugárzással önnön életét.

Bef.: Szeretet-tökéletesítés az örök élet alapja. **Személyes szeretetbírás** az örök élet lényege. Amen.

*

4. beszéd (külön elmélkedés nők számára): Az áldozatos szeretet

Bev.: Sodródó áldozatosság az élet. S mi a szerepe ebben az életben Éva leszármazottjainak? -A Szentírás szava: „Nem jó, hogy az ember egyedül legyen...” (1Móz. 2,18)... teremti Évát társul az Úr. – Élők anyjának fájdalmas életét jelzi az Írás. S Szűzanyánkról így szól az öreg Simeon: „a te lelkedet is tör járja át...” (Lk 2,35). – S a tapasztalat? **A házasság nemcsak nagy szentség, hanem leg-szentebb életáldozat.** – Tehát csak ebben állana Éva nemzetségének hivatása? Segítés, szenvedés, lemondás, áldozat? – Ma el kell oszlatnunk minden csupán áldozatról és fájdalomról szóló ködös lel-kületet.

1. A női lélek az élet szent forrásánál nemesedik.

Belőle sarjad az élet! Az életet adó édesanya csodálatos lényként lép a családi szentélybe: központ lesz. Köréje gyűlnek férj és gyermekek. Minden – még a kallódó – ember is megváltozik édesanya szeretetének és könnyének hatására. Példa rá Szt. Mónika. **Minden ember számára van egy valaki, aki mindenkinél szentebb és ez az édesanya.** – Molnár színdarabjában: „Ördögök malma” – az embert az tartja vissza az apagyilkosságtól, hogy egy szentáldozáskor kapott kis nefelejes az édesanyját juttatja eszébe.

2. S ne csak a földi születést nézzük. Aki földi vonatkozásban életet adhat, az kell, hogy lélek-szolgálatban szüljön lelkeket az örök életre.

Ez a nő legfőbb hivatása: feladata az éle megnevesítése! A természetes életadás folytatása, hogy lelki létre szüljön. – A család éke a gyermek, de törzse az édesanya lelke. Az élet sodrából kiemelked-nek halhatatlan lelkek, s ezt a kiemelkedő új életet az örök élet számára neveli az édesanya, testvér vagy rokon. – Isten teremtette az angyalt, teremti az embert, s a női lelkek hivatása, hogy angyal-lelkekkel népesítsék be Isten országát. A gyermekben örök életre szállítandó angyalnépet láss!

Bef.: S mi lesz ezért Éva nemzetségének jutalma? Az elmélkedést záró feleletet Koszter atya színdarabja: „Jucika karácsonya” írja le szépen. A gyermek a sok szépért és jóért csókolja édesanyját, s háttérben áll az édesapa. Az ő keze kereste azt, amit adhattak, de a csók érte az édesanyáé. **Van-e na-gyobb kincs, mint a hála? Ezért a csókért érdemes élni.** Azt fejezi ki: köszönök neked Anyuka mindent, mert Te vagy a mindenem. -A szeretetet kaptátok legnagyobb kincsül az Istentől. Szeretetek szolgálói legyetek testi és lelki vonalon, s megdicsőít titeket az Isten. Amen.

5. beszéd (külön elmélkedés férfiak számára): Az élet Sámsonjai

Bev.: Az Ószövetség élénk rajzolja Sámson képében a családfő képét. Ennek az arcképnek kettős a jegye: az édesapa legyen a családi szentély Sámsonja, erőse és legyen az otthon papja!

1. Sámson vala az Isten erőse.

Hajában volt az ereje, önfegyelmesség. Önmegtagadó esszénus volt. Mindaddig az Isten erejét hordozta, míg Delila miatt oroszlánsörényhez hasonló haját levágta, s elvesztette erejét. Igazi család-apa ne játssza meg a külső tetszetésnek életét! Legyen lemondó életmunkásságával a családi asztal szolgálatában. Korán kelő, későn fekvő, akit a munka miatt alig látnak a gyerekek. Olyan legyen, aki otthont, szentélyt akar teremteni. A munka ereje s az áldozatosság lelke ráviszi, hogy mindent megte-gyen gyermekeiért. Gyönyörűen rajzolja ezt Zilahy L. „Süt a nap” c. darabja. A tanító tojásra éhezik. Kölcsönkérnek kettőt. A hét gyereket kiküldik, s az asszony elkészíti. Már enné a tanító, amikor a leg-kisebb visszaoson és kér belőle. Anyja kergetné, de apja így szól: hagyd, hogy egyék. Az kirohan kin-csével, s meglátva őt, berohan a többi hat. Az apa elosztogatja a tojást, neki nem is marad. S megtö-rülgetve a száját mondja: életemben nem tízóraitam ilyen jól, mint ma. – Ez az áldozatos apák fény-képe. A család napja Istentől áldott asszonyotok, csillagai a gyerekek, s örömeinek hordozója az apa.

2. A családi szentély nagy-nagy szeretete, az otthon szeretet jellemezze az „élet erőse” apát!

Sámsonnak, az erős embernek megrontója Delila volt. Kerüld a kísértő asszonyt, ki a szentélyen kívül jelentkezik! Vedd észre, hogy asszonyodnak épp az az értéke, hogy megszokott köpenyben jár. A kísértő jár mindig díszes ködmönben. Nagymosást csak áldott asszonyod végez neked, a másik csak kirándulásra jó. Az áldozatos édesanyákat mérhetetlenül becsülni kell. S a Delilákat kerülni! Érezd magad jól a szentélyben. Ez nem emberi találmány vagy költészet csupán. Az Úr mondotta: „Ahol ugyanis ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt 18,20). Mikor a családapa családja körében van, együtt van velük Jézus. Ő a ti vendégetek. S ha Vele éltek, lehetetlen, hogy elköltözzék a boldogság lelke. **A boldogság nem külső kincs, az otthon szentélyének szeretete.** S ha azt mondd, nálatok mindig zavar van, higgy abban, hogy teremteni tudod a béke lelkét s szerető hazavágyással őrzöd a házi szentély szeretetét. – Nemcsak pogány szokás az, hogy az esküvőről

tűzet visznek a szentélybe. Isten szeretetének tűzét viszik a házastársak az oltártól. S ha az asszony ennek a tűznek az anygala s a férj e tűz őrzője, akkor az örök élet tüze melegíti otthonotokat.

Bef.: Egy kérés a befejezés. Szentéllyé nemesedik az otthonotok, ha megteszitek. Akár szokástok, akár nem, ma hazamenve minden édesapa csókolja meg legkisebb **gyermekének homlokát** és azután a ház angyalának szent és áldott kezét. Így szentéllyé válik a család. Amen.

*

V. beszédlánc: Az értelmiségi férfinépet tartja szem előtt

Így tehát olyan módon akarja előtárni az örök igazságként csengő evangéliumi igét, hogy az **áldozatos munkára teremtett** férfiak ráhangoltassanak az **élet igazi értékére** és így lendületet nyerjenek annak kemény szolgálatára. – Jól meg kell jegyezni: akkor tud nagyot alkotni az elhivatott férfinép, ha a végnélküliség bélyegét viseli minden cselekedete!

Módszertanilag azt kell követnünk, hogy az **életet Isten legnagyobb kincsének**, az **élet elsilányítását** az ember legnagyobb **veszteségének** és végül az isteni kegyelemmel megtisztított életet **Isten és önmagunk végnélküli kincsének** tekintsük.

Így látva érdemes élni és érdemes dolgozni! Miért? Mert igazság léssen: **az élet változik, de meg nem szűnik.**

Tervezet

I. nap: via illuminativa

1. beszéd: **Isten „vagyonállományai” vagyunk!**
2. beszéd: **Istené -a teremtés jogán**
3. beszéd: **Istené -a megváltás jogán**
4. beszéd: **Istené -a megszentelés jogán**

II. nap: via purgativa

5. beszéd: **Az élet leívelése -ember ténye**
6. beszéd: **Az élet tönkretévese -ember akarata**
7. beszéd: **Az élet vezetése -örök felelőség**
8. beszéd: **Az élet végső vonalvezetése -Isten szeretete**

III. nap: via unitiva

9. beszéd: **Az isteni élet -Krisztus Urunk újjászületőtte**
10. beszéd: **Az isteni élet -emberélet szent szolgálata**
  1. Önevelés.
  2. Családi nevelés.
11. beszéd: **Az isteni élet -örök élet**
12. beszéd: **A szentek családfája**
  1. Egyedül...
  2. Sokakkal...
13. beszéd: **Isten áldottai vagyunk**
  1. Itt...
  2. Ott...

*

VI. beszédlánc: Az értelmiség asszonypéneke mondható

Mi legyen itt a mindig kicsendülő alaphang? Ez: **életforrássá teremtett az Isten, és így ezt szolgálja egész életed.** – De: vita **mutatur**, sed **non tollitur!** – A tételt azután nem szabad leszűkíteni a

testi életre, hanem ki kell szélesíteni a **szellemiekre és örök vonalakra**.

Módozatul pedig azt kell hangoztatni, hogy a teremtő és megváltó megszentelés élettereje a **Szeretet**, tehát az ő asszonyi életük is a **szeretet útján** szolgálja az életet.

A „gyengébb nem” nem gyengeséget jelent, hanem az **áldozatos** szeretet útján való **életszolgálatot**. Tehát: **értékek értékét!**

A vigasztaló és megemelő tudat ilyen tételbe fogandó egybe: **ti vagytok a végnélküli élet szolgáló leányai!**

Tervezet

I. nap: via illuminativa

1. beszéd: **Az élet értelmezése**

1. Férfi...

2. Nő...

2. beszéd: **Az élet szent forrása**

3. beszéd: **A családi szentély áldozatos papnője**

4. beszéd: **A halhatatlan élet gondozója**

II. nap: via purgativa

5. beszéd: **A bűnös Éva...**

6. beszéd: **Az „életforrás” és „életpusztítás”**

7. beszéd: **Az Isten ítélete**

8. beszéd: **Az élet Úra életszolgálatra hívogat...**

III. nap: via unitiva

9. beszéd: **Az Úr az élet fejlesztője -asszonynépe útján**

10. beszéd: **Az Úr a gyengék erősítője -a „szent asszonyok” útján**

11. beszéd: **Az Úr az élet hídja -az édesanyák lelke útján**

12. beszéd: **Az Úr az örök élet adományozója -az asszonyok Asszonya útján**

13. beszéd: **Az asszony „Isten családjának” életszolgálója**

*

VII. beszédlánc: Magas kultúrájú férfi népnek szóló átírás Általános utasítás

A szellemi élet emelkedett nivóján élő férfiember igen sokszor kerül abba a lelki ködösségbe, hogy bizonytalankodva tekint a végnélküli élet felé... Lehet ennek oka az egyoldalúan szélesített tudás, vagy több és felületesebb olvasás, esetleg a túlzó „vallásosnak” mondott s erőt nem mutató szétesség, talán a vallás követelte **élettől való visszahúzóadás** stb... De bárhol is van a hiba, mindenesetre reá irányítható a lelkigyakorlaton a figyelem erre az alapgondolatra, amelyet a Mester tanítása alapjává tett. Az Ő tételét két részben a következőkben foglalja klasszikus mondatba az apostol. Az első alaptétel így szól: „Megjelent ugyanis Istennek minden emberre üdvöt árasztó kegyelme” (Tit. 2,11). A második pedig **életmódot** jelölve így hangzik: „...szakítsunk az istentelenséggel és a világi vágyakkal, s éljünk mértéktartóan, szentül és buzgón e világon. Várjuk a boldog reményt: a nagy Istennek és Üdvözítőnknek, Jézus Krisztusnak dicsőséges eljövetelét” (Tit. 2,12-13). – Az isteni ige hirdetőjének pedig ez a parancsa: „Erről beszélj, erre buzdíts és így figyelmeztess teljes határozottsággal” (Tit. 2,15). – Az előadás anyagát szélesítsük ki a tudományok területére, mert a jól megalapozott és tudományosan is helytálló előadás sokat segít az **apologetikus** munkában. De azt se felejtjük, hogy az értelem szava mellett az isteni kinyilatkoztatásnak **döntő** jelentőséget adjunk. – Előadásaink célja legyen **apologetikus**, de ne csak elméleti igazságra hangoló, hanem **isteni életet** szorgalmazó és megindító.

A beszédtétel így bontható részletekre:

1. beszéd: Keresem az élet értelmét

Bev.: **Diogenész** lámpása embert keresett, és az ember szellemi lámpása életértelmet keres.

1. Keresem az egész élet értelmét.

2. Keresem egyéni életem értékét.

Bef.: Az isteni kinyilatkoztatás adja az élet értelmét.

2. beszéd: Látom az élet fel- és leívelését

Bev.: Kétségtelen a bizonytalan történés...

1. A bontakozás útján kiteljesülésre tör.

2. A kiteljesülés után szerteérés következik.

Bef.: Hiszem a holtak feltámadását!

3. beszéd: Hallom a pesszimisták szavát

Bev.: Ez a hang is elkerülhetetlen.

1. Honnét fakad?

2. Hogyan ítél?

3. Mit eredményez?

Bef.: „... de biztatok, én legyőztem a világot” (Jn 16,33) – Ezt hallgassátok!

4. beszéd: Hallom az optimisták szavát**5. beszéd: Hallom a Mesterem szavát****6. beszéd: Hallom vágyaim szavát****7. beszéd: Élem a hitem tanítását****8. beszéd: Élvezem égi Atyám boldogságát**

*

Itt is azt emelem ki, hogy a sodródó élet-változatoknak **örök életbe** torkolló fenségét kell kidomborítani!

*

VIII. beszédlánc: A nagyobb diáknép (felsőbb iskolások, tanoncok stb.) részére fogalmazva át a tételeket

Bevezetés

Jelszó itt is: **az élet végnélküli!** – Jól jegyezzük meg: senkit sem ragad meg jobban az élet végnélküliségének örömhíre, mint a serdülés zavarain túleső, az **egyéniségét igen nagyra becsülő ifjút**. Életlendülete dübörgő és ennek végnélkülisége diadalra hangoló. Van ugyan ebben a korban néhány „koravén” lekonyuló Hartmann-, Schopenhauer-ízű kesernyész emberke, de ezek is felegyenesednek, ha a kegyelem harmatja a végnélküli élet felé növeszti leívelő szíromleveleiket! – Szinte ide kívánczok az angol diák jelszava: **cheer up!** Magyarul ez felel meg neki: **hajrá! Az élet végnélküli!** – Nagyobb diákok lelkét ez a gondolat ragadja meg; tehát szerető lélekkel hangoljuk erre lelküket!

Tervezet

I. nap: via illuminativa

1. beszéd: Honnan jöttél? (Életeredet-kérdés)

1. Magad.
2. Mások.

2. beszéd: Merre tartasz? (Életút-kérdés)

1. Földiek felé...
2. Égiek felé...

3. beszéd: Mi a te sarkalló erőd? (Élet gyökere)

4. beszéd: Meddig terjedjen életed?

1. Sír...
2. Végnélküliség...

II. nap: via purgativa

5. beszéd: Mindig erősebb lettél?

6. beszéd: Mindig isteni életet éltél?

7. beszéd: Mindig Isten ítélete szerinti életet várhatsz?

8. beszéd: Mindig veled az élő Isten!

1. Hív.
2. Megvált.
3. Megszentel.

III. nap: via unitiva

9. beszéd: A Kereszt nemzedéke

10. beszéd: Az isteni nemzedék élete

11. beszéd: A tiszta vér ifjúsága

1. Múlt.
2. Jelen.
3. Jövő.

12. beszéd: A szentek egyessége

13. beszéd: Az élő Szőlőtőke gerezedet termő venyigéje

*

IX. beszédlánc: Kisdiákok számára átalakítható vezető gondolat

Bevezetés

A kisdiák olyan fejlődő életbimbó, amely minden jóra felfigyel és mindent magába szívva élettökéletesítésre fordít. Élő „szivacs”, aki terebélyessé akarja magát fejleszteni. Sőt életrajzát az a belső lendület is ihleti, hogy a horizontális fejlődés mellett a **vertikális** emelkedést is áhítozva áhítozza. Az ő lelke valóságos érve a tertulliani gondolatnak: „Anima naturaliter christiana”. A nagy gondolat fej-

tegetésénél azt az egyszerű módot kövessük – lehetőleg példák keretében! –, amely más és más beállítás mellett **jellemzi magát a kisdíákok**, hogy ezekből a jellemrajzokból vonja le magára nézve az **elvi** és **gyakorlati** tanulságot. – Előadásunk módját jellemezze az elevenség és ihletett lendület. – A fokozatos tételkibontást olyan módon kell megvalósítani, hogy **felfelé építkezően** kellene a **mindig helyesebb és mélyebb látás alapján** élő típust megrajzolni, és így ezek az élő típusok adnák meg a helyes magyarázatát annak, hogy érdemes az életváltoztatokat átélni, mert az élet végül is az örök világban bontakozik tökéletessé! De azt az optimizmust állandóan hangoztatni kell: ez Isten kegyelmével és az egyéni munkával **elérhető és elérendő**. A tétel így osztható részletekre:

1. beszéd: Iskolai feladatok – életfeladatok

Bev.: Az iskola igen gyakran külön feladatokat tűz ki. Ezeknek megoldása a derék gyerekmber életerejének jelentkezése. Legyen az első beszédünk tárgya: „a dolgozat-füzetek álma”. Mit álmodnak a kis füzetkék?

1. Első álmuk – a gondolkodó kisgyerek erőfeszítése.

- Látják – a fáradozó szorongását.
- De látják – a diadalmaskodó diadalát és boldogságát.

2. Második álmuk – az „élet feladatainak” megoldásával küszködő kisdíák próbálkozása.

- A családi élet nehézségeit látó...
- Az otthont segíteni akaró...
- Magával is bajlódó: hibái ellen küszködő, jó tulajdonságait fejlesztő.

Bef.: Ez az álm akkor lesz valóság, ha a kisdíák maga is reádöbbsent arra, hogy az **iskolai feladatok** megoldása mellett az **életfeladatok** megoldása a lényeges.

2. beszéd: A „felszínes” diák lepkeélete

Bev.: Bájos kép a „kicsi gyermek” lepkehálós játéka, de már kevés ez, ha a diák lélekéletének képét mutatná... De van-e ilyen „gyermekké maradt” diákemberke?

1. A mindig játszani akaró...

2. A mindig élvezetre vágó...

- Étel – ital a vágya...
- Csak szórakozás az igénye...
- Önmaga az élet mindene.

Bef.: De a gyermek felnötté érik...

3. beszéd: Az oknyomozó diák kutató élete

Bev.: A külső életváltozatok a felszínes gyerek előtt is észlelhetők, de ezek alapját a kutató szellem keresi. – A gyermek lelkében él a kutatás vágya... Azt kérdezi mindig: mi ez? Miért ilyen ez?... De hogyan érvényesül ez a nemes lelkület?

1. Keresi a dolgok lényegét és értékét.

- Kis Robinson az emberke.
- Kis tudós a kutatva kérdező gyermekesereg.

2. És teremtő lélekkel értékesíti a tudás kincsét.

- „A diákok városa” mozija mutatja.
- A „kis ezermester” élete igazolja.

Bef.: „Kis mesterből” lehet „nagy mester”...

4. beszéd: A mindig „jót látó” diák nemes élete

Bev.: Valami nemes célt keresés és célratörés jellemzi a kisdíák életét. Molnár Ferenc: „A Pál utcai fiúk” életében rajzolja meg így a minden betűt naggyal írt **NEMECSEK** életét... Miben jelentkezik ez?

1. A tiszta léleken át látni és magyarázni mások életét.

- A „Kis lord” története...

b) Az én életem látószöge?

2. Az áldozatos önfeladtséggel szolgálni mások jólétét.

a) A jó látás – jó életre segít.

b) A jó élet – jó tettekben jelentkezik.

Bef.: Jót látni, jót akarni, jót cselekedni!

5.beszéd: A „befelé forduló” diák élete

Bev.: A szempár **kifelé** fordul, de a magával is foglalkozó diák lélekszeme **befelé** is vizsgálódó és észlelő. – Thalész vagy Kheilón görög bölcs mondása szerint: „Ismerd meg magadat!” – Mit lát magában az ilyen „diákember”?

1. Sok jó vágyat és sok gyarlóságot.

a) Mikszáth K. „Légy jó mindhalálig” Misikéje...

b) Don Bosco nevelte ifjak nemes serege. Ezek a diákok **Foerster** és **Tóth T.** növendékei, mert tanításuk nyomán **önmaguk** megismerői és nevelői.

2. Emberektől kiinduló és Istentől jövő sok segítő jóságot.

Minden jóságot az Isten ad, de **közvetve** vagy **közvetlenül** árad ki kegye. A természet és az emberek alkotják az elsőt, Isten maga adja a másodikat.

a) Bevonuló „szekerek” hozzák a lélekkincseket. Bőséges a természet kincse és az emberek szeretete. – Itt természetesekre kell gondolni. – De mindenekfeletti az Isten jóságának kegyelmi bősége. – Itt természetfelettiekre kell gondolni.

b) Valóságban az Isten küldi a sok lélekajándékot. Azt azonban mindig éreztetni és érezni kell: mindent a jó Atya küld földi gyermekeinek. De van itt egy igen fontos mozzanat! Ne csak vedd a kincseket, hanem értékesítsd az értékeket. Ne légy múzeum, hanem életvirágzásba szökkenő, égi televényből sudározó isteni „embernövény”!

Bef.: Zárszavunk: a „befelé forduló” diák érzi, hogy hozzá térnek be az isteni ajándékokkal terhelt „szekérsorok”...

6. beszéd: Az „ég felé táruló” diák isteni élete

Bev.: Elég-e az elmélyedő diáknak a földi élet ezernyi és ezernyi változata? Vajon a sok szépség és jóság láttán nem ősi igény-e a szépség és jóság igazi Birtoklója?

1. Ősi igénye az Isten.

Csodálatos ez az Istenhez tartozás kegye. Szinte elevenen érezhető: „Tiéd az ég, és tiéd a föld, Te alkottad a föld kerekességét és mindazt, ami rajta vagon” (Zsolt. 88,12).

a) A kisgyermek eleven lendülettel keresi az Istent. Minden, ami titokzatos, az az ő lelkének tartozéka.

b) A jól nevelt gyermek állandó törtetéssel emelkedik az Isten felé. Van ebben imádkozó vágyakozás. „Hirdesse szájam az Úr dicséretét, és minden élő áldja szent nevét örökkön-örökké” (Zsolt. 144,21). – Van ebben bizakodó áhítózás. „Uram, mi Urunk, mily csodálatos az egész világon a te neved! Hisz az egeknél fenségesebb a te dicsőséged. Kisdedek és csecsemők szájával hirdetteted ellenségeiddel szemben dicséretedet...” (Zsolt. 8,2-3). – Van ebben Hozzá hasonuló élettörtetés (vallásos élet). „Jézus nevére hajoljon meg minden térd a mennyben, a földön, és az alvilágban, s minden nyelv hirdesse az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr” (Fil. 2,10-11).

c) Még a pogány is erre tör. **Ő** is az Isten fia. **Ő** is Istenanya felé tör egész lendületével. Mert ha el is szakadt Ádám népe, mégis magához vonzza őt az égi Atya: „...a föld határai mind látják Istenünknek szabadítását” (Zsolt. 97,3).

2. Mert Benne teljesül ki az ember.

Az ember az Isten tervében bontakozó és alakuló.

a) Földi életben is a **természetfeletti kegyelem** birtoklásában jut a szellemiség magaslatára. A helyes testi élet – alapvetés. A jól gondozott lelki fejlődés – gazdagodás. Az egektől vett kegyelemmel való élés – istenivé nemesedés.

b) Az örök életben pedig az **isteni élet** virágzásában élhet a hazatért földi zarándok. Mi ennek lényege? Tárgyilag ez: bírja az Istent és dicsőíti az ég Urát. Alanyilag ez: boldogságban éli életét és elvezi életének minden jósága gyönyörűségét.

Bef.: Kérdezzük, hogy égre feszül-e a nemes gyermek? Igen! Azért, hogy onnét vegyen és azért, hogy ott tökéletes boldogságban éljen mindörökké. Amen.

7. beszéd: A „self-made man” sarjadoszó élete

Bev.: Egy latin közmondás ezt mondja: erőfeszítésed az egekig juttat. De hogyan megy ez végbe?

1. Az élet változatai felett uralkodjál!

Az élet változatai külsők és belsők.

a) A külsőket készséges lélekkel viseled. – Lehetnek ezek anyagi természetű terhek... Szegénység, betegség... Lehetnek ezek tragikus **kataklizmák**... Járványok, összeomlások, háborúk... Lehetnek szellemi elesettségre sodrók... Bűnre tanítás, szellemi sötétségbe hajtó erők stb.

b) A belsők felett fölényes uralmat gyakorolj. – Ezeknek gyökérzete a **vágyakozás**. Ezeknek fajai az **élvezetek** igénylése. Vágyaid túlcspongását fékezd, mindent mértékkel keress! Az élvezet területére a lelki és szellemi területre szorítsd! **Bacchus, Venus, Ludus** ne legyen kizárólagosan diadalmaskodó benned. Ne felejtse Szt. Pál tanítását: „Megjelent ugyanis Istennek minden emberre üdvöt árasztó kegyelme, mely arra tanít, hogy szakítsunk az istentelenséggel és a világi vágyakkal, s éljünk mértéktartóan, szentül és buzgón e világban” (Tit. 2,11-12).

2. Az élet változásait lelkedért értékesítsd!

Aki az életalakulás helyes módját keresi és a változatok után a tökéletes kibontakozást szolgálja, az a következő elvek szerint rendezze életét.

a) **Életalapom** a rendezett testi élet. – Táplálkozás, testedzés, egészséges életmód.

b) **Reá építkeznek** lelki erőfeszítésünk. – Tanulunk, dolgozunk, lelkiekben - erőkben is! (pl. önfegyelem!) gazdagodunk.

c) De **szellemi kiteljesedés** az életcélunk. – Valláserkölcsös élet, természet feletti igényeskedés. – És ha közben sok a nehézség, baj és szenvedés? Akkor is ezt az elvet kövesd: per aspera ad astra. A Mester tanítása ez: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mt 16,24). Ne felejtse! Az életváltozások örök kincsekké változtathatók.

Bef.: Záróigazság: bár igaz az, hogy mindent az ég Ura ad, mégis igaz az is, hogy az isteni adományokkal **önnön életét** alakíthatja az Isten fia, az ember!

8. beszéd: Az Isten bizonyítványa szerinti diák élete

Bev.: Az iskolai év vége – a tanári kar adta bizonyítványban méri le az év erőfeszítéseit. De kérdés marad: vajon van-e olyan **életbizonyítvány**, amelyet a csalhatatlan Isten ad ki számunkra? – A Mester szava szerint van. Azt kell tehát vizsgálni: mit hoz számunkra az Isten bizonyítványa?

1. Előrevetítve – isteni életet fakaszt.

A Mester figyelmeztet az isteni ítéletre és ezért már a földi életben arra hangol, hogy **a jövő ítélet szava legyen a jelen élet irányítója**. „Boldog az a szolga, ha ura megérkezésekor... tevékenységben találja. Bizony mondom nektek: egész vagyona fölé rendeli őt” (Mt 24,46-47).

a) Előre vetíti a döntő ítélet képét. Cseng benne a félelem is. Azért, mert a gonosz büntetése félelmetes. De a félelem is Istenhez vezet: „Az Úr félelme a bölcsesség kezdete” (Zsolt. 110,10). Íme! Még ez is isteni követ.

b) Hogy hozzá idomítsa a változó élet képét. Az Isten pedagógiája a jónak diadalmaskodása. – Büntető és jutalmazó életkép beszédes intés az Isten útja felé... Végül mit eredményez? Távol tart a bűntől és közel hoz az Istenhez. Mégpedig olyan fokig, hogy az isteni természetben részesít az égi Atya szeretete: „Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígéreteit, hogy ezek révén az isteni természet részesei legyetek és elmeneküljete a romlottság elől, mely a bűnös kívánság által uralkodik a világon” (2Pét. 1,4).

2. Életvégén csendítve – végnélküli életformára íté.

Ennek alapja az az igazság, hogy Isten ellen tenni és végső diadalt aratni teljes lehetetlenség. Sohasem feledhető tétel: Isten szabaddá tette az embert, de törvényei szerint döntően ítéli a szabad felelőst. – És milyen ez az ítélet?

a) Elítélő... Ez az Úr visszavonhatatlan szava. Megtagadtad az Urat, kimondottad ítéletedet!

b) Tisztulást biztosító... Ez a tisztítóhelynek dogmatikai értelmezése. Kisebb hibák miatt távolabb kerültél Istentől, de szeretettel hozzá juthatsz az Úrhoz.

c) Örök boldogságra vezető... Ez az isteni jutalom teljessége. Ezt igényli a zsoltáros: „Szabadíts meg minket, Urunk, Istenünk, és gyűjts össze minket a nemzetek közül, hogy hálát adhassunk szent nevednek, és dicsekedhessünk dicséreteddel” (Zsolt. 105,47). – Szeretet vezette életedet és így a Szeretben talál boldogságot egész életed.

Bef.: Foglaljuk egybe az egészet egy mondatban: az élet tehát **feladat** elé állít. – Aki megtanulja az Isten törvénykönyvét és megtartja az ég Ura parancsolatait, arról boldogságot biztosító **bizonyítványt** állít ki a mindent tudó Atya. Amen.

*

X. beszédlánc: Nagydiákoknak szóló átírás

Bevezetés

A nagydiák fogalmán azok a fejlődés sodrában élő ifjúk értendők, akik tanulmányuk és olvasmányaik folytán belesodródta a szellemi ellentétek áramlásába, de kritikai érzékük hiányossága folytán még nem tudnak helyesen eligazodni. – Itt igen fontos a széles olvasottság területére lépni, de **ővni kell** magunkat a tüntető fölényeskedéstől. Az igazság szuverenitása legyen a megragadó és sohase a hangoskodó dörgedelem. – Előadásunk erejét az Írás szövege adja: „Eljön ugyanis az idő, amikor a józan tanítást nem hallgatják szívesen az emberek, hanem ízlésük szerint seregszámra szereznek maguknak tanítókat és csiklandoztatják a fülüket, elfordulnak az igazság meghallgatásától és mesékre hajlanak. Te azonban maradj mindig meggondolt, viseld el a bajokat, lásd el az igehirdető munkáját, teljesítsd szolgálatodat” (2Tim. 4,3-5).

Módszerünk: közismert tudósok látásához fűzni azt az evangéliumi igazságot, amelynek döntő erejét épp az a tény adja, hogy egészséges, kiegyensúlyozott és boldog életet teremt! Minden mondatunk ezt hangsúlyozza: az élet Urának hódolatos a boldog életnek kirobbantója és élvezője. Mégpedig földi és örök vonalon!

A beszédek ilyen ötletcímekhez fűződhetnek, amelyeket felsorakoztatunk.

1. beszéd: Swift szemüvegén...

1. Törpe – a világ nagyságai mellett.
2. Óriás – a szellem érvénye mellett.

2. beszéd: Nietzsche szemüvegén...

1. Csak „én” vagyok az úr.
2. És minden az „én” szolgám.

3. beszéd: Bacchus és Venus szemüvegén...

1. Enyém az élet minden öröme.
2. Csordulásig teljék az életöröm kelyhe!

4. beszéd: Schopenhauer – Hartmann szemüvegén...

1. Leível az élő élet...
2. Hallgasson el a törtető élet!

5. beszéd: Szent Ágoston szemüvegén...

1. Szánhatjuk bűneinket.
2. Jóvá tehetjük életünket.
  - a) Jóakaratomat szereti az Isten.
  - b) Kegyelmevel segít és megszentel az Isten.

6. beszéd: Dante szemüvegén...

1. A kárhozat helye.
2. A tisztulás helye.
3. Az örök boldogság helye.

7. beszéd: Beethoven szemüvegén...

1. Mindenekfeletti a világ Ura.
2. A világ Urát dicsóíti a föld zarándoka.

8. beszéd: Mesterünk lelkén keresztül...

Bev.: „Mid van, amit nem kaptál?” (1Kor. 4,7).

1. Minden az égi Atyától.
2. Minden az égi Atyáért.
3. Minden az égi Atyához.

Befejező gondolatunk: az élet Isten zengő hangja és az élet a föld zarándokának egek felé törő **életvilágában** daloló visszhangja. Amen.

*

Ne felejtsük: mindig az **élet megítélése** és **irányvonala** fejtegetendő!

*

XI. beszédlánc: A nagyobb leányoknak szóló beszédvázlatokat foglalja magában**Bevezetés**

Itt is a csengő gondolat: magad élete és a belőled szökkenő cselekedetek sorozata – **végnélküli**. – Így tehát itt is az **optimizmus** hirdetendő. De nemcsak **tényben**, hanem a **megvalósíthatóság igazságának meghirdetésében!** – Talán jól csengő jelszó lehetne: **örökké bontakozó virágszál vagy Isten kertjében!** Mégpedig így értelmezve: virága vagy a földi életnek és erényszirom pompázója vagy az örök életnek! Ez az alaphang felajzza a lelket és olyan tevékenységre indítja, hogy nehézségek és küzdelmek ellenére diadalba szökkenti a minden nemes után áhító leánylelkeket. – De el ne felejtsd azt a **jövőt dicsóító hangcsendítést** sem, hogy a tiszta leányélet fakadó **bimbója** az Isten országát népesítő **gyermeknép dalos csapata**. Csak bátran hirdesd: **ti vagytok a mennyek országának állandó népesítői**. Így: a végnélküli élet szent szolgálói! – Ne felejtsd: a szent szüzek és égi Anyánk életének érintése **igen** nagy segítséget nyújthat lelki munkádban!

Tervezet

I. nap: via illuminativa

1. beszéd: Évák vagyunk (Életforrások!)

1. Éva – a gyenge asszony.
2. Az igazi Asszony.

2. beszéd: Így – igazi értékek vagyunk (Önértékek ne legyenek eltúlozva)

1. A jövő élet hordozója.
2. A jelen élet szolgálója.

3. beszéd: A csobogó patak dala (Isten szavát daloljuk)

1. A forrás...
2. A tenger...

4. beszéd: A napsugár tánca (Isten fényét hordozzuk)

1. Kiverődik rajtunk Isten képe.
2. Pezsdül bennünk az élet öröme.

II. nap: via purgativa

5. beszéd: A kiáradó sodródás „mocsarai” (Nimfák)

1. Itt a földön...
2. Ott az Úrnál...

6. beszéd: A napsugár csókja (Az atyai szeretet)

1. Felszárít...
2. Magasba visz...

7. beszéd: Az isteni Mester mellett

1. Kereszt.
2. Feltámadás.

8. beszéd: A „szent asszonyok” együttesében

III. nap: via unitiva

9. beszéd: A tisztaság köntösének szövőszékénél

10. beszéd: A Szűz Anya lábánál

11. beszéd: Az otthon csendjében

1. Munka.
2. Tanulás.

12. beszéd: A templom magányában

1. Adorando.
2. Vitam sumendo.

13. beszéd: Hófehéren – Isten oltáránál

*

XII. beszédlánc: A kisgyermek számára próbálja beállítani az élet nagy igazságait.

Bevezetés

Itt az lehetne az eljárási mód, hogy **konkrét képekben**, a gyermek lelkét **lenyűgöző olvasmányokból** merítve sokat, ezeken keresztül próbáljuk megközelíteni a kisgyermek lelkét. Igen jó szolgálatot tennének az Aesopusi, Andersen mesék, Schmidt – Kristóf –, Zászlónk, Nagyasszonyunk, Kis-pajtás elbeszélései, Verne és egyéb ifjúsági regények, útleírások stb... Ezek előrerajzolása mellett **döntő** lesz az **isteni kinyilatkoztatás története** és a **szentek életének** bemutatása. A mesék, elbeszélések **csak visszhangjai** az isteni szónak! – A fő cél itt is az legyen: **érdemes erőfeszítéssel dolgozni, hiszen az élet végnélküli!** – A célt tekintve pedig arra kell erősen dolgozni, hogy a kisgyerek **ne elméleti igazságokat gyűjtsön**, hanem **tevékeny életre lendüljön!** Non verba – sed facta!

Tervezet

I. nap: via illuminativa

1. beszéd: **„Kétévi vakáció” (Magunkkal!)**

2. beszéd: **Robinsonok vagyunk-e?**

3. beszéd: **Ráfael a mi kísérőnk**

4. beszéd: **Jézus a mi Barátunk**

II. nap: via purgativa

5. beszéd: **Az eltévedt bárány**
 6. beszéd: **A kereső Mester**
 7. beszéd: **A Jézuska öröme**
 8. beszéd: **A báránynya boldogsága**

III. nap: via unitiva

9. beszéd: **Kiket keres az Úr Jézus?**
 10. beszéd: **Hogyan felel a kicsi gyermek?**
 11. beszéd: **Milyen a kisgyermek élete?**
 12. beszéd: **Meddig élek Jézussal?**
 13. beszéd: **Jézusom, örömöm!**
     1. Földön (Szent Kenyér).
     2. Égben (életem!).

*

XIII. beszédlánc: Rendi asszonyok számára szóló lelki gyakorlati tételeket foglalja magában**Bevezetés**

Itt is az a lényeg: a **változó élet végnélküli értéke fejlesztendő**. – Mivel a zárda csendjébe húzódo hivatottak **szűkebb körre** szorítják önmagukat (akár **szociális rendről**, akár **tanító rend** tagjairól van szó, de különösen, ha **kontemplatív rend** tagjai ülnek velünk szemben!), azért könnyen hajolnak arra felé, hogy az **élet jellegét** kevesebbre értékelik. Előttük különösen ki kell emelni, hogy az **élet a legnagyobb kincs**, csak azt kell megtalálni, hogy értékesítési és kibontási módozatukat leleplezzük! – Az élet változó kincs, de alapjában örök Atyánk végnélkülien bontakozó szent adománya. Így tehát félredobandó az elégiákra hangoló citera és felhangolandó az élet diadalát hirdető **élethárfa**. Ezen pedig ezt muzsikálom: élepszolgálatom a lelkiség szolgálatában talál virágbaszökkenést!

Tervezet*I. nap: via illuminativa*

1. beszéd: **Az élet csendes vára...**
 2. beszéd: **Az Úr kivételes élethivatása (Szolgálat)...**
 3. beszéd (1. rekolléció): **A kolostor-falak zárt szentélye**

II. nap: via purgativa

4. beszéd: **Az élet változatai...**
 5. beszéd: **Az élet lemérése...**
 6. beszéd: **Az élet diadala...**
 7. beszéd (2. rekolléció): **A kolostor igazi lángjai...**
 8. beszéd: **Az égi udvar udvarnokai...**

III. nap: via unitiva

9. beszéd: **A Szűz Anya szolgálóleánya...**
 10. beszéd: **Az égi Kenyér életerősítése...**
 11. beszéd (3. rekolléció): **A csodavilág kovácsműhelyében...**
 12. beszéd: **Az égi otthon – szent oltár...**

13. beszéd: **Oltárvirágok – Isten-virágok...**

*

XIV. beszédlánc: A kispapokat tartja szem előtt

Bevezetés

Ők úgy tekintendők, mint azok az **áldozatra vállalkozók**, akik **mindent** kínálnak Urunknak, Istenünknek. – Természetes tehát, hogy az ilyen áldozatos lelkeknek tartandó lelkigyakorlatban ezt kell hangoztatni: **érdemes a földi élet áldozatos berendezése, mert végnélküli a szellemi élet ég adta jutalmazása.** – A főhangsúly **nem a bér és munka** viszonyára helyezendő, hanem arra az igazságra, hogy az áldozatos élet örök érvényben virágzó Isten színe előtt. – De az a gondolat is erősen kiemelendő, hogy áldozatos jövőjük **jövendő híveik lelki életének kibontakozását és végnélküli életét eredményezi!** Altruizmus! Vita sacrificata!

A mostani lelkigyakorlatban az **előkészülő élet** értéke és munkája fejtegetendő, mert az ifjú leviták még abban a korszakban élnek, amely a jövő szolgálatra készíti elő lelküket. – Sokszor kell hangsúlyozni: a jóakarát a tiéd, az isteni segítség az Úré és a lelked áldozatos megszentelődése az Úré és a tiéd! Együttes munka jellemezze életedet! Krisztus dolgozik lelkedben, és te együttműködjél az ég és föld Urával! – A kispap lelkéből állandóan csendüljön ez a szó: „Szólj Uram, mert hallja szolgád” (1Kir. 3,10).

Tervezet

I. nap: via illuminativa

1. beszéd: **Ego eligi oss!**
2. beszéd: **Öszövetség prófétái**
3. beszéd (1. rekollekció): **Sacerdos in aeternum**
4. beszéd: **Az élet igazi értéklői**

II. nap: via purgativa

5. beszéd: **A szenvedélyek kísértései**
6. beszéd: **Az ösztönember életpusztulása**
7. beszéd (2. rekollekció): **A papi élet kihatása**
8. beszéd: **A földi és örök felelősség**

III. nap: via unitiva

9. beszéd: **Via sanctificans – pro fidelibus**
10. beszéd: **Via orationis et sacrificiis**
11. beszéd (3. rekollekció): **A templom mécsese**
  1. Lux mundi.
  2. Illuminans homines.
12. beszéd: **Vita aeterna – cum „plebe”**
13. beszéd (szentáldozás): **Az örök életforrás csobogása**

*

XV. beszédlánc: Papoknak szóló beszédeket foglalja magában

Bevezetés

A gondolat itt is ez: az **Isten teremtette élet változó, de soha meg nem semmisülő.** – A lelkigyakorlatot tartó arra törekedjék, hogy hallgatóit arra hangolja, hogy **egyéni és híveit szolgáló munkáját végnélkülinek** tekintse az Úr szolgája. Röviden ezt kell hangoztatnia: minden lélekszolgálatod örök érték és minden lélekrombolásod örök ítélet és kemény felelősség. Így tehát a felelőségek felelőssége nehezedik reánk, viszont az örömök öröme várakozik reánk! – Bevezető legyen ez a gondolat: együttesünk célja, hogy felmérjük életünket és annak eredményeképpen Isten tervéhez irányítsuk jövő éveinket! – Példánk lehet Szt. Pál vagy Szt. Máté, akik találkozáskor a Mesterrel olyan életszámadást végeztek, amelynek eredménye lett az Úr apostolai közé való soroltatásuk. Isten segítsen ebben!

Tervezet

I. nap: via illuminativa

1. beszéd: Az Isten alkotta élő ember

Bev.: A világ szétdarabolt részeiben szellemi életet élő az ember. Nem hiába áll reá az Írás: „Meg is teremté az Isten az embert: a maga képére, az Isten képére teremtette...” (1Móz. 1,27). – De mit jelent ez a maga belső valóságában?

1. Egocentrikusan befelé gyűjtők vagyunk.

Az élet ugyanis alapjában önfenntartó és önfejlesztő.

- a) Önfenntartó.
- b) Önfejlesztő.
- c) Személyiséget továbbítani akaró.

2. De heterocentrikusan kifelé szórók is vagyunk.

- a) Másnak adunk...
- b) Hogy magunk is kapjunk...

3. Vertikálisan egek felé emelkedők leszünk.

- a) Minden növekedés tökéletesedés.
- b) Égbe emelkedés – teljes tökéletesedés.

Bef.: Megállapítandó, hogy magamat is ebben a **rendben** találok és vizsgálom: vajon múlt életem bizonyító érve-e ennek az életvonalnak?...

2. beszéd: A lelki élet olthatatlanul követelő vágya

Bev.: Amilyen a belső lényeg, olyan minden megnyilatkozás. Az ember Isten képe, tehát van benne az isteniből: értelem, akarat és halhatatlanság. De a megváltás tanítása még azt is hozzáteszi, hogy **fiává** tesz minket az Isten: „Isten fiainak hívnak és azok is vagyunk” (1Jn. 3,1), és természetének részeseivé legyetek...” (2Pét. 1,4). Így tehát: a **természetfeletti életnek is állandó igényese lesz a megszentelt ember.** – Hogyan jelentkezik ez az ember életében?

1. „Imago Dei” – szellemi vonalon tökéletesedik.

Hármas vonalat mutat az „istenképesség”.

a) Értelmi élet. – Mi itt a teendő? Többet tanulni, hogy sokvonalúan kitaruló legyen az élet. „Jó pap holtig tanul, ír... Több tudást! – ez a jelszó.

b) Akarat. – A szabadság az ember egyik legnagyobb értéke. Ő az **élő alany**, akiből árad a sok-sok kikezdés. Szabaddá tenni magunkat a szenvedélyek bilincseitől! – Erre kell akarat.

c) Halhatatlanság. Mit jelent ez? Lelki vonalunk ez legyen: végnélküli az életünk. Így igazi jelszavunk: Quid hoc ad aeternitatem? Minden kicsi és értéktelen lészen, ha az örök értékmércén mérem.

2. „Filius Dei” pedig az isteni természet birtokában bontakozik.

Az első az alapfok, ez pedig a felsőfok. Hogyan valósul ez a pap életében?

a) Mindig tökéletesebb akar lenni **belső** életében. Tiszta életű. Jó példát adó. Égieket kereső. Pásztori hivatásra beálló.

b) Mindent hívei lelkének szóró. A földiekben is segítő. De lelkieknek mindent áldozó. Lelkipásztor a szó teljes értelmében.

Zárótételünk: a papi élet gyökérzete a kegyelem. Az életének sugárzása tehát: kegyelmet szóró és

így embereket Istenhez juttató. Amen.

3. beszéd: A töltekezni akaró ember

4. beszéd: Az örök élet felé igényeskedő ember

II. nap: via purgativa

5. beszéd: A ködfoltok a lélekben (bűnök)

6. beszéd: Az Úr követéinek kopogtatása (A szenvedések iskolája)

7. beszéd: Az örök felelősség intelmei

8. beszéd: A Kereszt felragyogása

III. nap: via unitiva

9. beszéd: A kegyelem fényében tündöklő ember

10. beszéd: Az életét helyesen értékelő ember (Isten szemével...)

11. beszéd: Az örök élet várományosainak együttese

12. beszéd: A sugárzó Szeretet tevékenységében...

13. (Szentáldozás napi) beszéd: Az örök Szeretettel – az örök Szeretethez

*

XVI. beszédlánc: Vita, vita, vita! – papoknak

1. beszéd: Vita datur

Bev.: Praedestinatus (Izaiás és)

1. Donum.

a) Lélekkincsek...

b) Isten képe...

2. Et vocationibus.

a) Alakítsa – emberivé...

b) Alakítsa – istenivé...

Bef.: A Szent Szűz ismerje meg bennünk **életjegyeit**. Nagyobb lesz a szeretet!

2. beszéd: Vita evelatur

Bev.: A nagy próbák emberei vagyunk.

1. Nagyot akarók vagyunk.

Ószövetség – Bábel – Ibsen... De helyes ez!

a) Sok küzdés...

b) Sok elesés...

2. Istennek nagyot érők leszünk.

a) Közel – a Segítő...

b) Velem – a Felemelő...

Bef.: Ki áll Tóbiás mellett? Ráfael az Úr Kegyességének fia. Ez a pap is és így a te örök segítőd vagyok. – És mi mellettünk ki áll? Maga a Mester! Így nem bíznék a tökéletes kifejlődésben?...

3. beszéd: Vita beatificatur

Bev.: De célba jut-e az ember? Van-e „boldogság szigete”? Példa: Immaculata Assumpta. – Shakespeare ezt a híres mondatot adja Hamlet szájába: micsoda csodamű az ember! Milyen magasztos a gondolata, mennyire határtalan a tehetsége, milyen kifejező és csodálatos az alakja, mozgása, tetteiben olyan mint az angyal és felfogóképességében olyan mint valami istenség. Igen! Igen! Még tovább:

olyan mint az Isten! **Képben és természetben** (1Móz. 1,27 és 2Pét. 1,4). – De hová jut a fejlődés fokán az ember?

1. A földi boldogság szigetére...

Az ember, az élő ember az örök törtető. És ne felejtsd: mindenki maga éli végig mindegyiket. Azért, mert személy az ember. Paradicsomból – paradicsomba: ez a boldogság vágya. Ott – adott volt az élet, itt – szerzettnek kell lennie a boldog életnek. – És mit nyújt nekünk a földi paradicsom?: ez a boldogság tárgya. Teremtő feladatot! Mert magad teremtetted meg a boldogságodat. Így: mi alakítjuk ki a földi mennyek országát. De tartalma?

a) Lelkünk vetítő ereje folytán teremtette otthon. Isteni lehet a természetünk, tehát istenien **lásunk!** Teremtsen a személy! Ez legyen az otthon és lakók látása.

b) Isteni a természetünk, tehát istenien, **szeretetlen** éljünk! (Pl. baráti prédikáció)... Szeressen a személy!

c) Isten az Atyánk, tehát Isten fiaikhoz méltóan Istent szeressük! Személy – a Személyhez... **Istenben** éljen a személy!

2. Az örök élet-boldogság hazájába...

De végpont-e a föld? Nem, a nagy mindenség porszeme. Az Isten tervében múlandó.

a) Hazánk az ég...

b) Szerzési eszköze a föld...

c) És boldog tartalma a szerető Atya. – Mindez itt is aláhúzást nyer az **Assumpta** tételéből. – Electa – assumpta! – Missa – evoluta – glorificata.

Bef.: Igaza van-e Shakespeare Hamletjének? – **Csak** alaphangot adóan! És a teljes igazság? **Örök** életet élő, Isten szeretetében boldoggá lévő szellemi lény az ember!

*

– **Beosztandó töredékek**

Az Úr „annalesei”

(Lelkigyakorlatok „átszerelhetőségéhez”, 1942)

I/: Vegyes hallgatóságnak

I nap: (via illuminativa): Örök szolgálatban

Bevezetés: Az Úr „annalesei”

Bev.: **Klió** tolla (írja...).

1. Az ember életeszményeit (történelmi adatok).

2. Az ember lélektényeit (történelmi tények).

Bef.: Itt „élő könyvtárban” jár az Úr.

1. beszéd: Az Úr szent szolgálata

Bev.: Ő is dolgozik. Actus purus.

1. Értelmezi előttem Önmagát, magunkat a világon át.

2. Értelmezi előttem az életet a világon és örök tájakon át.

Bef.: Deus – in anima vivens!

2. beszéd: Az egyéni életem állandó vizsgálata

Bev.: Magad ura, ember!

1. Múltad, – de bűneiddel.

a) Gyerek...

b) Felnőtt...

c) Asszony... Férj... Nevelő...

2. Jelened, – de Isten keresztemgváltó kegyelmével.

- a) Alázat...
- b) Szerény igénytelenség...
- c) Tiszta élet...

Bef.: A nagy térőknél... Szent az a nap... a hely... **Ma!**

3. beszéd: A lélek szárnyalásának szent szolgálata

Bev.: Ez a tornaterem eszembe juttatja a játszi gyereksereget... Mindenik fejlődő élet, személy, amely az otthon, az iskola és a templom kitartó csendjében bontogatja szárnyait. De véget ér-e a reáható élet és ez a **tervszerű bontakozás?** Mert ez végül szolgálat – részükre, de szolgálat – részükről. – Mintha az egész élet megvalósulása tárulna elém. Feladatunk lesz kettős munka.

1. Szolgálni a lélek kibontakozását.

Olyan az ember, mint a picike báb... Lepke lesz!... Élet. – De ide kell az állandó: perpetuum mobile. A szenny... eltesped. Olyan, mint a hópehely vagy vízpára... folyammá... esetleg mocsárrá lesz. Olyan, mint a fakadó rügy, amelyet virágba szökkent, vagy feketére csíp a tavasz lenge szellője, illetve durva orkánja...

Ez a szolgálat tökéletesítési vonalat hirdet. Testét – lélekét egyaránt. De a **lelki** a fontosabb. A **szellemi** a legnagyobb. Ez már isteni mű. Angyalteremtés! Olyané, aki lát, érez, él Isten terve szerint. Ennek kenyere is – más! A pogánynak ambrózia kellett, nekünk Eucharisztia! – **Élvezet** neki, **élvezet**, sőt **élet** nekünk. – Ez a folytonos „rokkánál ülés”...

2. Szolgálatra jelentkezni mások érdekében.

Valamiképp ez az igazság: Istennél reggelenként szolgálatra jelentkezni! Így van ez a katonaságnál. Legyen így az Úr katonáinál. Így van ez a helyes nevelésnél. Legyen így nálunk. – A szolgálat – sugárzás!

- a) Lehet **életszolgálat** – család szentélyében.
- b) **Lélekszolgálat** – a nevelés áldozatában.
- c) **Segítő szolgálat** – mások testi – lelki bajaiban.

d) **Imaszolgálat** – mások lelki újjászületése érdekében. Mindez mit jelent? Mária és Márta életét... Veronika kendőjét... Cirenei Simon kereszttvitelét... Erzsébet kenyércsodáját... Nincs pihenés. „És ha világosságot gyűjtanak, nem teszik véka alá, hanem a tartóra, hogy világítson a ház minden lakójának” (Mt 5,15)... Mindig és örökké áldozatos szolgálatban! Eredmény: gyarapszik a lelkünk képmásának serege.

Bef.: Ez úrrá nemesedés! A szolgálat – teremtés. Ez pedig isteni mű! Hiszen az Úr mondja: „Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon...” (Mt 20,28).

II/: Vita mutatur, non tollitur (átszerelve nők részére)

III/: Az élet örökké tartó isteni ajándék (átszerelve népmisziós beszédekké)

IV/: Vita vel mors? (átszerelve ifjúsági lelkigyakorlattá)

V/: Jézuska örök társai (átszerelve gyermek rekollekcióvá)

VI/: Vita, vita, vita! (Átszerelve papi lelkigyakorlatokká)

1. In se revelatio, 2. Vita: animabus servitium, 3. In Christo finis in secula seculorum)

*

Lelkigyakorlatos tervezetek

Első tervezet

(Sacerdotes, Budapest, 1951):

VITA MUTATUR, NON TOLLITUR

- I. nap: **Vita** donum est maximum Dei
 II. nap: **Destructio vitae** est maximum malum homini
 III. nap: **Sanctificate vita** est splendor Dei et homini

*

Második tervezet
 (Secerdotes):

VOS ESTIS LUX TERRAE

- I. nap: **Az élettűz fellobbantása**
 II. nap: **Az élettűz kioltása**
 III. nap: **Az újjálobbantott „szent tűz” vándorútja**

Ez az utóbbi a Regnum Marianum-ban (férfiaknak) 3 beszédben:

1. beszéd: **A Damjanich utcai gyertyaszál**
2. beszéd: **A lélekszentélyek gyertyalángja**
3. beszéd: **A szent tüzek hordozása**

*

Harmadik tervezet
 (Sacerdotes):

- I. nap: A **Boldogságos Szent Szűz képe** – Istenben
 II. nap: A **Boldogságos Szent Szűz valóságos élete** – a földön
 III. nap: A **Boldogságos Szent Szűz végnélküli élete** – az Istennél

Ugyanez a Regnum Marianum-ban (férfiaknak) 3 beszédben:

1. beszéd: **A Szent Szűz lelkünk szentélyében**
2. beszéd: **A Szent Szűz – egész életünkben**
3. beszéd: **A Szent Szűz boldog halálunkban**
  1. **Ő feltámadott.**
  2. **Mi is feltámadunk.**

*

Két lelkigyakorlatos beszéd

Bevezető beszéd: „Követségben járunk!”

„Tehát Krisztus követségében járunk. Isten maga buzdít általunk. Krisztus nevében kérlek: engesztelődjete ki Istennel!” (2Kor. 5,20). Isten választottjai vagyunk, törhetetlen oszlopok, akik az Úr küldetésében dolgozunk. „Íme arcodat keményebbé teszem az ő arcuknál, és homlokodat keményebbé az ő homlokuknál” (Ez. 3,8). – Feladat: magunk és mások életének kidolgozása.

1. beszéd: Minek teremtett engem az Isten?

Bev.: Minden ember „én”, ez pedig a világ központja, Én vagyok a központ, magam iránt érdeklődöm. – De magamtól indultam-e?

1. Engem valaki küldött.

Kérdés: mi a hivatás tartalma? A felelet ez: magam tűztem-e magam elé élethivatásomat? Nem! – Van bennem valami, ami speciale, és van bennem valami, ami universale. Engem is valamilyen speciális helyre küldött az Úr (talentumok, karizmák, analógiák fejtegetendők!)... „Egyiknek öt talentumot adott, a másoknak kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint...” (Mt 25,15). – Lássuk először: az élettelen tárgyak, világ, növények is fejlődést mutatnak. Az ember is fejlődő vonalat követ. Mindig tökéletesebb, mint a múltban. Nem tudunk anélkül élni, hogy hatást ne gyakorolnánk valakire. „A bölcsesség életet lehel fiaiba, oltalmába fogadja azokat, kik keresik...” (Sir. 4,12). **Az élő élet a legnagyobb pedagógia.** A kitartó példa hat, a keresztények példája térít. Magunk fejlesztése és mások szolgálata az egész életünk. Küldettünk, hogy Isten világának virágai legyünk. Minket azonban nem cserébbe, hanem mint lelket a testbe küldött az Úr. Az Isten szeme a lélek szentélyének virágát látja bennünk. Ahány erény van az emberben, annyi virág fakad a lélek kertjében (a szenvedés, a Golgota virágot fakaszt). Az az igazi látó, aki a világ legparányibb alkotásában is észreveszi a fejlődést. Az emberben pedig azt a csodaértéket, amely szerint az ember az Isten virága. – És én? Milyen az én küldetésem? Mi a hivatott nevelő feladata? Ne felejtsd el: magad virágba bontása mellett mások gazdagítása is a feladatot. Kikhez küldettünk? Mindenkihez, aki utunkba kerül. Senki sem mehet el az utamból! A 99-et elhagyom és keresem az elveszettet. – Az első gyűrű, ahol hatni tudunk: a család. Krisztus harminc év után sem hagyta el teljesen a családját. A Szent Szűzről még a Keresztről is gondoskodott. – Az Isten további munkára is hív, az élet sodorja az embert. Hallom az Isten szavát és megyek. Napnak kell lennem, fényforrásnak, amely mindenkire meleget és fényt áraszt. Lehetek virág, melódia, hang, szó mosolygós szeretetközpont. A Mester mondja, hinni kell abban, hogy a jó győz: „A világban üldözést szenvedtek, de bízzatok, én legyőztem a világot” (Jn 16,33). – Ez a pedagógiai optimizmus.

2. De küldetésem fejlődő és fejlesztő vonala nem állhat meg a földi szolgálat teljesítésében.

Az ember az Isten képe, végnélküli élet hordozója. Ha szobrász vagyok, márvánnyal dolgozom, ha festő, akkor a színek pompáját kenem a vászonra, s van-e szebb, mint az élő ember formálása? Ezt lélekkel végzem és nem kézzel. Az Isten nem teremt, hanem leheli a lelket. Ennek a leheletnek van teremtő ereje. A saját életemet kell vetíteni, ezt megérik. Gyermek világában minél csendesebb vagyok a hangban, az annál jobban fegyelmez. A lélek-lehelet csodaereje megolvastja a lelket. A gyermek lelkében az önérzetet kell felébreszteni. Ha a gyermek alvó lelkét felébresztettük, akkor nem elégszik meg azzal, hogy ő a kóró. Igények támadnak benne **erkölcsi, szellemi** téren, és ennek **én vagyok a teremtője!** – Van kiható sugárzás is. Vegyetek példát a naptól. A nap nem hangoskodik, hanem mindig rásüt valakire, kivétel nélkül mindenkire fényt árasztva, fényt sugározva. – Úgy éljen az ember, hogy fény szóródjon a nyomában. Minden életkörülményben lehet ható fény a lelkünk. A sivatagban is lehet szőlőt művelni, ott is lehet életet teremteni. Pálmák is nőnek a sivatagban. A datolya a legszárazabb sivatagból szedi a zamatját!

Zárókérdésem: milyen területre küldött engem az Isten? Elmélkedésünkben keressünk általános és részletes küldetést. És hátaltel szívvel mondjuk: „**Ez én vagyok!**” – Így dolgozhatunk mindig tökéletesebben az Úr küldetésében. Amen.

2. beszéd: Hol lakik az Isten?

Bev.: Feltehetjük a kérdést: hogyan kapcsolódom küldetésemben Istenhez? Vajon csak eszköz az ember? Csak úgy kapcsolódik a Teremtőhöz, mint a szolga az urához? – Az Ószövetségben: „Dominus Deus Sabaoth”, az Újszövetségben: „Pater noster” a lélek szava. **Az Isten az én Atyám** és én a szeretet vonalán kapcsolódom az Atyához. Az Isten és az én kapcsolatam nem szűkíthető le a szolga és az Úr viszonyára. Isten-szeretettel kapcsolódom az Atyához. – Hol van tehát tárgyilag az Isten?

1. Az Írás szerint: a Paradicsomba helyezett minket és ott él velünk az Isten.

A kezdet az Isten tervében a Paradicsom. „Ültette pedig az Úr Isten kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezé az embert, akit alkotott” (1Móz. 2,8). – Az ember részéről jelentkező boldogságvágy pedig Istenszeretetnek mondható, mert a Teremtő terveinek valósulását közlő eszköz: „Boldogok mindannyian, kik szeretnek téged és békédnek örvendeni tudnak” (Tób. 13,18). – Mit jelentenek az anyagi élvezetek? Ezek az élet szolgálatában lévő szent serlegek. Így nézve fölséges elgondolás. Mindenki akar hörpinteni: **ez az Isten terve és szándéka.** Aki azonban **csak** az anyagi élvez-

zetek asztalához telepszik, **az az alsóbbrendű igényekkel megelégedő ember.** „... (aki) ugyanis fellelt életet él, élve is halott” (2Tim. 5,69). – A lelkek egymáshoz kapcsolódásában szellemi, erkölcsi közösségi alap szükségeltetik. Ahol ez a viszony színpompás, ott az Isten szeretete él. Az egymáshoz tartozás alapja: **belső lelki** kapcsolat (élettársak, nevelő és tanítvány kapcsolata stb.). – Az volt a terve Istennek, hogy bennünket a föld boldogaivá tegyen? Még az első Paradicsom is azt mondja: Isten volt az első emberpár igazi boldogsága. Élénk jele annak, hogy nekünk sem elég a földi, az anyagi boldogság. Méltán mondhatjuk: kevés ez nekem, Uram! Kevés a kenyér, a kultúra asztala, nekünk az oltár asztala is kell. De kérdezem: hogyan? És velünk hogy él az Isten?

2. Lelkemben lakik-e az Isten?

Bennem él a vágy, hogy birtokoljalak Téged, Uram! Mert: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk...” (Ap.Csel. 17,28). Vágyom, hogy bennem lakjék az Isten! – Az oltárasztalt lehet virággal díszíteni, vagy közeledhetek áldozatos életfelajánlással ehhez az asztalhoz. Vannak, akik Krisztus oltárára teszik életüket. Vannak szent papi hivatások. Krisztus – és életszolgálat a legszentebbnek látszik. De mindez kevés, nekem nem elég! Kívánom, szeretném, hogy bennem lakozzék az Úr! Megnyílik az oltár ajtaja, az ember szent igényét csak Krisztus találta el: Krisztus megszáll a lelkemben. Kenyérben vesszük az Istent. Mi birtokoljuk az Istent! (Aki Krisztus Testét nyújtja, az nem láthat mást, csak a lelket és Krisztust). Itt azután végbemegy az a csoda, hogy maga az Isten lép a lelkembe. Ez a tény. De maradása a lényeg. Az Írás szava szerint Nála otthont fogunk lelteni: „... hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23). Nemcsak látogatás az Isten betérése a lélekbe. **Possessio**, birtoklás és **assimilatio**, az Úrhoz való hasonulás. Az Úrhoz hasonlítok. Az ember az Isten képe, a finomodás útján a személy hasonul az Istenhez. Ebben az élet a **domináns**. Kell, hogy mindig jobban és jobban kiverődjék rajta Krisztus. „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20). Például indulatos, lusta, fölényes vagyok... Ezek emberi vonások. Ezeket át kell hangolni és mindig áldozatosabbá válni. Aki pedig büszkeségre hajlamos, az hasonuljon az aláztos Krisztushoz: „tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és aláztatosszívű” (Mt 11,28) és: „Aki fölmagasztalja magát, megalázzák; aki pedig megalázza magát, azt fölmagasztalják” (Lk 14,11)... Aki szerény akar lenni, az tanuljon az ibolyától. A kert fái közt díszlik. Szép a színe, kellemes az illata. Finom szemérem lakik benne. – A nagyhangúsággal szemben legyenek csendesítő. Krisztus sohasem kiabált! Egyszer üzte ki a kufárokat a templomból. Mikor a hivatást ébresztgeti, akkor is halk. Nem hívta kiabálva az embereket. Júdás, „miután átvette a falatot, azonnal kiment” (Jn 13,30), de Jézus utána nem megy... Indulat fellobbanásakor az elviselő erőben van a diadal. A hang visszhangot vált ki. Van-e szebb jelenet, mint mikor Krisztus úgy tekint Heródesre, hogy szemének villanása azt sugározza: veled szóba sem állhatok! – A hangtalanság nagyobb erő, mint a hang. – Az atomenergia rejtett világ, bár semminek látszik, mégis mérhetetlen erőt hordoz. **A lélek főlénye nagyobb legyen, mint a hangom.** Ezt az erőt az Isten adja, az erők Ereje. Ezért zengi a zsoltáros: „Adjon az Úr hatalmat népének, és népét az Úr békeséggel áldja meg” (Zsolt. 28,11). – A látható és láthatatlan világban is minden mozog. Mozgás az élet. **Az Isten bennem is tevékenyen lakik.** Indulok Hozzá. Veronika kendője a lelkem. Cselekszik rajta Krisztus. Átalakul a lelkem **Krisztust sugárzóvá.** – A lélekből sugárzó erő alapján alakul körém egy csoport. Legyek derűs, tiszta, szép. Ez vonzó. Legyek mindig szóró ember, aki létével, az életével tanít (pl. a fényforrás köré sereglenek a lepkék...) Nem látok rögtön eredményt? „Az egész tömeg érinteni akarta őt, mert erő áradt ki belőle, és mindenkit meggyógyított” (Lk 6,19). Jegyezd meg jól: sohasem tudod, mikor hatsz a lélekre. A gregorián ének hangjain tért meg a nagy francia író, Huysmans („Az úton” c. regényében írja le megtérését)... Lényeg: Krisztust sugározom a lelkemből!

Zárókérdésem: mi vitt engem a nevelő pályára? Titkos hatások. Kit mivel ragadott meg?... „A szél ott fúj, ahol akar. Hallod zúgását, de nem tudod honnan jő és hová megy. Ez áll mindarra, aki lélekből született” (Jn 3,8)...

Tudatosítsam magamban, elmélkedjem, kérjem, életemmel valósítsam meg ezt az igazságot: Christophoros sum, **Krisztus hordozók vagyunk!** Amen.

*

„Vita mutatur – non tollitur”-hoz: plébániai rekollekció
(asszonyoknak, férfiaknak, Székesfehérvár)

1. beszéd: Az örök mozgó élet

Bev.: Perpetuum mobile... ..

2. beszéd: Az élet kivirágzó vesszei
(asszonyoknak)

1. Az új élet anyjai.
2. A lelki élet szorgos szolgálói.

3. beszéd: Az önmagát alakító perpetuum mobile...

1. Destructor.
2. Constructor.
3. Reconstructor.

4. beszéd: Az életerő felhalmozói és értékesítői
(férfiaknak)

1. Dávidok.
2. Sámsonok.
3. Szt. Józsefek.

5. beszéd: Az örök élet „életréve”

1. Non requies.
2. Sed vita.

Rekolleksiós elmélkedések – hittanárok részére
(1950. IX. 28, Budapest)

Bevezetés

Nagypéntek keresztteleplezésekor vagy pedig az oltár fényében tündöklő Kereszt látásakor örömmre hangolódunk és így kiáltunk föl: „Vexilla Regis prodeunt...” De ha a Kereszt árnyéka vetődik reánk, akkor hamarosan így kiáltozunk: „Segíts Uram, mert elveszünk!” – Ma a **papság a Kereszt árnyékában** él. Érdemes lesz elmélkedés tárgyává tenni, vajon a mai helyzetben igaz-e a két megállapítás: **Crux – Lux** és **Crux – Dux**? Ez a két tétel leszen a rekolleksiós elmélkedés kettős alaptétele.

1. elmélkedés: Crux – Lux

Bev.: A szenvedők nagyböjti éneke így csendül: „A Keresztfához megyek...” Ma majdnem minden egyes paptestvérünk viselője az Úr Keresztjének. Egyiknek fájdalma, hogy elsodródott a lába alól a megélhetés biztos talaja. A másiknak fáj, hogy leszűkült a lelki munkájának a területe (iskola, egyesületek stb.). A harmadik azt a lélek-terhet viseli, hogy felelőtlen ítélezéseknek tárgya életmunkájának legszentebbje. Mindez a **Kereszt árnyéka**, és ezzel az árnyékkal kapcsolatos a fájdalmas szenvedés. – A megoldás ebből a tényből indulhat ki: **ahol árnyék borul a tájra, ott mégis megtalálható a fényforrás.** – Lássuk tehát: milyen fény jelenlétét mutatja a lélekárnyék?

1. Az árnyékot vető Kereszt árnyas oldala: **a tisztábban hallók helye.**

a) .....

α. A fényes Kereszt **közelében** pihenők hamarosan elpihennek, sőt **elpuhulnak** (lásd: Bizánc népe!).

β) A fénytől **távolabb** esők igényesebbek és már **jobban felfigyelnek** (lásd: a vámos, a szenvedő rabszolgák és bűnösök, továbbá misszióban a pogányok stb.)... Ezek egy hangot keresnek.

γ) A hideg árnyékban **legtávolabb** állók – a „desiderio desiderantes...” Ezek most a papi nemzedék tagjai (aranykereszt – fakereszt - életkereszt...).

- δ) És mi **hallatszik** minderre a **Keresztfája tájáról?**

α) „Hiszen nem e világból valók ők (apostolok), amint én (Jézus) sem vagyok e világból” (Jn 17,16)...

β) „Mit ér az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelke azonban kárt szenved?” (Mk 8,36)...

γ) Az élet értéke az örök élet. Csak átfutó otthon helye a föld. „...hiszen azért megyek, hogy helyet készítek nektek” (Jn 14,2)... Mintha ezt zsonganá a Kereszt: rajtam függő Mestered az örök élet isteni Szolgája! Te is légy **esztatologikus ember!** (Faber: „A másik parton”...)...

2. Az árnyékot vető Kereszt árnyas oldala: **a jobban látók helye.**

A sötétből jobban látunk a fénybe. Pl.: esti kitekintés... erdei fény az éjszakában...

a) Jobban látjuk:

α) **Mi az érték** -az Úr példája nyomán („A rókának odúja van,... de az Emberfiának nincs hová lehajtania a fejét” (Mt 8,20)... Az irgalmas Jézus... Az üldözőiért imádkozó Mester... stb.)...

β) **Mi az életérték kerete** (Pl.: az evangéliumi igazságok, vagy azoknak korokhoz idomuló alakja... Missziók és katakombák példája..., stb.)...

γ) **Mi az életérték hordaléka** (Pl.: hajók vízalatti testének kagyló-learnakata... De szép művészi cizellálások is... Kölni Dóm vagy szt.Cecília katakombája... Colosseum és Athén temploma stb.)...

b) **Mi a teendő?**

α) Nézzük a Mestert! (Huysmans: „Az úton”...)...

β) Mérlegeljük az életkereteket! (Pl.: pápai döntések, enciklikák stb.)...

γ) Vállaljuk az új helyzetek új feladatait! (Soha nem változhat az isteni, de eltérhet az emberi!)...

A **jót látó – jobb jövőt látóvá** lésszen... (A jövő függőnyei...)

3. Az árnyékot vető Kereszt árnyas oldala: **az elmélyedő lelkek szentélye.** Itt lélekszavak hallhatók.

a) **Mit hoz a magány?**

α) **Egyedüllet**... bajban elhagynak... („Donec eris felix”. Maga a Mester is példa, tanítványai elhagyják...)...

β) **Több a gondolkodás**, mint a szórakozás (lásd: a remeték...)...

b) **Mi a teendő? Észrevenni a fényt!**

α) **Hogy a földiek elosonnak...**

β) **De az égiek megmaradnak** (lásd: Krisztus tanítását a világ és az örök világ értékéről. – Példa lehet: „Thais” Anatol France-tól...)...

Lám! Befejezésül leszögezhetjük, hogy az árnyékot vető és bennünket árnyékkal borító Kereszt **Lux vitae!** De nem földi fény és földi élet sugárzása, hanem emberlelket égi fényvel áldó, égi fényvel látni tanító szent kegyelem! – Crux – Lux – Gratia sacerdotum! (Példa: Pellico Silvio és François Coppeé).

2. elmélkedés: Crux – Dux

Bev.: Ráfael arkangyalról tudjuk, hogy **célravezetője** az ifjú Tóbiásnak. A „Crux – Dux” többet akar mondani, mert a Kereszt olyan kísérő, Akinek hozzánk szegődése **állandó és szuggeráló; állandó és reánk nehezédő;** de végül mégis **diadalhoz és örök fényességhez** juttató, isteni Társ. A Kereszt kísérete a nagy feladatokat élénk varázsoló erő.

1. **A Kereszt a Getszemáni kert valóságos megújítója, felelevenítője egyéni életünkben.**

Hogyan történik ez?

a) Az élet kereszt-járásának idején élénk varázsolja az **elkövetkezendő szörnyű helyzeteket**... A képzelet színezi a jövőt... Mi lesz, ha nem lesz állás, fizetés stb.? Nem lesz munkaterület? Jön a „gyalázatok” sora? – Az ember elgyöngül az esetlegesen rosszul festett, sötétesen színezett rémlátomásoktól.

Mintha a szenvedő Mester szent éjszakája ismétlődne meg előttünk és velünk... De amint a Mestert erősíti az angyal, ugyanúgy vagyunk mi is! Ha Istenre hagyatkozunk, akkor könnyen mondjuk Mesterünkkel: „... ne az én akaratom teljesejék, hanem a tiéd (Atyám)” (Lk 22,42). S ez biztosan jót eredményez! Isten a Jóság és a Szeretet! – Figyelj csak: Szt. István vértanú élete „nehéz órájának csodája” ismétlődik meg veled. „Videbis coelos apertos”.

b) Majd a **magány csodája** ismétlődik itt is... Távol kerülsz a földi örömeiktől, és **oda szegődik melléd az Isten**, a mindent Megvilágosító, Értelmező és Kielégítő. Jó ez nekünk, mert ez a „**kereszt-teher**” is közelebb juttat égi Atyához!

2. **Majd a Golgota útjára vezet és reánk nehezedik a Kereszt.**

Mit jelent ez?

a) Jelenti először Krisztus tanításának **reánk való vonatkozását**: „Ha valaki utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” (Mt 17,24). Csak akkor megyek Felé, ha Keresztje vagy kapott keresztm **az enyémm!**

b) Továbbá azt jelenti, hogy földi utunkon **megszabadulunk** a földi élet **sok külsőségétől** és biztosan járjuk az örök élet célját! Ne feledd: nincs lélekmegváltás áldozatos lemondás és önátadás nélkül (Gondolj Pellico Silvio-ra, François Coppeé-ra stb.)...

c) Végül azt jelenti, hogy **saját magadnak** kell a **Kálvária útján** jutnod a **Húsvétvasárnap diadalához!** Mit félsz attól, ha **biztos** szenvedés juttat a **biztos életdiadalhoz?! – Ne feledd: az élet nem földi „nyaraló telep”, vagy „boldogság révé”. Még Paradicsom is csak az Isten ősi tervében élt... Keresztút az élet!** Járj rajta lelkesen, és **Krisztusod igazi testvére** leszel! – Per Crucem – ad Lucem! Ezért kell örömmel járnod ezt az utat, mert ez az örök élet kapuja felé vezető **igazi ösvény**.

3. Végül, harmadszor: A Kereszt hozzánk kíséri a lelkünk áhítozta híveink seregét.

Miért él a pap?

a) **Lelkek hódításáért...** „Da mihi animas!” – sóhajt a szent...

b) **Lelkek meghódításáért...** (Az elveszett bárány: Mt 18,12-14). Krisztus parancsa ez!

c) **A lelkek hazakíséréséért...** „Accipe viaticum... corpus...” (Faber:) „Ne menj egyedül az örök életbe!”... Mi ez valójában? A lélek kitárulása, a karok széttárása. Vagy azt is mondhatnám: az **áldozatos pásztor lélekigénye és igazi munkája!** – És mi történik a mai, **áldozatos pap portája**, mondhatnók **Golgotája körül? Soha nem látott szeretettel** gyűrűződnek köré a hívek. **Telt a kosaruk** a „szegény pap” számára, **telt a lelkük** a reájuk figyelő pap számára és **vágyódó a lélekszentélyük** az Úr kegyelme számára, amelyet a pap önt lelkükbe. Nem veszed észre: **„Krisztus húségese”** lettél, mert **„kiüresítve”** magadat mindent másnak adtál, de jutalmul mindent neked ad Urad, Istened! Hozzád vezetni háza népét!...

Bef.: „Nolite timere!” – „Ego sum!” – „Ego vobiscum!” **Crux ut Lux! – Crux ut Dux! – De jól jegyezd meg, testvér, csak az áldozatos, Kereszt árnyékában dolgozó papok érzik ezt a kettős szent kegyet: Christus est Lux! Christus est Dux! Amen.**

*

(Elmélkedéshez:)

A bűn titkos útjának megtörése

Bev.: „Észrevétlen hatók”...

1. Kicsinyen kezdődve – erősödik.

a) Kicsi bűn...

b) Halálos bűn...

c) Szokásos bűn...

2. De az állandó számonkérésen – megtörik.

a) Napi vizsgálat...

b) Vasárnapi vizsgálat...

c) Gyónási lelkivizsgálat...

Bef.: Duc in altum!...

**

DUC IN DESERTUM

(Lelkigyakorlatozás: **előkészítő** beszéd, vázlat)

Bev.: A sivatag magányába húzódás tulajdonképpen függöny leeresztés. Önmagam elzárása és a lélekmagány találása. – Ennek evangéliumi szent ténye: a **Mester** pusztája, Keresztelő szt.János jordáni magánya, a szentek visszahúzóda. „Jó nekünk **így** lennünk...”

1. Legyek, Uram, távol a világtól!

Így azután az élet változatai kívülem esnek.

- a) A kényelmes otthon... Tehát rossz ez? Nem! De jó néha nélküle.
 b) A barátságos szoba. – Tehát kerülendő? Nem! Sőt! De önmagam keresésénél jó távol lenni tőle.
 c) A finom öltöny. – Tehát kerülendő? Csak túlzásában! De jó néha a szőrruha is.
 d) A terített asztal és előkelő társaság. – Tehát kerülendő? Nem! De jó néha a száraz kenyér...
 (Szt. Ferenc a tónál...).

Íme a magány, amely **elzár, megfoszt**... De mindentől nem! Csak a világtól.

2. Ezt pedig azért, hogy elvezessen ad Altissimum!

- a) A magány **horizontálisan** és **vertikálisan** a végnélkülivel érintkezik. – Így már az Isten felé mutat.
 b) A magány Isten hangjának felfogója (Illés próféta). – Így már Isten jelenlétére figyelmeztet.
 c) A magány szent találkozást segít. – Minden akadályt elvisz, és így **találkozom az Istennel!** (Urunk színeváltozása a hegyen).
 d) A magány szent kapcsolatot teremt. – Ego et Dominus! (Mózes a Sinai hegyen). – Így: a **desertum** nem ragadozó, hanem **adakozó**.

Bef.: Így: Duc in **desertum**, ut **inveniam Altissimum!**

*

Hogyan juthatunk a lélek mélyére?

Bev.: Egy mondat kérdésre – egy mondat lehet a rövid felelet: „Duc in altum”. – Most: önmagunk lélekvilágába...

1. Minden gyökérből bontakozik.

Keressük a gyökérből, a lélek jelenségeinek okát.

- a) Nagy erény – nagy bűn... Kis erény – kis bűn... De ezt mérlegeljük összehasonlítva!
 b) Önmagunkban keressük az okot!

2. És ez valóság?

- a) Gyomnövények és leander példája...
 b) Karrieristák (nem a jóság az ok, hanem a gög...) és lelkiismeretesek (a szerény munkálkodás a jóság)...

Bef.: Legyünk leanderek!...

X X

A GENEZÁRET TAVÁN HAJÓZÓ ALVÓ KRISZTUSNÁL

(Lelki gyakorlat, 1946.VI.11-13. Budapest, Örökimádás kápolna)

I. nap: Az alvó Krisztus hajóján

1. beszéd: Aki mindig szólt hozzánk

Bev.: Hol találom én a mi Urunk Jézus Krisztust? Felnőtt fejjel vagy gyermektelenttel nehéz rádöbenni arra, hol a Krisztus? Hol van a Mester? De a mélyebben gondolkodó különös meggyőződésre jut: **velünk a Mester a legkisebb korunktól kezdve**, egész életünkön keresztül velünk van az alvó Mester.

Az evangéliumi Mester megjelenése nem abban történik, amit varázslatos formában látunk, hogy hozzánk leereszkedik. A Mester jelenléte abban jelentkezik, hogy egész életünk át van járva teremtő, segítő, gondviselő munkájával. Akik úgy várják, hogy felénk lép, karjai közé ölel, valamit ad, azok mindig fizikai, emberi vonatkozásban képzelik Őt. Az embernek Isten-fiúi küldetése mellett, amit a nemlétből létbe helyezése állít, fennmaradt a ténye Isten örök jelenlétének.

1. A gyermek azzal a ténnyel, hogy beköszönt az életbe, maga mellé állította Istent.

Nem lehet elszakadni Istentől. Amint a teremtés által Istentől indítottál, abba a csónakba, az életcsónakba szálltál, amelyen jársz a nagy vízen, amelyet a Teremtő világának neveznek; annak hajós-népévé lettél, ahol melletted pihen az Isten. Hallod a szavát lélekedben csengő szavain keresztül. Ez hangzik az édesanya ajkán felcsendülő igékben, amelyeknek nyomán az élet emelkedő, fölfelé ívelő

vonalai látszanak. – A kisgyermek lehajló, az édesanyja karján ülve a föld felé hajlik. Ez a gyermek világa. Az első csengettyű az az isteni hang, amely egeből csendülve arra figyelmezteti a lelkét, hogy próbáljon keresni egy szebb világot. A Jézuska fogalma is csendes rámutatás arra, hogy egy messzi Isten vár. A gyermek mindig messze érzi az Istent. Nem érzi, hogy ott pihen körülötte, a lelkét próbálja ébresztgetni, mikor a gyermek feléje fordul és kér. Az élet sodrán át érzi az indítást, amely előbbrejutatni akarja. Nem látom Istent, de indítását érzem, lendít magasabbra. Az élet sodrán belső kényszerrel visz bizonyos terület felé. Mindenkinek kegyelmet ad, szép formáját az életnek hordja. A maga vonalán a legtökéletesebb, szebb életet hordozza az örök világok felé, éli a legszentebb életet.

2. Boldog az, aki életével Isten dicséretét szolgálja.

Nem úgy fejlődik az élet, hogy távol van az Isten, mintha pihenne az Úr. Valóság az, hogy nem tud az ember távol lenni Istentől. Legkisebb kortól kezdve minden munkán, tanuláson, minden mozdulaton keresztül velünk van, bennünk dolgozik Isten. Óceánját a világnak az ember olyan szent területnek nézi, amelynek embernemzedéke a hajósa, aki Isten pihenése mellett jár a vízen és úgy dolgozik, hogy eljusson Isten-Atyánk országába. Vele van az Isten! Annyira velünk van, hogy ha tudatosan el akarjuk is hagyni, összetörünk, Isten kegyelménél pihenő életed ezt a biztos tudatot ébreszti: nem vagy egyedül, veled az Úr!

Bef.: Legnagyobb szomorúság akkor tölti be az embert, ha elragadja az örvény. Tehetetlenség tudata az élet legszörnyűbb tragédiája. Ha ki lehetne irtani azt a gondolatot, hogy egyedül vagy és beleégetni a lélekbe: történjék bármi, Isten veled van! – Fizikai élet minden tragédiája, erkölcsi életben ingás, nehézség, küzdelem, mind semmi, ha tudatodban él: minden Atyám tudtával történik! – Ez a legfölségesebb tudat. Ha a lelkedben él, hogy mennyei Atyád veled van, a magam igénytelenségét minden fölé helyezem, Isten fia vagyok! – Hallatlan erő ez, mely nem születik a föld emberének lelkében, hanem Isten nemzedékének lelkében. Mit jelent az, ha meg tudjuk harangozni, az élet nagy hajója olyan kis terület, ahol akármi megy végbe, mindig veletek az Isten! Genezáret tavának életcsónakán az apostolok mellett alszik... Veletek van a Mester!

2. beszéd: Hogy felel Isten jelenlétére az ember?

Bev.: Az ember élete, ha visszapergeti a történéseket évtizedek, hosszú évsorok után megállapítható, hogy nem mindig evezőt fogó, hullámot verő. Nem mindig biztosan és következetesen dolgozó az evezők hajtó munkája, nem dolgozom mindig Istennel. Az isteni hajót akkor követem, ha lelkem kegyelemmel fölvertezem és életem ehhez formálom. Élet igazsága az, hogy az alvó Krisztus házanépe, hajósnemzedéke nem éli mindig úgy életét, hogy tudatában volna, mit vár tőle az alvó Mester.

1. Az ember szembefordul a Mesterrel.

Ennek ellenére is vele az Isten. – Más szóval a bűn és bűnbocsánatról fogunk beszélni. – Nem vagyok evezők fogója, kormánykerék irányítója, hanem szirénhangok nyomán másfelé orientálok, és mégis velem az Isten! – Odüssz-szeusz leírásában olvassuk, mikor hajón közeledett Szicília felé, jóslatokból megtudta, hogy útjukban szirének kísértő szigete van. Azt mondja hajósaik: vigyázzatok, mert akit elcsábítanak, azt a szirtekhez veri legyőzője. Legényeit leköteti, nehogy hallgassanak a csábító szóra, önmagát a nagy árbochoz köti erős kötelekkel, még a kezeit is beszorítja a kötelékbe, hogy maga se tudjon eltántorodni. – Ennek a történeti legendának valósága az életben az élet kísértései: az arany, ruha, pohár csengése, nimfa, hatalom és az, ami elcsendesíti magában az alvó Mester szavát, amely a kísértés ellen a legszörnyűbb belső fegyelmet követeli. Kinek az életét hogy kísértette a világ, azt mindenki maga tudja. Élet hajóján nem lehet olyan biztosan hajózni, hogy semmi kísértés nem ér. Jó, hogy próbára tesz Isten, az erény a küzdelemben lesz tökéletes. Nem az az erényes, akit semmi sem zavar, küzdelem nem ér. – A kicsi gyermeknek, a bölcső lakójának öntudatlan, alvó élete a növekedés ideje. A kinövő az élet sodrának örvénylő áldozata. Ezzel erős lélekkel próbál szembenézni. Ne mondd, hogy nem lehet. Minden kísértést ne nézz olyanoknak, mint amelyik az ember életét elkerüli. Ember belekerül a küzdelembe. Ki tud megállni? Aki hinni tudja, hogy vele az Isten. Kezemet fogja a Mester, küzdelmem látja a Mester, harcom irányítja Isten, diadalomat koszorúzza Isten. Ez abból a hitből áramlik, amely arra tanít: **egy** segítő van az életben – velem az Isten! Ez a vigasztalók vigasztalója, akiket elsodort az élet, azoknak főlemelője.

2. Zakeus csalta a népet, Lévi hamis vámot szedett. Ezeknek életét megragadta a kegyelem, és akik elsodródtak a Krisztustól, bánat elemi kivillanásánál szembe találták magukat a Mesterrel.

Találkozunk a Krisztust megragadó Péterrel, aki esküt tesz, hogy nem ismeri Őt. Mikor szembe ta-

lálkozik Vele, és ránéz, összeroppan és keservesen sír. – Vagy ha a jobb latorra gondolunk, ő is durva lelkű, gonosz életű volt, ő is szidalmazta a másikkal együtt a Mestert, Aki a szenvedése alatt is gondolt rá és Akitől ezt hallotta: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják mit tesznek” (Lk 23,34). – Ekkor fordul felé: „Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor eljössz uralmaddal” (Lk 23,42). Az élet legszörnyűbb tragédiájában elsodort ember hazatalál Istenhez. – Az Írás szerint az Úr Mária után Magdolnának jelent meg elsőnek. Ez azért történt, hogy az elsodort emberben éljen a tudat, hogy Krisztus karjai közt van a kivetettségben is. Így is Isten gyermeke vagyok. Könnyeim csordulnak: kivé lettem? Annak élete igazi, aki így sem tudta magát Isten karjaiból kiragadni. Az az igazság: nem lehet élni Isten távollétében. Velem az Isten! Ennek vigasztaló jellege van. Azt hirdeti, hogyha éltem is bármilyen küzdelemnek nagyságát, megtagadtam Istent vagy káromló lettem, más lelkének botrányköve vagy rablója, – akkor sem tudok Isten szeretetének örvényléséből kikerülni. Honnét tudod? Az isteni Mestertől ezt hallottam: „Bocsánatot nyertek bűneid” (Lk 7,48)... „Kérjétek és adnak nektek” (Lk 11,9)... „Ma velem leszel a paradicsomban” (Lk 23,43)... Ez fog csendülni lelkedben, bármi módon kerültél is szembe Istennel, lelkének örvényléséből nem kerültél ki. – Elhagyjuk a 99 igazat és megyünk a 100., eltévedt után, a fekete bárány után, őt keressük meg. A Krisztus akkor is utánad nyúl, ha legmesszebb vagy Tőle. A legtávolabbra jutott lelkét is Krisztus szeretete megtörte. A Mester alszik, de úgy, hogy botlásaidban lát. – Enged Jézus. Utánad küldi segítő, kegyelmi hálóját, de erőszakkal nem tart. Gondoljunk a Krisztust eladó Júdásra. Az utolsó vacsorán tudja az Úr, hogy már elárulta Őt, mégis odaalázkodik, hogy megmossa lábát. Biztos a kenyérnyújtás is, de hogy megáldoztatta-e, arról nem ír az Írás. Júdás sietve távozik, és ezt a megrendítő mondatot olvassuk: „Erat autem nox”. Krisztus nem tartja vissza, nem erőszakkal keresi. Isten szeretete az ember szabadságának őrzője a jóság cselekvésében.

Bef.: Lehet, hogy emberi gyöngeség mellett az élet sziréncala, kísértések minden válfaja elvisz Krisztustól, úgy elörvényli az életet, hogy mélységben járok, távol az Úrtól. De azért ezt a gyönyörűséges tételt közli: velem az Isten! Tanító szavával, atyai lelke szeretetével Magához emel. Ebből az a vigasztaló konklúzió: ha idegen, méltatlan vagyok is, hogy az Úr csónakjában hajósnép legyek, ha nem dolgoztam is, és utam az élet helytelen világa felé vitt, – utánam küldi követeit, szerető hangja hazahív, puha keze Magához von és békében Magához fűz. Bűnözve is veled él Genezáret-tavának Krisztusa.

II. nap: A viharverte csónak apostolnépe között

Mi a teendője és hivatása a viharverte élet közepén Isten hajósnépének?

1. beszéd: Az Isten követei

Bev.: Rá kell gondolni arra, hogy ami körülöttem van, az az ember látása szerint változik és mindenkiről más és más. Tudományban van **felületszemlélet**, amely csak azt látja, amit az érzékekkel fel tud fogni. **Oknyomozás**, amely mélyre akar hatolni, valaminek az okát kutatja, a kapcsolatokat keresi. A harmadik a **mélységkutatás**, amely azt keresi, mik a tettek rejtélyei, a háttér, amelyből kiindul a mélységben pihenő, tudatalatti világ, amelyből valami előrobban. Amilyen szemmel nézek, úgy változik meg minden. Ha csak külsőséget nézek, felülettel látok. Aki okot keres, megállapítja pl.: a függönnyt behúzták, hogy a nap túlzó hevétől védjen. A mélységkutatás azt nézi, az ember életvirága hogy indul fejlődésnek, vagy titkos összeomlásnak, hol rejtőzik háttére. Adódhatnak titkos erők, amelyek másképp befolyásolják az életet. Próbáljuk megkeresni, mikor az élet Genezáret-taván a viharok arcába nézünk, megtaláljuk-e benne Isten követségének szent jegyét? Jegyet, az elsőt, abban találjuk: vihar sugárzó hangja, Triton szigonyának ereje megkavarja az életet, – a lélekbe kiáltó hangok, embert törő hullámok isteni követek, amelyek **szakítják a földből**, hogy taszítsák az égiek felé. Milyenek ezek a viharok? Ez a mostani pusztulás és veszteség elterelte az embert a kényelem vonaláról, a nagy asztalt megtagadta, ruhát letépte. Az ember megelégszik szerényen azzal, ami maradt és nem imádkozik – csak a mindennapi kenyérért. Isten nem arra teremtette az életet, hogy pogány istenek szolgái legyünk. Isten vihara kitepte a földből, de jó ez neki. Nem baj, hogy elvették asztal terítettségét, ruházat gazdagságát. Az a vihar elsodorta azt, ami az embernek látszólag nagyszerű volt és fölébresztette az éhséget, megbecsülését ezeknek és az éhséget az élet lelki vonalán. – Nem volt baj e követ jelentkezése.

1. Földülta a lelket is, viharokat támasztott. Fözlúdult az ember: hol az Isten, ha ezt a szenvedést

látja, hol a keze, hogy nem nyúlt bele? – Ó, szegény testvérem, te jerikói útszélien ülő vak, poklosok népe, aki azt kérdi: hol az igazság, hogy ennek ez a sora? Ez a szörnyű vihar! Ezen van-e Isten keze? – A vádemelés a föld emberének szellemtelen, titkos vára és azt hirdeti, hogy ezt a világot el kell söpörni. Ami a csendnek csendjében történik, az a lélek élete Isten előtt. Amit látunk, az a lélek mélyében szellemtelenség. Akik nem voltak méltók, azokat a vihar eltépi, a forгатag mindent elvisz, a pelyvát ragadja, amit értéktelennek talál, de a magot őrzi. A pelyvát próbára teszi Isten, a mag, az életet hordozó fennmarad. – Ne félj, hogy Isten nem ad kegyelmet. Küzdelmeddel vagy példát ad lelked másoknak, vagy nagyobb jutalmat ad Isten érte. El kell hagynom a földet, hogy elérhessem az eget. – Ez a két jegye Isten Genezáret-tavát járó népének az élet viharában.

2. Mít hoz ez az isteni követ?

Aki a vihart nézi, azt kell észrevennie, hogy előfutárral tolja maga előtt a viharfelhőket, a por fűgönyét. Nem azt viszi, ami kincs. Amit tol, az por, egyúttal hozó szekér. Eltolja a száraz, értéktelen levegőt és hozza az életerős, hűvös, páratelt levegőt. Aki az élet viharát érzi, rádöbben arra, hogy kitépi áporodott ragaszkodását a földhöz. A legnagyobb nyomás ott van, akinek lelke összeroppant: úgy érzi, nem érdemes élni, – hiába járok. – Ez a gonosz lélek szava. A legfőbb kísértés az, ha az emberben az erőfeszítés meghal. Az első a hedonisztikus, a második az összetört ember. Munkában megszűnik a kísértés. Munkába kell állni! Újjáépítést a lélekben kell megkezdeni. Tovább dolgozni! Ez hozza az erőt számára, a biztató hatalmat: le tudom győzni a mai élet nehézségeit, erős a karom. – Aki a nagy vihart kiállta, az titán. – És lelkiileg? Viharverte nemzedék ráébred annak tudatára, ha emberi erői gyengék, próbálja ébresztgetni Istent, a csónak Krisztusát. Nem baj, ha saját gyengesége tudatára ébred. Azt mondja, itt térdelve Krisztus lábainál: ébredj, Uram, légy az én erőm! Ez a kincsek kincse. Rádöbbenve saját gyengeségünkre, megnyerjük égi Atyánk kegyét. – Ezek követek, melyek értékes kincseket szórnak.

Bef.: Térdeljünk le az oltár Krisztusa előtt és kérjük: add, Uram, mélységes igazságaid ismeretét, hogy a világ tobzódó ziláltsága, minden szörnyűség és lelki kétségkedés mellett ráismerjek követeidre és tudjam kinyitni tartályukat. – Hidd azt, vihar követek tarisznyája az élet tisztult levegőjét hozza, erőfeszítés lendületét adja, gyengeséged tudatában Istenhez emel, hogy Isten legyen életed ereje. Kínshozó a vihar, amit így megismerünk és érte imádkozunk.

2. beszéd: A fölébredt Mester segítségével

Bev.: A viharok idején alvó és fölébresztett Mester hogy áll segítségünkre? – Az Írásból idézem: „Nem jó, hogy az ember egyedül legyen” (1Móz. 2,18), és – az Újszövetségből: „Nálam nélkül semmit sem tehettek” (Jn 15,5)... Ebből következik, hogy a Mester segítségével minden próbálkozás javunkra válik, erőnk lemerője, értékelése lesz, új indulásban velünk lesz áldó kézzel a Mester. Ebből az ember a biztos hitet meríti, hogy érdemes élni, viharokat állni, a viharok Urát ébresztgetve szava nyomán új munkába kezdeni. Életét vezetni nehézségek közt az tud, aki a sodró lendületet érzi, észleli a nekikezdésben, hogy biztos a siker. Vonalrendszerek arról szólnak, hogy a lelkekben kell lendületnek lennie. Nincs az életnek ereje, ha a terhet kényszer hatása alatt cipeli. Cirenei Simon nem akkor lett szent, mikor kényszerítették a Kereszt vitelére. Mikor azt írja róla az Írás, hogy önként vállalta a Keresztet, szentté nemesedik a Kereszt súlya alatt. – Lehet vállalni lelki életben is keresztet, és azoknak biztos a siker, akik átkarolják és krisztusi kézzel vezetnek. – Miben fog megjelenni a vezetési erő, a krisztusi hatalom?

1. Öntudatnak, biztos lendületnek csodás erejét kapom Krisztustól.

Azok az emberek, akik állandóan belső rugóval dolgoznak, azok a kegyelmi emberek. Krisztus szava: „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők” (Jn 15,4)... Életerő a szőlőtőből jut a venyigébe, ezt csordítom az italba. A borba ez árad, ez az a folyamat, ahol minden a tőke nemességétől függ. Aki Krisztus szőlőtökéből sarjasztja életét, az örök szent forrásból csordítja a gerezd levét, az pezsgő, erős italokat mér. Honnét az erő? – Menjetek az Úr felé vágyakozó lelkek, Krisztus kútjához menő lelkek, merítsetek belőle magatoknak, családnak, szegénynek. – Ez a lendület, amely életerőt ad, ebből az italból származik. Mint az oroszlánok, megrészegedtek Krisztus Véréből. Ez a részegítő ital a szűzi élet csodás ereje. Akik Vele élnek, feszülést érznek: minden sikerül! Szent embernek csodás alázatával mondják: nem én, – de Isten! Nem a természet, – az ég! Nem a gyermek, – az Atya! Öngyarlóságunk, ha nekilendülésre alkalmas is, de kitartásra nem. Ha gyakori kopogtatója vagyok az örök élet Itálát mérő Mesternek, akkor sikerül nekem; nem: **Neki** minden. Ha az élet tavaszának zúgó viharai

azt mutatják, hogy elhagyott Isten, Isten parancsának nevében követeld, hogy veled maradjon Isten. – Mindenható Atyátok szeretetét nem tudjátok meggyőzni, zörgessetek és kényszerítsétek Őt. A gyönyörű példabeszéd is erre tanít. Ha valaki a barátjának nem nyit ajtót szeretetből, kinyitja azért, hogy békében hagyja őt. Az emmauszi tanítványok, mikor beesteledett, kényszerítették Őt, hogy velük maradjon. Asztalhoz ült velük és kenyeret tört nekik, és mikor a Mester „... kenyeret vett kezébe, megáldotta, megtörte és odanyújtotta nekik... megnyílt szemük és fölismerték” (Lk 24,30-31)... Miért nem hisztek ebben? Ha azt hiszem, hogy elhagyott, kényszerítem, hogy velem maradjon. – A pogány aszszonynak, aki kéri, hogy leányát gyógyítsa meg, elutasító választ ad. De ez azt feleli: az urak asztalánál a kutyák is kapnak a morzsából. És erre ez a felelet: „Asszony, nagy a te hited, legyen úgy, amint kívánod” (Mt 15,28)... Miért nem tudunk ebben hinni? Ez a Krisztus kézfogása, – Akit felkeltettél –, a **hit lendülete**.

2. Krisztus segítsége a tevékenység könnyedsége.

A kerék csikorogva forog, ha kevés az olaj. Van az életnek is tengelyrendszere. Minden cselekvés perdülés. Van, aki amint elhatároz valamit, már teszi is. Krisztus kegyelmének csordító olaja könnyeddé teszi életét annak, akinek lelke előtt Krisztus igéje nemcsak szent szó, de élet, égi hang. Szent igazság: „...szolgai alakot fölve kiüresítette önmagát...” (Fil. 2,7)... Erre is vonatkozik a szó: „Ezt cselekedjétek emlékezetemre” (Lk 22,19). – Aki ezt életté akarja tenni, az perdül munkára. Isten az ember életkönyvét őrangyalok kezével vezettet. Ami hiba, azt Isten kegyelmével eltünteti, hogy soha többé föl ne támadjon, – ami szép és jó, azt aranybetűvel írja. Adja Isten kegyelmi ereje, hogy a ti életkönyvetek olyan legyen, amelybe az angyalok csak szent igéket írnak. Nem az a fontos, emberi ítéletek hogyan szólnak. Kinek, amilyen maga, olyan a gondolata. Akinek az igék életigék, annak tette könnyen lendül. Nem nehéz tépni lelke zárt függönyét. Azt kéri az: töröld lelkemről, ami bűn, ird rá a szent elhatározást – olajat meríték Krisztus oltáránál. – Fönségesen felel Krisztus Júdásnak, mikor az sajnálkozik a drága olajon, amit a házasságtörő asszony lábaira öntött: „Szegények mindig lesznek veletek... ő most testemre öntötte ezt az olajat, a temetésemre tette” (Mt 26, 11 és 12)... Öntsd lelked olaját Krisztus lábára, ezek örök valuták. Ezt a kincset az oltárnál osztják, vételével erőteljes emberek a világot járják. Ez a nagy lendületű ember áldozatul kínálja magát, életet kisugárzó áldozatossággal mindent, amit Isten ad, szóró gesztus formájával szórja. Ne a harácsoló begyűjtő gesztusnak emberei legyetek, hanem a szóró gesztusé. Ujjaitok nyitottak legyenek, hogy semmi ne maradjon benne. Azért teremtette Isten így, hogy ne is vihess semmit abból, ami föld az örök partok felé. Lehull minden, ami csengő arany. Nem veszik észre, akik sajnálkoznak a zsidó népen, hogy maguk lesznek az aranyborjú imádói. – Hol itt az isteni ember? – A „Rajna kincse” azt írja le, hogy megegyeznek az istenek a földön lakó óriásnéppel: megépítitek a Walhallát? – Meg, ha annyi aranyat adsz, hogy összehalmozva nem látunk át rajta. Meg is építik a Walhallát és megkapják a kincseket. De még egy nyílason átlátni rajta. Követelik a csodatevő sapkát, és mikor ezt is megkapják, egy kis nyílás befedésére követelik azt a gyűrűt, amelyet Wotan az ujján visel és amit, ha megforgat, láthatatlanná lesz. Nem akarja odaadni, végül is odadobja nekik, de megátkozta: pihenjen vér e sárga szeméten. – És már az első osztozkodáson agyonüti egyik óriás a másikat...

Bef.: Mi is ebben a nyomorult életben az aranyat vérrel és könnyel fizetjük. Hol az isteni erő? Aki elvesztette Isten kegyelmét, eleresztette Isten kezét, bálványimádó lett, ezt a tételt írta lelkére: mindent aranyért! – Mi nem állunk be ezek követőivé, Krisztus menetébe alázkodunk szolgáló leányává, Krisztus kegyelmét kérjük lelkünk lendületének biztosítására, élet szent vezetésének kegyelmére. Akit így kísért Isten, annak magasba lendül az élete, és szentül cselekszik mindig.

III. nap: Genezáret tavának Mesterével

Meg kell találni az életnek azt a módját, hogy minden küzdelem ellenére a Mesterrel éljünk. – **Hogyan kell vezetni az életet**, amelyet a Mesterrel élek? – **Hol vannak a források**, amelyekből merítve lehet így élni az életet? – Milyen életet kell tehát élni a Mesterrel, Akit viharok idején ébresztget és maga mellé állít az ember?

1. beszéd: Az ébrenlévő Mesterrel

Bev.: Krisztus szava: „Nem hagylak árván titeket...” (Jn 14,18). Más helyen: „én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 18,20). Vagy pedig: „Mit féltetek, ti kicsinyhitűek!” (Mt 8,26)... Há-

rom idézet, amely arra figyelmeztet: az Úrban bízzál! – Ebből az hangzik felénk, hogyha bizalmatlansággal azt kérdezzük: mit tudok magam tenni? – megerősít a tudat: nem vagy egyedül, veled a Mester! – Az embernek a következő három, pontosan kipontozható életformája van, amit kialakíthat. Az ember Krisztus mellett élve elveszti törpe értéktelenségét és **az élet titánjává nő. Önzés mindent behabzsoló életirányát megtagadja** és terebélyesedő, gyümölcsöző fává nő. **Lesz szárnyaló angyal-nemzedék egyike**, aki a fizikai világról indul és Isten felé tart, – az Isten szárnyas nemzedéke.

1. Titáni nemzedék az, aki emberi kicsiségéből az Isten-fíúi nagyságra növekedett.

Akárhonnán nézitek a küzdelmet, nehézséget, mindenütt ott van a kicsiség tudata. Nagyobb a világ baja, az élet ereje, mint az ember törpesége. Egy segít, – a tudat: velem a Krisztus. – Isten követeket küld hozzá a szenvedésben. Követeket nagyhoz küldenek. Mit féltetek? Miért nem építesz várakat? Az angoloknak szép mondása: „az én házam – az én váram”. – Miért engedek közel mindent magamhoz? Ha az élet minden nehézségét, baját **csak** magamra veszem, el vagyok veszve. Ne csalatkozz, hogy nem bírod, nagyobb a világ, mint én, nem bírhatom terhét. Atlasz titánjai vállukon emelték a földet, Isten terhének viselése az élet hatalmas lendülete, emelő lélekbontakozás. Azzal erősítem magam: nem vagy soha egyedül! Valóságban harangoztatik az élet nagyjainak: Isten keze veled, lelke lelkeddel! – Szt. Ignác püspök, mikor vértanúhalálra vitték, így szólt barátaihoz, akik ki akarták menteni: ti barátainknak mondjátok magatokat és meg akarjátok akadályozni, hogy egyesülhessek azzal, akiért éltem. Én örlött gabonája akarok lenni Krisztusnak. – Szt. Polikárpnak azt mondták: dobj tömjént az istenek oltárára és nem lesz bántódásod. Korod tiszteletet parancsol, csak hagyj ott Krisztust. – Ő pedig ezt felelte: 82 éven át mellettem állt, segített, sohasem vétett ellenem. Nem véthetek hát én sem ellene. – Ezek titánok! Él bennük a tudat: nem föld nyomorult törmeléke, az ég várományosa, hivatottja vagyok.

2. Más élete számára jegenyéete tud vigaszt, enyhülést biztosítani környezetében, gyümölcsöt akar termelni lélekben mások számára.

Az első, hogy az ember a családban megpihenhessen, de ne csak a földből merítsen nedvességet, hanem az égből kegyelmet vegyen, hogy más számára gyümölcsöt teremjen. Életem **szolgálat** legyen mások számára. Amíg meg nem születik a törhetetlenség, adás szeretete, – hogy ne elvigyek, hanem a nap sugárzó fényeként adjak –, addig nem emberek járnak a földön, hanem szivacsok, amelyek magukba szívják vizet, vagyont, szeretet ösztönös vonalát, hatalmat. Ezek olyanok, akiknek életformái nem a Mesterrel valók. A főparancs: „Szeresd felebarátodat...” (Mk 12,31). **Adni** – erre tanít az, Aki mindenét másnak adta. A Mesterrel az van, akiben ez a lelkület él. Az gyermek, tanítvány lesz, tökéletesebb életet élő. Olyan legyen egyéni életünk, hogy ebből mások éljenek. Mindent adj másnak, utolsó vagyok én, a Krisztus kezéből és lelkéből vevő.

3. Szárnyas emberré kell lenni, olyanná, mint az angyalok. Nincs hely, amelyet lendülete nem tudna elérni, ahová törekszik. Aki ezt a lendületet el akarja érni, azt a gesztust akarja elsajátítani, amit a sas tesz, mikor a csúcsra száll, – eltaszítja magát a földtől. Az ember taszítsa el a földet magától. A sas lakója a földnek, az ember ura a mindenségnek. Ha ura, akkor várományosa az örök világnak, ami a teljes élet. – Azt mondod: ezt megszerezni lehetetlen. Emberileg igen, igazad van. De Krisztus nem azt mondta, hogy verd a melled, hanem hogy újjá kell születned. Földből, anyagiból lélek lesz, újjászülnek vízből és Szentlélekből. Ehhez Krisztus csodás hite kell! – Van ilyen ember? Van. Ilyen Szt. Pál, Krisztus ellensége, Péter, a Krisztust megtagadó, Zakeus, Lévi, katonák a cézárok seregéből, mártírok őrei, akiket annyira megindít a jégtáblára tett 40 mártír példája, hogy mikor egy megtagadja hitét, az ör ugrott helyére: én halok meg, mert én is keresztény vagyok! – Ez újjászületés.

Bef.: Kis gyermek kibontakozik testben és lélekben, az ember is más lesz, mert látott misztikus világokat. Minél emberebbé, fizikai látókká leszünk, annál szárazabb húron muzsikálunk. Hol van a királyi zsoldáros lantján daloló ember élete? Ez az Isten népe. Aki Krisztussal jár, dolgozik, dalol. Egy marad – a lélek világa, ez szárnyat ad, az isteni ember röpülő lélekkel emelkedik a magasságok felé. Egyre van szükség – egek leereszkedésére, az örök szárnyra kapja az egek várományosát. Ebből az következik: aki óriássá nőtt, semminek minősíti, ami nem alkalmas szeretetet szóró kincseknek osztására; arra törekszik, hogy szárnyra kapjon, lendüljön egek felé, és onnan tud lenézni: én Isten fia vagyok! – Ha megérzi, hogy csókolja Krisztus kezét, az fölébresztette Mesterét. Azt mondja: köszönöm, hogy velem vagy, alázkodva kérlek, hogy velem maradj mindörökké. Amen.

2. beszéd: Az élet forrásai

Bev.: Hol vannak a források, amelyekből ez az élet fakad? Hol születnek titánok, adakozó emberek, szárnyas, isteni emberek? Hol találják az erőt? – Elfárad az ember az életúton. Akármennyire akar is szállani, földi lényeghez is tartozunk. Nem föld feletti, földön túli, hanem földön zarándokló ember vagy. Ne félj, ha gyengeség jelzi életed. Ember vagyok, Isten erejének forrását nyomozom, hogy abból merítve az Isten által jelzett, viharban edzett életet élni tudjam.

1. A forrást nyomozó ember keresi a helyet, ahol éltető erőt meríthet. Az élet Robinsonjának az isteni élet biztosítója: a **humiliatio** forrása. Aki iszik ebből, csodát teremt, nagy változás megy végbe benne. Látod, hogy ami jó, azt kaptad, – ami rossz, azt tetted. Naggyá tudsz nőni és nem vagy büszke. Azt mondd: köszönöm, hogy kaptam. Ha rádöbbensz szegénységedre, így szólj: bocsáss meg, hogy tettem. – Ha földi serlegből merítek, büszke leszek: amim van, tőlem van. Az a kegyelem, ami Istentől van. Gyarlóság az életem, bűnben élek – magamtól. Kell a forrásnál megjelenni, csorduló bőségéből meríteni gyakran. Mintha jelkép lenne, ha vizet iszunk, jusson eszünkbe: Isten forrásának tiszta vizéből – jó elnyerésére, rossz leküzdésére – gyakran igyunk. Lélek alázatával nézem önmagam. De nem az életem lealacsonyító voltát, – ez gyengít. Isten fölségének lélekben lakozásából merítek, – ez emel. Ha legutolsó vagyok is, bűneimet tekintve, akkor is Istené vagyok. Az megaláz, – ez fölemel. Naponta merítsen innen a gyarlóságával küzdő, kegyelemmel töltekező, belső energiákat nyelő ember.

2. Sanctificatio vitae.

Az élet minden viharának, kísértésének, bűnének, hullámainak frontális nézésével meg tudom sejtetni, hogy ami körülvesz kísértés, ebben is megtalálom Istent. Nincs mesze az előzőtől. – Lehet nézni vihart mint szörnyű erőt, vad hatalmat, és megérezzük, milyen senkik vagyunk. És lehet úgy nézni mint a természet Urának kegyelmét, amely elviszi a levegőből, ami állottság, pállottság és hoz üdítő friss levegőt. Nemcsak ezt nézem Isten csodájának, Isten tervének, hanem az életet körülvevő szenvedést, ösztönhullámot is úgy nézem, hogy ebben is van, ami szent. És ha szemem szennyet lát, ez is terem Isten áldásával áldott szemet. Ember nem tud a világból kilépni. Isten küldő szava nyomán jöttünk és itt maradunk, amíg nem hív. Nem magadtól jöttél, nem is távozhat sz magadtól. – Világ Teremtőjének teremtménye alapvetésben szent, csak az eredendő bűn által értelme elhomályosult, akarata rosszra hajlott. Csak az ember gyarló, durva ösztöne nem tudja az életet szentnek látni. Ha az isteni forrásból merítetek, látástok isteni, akaratotok Isten felé lendítő lesz. Megtanulod látni úgy a világ szörnyűségeit, hogy az élet hullámverésében is a teremtő Isten jelen van. Ott a bűn eltörlül, az emberlélek fehérségbe lendül, az érzések csodás ereje magasba ragadja. – Az elsőben magam ismerem meg az értéket és gyarlóságot. A másodikban több az isteni. Isten úgy áldja szemem, hogy az Ő látása szerinti szent vonalak bontakoznak ki előttem.

3. Egészen isteni: igyatok az örök élet szent kelyhéből, ez vérforrás.

A világ legnemesebb folyadéka a vér, mert életet hordoz. Csodálatos, hogy mikor a Szent Vér kicsordul Krisztus tagjaiból, halált hirdet az áldozatos Mester számára és életet diktál a Kereszthez alázkodó, lélekben halott ember számára. Kicsorduló Vér a test halála, felfogott Vér a lélek feltámadása. Ne mondd, hogy méltatlan vagyok. Nézzétek Krisztus Keresztjét. Jansen úgy ábrázolta Krisztust a kereszten, hogy fönt zárta kezeit, és az Egyház kitagadta őt. Krisztus kitérte karjait és mindenkit Magához ölel. Hivatalos vagy te is. Ha gyarlóságot követek el, odaborulok. Orvosokat hív az, aki tele van sebbel. Léleksebbel az egyetlen Mesterhez menj, Ő meggyógyít. Ő a vakokat, bénákat meggyógyította, a poklosokat megtisztította. Felnőtt népe az Úrnak, nem tudsz hinni abban, hogy a bénaság gyógyulásánál több a lelked gyógyulása? Akik hisznek, csodákat tesznek. Ezek erők, melyekkel a vak látóvá lesz... – Arra fogsz most gondolni: nem érzem, hogy más lettem. Hányszor fogadtam, hogy megjavítom hibámat és ismét ugyanott vagyok. – Ebben ne higgyetek. Ha ugyanazt a hibát el is követed újra, de más a kísértés, más a beleegyezés, más a hiba nagysága, minden más. Nagyobb az ereje annak, aki a Mesterrel megy. Miért akarsz magad maradni, ha a Mesterrel sem voltál elég erős? Kényszerítem Őt könyörgő szavammal, hogy erősebb legyek és győzni tudjak. Odaadó lélekkel közeledjünk, tudjunk meghajolni az Úr előtt. Ne félj, hogy meg nem hallgat, csak hajtsd meg térdedet. Hinni kell abban, ha meríteni akarsz az élő forrásból, a kehely csorduló itala lelkednek éltető szent Véritala lészen. – Az első humiliatio, a második inebratio, részegedés. A szent italtól részeg ember az Isten választott nemzedéke. Az apostolok e musttól telve nagy erőt nyerne, a szűzek részegítő itala a Krisztus szent kelyhéből csordul. Ezt kell jelképpé tenni. Akkor az a csoda történik, hogy a lábad veri a földet, és lelked veszi az eget.

Bef.: A fölébredt Mesternek az élet Genezáret-taván járó nemzedéke így biztos csónakon, biztos úton jár, jár a vizek fölött. Isten népe úgy lesz a föld ura, parancsolója, ha Krisztus az égi élet szent

Vezetője. Ha az élet Genezáret-tavát és a csónakot, amelyben hajózunk, úgy nézzük, hogy viharok idején velünk az alvó Mester, ingás idején tudjunk úgy imádkozni, mint az ostrom alatt annyiszor tettük: Uram, irgalmazz! Kelj fel, mert elveszünk! – Fölbredése jelentsen olyan erőt, amelynek erejével boldogan evezetek földi vizeken és elérjétek majd az örök vizeket!...

* *

AZ EMBER ÖRÖK ÚTITÁRSA

(Triduum, 1958. III. 27-30. Budapest, Bazilika felső kápolna)

I. nap

1. beszéd: Istenanya a mi Útitársunk

Bev.: Az emberről azt szokták mondani, olyan vándor, aki egekből indul, földön jár és hazafelé siet. Annyi biztos – és ezt minden ember érzi – , hogy **küldöttnek** tudja magát az emberzarándok; mégpedig olyannak, akit a Magasságbeli küld, hogy a földön lepergetett élete az örök életbe emeltessék. Azt is tudja mindenki, hogy – akarva, nem akarva – mellénk szegődik az egész életúton a **környező világ**, amelyből fejlődünk, továbbá a **kísérő szeretet**, amely állandóan körülfon bennünket. De reánk nehezedik és reánk erőszakolja magát a **küzdelem** és **szenvedés** is. Ide sereglik a **tudomány, művészet**, mind, mind **útitársnak** jelentkezik, hogy ne érezzük, hogy elszigetelten, egyedül vagyunk a világon. Minket azonban nem az érdekel, hogy egyedül vagyunk-e, vagy többen emberközösségben éljük életünket, minket az érdekel, hogy vajon az **Istenanya lelke** vele marad-e az emberrel az egész életen át, vagy csak útnak indítja és azután magára hagyja: a lélekgyakorlatnak az a kérdése, megtaláljuk-e életünkben „**örök Útitársunkként**” magát az egek Urát? – Ha mármost a kérdés feleletét kezdeni akarnók, előzően előre kell futamozni ezt a tényt: igen gyakran mondják az emberek, hogy elfognak minket a küzdelmek, ránk nehezednek a bajok, hol van tehát az Isten **kísérő lelke?**... Az lesz az **igazi lélekgyakorlatot végző**, aki végigelmélkedti az életének minden rezdülését és ráeszmél arra, hogy annak minden mozzanatában vele van, sőt „örök Útitársként” hozzánk szegődik az Isten. – De hol van velünk Útitársunk, az Isten?

1, Fizikai szemmel nem látható.

Aki úgy keresné az Urat, hogy fizikai szemmel lássa, mint ahogy látjuk a Szűzanya szobrát, az gyarló emberi módon keresné az ég Urát. Világosan kell tudni, hogy az isteni Személyről van szó, Akiről azt tanítja az Egyház: szemünkkel nem láthatjuk. Istent mint kísérőt nem úgy kell meglátni, hogy látom alakját, vagy fogom kezét, vagy reá nézek, vagy vezet... **Szellem az Isten**, akik benne élnek, lélekben kell, hogy találkozzanak Vele. – Ez a találkozás azért lehetséges, mert mi is a Létnék kis pontjai vagyunk... Magáról az Istenről pedig az Írás így nyilatkozik: „Én vagyok az Aki vagyok” (2Móz. 3,14/. Majd Szt. Lukács így ír: „Benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap.Csel. 17,28). Az Ő Személye tehát számunkra éltető erő, éltető terület, mozgási lehetőség. Ha most **ilyenformán keressük**, mint létünk alapját, mint létünk és életünk területét az Istent, akkor reádöbbenünk arra a boldogító igazságra, hogy tényleg Benne élünk és mozgunk. – Ha most ennek az igazságnak **gyakorlati formáját** keressük, akkor rá fogunk döbenni arra, hogy Isten mint Útitárs **lélekben** kísér, irányít és oktat minden életmozzanatban. Amit teszünk, jót, vagy rosszat, annak a **lehetőségét** maga az Isten adja, Azt, hogy jót tegyünk, az Isten kegyelme indítja; azt, hogy rosszat tegyünk, az a szabadság velejáró **lehetősége** és az **ember felelőssége**. De hogy a felelősséget érezzük, az már ismét az Isten ereje, amely a lelkiismeretben felelősségre indít. Az a tény, hogy bűneinknek tényleg felelősségét érezzük, ebben is az Isten keze indít bennünket. Mit kell itt meglátni? Azt, hogy oly módon él velem mint Útitárs az Isten, hogy fényt vet arra az útra, amelyen járnunk kell. A kinyilatkoztatott **szent igék**, isteni szavak a fényvetések; szinte reá segítség arra, hogy milyen úton kell járnunk. A lelki megindulások szintén Isten szavaiból sarjadó hatók, amelyek arra segítenek, hogy hogyan kell eljárnunk. Ha azután könyörgő szavakkal fordulsz egekhez, akkor azért sóhajtozol, hogy kegyelmi erőket vegyél az ég Urától. Ha előbbre jutsz és az élet előnyös fordulataiban élsz, veled az Isten Atyád; ha rádnehezednek Isten csapásai, akkor az élet próbáját állod! Az öreg Tóbiás betegségét a fiatal Tóbiás messziről hozandó gyógyszerrel akarta gyógyítani. **Ráfael melléje áll**, hogy irányítója legyen az utánajárásnak és segítője a gyógyítás megszerzésének. Figyeld életedet! Vedd észre, hogy a te életedben is titokzatos sugalla-

tok, meglátások, fényvetések jelentkeznek. Felkiáltójelként szeretném jelezni, ember vedd észre: jelentkezik benned az Isten! Tovább menve megállapítható: az **Útitárs, az égi Atya lélekrezgésekben megtalálható!** Ha a hibás, vagy bűnös élet nyomán érzett lélekfurdalást figyelembe vesszük, akkor rádöbbenünk arra, hogy az Isten akkor is Velünk van, amikor mi elfordulunk Tőle; sőt azt tapasztalhatjuk, hogy a felindított **felelősség érzetével** arra hangol, hogy az életnek olyan útján járjunk, amely – az élet helytelen vonalával szemben – Isten Atya szeretetének kipontozottja. Éppen ezért lelkiismeret vizsgálatnál nemcsak az a kötelesség, hogy megállapítsuk, hogy milyen rosszat tettünk. Ez az isteni Útitárs szeretetének csak figyelmeztető fényvetése. Így csak látod, mit tettél, de hozzád száll az **Útitársnak** az a segítő ereje is, amely felébreszti benned a múlt életnek kivetési vágyát és felzendíti benned az **isteni élet keresésének óhaját**. Vagyis olyan megismerést sug neked „az élet örök Útitársa”, amely meglátja a múlt hibáit, de arra is megindít, hogy a kiemelkedési vágyad valóra váljék.

2. Nem szabad felednünk, hogy az útitárs csak akkor érték, ha látó szemmel vezet és szerető lélekkel támogat.

Az, aki csak parancsolja, hogy erre menj, az lehet közlekedést intéző ember, de nem szerető segítő. Aki azonban kezet nyújt, sőt maga is halad a haladni akaróval, továbbá, aki nem mozdulatlan „útke-resztesési pózna” – jelző, de mindig ott marad –, hanem a vándort az úton **átsegítő, az útitárs!** Azért, ha mi rádöbbenünk arra, hogy Isten mint Útitárs áll mellettünk és ráismerünk arra, hogy a lélek sugallatainak indító lendületében a lelkiismeret szavával, vagy az események próbájában is az **Isten közeledik** hozzánk, akkor könnyű lesz kezet nyújtatunk ennek az Útitársnak, hogy fogja meg gyenge kezünket és vezessen minket a Teremtő által jelzett életúton. Éppen azért, aki lelkigyakorlatra jön, az megtorpan és megáll az élet nagy zárándokútján... Titkos érzéssel **egyedül** marad Istennel... Majd lezárja szemét a külvilág előtt és keresve keresi, hogy – önéletének megismerésével – **olyan ítéletet** tudjon mondani önmagáról, amely eldönti, hogy az „örök Útitárs” kíséretében járt-e eddig? Éppen azért minden lelkigyakorlatnak alaphangját az adja meg: **tereged ki önmagad előtt lepergett életednek azt a szakaszát**, amelyet bejártál! Akár „rossz útitárs”, vagy Isten állt melletted!... Vizsgáld meg magadat: hogyan élted végig életedet? És ha fájdalmasan ráismersz, hogy a múltnak gyarlóságai, törései, botlásai, tudatos vagy nem tudatos tévedései, kilengései nehezédnek reád, akkor nyisd meg a szemeidet és bizzál abban, hogy most szembe találsz magadat magával az örök Útitárssal, Istennel, a tégedet megismeréshez segítő égi Atyáddal. Így rádöbbensz arra, hogy ha te kerüled is Őt, Ő nem került el soha. Benne élsz és Benne mozogsz. Minden mozdulatod Benne történik. Még ha rossz akarattal is kerülnéd és magad keresnéd a bűnös életutat, akkor is melletted találsz az örök „Útitársat”, az Istent. – És ha valaki tudatosan **szembemegy**, akkor az igazság így kiált utánad: „Ha valakinek közületek száz juha van és elveszt egyet, nem hagyja ott a kilencvenkilencet a pusztában, hogy az elveszett után menjen, amíg meg nem találja?...” (Lk 15,3-4), és így „Egy akol lesz és egy pásztor” (Jn 10,16). Mindezekből az következik, hogy ne legyen bizalmatlan, gyenge, fáradt, lankadó az életed. Az a zárándok, aki tudja, hogy maga az út, amelyen jár, Isten jelzésével az örök célhoz vezet, aki tudja, hogy az úton étel és ital várakozik rá, aki tudja, hogy égi **Lélek** viszi a magasabb utak felé és végül aki tudja, hogy ezek nem csengő szavak, hanem az éltető Isten ereje, **Isten személyes jelenléte**, az könnyen jár az életúton, mert Isten maga az ő Vezetője. Ha akármennyire is elkallódik az ember, a gyakorlati élet megmutatja, hogy az életalkony előtt, de már az élet delén túl, emelkedettebb életet él az ember... A robbanó **élettavas** sokakat magával ragad; a sodródó lélek mintegy dalolva a felelőtlenség és könnyelműség élvezethajhászatában tobzódva pocskolja isteni életkincseit, de amikor az élet – akár a kor, akár a betegség formájában – reá nehezedik az ember lelkére, akkor elérkezik az az idő, amikor ő maga is bűnbánó lélekkel keresi: hogyan lehetne találkozni **nekem** is Istennel, az **én örök Útitársammal?** Ezért van az, hogy igen sokan, – ha az ember a nagy írókra gondol, akik az élet sötét, bűnös vonalán jártak – az életük vége felé, az életősz kopogtatásánál mind visszaáhítozták az élettavaszt és az **igazi Mesterhez** és Kísérőhöz fordultak énekelvén: légy Uram velünk és vezess minket a szellemiek világához! Ezért mondja olyan szépen **Ady** is: „tört térdel ismerem arra, hogy én az Isten rokona vagyok.” Azért zengi istenien szép „Reggeli imáját” a megtérő **Verlaine**, azért mondja fenséges énekében **P. Claudel**: „megtérésem óta az ég mindig kék”... Mindez szép, gyönyörű igazság; de mennivel szebb, ha valaki kicsi kora óta angyalnak érzi magát, hófehér lélekködmönét érintetlenül őrzi, nem szorul arra, hogy bűnvalló mellveréssel keresse az örök Útitársat. – Ezt az itt figyelő kicsi „gyermekangyalka” is mindig tudta, tudja és tudni fogja: Isten tenyerén folyik az én életem...

Bef.: Végezetül mindezeket összefoglalva csak egy kérésem volna hozzátok. Tegyétek meg, hogy a bevezető beszéd meghallgatása után, a **mai estén** – ne többet, öt percet! – szánjon mindenki önnön

életének megismerésére! Vizsgálja át minden lelkigyakorlatozó ember, hogy hogyan járta végig eddigi életét, hogy kereső lélekkel keresse, végül majd meg is találja az „örök Útitárs” áldott kezét. Esetleg az lesz az eredmény, hogy meg fogjuk hajtani fejünket mondván: vízetlen területen járt az életem, szakadékok közé zuhant a küszködő lelkem és csak a föld kezei után nyúltam és csak tőle vártam... De még ezután is fel fog villanni előttem az az isteni fény: mért keresem én a földet, amikor mellettem áll az Ég? Miért akarok én süllyedni a mélybe, amikor emelkedni lehet az égbe? Miért igényes nekem az öröm, az élvezet, az ösztön, a pénz, a vagyon, a hatalom, amikor mindegyikre rá van írva: **múlandó?!** Miért nem igényem az Isten, Akinek léte **örökkévaló?** Miért nem akarok Isten fiává lenni, mikor fiává akar fogadni az égi Atya? – Ha ezt az esti pihenés előtti öt percet arra szenteljük, hogy ezeket a nagy kérdéseket hánytorgassuk magunkban, akkor kisarjad lelkünkben egy kis fohász, mely azt kéri: add meg nekem Uram, hogy ez a lelkigyakorlat, testvéri összejövetel, kis lélekmegtorpanás azt eredményezze, hogy **én** is találkozzam Veled mint Útitársammal! – Ha ez megtörténik, akkor megjövendölöm, hogy – Pálmavasárnap reggel, amikor az utolsó szent záró szó felhangzik és kinyílik az oltár tabernakuluma, hogy kenyértöréssel erőt vegyen a föld zarándoka – az fog történni, hogy a ti tiszta, **isteni lelketekben** is végbemegy a mennyek Urának jeruzsálemi bevonulása. Lelketekbe száll az élő Krisztus, **örök Útitársként** szegődik hozzátok, és ti bízó lélekkel várhatjátok, hogy lélekben kísérő **Keze** átvezet az életen, kegyelmet szóró **Szeretete** megemel a földiek fölé és értetek halált halt **Áldozata** elvezet a lelkek örök országába. Amen.

II. nap

2. beszéd: Jézus Krisztus az Atya küldötte látható Útitársunk

Bev.: Ha az ember „örök Útitársa” az Isten, akkor boldogan értelmezhetjük magunkban az Atya szeretetéről zengő égi kinyilatkoztatást: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda...” /Jn 3,16/. Ebben az isteni ígében ugyanis az a gondolat rejtőzik, hogy a láthatatlan Isten „látható Isten-ember” alakban lesz **élő Útitársunk** és így kézen fogva vezet a földi úton az örök út felé. Amikor azután ennek a **látható** emberré lett „örök Útitársnak” képét akarták megrajzolni, akkor sokirányú kérdés meredt a kutatók elé. Talán **tudósa** volt a földnek? A felelet így hangzott: nem. A tudós ugyanis **külső dolgokból** vonja le a tanulságokat és így hatol a dolgok mélyére. A „Galileai” mindig a **dolgok belső világából** hatol a külvilág felé. Mintha azt mondanók: a tudós halmozva gyűjti az adatokat, hogy abból leplezze le az igazságokat, tehát kívülről néz be a dolgok rejtélyébe; a „**csodálatos Galileai**” pedig **belülről** nézi az egész életet, mindenütt az életmagvat látja és kifelé való fejlődését szolgálja. – Majd volt, aki ezt kérdezte? Talán **művész-e** a Galileai? Nem. A művész a külső vonalak szépségét és harmóniáját, az akkordnak csengését alkotja és élvezi. A Mester pedig **pusztában** kezdi életét. Galileát, Júdeát járta végig és otthonának pompájáról ezt mondja: „A rókának odúja van..., de az Emberfiának nincs hová lehajtsa fejét” (Mt 8,20). – A következő kérdés így szólt: tán **aszkéta?** Azt felelték: nem. Az aszkéta sokszor zord, ítéletében kemény, igénytelene a derűnek, némi megvetéssel messziről kerül el, ami bűnös. A Galileai pedig leül az asztalukhoz, magához hívja a csalókat és a bűnösöket, lealázkodik a bűnös Mária Magdolnához és egy könnycsordulás után ez a szó csendül ajkán: „Bocsánatot nyertek bűneid” (Mt 9,3). – Ki tehát ez az „örök Útitárs”? Sem nem „tudós”, sem nem „művész”, sem nem „aszkéta”, hanem az „**Élő Szeretet**”, Aki a földön járt, földön sugároz és földről égbe juttat. – Ha mármost eljutottunk annak megállapításához, hogy az **Élő Szeretetet** adta mellénk az égi Atya, akkor azt kell kérdeznünk: hogyan és mint érezzük Jézus Krisztus isteni vezetésének csodás hatását? Azt mondhatnók: tekintsünk életáldozatának diadal jelére, a szent Keresztre és nézzünk reá úgy, hogy annak arca szóljon hozzánk lelket indítóan, irányítóan. – Ha valaki egyszer a janzenisták keresztjét országúton felállítva meglátja (Németországban látható ilyen kereszt): majdnem összeér a Mester keze. Ez nem véletlen, ez világnézet. Azt tanítja sötéten és zordan, hogy csak annyi embert vezet haza az „örök Útitárs”, amennyi elfér a záródó kezek között. Mintha azt mondaná: ne bizakodj ember az „örök Útitárs” vezetésében, mert csak kevesek és nagyon kevesek azok, akik – még az Ő vezetése nyomán is – az örök partokhoz érnek. – Ezt csak előfutamnak mondom, hogy milyen sötét és félénk az embereknek azon tábora, amely az „örök Útitársnak”, Krisztusnak lelkét nem ismeri. Valójában ennek a **Mesternek lelkét** két magyar mester szép feszülete fejezi ki fenségesen.

1. Az egyik a nemrég elhunyt Erdey Dezső mesternek műve, és Tóth Tihamér síremléke. Ha ki-megyünk Tóth Tihamér sírjához és megnézzük a nagy mester keresztalakját, rá fogunk döbbsenni, az

nem egy halódó Krisztus, hanem olyan **diadalmas arc**, amely felfelé nézve jelzi: egekbe szállok; de tekintete csodásan lefelé is vetődik, hogy minket is magával ragadjon.

Diadalmas Krisztus arcot öntött ércbe a mester, hogy az életúton járó ember bármilyen nehézségek és bajok esetén is a diadalt hirdető Krisztussal haladjon. A Kereszt – ebben az elgondolásban – nemcsak a szenvedések isteni áldozata, hanem az **áldozatos szeretet** embert üdvözítő diadalának fája. Ezért az Egyház a Keresztről így beszél: **lumen vitae** – élet világossága, **vexilla Christi** – Krisztus zászlaja, **signum charitatis** – szeretet jele. Tanításával pedig arra int, hogy nézzünk erre a Keresztre, mint a Megváltó diadalának örömszászlajára. Természetesen az következik mindebből, hogy **erre a zászlóra** úgy kell tekinteni, hogy az életcsapások idején is a diadalmas Krisztus arcnak reményt sugárzó fénye az örök diadal reményét lobogtassa lelkünkben. – A janzenizmus szerint tragédia az élet: egyszerűen azért, mert kevés ember üdvözülni. Az Egyház tanítása szerint a **Szeretet diadalának himnusz**a az élet, és pedig azért, mert az **áldozati Bárány** hazavárja házanépét. Az **áldozati Bárány** egy akolról és egy pástorról beszél, olyan akolról, melynek ablaka – ajtaja szélesre tárul, kapuja két szárnyra nyílik és mindenkit hazavár (Jn 10,16). A Mesternek a Kereszten csengő legutolsó szava beteljesedésről szól; de az előtte való szavát a latorhoz intézi... Ahhoz, akinek igen kevés erény-kísérője lehetett... És még feléje fordulván ezt az ígét mondta a Megváltó: „ma velem leszel a paradicsomban” (Lk 23,43). – A Mester tehát minden embernek a földi Útitársa, mégpedig azért, mert minden ember a Szeretet diadalmas Áldozatának megváltottja. Mindent szabad mondani, csak azt nem: én hiába dolgozom, mert elveszek. Ez annyit jelentene, hogy Krisztus örök Áldozata reánk nézve haszontalan, mert bennünk nem születne meg az isteni élet. Ezt káromlásnak is nevezhetnők. Hit, hit, háromszor mondom, a hit segít meg abban, hogy a diadalmas Erdey-féle szent kereszt lelket emelő diadal-fénye sugározza reám erejét. Én pedig **hiszek abban**, hogy ez a diadalfény eligazít az élet ködös útján.

2. A másik kereszt Kolozsvárott van, Fadrusz János műve. Egyike azoknak, amelyek különleges tekintetet és emelő sugárzást vetnek az ember felé. – Az Erdey-féle a diadalmas Krisztus, a Fadrusz-féle az irgalmas Krisztus.

És milyen ez az arcvonás? Olyan arc ez, mint szenvedő és törődött gyermekére néző atya vagy anya arca... Olyan csodálatos szeretet sugárzik a minden áldozat árán segíteni akaró szülő arcán, amely az utolsó erőfeszítés árán is segíteni akar a szeretett gyermekén... Ha látja, hogy szűken van és alig törhető a kenyér vagy fogytán van az orvosság az üvegben, akkor szinte önmagáról megfedkezve mindent adni akar drága gyermekének. Ezt a szerető Krisztust önti bronzba a nagy mester. Minden vonása oly átszellemülten adakozó, hogy látni rajta, hogy Vérért csordítja azért az emberért, akit egész életén át kísér és akit áldozatával az örök életre képesít. De van-e ennek történelmi alapja? – Ha Krisztust valaki élettörténetén át nézi, nem lehet letagadni – még ellenséges indulattal sem –, hogy az az Istenember **mindenét mindenkinek** kiosztotta. Nem pénzre kell gondolni: a Mester idejét, lelkének jóságát, jóindulatát, munkájának egészét, nappalát és éjjelét, mind-mind másoknak adta. Ha valakire áll ez a megállapítás: „Istennek Báránya”, akkor Jézus az egyetlen, mert Róla igazán elmondható, hogy gyapjától kezdve vérért, húsát, **mindenét** kínálja az emberért. – Amikor egy együttesben nagyon komoly, tudományos emberek Krisztus életéről vitáztak, az egyik jóindulatú, küzdő, nem katolikus ember ezt mondotta: „én ezt a Krisztust a világ legnemesebb, legszentebb és legáldozatosabb emberének, az ősi Izrael-törzs legnemesebb ember-hajtásának tartom.” „És te, – mondá egy másik – , aki magad is nagynevű ember vagy Izrael törzséből, hiszed azt, hogy Isten Messiást ígér és küld?” „Hiszem” – felelte a kiváló férfiú. „Látod” – mondá az előző –, ha ítéleted szerint is olyan fenséges és szent, egyetlen és igaz, Izrael ősi törzsének dicsősége, a Galileai, akkor elhitheted, hogy ennél különb Megváltót nem küld az ég Ura”. – Azt láthatjuk ebből is, hogy nincs annál nagyobb és nemesebb, mint aki **mindenét adta** és mindenét egekbe hozta és mindenkit – lélekben telítve – az égbe juttat. Kell-e neked különb, minket jobban szerető Megváltó? Kell-e nekünk több kegyelmet osztó? Hiszen Ő az **Egyetlen**, Aki mint örök Útitárs, azt is meg tudja tenni, hogy a múltból kísérő bűnt és hibát **semmivé** tudja változtatni. „Ha bűneitek olyanok is, mint a skárlát, fehérnek lesznek, mint a hó” (Iz. 1,18). „Leveszi ró-lunk gonoszságainkat, s a tenger mélyére veti minden bűnünket” (Mik. 7,19). Van-e olyan ember, aki mondani merésznél, hogy megbocsátatnak a te bűneid? A pap magától nem beszél. Annak a kezét a katechumenek szent olajával kenték fel, annak a lelkét a Szentlélekkel telítették, és azt a parancsot diktálja neki földi útján az örök Útitárs, hogy az embernek még a bűneit is megbocsáthatja: „Akinek megbocsátjátok bűneit, bocsánatot nyert...” (Jn 20,23). Az ő hatalma olyanná leszen – a Mester rendelkezéséből –, hogy szavára leszáll az Úr az egek világából és kenyér alakban lesz híveinek éltető eledele. – Ha mármost ilyen szeretetet sugárzó gondolattal tekintünk akár Erdey, akár Fadrusz mester

keresztjére, akkor nyugodtan járhatunk az Isten jelezte életúton, mert velünk van az áldozati Bárány, Aki földi életét értünk adta és így az örök élet lehetőségét részünkre megszerezte.

Bef.: Most pedig olyan képet rajzolok drága lelketek elé, amely állandó emlékként fog rögződni lelketekben. A magyar pedagógiai irodalomban „**Koszter atya**” nemcsak ifjúsági iratokat, hanem sok gyermek szindarabot is írt. Egyiknek ez a címe: „**A látó szemű kép**”. Az egésznek az a tartalma: a kisleány megkapja hordozható érmecskén édesanyja képét. Majd büszkén mutogatja az aranybavert érmecskét: ez az én édesanyám. – A gyerekek csoportjából egy másik is kihúz egy fotográfiát, amelyen édesanyja látható. Feltűnik az egyiknek a következő: „Érdekes, a tied mindig reád néz”. „Igen, igen, akárhová teszem, ez mindig reám néz”. – „De nini: az enyém is mindig reám néz”, mondja a másik. – Mi itt az igazság? Az a gyönyörű művészi csodavarázs, amely szerint akárhonnan nézed a képet, az mindig reád néz. – Természetesen, mindez csak jelkép akar lenni. Híveink igen nagy serege, – én is – hord nyakában egy kis keresztet. Egy operaénekesssel találkoztam az elmúlt napokban, kereszt lógott a mellén. „Ez az én vezérem”, mondotta. „Mindig?” – „Mindig!” „Ha énekelsz, akkor is?”, kérdeztem. „Akkor még inkább. Én reá nézek és Ő reám”, felelte. – Azért mondtam mindezt, mert akár hordod, akár nem hordod, nézz csak reá és reádöbbsz, hogy az mindig reád tekint. Az igazság tehát ez: nyugodtan járhattok az életben, mert lát titeket az örök Vezetőtök, az „örök Útitársatok”... Ha pedig lát, vajon nem nyújtja-e segítő kezét, amikor érted élt és halt? Nem vett-e meg téged Vérének csordulásával? Nem tart-e sajátjának a vér által való megvétel jogán? Végül is, nem iparkodik-e lelkébe zárni, hogy Atyjához vigyen az örök életbe? Aki a lelkigyakorlat második napján reádöbbsz erre, az azt a vigasztaló gondolatot viheti haza, hogy még esetlegesen a Mester jelezte életútról elhajló élete ellenére is visszakívánczik az örök Atya házába, ahova igaz, áldozatos szeretettel kíséri az áldozati Bárány, Akinek a Keresztről reánk sugárzó tekintete kifakasztja az isteni élettavas zsendülését. Amen.

III. nap

3. beszéd: Az „Útitársunk” életmunkája

Bev.: Amikor arra gondolunk, hogy Jézus Krisztus a mi örök Útitársunk, akkor megkísért az a gondolat: vajon csak vezet-e minket az élet útján?... Az igazság pedig ez: **kifejleszt minket isteni emberré**. A kettő között óriási különbség van. Az egyik az élet területén való járásban történő segítséget jelent, a másik pedig az ember életének egy olyan felfejlődését hirdeti, amelynek értelmében **kibontakozik** minden természet és Isten adta tehetségünk, majd megnemesedik a természetünk a kegyelem útján, és örök Útitársunk kíséretében **isteni emberré** alakul életünk. – Most azután az a kérdés, hogyan és miképpen végzi ezt a munkát az életnek igazi, egyetlen örök Útitársa, a mi Urunk Jézus Krisztus? Három pontban fogunk erre felelni.

1. Az elsőt így lehet fogalmazni: **melléttünk élvén örök életmintává teszi Önmagát.**

Ez a gondolat bekapcsolódik a tegnapiba; abba a gondolatba, amelyet így hirdettünk: a **Krisztus arca** úgy kíséri az embert, hogy mindig szóró, intő és figyelmeztető. Most az élet kifejlesztése útján olyan formán kell ezt átértelmezni: Krisztus élete **emberélet tökéletes mintája**. Bármilyen nehéz helyzetbe kerülhet is az ember, a rátekintő lélek mindig **rátalál arra a mintára, amelyet követni kell**. – Olyan formán fogjuk könnyen megérteni, ha elemisták világába képzeljük magunkat, ahol a hitoktatók és hitoktató-nénik úgy tanítják a kisgyermeket, hogy nehéz esetekben mindig azt kérdezzék: mit tenne most a Jézuska? Ezt a drága és igen bölcs, látszólag naivnak hangzó gondolatot most megerősítem és oktatom a felnőtt embereket, hogy ők is kérdezzék: mit tenne most a mi Urunk Jézus Krisztus? Parányi pontokra hivatkozom, hogy azok gyakorlatában mutassak reá az eljárásra. Amikor családi életben gond, idegesség és nehézség támad, és a fáradt apa, anya pihenni akarna, de nem lehet, mert betegek a gyermekek, sokszor kimerülve idegeskedő az ember. Mit kell most kérdezni?: **Mit tenne most Krisztus?** Azt jól tudom, hogy amikor a fáradt Mesterhez gyermekeket akartak vinni és a tanítványok elutasították az anyákat a fáradt Mestertől, Ő észrevevén ezt, így szólt: „Hagyjátok, hadd jöjjenek hozzám a gyermekek... mert ilyeneké az Isten országa” (Lk 18,16). – Ha bántalom vagy megvettetés éri drága lelketet, akkor jogosan robban ki az ember és az a hang: hogyan érdemeltem én ezt?... Ismét kérdezd: mit tett ilyenkor életünk Mintája, az Úr Jézus? Olvassuk az Írásban, hogy amikor szemére hányták, hogy ezt meg azt tette, ez a klasszikus mondás áll: „Ő hallgatott és nem felelt semmit” (Mk 14,61). Mit kell tehát neked is tenned? Hallgatni! „De ez nehéz” – mondod te. Az igaz; és ezért van isteni Útitársunk életmintája, hogy utánozhassuk! Vagy gyalázkodás ér... Vagy életfeltét-

eleid számára nincs megfelelő elhelyezkedés. Most is ezt kérdezd: Mit tenne Krisztus? Az Ő sanyarú életét csak így jellemezte: „A rókának odúja van..., de az Emberfiának nincs hová lehajtsa fejét” (Mt 8,20). Ez a mintázás azután annyit jelent, hogy a bennem pihenő jó készségeket Krisztusnak mint Útitársunknak példájára értékesítem. – Amit elviselt, elszenvedett a Mester, annak oktató példájára próbálok szenvedni és elviselni én is. Mi történik itt valójában? Az az isteni csoda, amely szerint lelki életed jósága, életed erényeinek elrejtett, de bontakozásra törő bimbói élő életté fakadnak.

2. Ámde az élő Útitárs nemcsak mintául kínálja Önmagát és életét, hanem isteni természetével gazdagítja az ember lelkét.

A gondolat itt annyit jelent: a teremtő Atya szerint **Isten képei vagyunk**, a megváltó Krisztus szerint és érdemei folytán az **isteni természetnek részeseivé leszünk**. Mesterünk ugyanis nemcsak azt hirdeti, hogy aki megtartja az Ő szavát, azt Isten fiának hívják (Jn 1,12), hanem aki veszi az Égből szálló isteni kegyelem kiadását, az valójában az isteni természetben részesedik (2Pét. 1,4). Ne mondja senki nekem: minő szép fenséges teória ez! Nem! Nem! Itt nem elméletről van szó; itt az isteni Szeretet túlradásával van dolgunk. „Az Isten Szeretet” (1Jn. 4,9). Aki szeretetet érez önmagában, az már valamiképpen **részese** az isteni természetnek... De mikor részesedem valójában az Isten természetében? Akkor, amikor a lelkemet betölti a **természetfölötti szeretet**, amelynek lényege: kiadás a világra, az emberre és felemelkedés az Isten felé!... Ameddig én csak „embernyi ember” vagyok, addig az én életemnek vonala és igénye, hogy többet szerezzek cm-ben, kg-ban, hatalomban, állásban, díszben és külső ködmönben a világ kincseiből. Ez ugyanis az anyagi természet érvényre törése és az anyagból való táplálkozás emberi műve. Amikor azonban **isteni természetből** táplálkozom, akkor megváltozik az én lelkem: szinte újjászületek és a **szeretetből adó** emberré leszek. A szeretetnek nem az a vonala, hogy kapjak; az sem, hogy nekem több legyen, hanem az: vegyetek, hogy részesedjete az enyémből. Az, aki az isteni szeretet magaslatán áll, annak lelkében a szeretet nemcsak úgy jelenik meg, hogy gondolatban él együtt a szeretettel, hanem abban észlelhető, hogy másnak szeretettel megbocsát, hogy mást szeretettel emel, hogy másról rosszat nem mond... Még akkor sem, ha igazat kell róla mondani – hivatalosan? Akkor mondom az igazat, de még akkor is úgy, hogy beállok olyan angyali lelkűnek, aki még ilyenkor is tud valami jót mondani róla... Nézzétek csak a Mestert! A Simon farizeus vendégsége elénk tárja a Szereteten isteni természete alapján való ítélkezését és az „elítélő” emberi ítélkezés ridegségét. Ott térdel Magdolna Krisztus lábánál. Krisztustól kezdve mindenki tudta, ki volt ő. A farizeus – **az ember** – látván ezt megszólal: Ha tudná Ő, hogy kicsoda ez az aszszony... Sötét lelke a bűnök foltját azonnal látta... És **csak** azt látta. A Mester erre mit mond? Nézd Simon, te nem mostad meg fejemet, szokás szerint, sem nem csókoltál meg mikor beléptem; ez lábamat csókolja, hajával törli... (Lk 7,38). Nem kell-e ebben látnunk a szeretet kiadását? Érzitek-e a **különbséget? Emberi szem** meglátta és ítélte a gonosztságot, az **isteni szem** pedig meglátta a szeretet kiadását, amelynek mozzanatai, hogy olajjal keni a lábát és hajával törli és csókkal illeti, nem arcát, hanem lábát... Ha bennetek kifejlődik az örök Útitárs lelkéből belétek oltott isteni szeretet, akkor a belőletek is kiáradó cselekedet szeretetből fog kirobbanni és szeretetet fog sugározni. Lehet ennek élő alakja a **bántalmak türelmes elviselése**, de lehet ennek még nemesebb alakja a bántalmaknak **jóval** való viszonzása... Azért olvashatod a Mester utasításai között: „...ha megütik jobb arcodat, fordítsd oda a másikat is” (Mt 5,39). – Ha pedig ezt az átnemesedést példában akarnók illusztrálni, akkor azt mondanám: vegyetek példát a köves országút szélén tenyésző és tanyázó vadrózsáról. Ezeket a vadrózsákat, amelyeknek termékeit Almádiból hozzák, hogy vitaminhoz jusson az öregedő ember, gondos kertészkezek ősszel kiássák, kertbe ültetik és – akár ősszel alvásra, akár májusi bontakozáskor – beszemzik. A vad, természetes alanyból ezután magasba sarjadó Marshal Nil-t, tearózsát és pompázó rózsakissasszonyokat termel a kertész. Megmarad ugyan a vadócnak éltető, lendítő ereje, de a beoltott ág nemessége vagy a szem megpattanó rügyfakadása pompázó virágokat bont ki a kiterébélyesedő rózsabokron. Ember! Az Isten természetes birtoklása annyit jelent, hogy földies természetednek egyszerűsége bontakozik Isten képmásává; de a természetfölötti átnemesítés azt jelenti, hogy örök virágzás hoz az Isten adta égi természetnek felvétele.

3. A harmadik és az utolsó mellénk szegődés azt jelenti, hogy az Isten Fia, a Mester, látható formában az Egyházat küldi, hogy folytassa azt a lélekgyógyást, amelyet igényel a föld zarándoka.

Most az Egyház rövid dicsérete következik. Az Egyházzal az apostol mondja, hogy Krisztus az Egyház Feje (Ef. 5,23), azért van az, hogy az isteni Fej beszél, ha az Egyház hirdet. Sőt isteni igével is azt tanítja a Mester mondván: „Aki titeket hallgat, engem hallgat. Aki titeket megvet, engem vet meg” (Lk 10,16). Az örök Útitárs elgondolása szerint az Egyházat úgy kell elgondolni, hogy helyettese

Krisztusnak, Aki ilyenformán mindig **közvetlen** hallható vagy kézzel fogható, vagy a Szentség kiszolgáltatásában egészen emberi módon érzékelhető. Ő azután papokat küld – ezek dicsérete nem következik. De egy következik és ez így szól: **Higgy abban, hogy akit Szentlélek telített**, az Egyház, Krisztus az ő személyében **atyádként állított melléd**, az az Ég küldötte. Nem tudnék nektek többet mondani, mint azt: alázkodjatok annyira a jó Pásztor lelke közelébe, hogy küldött pásztoroknak tartva lelkiatyákat, alázkodva tudjátok tőlük fogadni az Isten égi kegyelmét. Hála az Istennek, hogy a túlzottan emberi címzések helyett megszülettek a **lelkiatyák**. Aki édes gyermekként legnagyobb titulus tömjénével hajlik meg a felszentelt lélek előtt, az észreveheti, hogy ezt nem rangban nagynak, hanem útitársnak érzi az élete országútján. Reádöbben arra is, hogy őt messziről küldötte az Ég, hogy közvetlen közelségben vezesse a zarándoklót. **Atyákká** tette őket az Úr, ezért a lelkekhez közelednek; ti legyetek tehát olyan gyermekek, akik atyjukhoz közelednek. Azt keressük, mert az örök Útitárs mindenkinék egy-egy vezetőt, útitársat adott állandó kísérőül, mert Ő a szeretet Istene.

Bef.: Egy boldog allelujával kell zárni a mostani beszédet. Olyan allelujával, amely diadalmas dalamban csendíti fel az istenivé nemesedett lélek kibontakozásának énekét. Ne úgy gondoljuk el Krisztust, az örök Útitársat, hogy **csak vezet** az úton az élet végnélküli célja felé, hanem úgy, hogy a természetes emberélteteket **természetfölöttivé nemesítve**, kialakít benneteket Isten gyermekeivé. Az az örvendetes, hogy a lelkigyakorlat végén érezhetjük, hogy a mi megtisztult és Isten áldotta lelkünket isteni magaslatra emelte az égi Mester. Sőt annak is örvendhetünk, hogy mellénk szegődő **örök Útitársként** segít ennek az életnek a kibontakozásában. – Zárószóként hozsannát kell zengenünk. Köszönettel kell fogadnunk az újjászületés kegyének lehetőségét és azt kell kérnünk, hogy oltassék be lelkünk az **isteni Szeretet** nemes hajtásával, és azért kell imádkoznunk, hogy bontakozzék virágba az a beoltott nemes isteni ág! Hálánk azért szálljon az ég Urához, mert az a virágzás nem olyan tavaszt jelent, amelyet ősz követ, hanem olyan **örök tavaszt** hirdet, amely az Isten országában állandó pompázásban lesz Istennek dicsőségére és minekünk diadalmas boldogságunkra. Amen.

4. (befejező) beszéd: Örök Útitársunkkal az új élet útján

Bev.: Ma befejezésre is jöttünk, hogy lelkigyakorlatunk zárószavait halljuk. És mégis **kezdetről** fogok szólni. Mégpedig azért, mert minden lelkigyakorlatzárás tulajdonképpen az **új élet szent hajnalhasadása**. – A kezdetnek értékes gondolatát és jellegét a Pálmavasárnap liturgiája is hangsúlyozza. Figyeld csak meg: a Mester élethivatásának befejező mozzanatát, az áldozatos kereszthalált az ünnepeyes és diadalmas pálmavasárnapi bevonulás előzi meg... Induljon a mi új életünk szintén olyan **diadal bevonulással**, amelyen Krisztus a **kenyér színében** vonul megtisztult lelkünkbe, hogy Útitársként jelentkezék és eledel formájában táplálékunk legyen az áldozatos élet minden percében. – Mi következik ugyanis a kezdet után? Majdnem azt mondom: **áldozatos élet** és **diadalmas örök élet**.

1. Az első – a Krisztus példáját követő – **áldozatos élet**, a Nagyhét, a szeretet áldozata.

Az új életet kezdő ember a Kenyér kegyelmével megerősödve kezdje meg munkáját. Ha jelezni akarnók, hogy milyen a szeretetnek áldozatos élete, akkor az életkörzetünk figyelendő. Akár családban, akár családon kívüli életben, akár munkaterületen pereg alá életünk, mindig **embertestvérek** között élünk... A testvériség pedig személyes szeretetre kötelez. Ez a kötelesség erősebb a család felé, kisebb kifelé, de mindig a szeretet szent törvénye és áldozata teljesítendő. Feladatom tehát: elindulok az örök Útitárs Kenyér-kegyelmével és élni kezdem az áldozatos élet csodás munkáját.

2. A második pedig így szól: ha áldozatos az ember élete a földön, akkor **diadalmas a jövő és örök életben**.

Valóságban az az igazság, hogy megdicsőül az ember a **feltámadás kegyelmével**. – Itt is a Mester a példa. Lepereg előttünk a Nagyhét, a könnyhullató Nagypéntek, a bizalmatlanságot ébresztő Nagyszombat – hol a Mester? – Majd jön a dicsőséget hirdető Húsvétvasárnap. A Nagypéntek dicsőséges Húsvétvasárnapra pirkad – annyit jelent: az áldozatos halál – dicsőséges élet. Áldozat – emberért és dicsősége – embernek. Ha tehát áldozatos életet éltek, akkor a dicsőséges feltámadás öröme a tiétek. Nem azért van melletted az „örök Útitárs”, hogy csak utat jelezzen, hanem azért, hogy áldozatos életben támogasson és a feltámadás dicsőségében az Atyához juttasson. – Íme, ezt a két gondolatot kell, hogy a **most kezdődő új élet** hajnalhasadásán éltetek programjává tegyék.

Bef.: A lelki magányt kerestük, az életünk útját; rátaláltunk égi Atyánkra, általa küldött Egyszülöttjére és édes Egyházunkra mint életünk **Útitársára**. Természetes, hogy annak könnyű az útjárás, aki biztos kéz vezetése mellett járul Istentől jelzett élet útján. Hogy ezt még könnyebben tudjátok végigta-

posni, többször térdeljenek ide, az **Erő forrásához** és **vegyétek az Úr Szent Testét**, és töltsön be beneteket az Ő valóságos jelenlétének ereje. – Most pedig, mint minden lelkigyakorlatot, úgy ezt is zárjuk a pápai áldás és a teljes búcsú kegyelmének vételével. De kapcsolódjunk be az egész lelkigyakorlat tanításába olyanképpen, hogy áldást és kezdetet jelentsen életünk számára. Eltemettük a múltat, kezdődik az Isten áldotta isteni élet, és Krisztus áldásával járjuk a még hátralévő, de az örök élet dalába torkolló életszakaszunkat! Amen.

*

(változat:) *Örök útitársaink*

1. beszéd: **A lélekben csengő isteni igék**
2. beszéd: **Az életben végzett emberi cselekedetek**
3. beszéd: **A felénk áramló örök isteni Szeretet**
4. beszéd: **Örök kísérőnk: a Mester**

**

AZ ISTEN ÖRÖK FÉNYCSÓVÁJÁBAN

(Triduum, 1959.III.12-15. Budapest, Bazilika felső kápolna)

I. nap (via illuminativa)

Bevezetés

A lelkigyakorlatra egybegyűlő testvéreimnek előre jelzem, hogy egyetlenegy gondolatot fogunk fejtegetni és pedig: **Az Isten fénycsóvjában.** – Ezen pedig azt értjük, hogy reávezzük lelkünket, hogy – akarva, nem akarva – az Isten fényözönében **élünk**, és ennek nyomán **boldog**, tiszta és emelkedett **lehet életünk.** – A tételszerűen elének álló igazságot azzal a szemléltető képpel szeretnők rögzíteni, amely a **nagy reflektorok sugárkévéjéből** vonható le. – Kicsi világító kézilámpák, nagyobb autóreflektorok és hatalmas hadi-, ill. világítótornyok fénycsóvíai bevilágítják az utat, hogy lásson és szakadékot elkerülve járjon az ember. – Ezt a hasonlatot szeretném négy beszédben fejtegetni. Mégpedig azért, hogy visszavonuló, lelkigyakorlatban önnön életünket jobban felmérő elmélyedésünkben lássuk, hogy nem vagyunk Hágár számkivetett ivadékaik, hanem Isten fényözönében élő és Isten kíséretében járó **isteni zarándokok.** – A gondolat mindig az a vigasztaló igazság léssen: érdemes a földön élni, mert örök Fényként világít és melengetve boldoggá teremt az égi Atya. Azt is mondhatnám: fényét dobja a világra, fényét lobbantja az ember lelkébe és szeretettüzevel felizzítva **hazavár** az örök otthonba.

1. beszéd: Isten örök tervének fényében

Bev.: Ma divat a szépirodalomban és így a szónoklatban is, hogy a nagy gondolkodók és bölcselők szavaiból indulnak ki és végeredményben a **helyes odahajlással** támasztják alá saját gondolataikat. Kövessük ma is ezt a gyakorlatot. – **Spinoza**, a híres holland bölcselő így kezdi elmélkedő vizsgálódását: „a **van**-t, a létet észlelem és annak vizsgálásán indul el szellemem”. **Descartes**, a neves idealista önmagán, az alanyin kezdi elmélyedését mondván: „gondolkodom, tehát vagyok”. E. **Kant**, a „gyakorlati ész” parancsoló követelődzésének hódolva ezt mondja: „Isten, lélek, halhatatlanság ősi és elemi valóság-igénye az embernek”. **Mózes**, Izrael vezérszellemé pedig ezt írja: „Kezdetben teremté az Isten a mennyet és a földet... és sötétség volt a mélységek színén... És mondá az Isten: Legyen világosság!... És látá az Isten, hogy jó” (1Móz. 1,1... 3...18). – Ezeknek a bölcséleti és nagysúlyú megállapításoknak alaphangját végül is Mózes prófétai lelke csendíti, mert az igazságok következménye, hogy a nagyvilág „van”-ja az örök **Van**-hoz segít (2Móz. 3,7), a gondolkodó alany az örök Személyhez vezet, a „gyakorlati ész” pedig az Isten – lélek örök dinamikáját, a **vallást követeli.** Röviden tehát azt mondhatnók: Isten szaván indulva, bölcselők kutatásainak nyomán mozogva oda jut az életünk, hogy az **örök Fénysugárözönben** élünk, és az **örök Szeretet** áramlásában talál boldogságot lelkünk.

Mindez az örök Atya örök tervében élő örök életterv, amelynek reánk vonatkozó igazságait és valóságát nyomozza most az emberi ajkon hangzó isteni tanítás...

1. Az első pontban azt kell meglátnunk: fényt vető törvényeiben irányító, hozzánk szóló az Istenünk.

Nem véletlen szóhasználat, hogy „**fényszórás**” fogalmát tettem Isten terveinek jelzőjévé. Mindez azért történt, hogy már itt is elhesszegessük a nehéz levegőjű és kemény terhekkel fenyegetődő „törvény” fogalmát és bevigyük lelkünkbe a **fényvetésen át irányítani akaró Atya lelkének felénk sugárzó jóságát**. Mert az Isten törvénye – az Írás szerint – „világosság” (Péld. 6,23). Mégpedig olyan, amely elűzi a bizonytalanság sötétségét és záporozó fénybe vonja az életút gyönyörűségét. Ne felejtsük: a fény – látáshoz segít, a látás – helyes útra vezet és a helyes út – az „örök hazánkba” juttat. – Miért lobban fel tehát az Isten törvényt adó fényessége?

a) Azért, hogy fényben úszó legyen az életünk. Tárnyilag tudnunk kell: mit gondolt rólunk az Isten? – Rövid felelet ez: képét akarta vetíteni a földre... Képét akarta teremteni a földön... Képét akarta uralomra juttatni a földön... De ennek megvalósításához Isten gondolta irányfényvetést végzett az Isten. – Természetben és kinyilatkoztatásban vetítette fényét az Úr. Lásson és diadalmas legyen az ember! Így **hős** az ember, ki isteni erővel indul, hogy uralkodó lelke hatalmat gyakoroljon és Isten oázisában töltsé életét.

b) De továbbá azt mondhatjuk, hogy nemcsak hatalombírárs az uralomnak célja, hanem az, hogy **boldoggá** teremtsé a földi embert. Az életcél – boldogságbírárs; a legtökéletesebb cél: Isten dicsérete és az ember boldogsága is. Azért van az, hogy mindenki felemelkedésre tör. Ez a vágyak vágya. Ennek **teljesülése** és **érvénye** a boldogság egyik forrása. Még a pogány ember is azt a mesét szülte, hogy Olimposz az istenek háza, és oda tör az emberek vágya. – Aki csak a földieket vágyná, annak **étvágya** egyszerű és anyagias. Aki azonban égiek után áhítozik, annak **igénye** az isteni, sőt maga az Isten. – Legyünk olyan boldogság-igénylők és vakmerően követelődzők, akik azt merik mondani: „nekünk minden kevés, ami Istennél kevesebb” (Ward Mária). Akinek lelkében felgyulladt az isteni fényvetésnek ez a sugárkévéje, az boldogan lép az isteni törvények szabta életútra, mert jól tudja, égi irányítás mellett biztos az életcél elérése.

2. De ha életünknek fényvető, irányító útjelzője az isteni törvény, akkor második pontunkban azt kell magyaráznunk, hogy Istenatyánk kegyelmének és személyes jelenlétének megérzésében boldogan pereghet életünk.

A vándorokat nem vigasztalja az erdők sötétje, de bátorítja az ágak között átvillanó tűznek fénye. – Az életvándort is az teheti boldoggá, ha érzi a Teremtő Atya kegyelmi és személyes jelenlétét. Közismert közmondása az angol népnek: füttyürész a gyerek, hogy a füttyhang kíséretében bátornak érezze magát. De milyen bátor, erős és boldog lehet az „életzarándok”, aki magában érezheti az isteni kegyelmek erejét és biztosan tudhatja, hogy „kézen fogva vezet a Mester” (Sík S.). Gondolj csak az emmauszi tanítványokra, akik az utólagos „Mesterre ismerés” felfényesedésekor így kiáltanak: „Ugye lángolt a szívünk, mondták egymásnak, mikor útközben beszélt hozzánk és kifejtette az Írásokat” (Lk 24,32).

a) És ennek a lélekben jelentkező kíséretnek valósága, boldogságforrása a kísérő isteni kegyelem. És ez mindenkit kísér. Jókat?... Igen. Ezek lelkének tartalma az isteni kegyelem. Indító erő a további jóra. Jutalmat sugalmazó a jóért. Boldogságot fakaszt a jóból. – Rosszakat?... Igen. Őket is. Még akkor is, ha elragadta őket az „élet vihara”. Feleszmélő percekben nekik is igényük az isteni élet. Csak a **hívási időben** van különbség (Mt 20,4-5). Azért az őket érő kegyelemben több az **élesítő erő**, nagyobb a **megmozdító erő**, és ilyen formában valósul a **reátérés arra** az útra, amelyet a Mester pontozott ki számunkra. Ne felejtse: „Egy akol lesz és egy pásztor” (Jn 10,16).

b) De ennek személyes felfakasztója és dalossá alakítója a velünk **élő és kísérő égi Mester**. Az Írásban így cseng ez a gondolat: „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (Jn 3,16). Jézus tehát – alapvetésben – az emberiség Istenhez fűzője. De Jézus az egyes ember lelkében is az életút örök Kísérője. Ő a helyes út mutatója. Magáról mondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6); „Jöjjetek hozzám mindnyájan” (Mt 11,28). – Ő a helyes **út-visszatérés** Vezetője. Magáról mondja: „... ha fölmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok” (Jn 12,32). Sőt ezt is mondja: „Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket, hogy megtérjenek” (Lk 5,32). – Ő az örök kapuk biztos ismerője. Onnét jött, vezetőnek küldetett, tehát biztos kézzel vezet örök otthonunkba. – Azért van az, hogy **szavai** egész biztosan hangoztatják, hogy merre kell mennünk. Az „Isten ösvénye” az út... A szeretet

kiárasztása a feltétele... A világ javainak kevésre értékelése az eszköze... Az égi Kenyér az erősítő eledel... De **példája** is ezt mutatja: „A rókának odúja van... de az Emberfiának nincs hová lehajtsa a fejét” (Mt 8,20). Neki tehát **nem** igénye a föld... Emberi életének otthona a világ, de végső elgondolását ez a szöveg magyarázza: „Azon a napon megtudjátok, hogy én Atyámban vagyok, ti pedig énbenem és én Tibennetek” (Jn 14,20).

Bef.: És ezt az isteni fényvetést **megérti-e** az ember? A felelet ez: megértheti, ha jóakarátú lélekkel figyel. – Az isteni ajándékvétel szent éjszakáján így cseng az égiek dala: „békesség a földön a **jóakarátú embereknek**” (Lk 2,14). – Sőt Szt. Pál arra is figyelmeztet: „Hiszen, ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, a világ teremtése óta művei alapján értelemmel fölismerhető. Éppen ezért nincs mentség számukra” (Róm. 1,20-21). – De az **irányító lélekrezgés** és **tanító hang** mellett szinte ösztönösen is megéri az ember a vele haladó Mester közellétét. – Az isteni életterv: az Isten közelségének érzése. Ezért van az, hogy **ösztönszerű** a felkiáltás: – Istenem, légy velem!” A bajban a kételkedő is Isten után epedezik. Azért mondja a közmondás: „Aki nem tud imádkozni, az menjen a tengerre”. Ott tényleg megtanul (Lásd: Robinson Crusoe-t!). Szinte azt a hasonlatot írhatnám ide: olyan **„Siegfried-kürttel”** gazdagított az Isten, amelynek hangját – a küzdelmek fenyegetése idején – **azonnal** csendíti az ember... De ennek a kürtnek hangja **egekben** is felcseng, és az Isten ott jelentkezik, ahol keresi a Hozzá esengő ember. Amen.

II. nap (via purgativa)

2. beszéd: Isten szemének fényében

Bev.: Az előző beszédben azt láttuk: milyen életútra vetítette az Úr az „életfényét”, és most kérdeznünk kell: mily „fényben” őrzi meg **lepergett életünket** az Isten? – Egyik igen jeles írónk kapta ünnepeltetés napján ezt a táviratot: „Nap vagy, amely csak az árnyékokat veted a földiekre, de nem tudsz fényt vetni az égi utakra”. – Nézzük csak meg bejárt életünket, hogy **Isten vetítette fényvel** milyenek látjuk? De ezt is azért, hogy a lelki gyakorlat gyümölcsként biztosan tapossuk a „helyes utat”. – Legyen ez a két vizsgálódás beszédünk tárgya.

1. Lássuk – a megtett utat.

Mert a Mester fényének fénycsóvája – először – a **pergett élet** szakaszára sugárzó fénycsóva. Azt akarja, hogy **ön maga** ítélkezzék az ember, miután **Isten fényében** tűnik fel előtte az elmúlt életszakasz. – A cselekvés pillanatában ugyanis jónak látja tetteit az ember, de Isten fényvetése mellett **igaz** ítéletet mond az ember.

a) Mit tettem?... Bizonyára sok jót, de esetleg sok rosszat is. – Ne tiltakozzál jótettek ellen! Ezernyi életpillanat diadalmas jótette **után** jöhet egy-egy bűnös cselekedet. – A jó kifelé nehezen látható. A nagy tettek világlanak, de a jószándék csendes meghúzódása, a titkos jócselekedetek sorozata és a belső győzelmek rejtettsége mérhetetlenül nagy erénycsoportot alkot. – De a bűn következményeiben és belső pusztításában is észlelhető. Éppen azért látja azonnal az ember. Ne felejtse: a jól gombolt mellényt nem veszik észre, de a hibásan felöltözött hangoskodva kiabáló... Az bizonyos, hogy „Isten fényébe vont” lepergett életed sok-sok terhet tár eléd. – Legyen a mostani elmékedésednek ez a része életmozi-tekerics visszafelé való pergetése!... Gyermekkori gondolatoddal tarts **lelkiismeret-vizsgálatot**. Lehet ez egyetemes vagy részleges. De döntő legyen, hogy Isten előtt igazi és nem menetetődés legyen, hanem helyes látás!

b) Mit mulasztottam?... Itt persze kötelességek és tökéletesebb életkeretek keresésének **elmulasztásáról** kell vádat emelnem önmagam ellen. – **Feladatok** állnak előttünk. – Mi nem a **rossz tettek elkerülői**, hanem az Isten adta **talentumok értékesítői** vagyunk. Sohase felejtjük az Úr példabeszédét a talentumokról (Mt 25,15). Itt mindig a szolgálat **arányát** jutalmazza az Úr, de a dologtalanságot „hütlenszolgálat” ítélettel bélyegzi. – De hogyan kérdezzem?... **Testi** erőmmel mit tettem?... **Lelki** tehetéseimet hogyan fejlesztettem?... **Szellemi** értékeimmel mit tettem?... Mennyi jót mulasztottam el! Mennyi érték maradt lehetőség!... Nincs mit itt bánkódnunk???

2. Ámde a bánkódó ember akkor létszen a megtérés után isteni ember, ha magáévá teszi azt az egész életén át kötelező tételt: Keressük a követendő utat!

Az eltévelyedés után az a kérdés: merre menjek? Az világos, hogy a hazaségítő Pásztor hangját kell hallgatni, mert csak annak hangja vezethet, aki szeretettel van velünk szemben. A mi Mesterünkről pedig azt olvassuk: „Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, aki életét adja barátaiért” (Jn 15,13).

a) Ha tehát helyes életúton akarsz haladni, akkor nincs más feladat, mint ez: hallgassátok a Mester szavát! Ennek az utasításnak alapütemét így diktálja a Mester: „Jöjjetek hozzám mindnyájan...” (Mt 11,28). Sőt az életáldozatnak előestéjén ez a hang csendül a Mester ajkán: „Ne nyugtalankodjék szívetek! Higgyetek az Istenben és bennem is higgyetek. Atyám házában sok hely van, ha nem úgy volna, megmondtam volna, hiszen azért megyek, hogy helyet készítsek nektek. Ha aztán elmentem és elkészítettem a helyet, ismét eljövök, és magammal viszlek titeket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok. Hiszen ismeritek az utat oda, ahová megyek” (Jn 14,1-4). – Milyen hang ez? Először ezt felelhetném: a Pásztor hangja a nyáj felé. – Tulajdonképpen maga a „karám” is hazahívó, de személyes Pásztor a hazasegítő. – Olvasd csak Strindberg: „A vakok” c. színdarabját. Eleinte fölényeskedők és „az ott-hont” **nem** igénylők, a **pásztort** megkötozók... De **este** a nyugalomvágy **hazahívó**. És könyörögnék az utat nem látó szegények, hogy **vezesse** őket a köteleiketől megszabadított pásztor. Nem is kellett szólnia a pásztornak, mégis meghallgatták hangját a baj és szenvedés idején. – De a Mester hívó hangja, velünk élő Személye örökké cseng, mert: „Ég és föld elmúlik, de az én igéim el nem múlnak” (Mk 13,31). – De milyen hang ez? Majd ezt felelhetném: az Atya hangja a gyermekek felé. És ez azért rendkívül értékes, mert nincs nagyobb szeretet, mint a szülő és gyermek között. Ugyanígy: Teremtő Atya és természetfeletti fiává emelt ember között is (1Jn. 3,1). – A tékozló fiú hazatérése utáni életét nem ismerjük, de Mária Magdolnáét, Augustinus püspökét és ezer és ezer megtérőjét igen! Ezek élet lendületben érezték, hogy Atya keblén pihen egész életünk. – Mi is gondoljunk erre!

b) Azt ugyanis tudnunk kell, hogy a Pásztor hívó hangja – a segítség lendítése. Az Ő szava ugyanis így folytatódik: „Én felüdítlek titeket” (Mt 11,28). – Az emberi életben tagadhatatlanul szerepet talál a küzdelem és szenvedés. Alapját az első bűn büntetésének magyarázhatjuk, de legyőzhetetlenségét és a felettük aratható diadalmaskodást a Megváltó ígéréséből, áldozatos önfelajánlásából és végül a mi kegyelemmel átítatott életünk valóságos diadalaiból meríthetjük. – Fizikai és erkölcsi életveszélyek kísérhetnek és kísérnek. Reánk nehezedik a föld és igényeskedő lesz az ösztön... Tudunk-e magunk győzedelmeskedni?... „Akaratunk rosszra hajló... értelmünk elhomályosodó...”, de nem annyira, hogy a felénk áramló isteni segítség felhasználásával törést szenvedne életünk. – Hiszen a szerető Atya a büntetés hirdetése idején is a szeretetsugárzás bőségével Megváltót ígér. Az ember el akart és el tudott szakadni Istentől, de a Teremtő Atya nem tud távolmaradni a szeretett teremtményétől. Ez pedig azt jelenti, hogy olyan módon árad ki a Szeretet, hogy kiengeszteli az elkövetett bűn sérelmét, de egyúttal magasabb rendű lényé, természetfeletti isteni gyermekké alakítja a föld emberét (Róm. 5,5-9). – De ez az **áldozatos megváltás** a mi egyéni életünkben is észlelhető **„önmegváltás”** (heterosoteria – autosoteria). – Pergessük le életünk filmszalagját. A múlt eltemetésének isteni napját **életfények** és **fényes életszakaszok** követték. Mindez – még az esetleges elesés-felemelkedés változatainak tudomásulvétele mellett is – leszögezhetővé teszi, hogy az isteni kegyelem készséges elfogadása, majd életté alakítása a diadalmas isteni élet lehetőségét hirdeti. „Ha tudtak ezek a férfiak és nők, miért nem te?” (Szt. Ágoston). Egész életünk őseréjét ebből az isteni tételből merítsük: „...bízzatok, én legyőztem a világot” (Jn 16,33). – Ez az erő pedig ilyen módon száll a mi lelkünkbe: „Menjetez tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket az Atya és Fiú és Szent-lélek nevében, és tanítsátok őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek. Íme, én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,19-20).

Bef.: Befejezésül – az imént mondott isteni ige szerint – derűre forduljon a lelkünk, mert esetleges elesett múltunk ellenére is velünk az Isten. Ahol az Úr lakik, ott tiszta a lélek sátra. Így tehát nem terhel múlt, mert fénybe vonta azt az égi Mester. – Ahol az Úr lakik – folytathatom a gondolatot – , ott az örök Fény honol, Akinek fényvetése mellett világos a hely és életösvény; és a szeretet sugározta számára melege folytán könnyű az isteni életút taposása. Lám! Ezt jelenti az, hogy „velünk az Úr éltető Fénye”! – Talán fáj is lelkünknek az isteni fényvetés melletti **igaz életarc látása**. De boldoggá lehetett lelkünk, mert a Kereszt megváltó erejéből fakadó bűnbocsátó kegyelme csillanóvá, fehérre, meleggé és Istennel járóvá alakította életünket. Lépünk az útra bátran! – Holnap majd hallani fogjuk, hogyan kell úgy járnunk ezen az életúton, hogy minden lépésünkben Isten kegyelmi fényében éljen az ember. Amen.

III. nap (via unitiva)

3. beszéd: Az Isten szeretetének tüzeiben...

Bev.: Itt már nem fényvetés keresés és úttalálás a lényeg, hanem a **krisztusi élet valóságának** megteremtése. „Self-made man”: „önalakító az ember”! Ez a legnagyobb kincseink egyike. Mintha azt mondanám: magad kezének művészi remeke lehetsz, zarándokember! – De vizsgáljuk csak meg: miképpen **jelentkezik** és miképpen **valósul** ez önnön életünkben?

1. Miben jelentkezik ez? – kérdezhetném először. A felelet ez: **Jelentkezik az örök előretörés szeretet-lendületében.**

A szeretet belénk öntött isteni erény, amely ősi lendülettel, **arányos** rendezéssel törtet **önértékem, felebarátaim** és mindenekfelett **Istenatyám** felé... Az első vonal: **öntökéletesítő** szolgálatban áll, a második **embertestvér megszentelésének** áldozatosságában jelentkezik, a harmadik pedig **Istenatyánk örök dicsőítésében** nyer érvényesülést. – Itt most az a fontos, hogy reádöbbenjünk arra, hogy ez a **személyes munka** valójában a **szeretet Istenének személyes és állandóan lendítő** égi kegyelme.

a) Először is: **collector-ok** vagyunk és azután **diaconi Dei**. Gyűjtők és osztók! – Az önmagunk és embertestvéreink léleknevelésének feladatát ez a kettős parancs hangoztatja: „Menjetez tehát, tegyetez tanítványommá minden népet... tanítsátok őket mindannak megtartására, ami parancsoltam nektek...” (Mt 28,19 és 20) és: „Ti olyan tökéletesek legyetez tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). Azt is lehetne mondani, hogy alapvetésben ezt a parancsot diktálja a Mester: „Bizony, bizony mondom neked, ha valaki újra nem születik, nem látja meg Isten országát” (Jn 3,3). Sőt arra is fel lehet figyelni, hogy az élet első törvényét így fogalmazza a Mester: „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből. (Ez az első parancsolat.) A második így szól: Szeresd felebarátodat, mint önmagadat” (Mk 12,30-31). – A lényeg mindig az, vettétek a Szeretet tüzet, élészétek vele az emberi életetek erejét. – Gyarló példátok legyen: „leideni palackként” gyűjtsetek és szórjatok, „atomenergiákat” halmozzátok és értékesítsetek! – Hogy ennek részei és gyakorlata miben áll, arra nem nehéz felelni. Isteni életterved szerint és isteni kegyelmek felvételével – **istenivé nemesítsd** magadat és az **istenivé nemesedés munkájában gyámolítsd embertestvéredet**. Ez az életfeladat „nagybankója” azután úgy váltható „aprópénzre”, hogy a szellemieket keresed és szolgálod magadban és másokban. Kövesd a „Bibliás embert”, aki isteni igéket gyűjtött és a megbocsátás kegyét gyakorolta.

b) És miben áll – égi Atyánk szolgálata? – Itt **tagadó felelettel** kezdeném. Az Isten szolgálata **nem** teljes visszahúzóást és imaszöveg mondást jelent. Az elhúzóásban is óvakodj a „Weltflucht”-tól! – Az elhúzóásban is sok érték található. De csak úgy, hogy nem engedem, hogy urammá legyen a föld, hanem **eszközöm** Isten felé. A valóságos Isten-szolgalat abban áll, hogy szélesen teregetett kötelességeimet – Isten életterve értelmében – hűségesen teljesítem, szeretem és szolgálommá teszem a földet, hogy ennek lépcsőzetén emelkedve birtokba vegyem az eget. „Herkules” leszek az erőfeszítésben és egekbe szálló Faust a bűnök utáni tiszta életben. – A földön végigélem a „lélekszíneváltozást”, hogy így feltárhassam az egek kapuját. A „hegyek embere” leszek, hogy közelebb jussak az Úrhoz. A földi élet „alkimista varázslója” leszek, hogy a földi élet salakját és szenvedéseit a **lélek kincsévé** alakítsam. Így a földieket **életarannyá** változtatom. – Valójában mi vagyok? „**Istenfiaember**”. Olyan, aki a földet, önmagát és embertestvéreit alakítja – **Isten dicsőségére!** Ez az „Isten szolgálata” a földön.

2. De meddig érvényesül ez a szolgálata? Az egyik része **látszólagosan** földre irányuló és lehatárolódó; **valóban** azonban az az igazság hogy: **Életünk minden tette diadalmaskodik az örök Szeretet szolgálatában.**

Engedtessek meg nekem, hogy ezt a részt ezzel a költőinek látszó, de valóságot feltáró **képpel** kezdjem: **legyen gyönyörűséges életed az Úr teremtette nagytermészet orgonájának dalos kísérelje...** A hasonlat talán abban sántít, hogy a dalost kíséri az orgona, nem pedig az orgona akkordot segíti az emberi dal; de abban igaz a hasonlat, hogy az Úr orgonája zúgó hangfergeteg, amelybe belezsong, sikong, felzokog és csilingelve belejátszik az emberi lélek szépséges életedala. Tehát: daloló legyen az életed, hogy dicsőítője légy égi Atyádnak, Teremtődnek. – De valóságos, gyakorlati formában mit jelent ez?

a) **Földi életszakaszunk** olyan szeretetdalt jelent, amely nem is tud mást énekelni, mint **adást...** adást... szórását! Fény- és melegsórását. – Gondolj csak a **Memnón-szobrokra**. Ott állnak az egyiptomi sivatag partján... Magukba szívják a **nap tüzeit** és, a legenda szerint, a hűvös éjszakán **visszadalolják** az izzó nap melengető dalát... Te is kövesd a néma kövek példáját! Ne félj! Neked könnyebb megvalósítanod ezt a feladatot. Te nem vagy tönk, tuskó, kődarab, mozdulatlan, igénytelen és földhöz kötött... Te az értelem erejével felfogod a **Nap** közeledését, vágyaiddal nekifeszülsz a **Végtelen felé** és áhító lelkeddel eldalolod a beléd öntött Szeretetnek szent dalát. – És gyakorlatilag mit jelent ez?

Járd **életszeretettel** az élet útját, **szórd** mindenki felé a szeretet csodás erejét és a Szeretet égi fürdőjében találj erőt egész életeden át. Láss a szeretet szemével – jót, tégy a szeretet adakozásával – jót és dalolj a szeretet dalával háladalt – az isteni jószágokért!

b) **Örök életszakaszunk** azután beteljesíti azt, amit „tükörképben látva” áhítozott a lelked. Hazatérsz az Úrhoz: „Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja út, hozzá megyünk és benne fogunk lakni” (Jn 14,23).

Együtt élsz az Úrral: „Azon a napon megtudjátok, hogy én Atyámban vagyok, ti pedig énbennem és én tibennetek” (Jn 14,20). Lehet ennél több és igazabb szeretetbirtoklás? Ennek örülj, ezért dolgozzál és így maradj az isteni Szeretet örök bűváramlatában.

Bef.: Záró gondolatul maradjunk az **örök Szeretet** fogalmánál. Gondoljunk arra: nehéz lehet-e akkor az élet, ha állandó világosságként és sugárzó szeretetként áll mellettünk az Isten?... Aki fényben áll és akit a szeretet melege övez, az világosan látó és boldogan cselekvő. **Ezt** akarnám drága lelketek elé állítani, mondván: legyetek az Úr szeretettüze lobbantotta életfáklyák, akik az isteni Szeretet erejéből táplálkozva boldogan szórják a világra a Szeretet sugárkévéjét. Amen.

4. (befejező) beszéd: Magában az Istenben...

Bev.: Az ember „színeváltozása” legyen a záróbeszéd vezető gondolata. Az emberi élet az Úr adta (teremtés!) „helyzeti energiát” hordozza és az égi Mester adta (megváltó kegyelem!) csodaerejével felvértezve járja a földi utat. Reá is áll az Úr áldása, amely Illés prófétának szólt: „... Kelj fel és egyél... Ő felkele, evék és ivék s ennek az ételnek az erejével negyven nap és negyven éjjel méne, egészen az Isten hegyéig, a Hóreb-ig” (3Kir, 19,5 és 8). – Persze lehetne itt gondolni a természetes eledel éltető erejére, de a Mester szeretetéből arra kell következtetni, hogy azt a Kenyeret kínálja, amelyről imígyen szól Szt. János: „Az én testem valóban étel, s az én vérem valóban ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, bennem marad és én őbenne” (Jn 6,55-56). – Ez pedig, isteni eledel lévén, istenivé alakítja életünket.

1. Így tehát igazság: **Természetét hordozva élünk a földön.**

Az Úr az örök szerető Atya; gazdagon indít tehát a földi útra. A teremtés szeretetténye – Isten képévé teremt, a **Szeretet** személyes hozzánk kapcsolódása – Megváltót küld nekünk, és a Megváltó kegyelme – **isten természetével** gazdagít. – Tehát nem állhat reánk, hogy Hágár számkivetettjei vagyunk.

a) Az első **valóságos**, isteni gazdagító **kegyelemzapporral** olyanná alakít az Isten, hogy a saját képét hordja az ember!... A földi életben a nagymindenség urai lettünk. És az isteni teremtő erőből is képviselünk... Az életnemesítésben az Isten gondolta **élet alakítói** vagyunk; ez is a „teremtés” egyik formája... A tökéletlenből tökéletesebbet **alakíthatunk!**

b) De az élet valójában **vándorút**. Állandóan előretörő lendület. **Ezen az úton is** velünk akar maradni a Mester. Éltető Kenyeret és üdítő Italt ad nekünk a Mester. Titokzatos az Erő, de életerő a hatása: „Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él...” (Jn 6,51). Az a Kenyér, amelynek erejét érezték az emmausziak... **Ennek** erejével haladva könnyen elérhető a diadalmas élet. – De az „élő Kenyér” titokzatossága mellett még **személyesen is** velünk marad a Mester. Maga velünk halad és a Küldött Szentlélek bennünk lakozik. Látszólag csodás, képzeletet is átvágó gondolatok ezek; de az „Istennél semmi sem lehetetlen” (Lk 1,37). Azaz: Isten a Szeretet (1Jn. 4,8), a szeretet pedig határtalan távlatok felé tör és minden földi törvény felett diadalmaskodó. Ahol nem győz az **erő**, ott diadalünnepet ül a **szeretet**.

2. Ámde az isteni természetével gazdagító Atya még tovább megy. Azt mondhatjuk, hogy: **Természetével egyesít az égben.**

Földi életünk örök dala: **De profundis** (O. Wilde)... Eget vár az ember, oda vágyódik a lelke. – „**Hosszú utat**” jár az ember (Wilder), de Istent akar a lélek. – Sáfár volt az ember, de a „**Gazda**” jutalmát várja a munkás. Gyűjtött az isteni küldött, a gyűjtött kincsekkel kopogtat a gyűjtő. Fény volt az ember, és az örök Fényt igényli a lélek. – Életének mozivásznát pergette le az események sora, de a szennyét letörölte róla az ember Megváltója. – Tékozló volt a föld embere, de betért hozzá a Zakeust is megemelő Istenfia. – Felhangzott lelkében „Péter siralma”, de betakarta sebeit a „varratlan köntös” véráztatta leple (Douglas: „A ködmen”)... És miért mondom mindezt? Azért, hogy szárnyat kapjon az isteni Szeretet vezetése ember és boldogan röppenjen Atyjához a zarándokutat befutó vándor. – És ott mi várja?

a) A sírhant virágjainál szépségesebb **virágfakadás**. Itt ő maga is **Isten virága**. – A sír virágait szerető lelkek hozzák, szórják, de a múlandóság lehelete elfonnyasztja a pompázó szirmokat. – Ámde az „élő virág”, az emberi lélek Atyjához tér, hogy Annak örök dicsőségévé magasztaltassék. Így tehát az **öntudatos** életiliom, ibolya, nárcisz, hóvirág... Isten országában a **személyes élet hordozásával** örök boldogságot talál.

b) De a virágfakadó lélek szépségének élvezése mellett kitárt karokkal várja az ég Ura. És ez mindennél nagyobb érték. A földtől és annak szépségeitől megfoszt a halál, de az égi Atya szeretetébe juttat az „örök felébredés”. Nincs tehát elvesztés, hanem végtelenül boldogító a Mindent-találás. Ezért „isteni követ” a halál. A földieket leválasztja és az égiekkel gazdagítja a lelket. – A találkozások találkozása ez, mert a megszentelt „fiú” az örök Atya keblére borul. „Benne élünk...” mindörökké!

Bef.: Befejezésben kérdezném: és mindez valóság?... Csak azt mondom válaszul: akik a Mester hűséges hallgatói és követői, azok lelkében felcsendül a hitből fakadó **igenlő** felelet. De ezekben nem marad ez egyszerű elfogadott tétel, hanem boldog reményeket fakasztó, lendületes életet teremtő, tevékenyen szeretettel sugárzó és pompázóan istenivé nemesedő valóság. – Adja az Isten, hogy **ez az élet** legyen lelkigyakorlatunknak Isten adta drága ajándéka. Amen.

* *

UO PROPERAS, HOMO? (Triduum)

I. nap (via illuminativa)

Alaphang: hallgassuk a Teremtő és Megváltó **hangját** és járjuk szerető lélekkel a kipontozott **élet-útját!**

1. beszéd: A titkos hang beszéde

Bev.: A hittudomány azt tanítja, hogy az Isten így határozható meg: a **tiszta Tett**. Ebből az következik, hogy a **valóságos létezők az „örök Van”-nak** hangoskodó **beszédei**. – Mit mond tehát nekünk a **titokzatos Hang** tettekben, valóságokban jelentkező beszéde?

1. Első szava: **Figyelmeztető felkiáltójel a nagymindenség.**

A nyelvészek azt tanítják, hogy a **felkiáltójel** erősen figyelmeztető, itt-ott parancsoló tételek végére ragasztandó. – Az egész világmindenség maga az **ős Van**-nak felkiáltójele, amely figyelmeztet minden **szellemi lényt** a Teremtő igaz intésére.

a) A nagy és kis világ a **létének** beszédével figyelmeztet a Teremtő Atyára. „Megnyilvánul az égből Isten haragja az emberek minden istentelensége és gonoszsága fölött, akik (Isten) igazságát rosszindulatból elfojtják. Ami ugyanis Istenről megismerhető, az világos előttük, mert Isten nyilvánvalóvá tette számukra” (Róm. 1,18-19). – A világ felé fordulva – az oknyomozás útján jutunk az isteni hang ősi csendítőjéig. Gyerekvilág is – oknyomozó. A baba szemét kiszedi... Mindent kérdez... A tudományos világ – kutató. Igaz ez a szó: „... feltettem magamban, hogy kikutatom és kifürkészem a bölcsesség útján mindazt, ami a nap alatt történik. Ezt a hálátlan elfoglaltságot adta Isten az emberek fiainak, hogy vesződjenek vele” (Préd. 1,13). – Ezeknek az oknyomozásoknak eredményei a kultúra vívmányai és így a világ technikai felhasználásának értékei. – Az embert tehát: „áteremtőnek” gondolja az isteni Hang.

b) De ugyancsak a **belső alakulásának** szavával figyelmeztet az előretörés és bontakozás kötelességére. – A „nagyvilág” tárgyilag mutatja! Így tehát ennek a törvénynek harsonázója. – Az ember-világ pedig rajta keresztül és önmagában is ezt hallja. – De hogyan megy ez végbe? Az ember befelé nézve – önmagának magyarázatát követeli... Honnan? Hová? ... Miért?... Majd tovább lendülve – ön-magának alakítása feladatára döbben. – Ki vagyok? Mivé legyek? – De ez mind **belsőleg** támadó lendítés; ennek alapja a **léteimből** felcsendülő titokzatos Hang.

2. Második szava: **Hívogatóan indító az „isteni beszéd”.**

Az isteni ige mindenütt zúgó és zsongó beszéd. – De mire indítja – az életzarándok embert?

a) „Evezz a mélyre” (Lk 5,4) – ez az első szava. Azt is mondhatnám: értelmezd a felületszemlélet után az egész életnek, de különösen **magadnak** életértelmét.

b) „Emelj az égbe!” – ez a második szava. – A latin nyelvben az „**altus**” mélységet és magasságot jelent. Tárgyilag az az igazság: **a mélységek tiszteletet** parancsolnak és így – elemi lendülettel – a **magasságokba** ragadnak. – Mik ezek? – Valóságban az **örök Van** felé visznek, Akivel állandó kapcsolatot sürgetnek. – És mivel **személy** az ember – ez valóságának, – „istenképességének” legszentebb jegye – , azért **örök Személyhez** személyes kapcsolattal lendül. Keresi, megtalálja és szeretve tiszteli. Ez az emelkedés – a „lélek zónájába” való emelkedés.

Bef.: Végezetül kérdezem: hol és hogyan hallhatók ezek az isteni beszédek?... Nem – a világiac zajában. Hát hol? Illés próféta feleli mondván: **a lélek csendjében!** – Akarod tehát **hallani** az Isten szavát? Teremtsd meg **a lélek csendjének világát.** – De hogyan **hallható? Hangold** magadat erre a rádió felfogásának mintájára, hogy a finom hangokat is felfogja drága lelked. Mit tégy tehát? **Keress** kis **lélekmagányt** és imádkozzál most, Krisztus előtt, hogy hallhasd az Isten szavát! Amen.

II. nap (via purgativa)

2. beszéd: Az „élő visszhang”

(Az ember hangja)

Bev.: Élet az Isten, tettek a szavai, tettek legyenek a visszhangjai is. – A nagy világban észlelhető ez a visszhang, mert minden valóság **alázatos behódoló** és törvényt követő. (Pl.: élettelen kövek, zuhatagozó vizek, élő fák stb...) A visszacsengő **tetteik** – az Isten szavának hűséges követése. – És az ember? Az öntudatos és magát alakító, a Teremtő szavát hallva értékesítő hogyan csendíti vissza az Isten Hangját? Mivel ő az „Isten képmása”, azért életében a **tudatos tevékenység tettei** lesznek az élet-visszhangok. – De el ne felejtjük: **magunk feleletét** vizsgáljuk, mert így lesz lelkiérték a most folyó lelki gyakorlat. – Milyen tettekkel felel tehát az ember az isteni Hangra?

1. Az első felelet így hangzik: **Hűségesen követve.** Ha **filmszalagon** pihen a mi életünk története, akkor futtassuk le ezt az életszínjátékot. A boldogan látó a következőket állapíthatja meg.

a) A múlt jellege: **élő légyökrékként** a magasságok világából szívta erőit. Itt a gyermekkori élet „csodavilágára” kell gondolni. Arra a világra, amely a tiszta képzelettel szárnyal a magasba, ahonnan vár minden „küldeményt”. – Ne bántson ez a hasonlat. A Mester szava szerint: „aki az Isten országát nem úgy fogadja, mint a gyermek, nem megy be oda” (Mk 10,15). A gyermekded lélek – az **igazi lélek.** Valóság: az ember mindig eget, kéken lehajló horizontot lát.

b) De az élet pergése – ha tisztult gyermeki maradt! – **életvirággá bontakozott.** Ez már annak a tételnek valószínűsítése: „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48). – Azt mondhatnók: **a szentek élete az.** De nem – csodatevés látható külsőségeiben, hanem csodatevés – a szeretet kegyeinek szórásában. Tehát **isteni élet** – a tettel felelés; **isteni élet teremtés másokban** – az élet tetteivel való válaszolás. – Ezek az emberek: a ragyogó életcsillagok. – És én?... Feleljen – a múlt filmtekerése.

2. És a második lehetőség mit tár elénk? **Rossz elhajlással megtagadva...**

Ez is életforma, ez is tettekkel való felelés ténye; csakhogy önélet kifejtéssel szemben – az életet megtaposva... Az ilyen „életfilmről” milyen muzsika csendül?

a) „Vágyaim útját jártam”... Ez dal, amely leívelő életet kísér. Az élet „decrecendo”-ja. Lehetne így nevezni: Venus, Bacchus csábvilága... Példa: a haláltánc képe. Egészen olyan, mint a „tékozló fiú” példája. – Mi itt a fő hiba? Ívelek – a földiek felé és imádom a „föld teremtményeit”.

b) Életem pompázását elfogyasztottam. – A mostan pont: eredmény látás. Gondolj a késő májusi fagyok pusztítására!... És az életben? Gondolj Papini: „**Kész ember**”-ére vagy O.Wilde: „**Dorian Gray**”-ére... Vagy: önmagadra!... A tavaszi üde forrásból szélesedő és miazmás, piszkos „életdeltára”!... Mi ez? Növekedés? Decadentia vitae! – És ha önmagam vizsgálok? Milyen **élettettekkel** feleltem az égi Atyának? Bátran és igazán feleljen a lepergetett életfilm!! Majd a helyes „**anamnézist**” követi a „**therápia**”...

Bef.: Tegnap azt az áldást kértük, hogy az Úr szavának hallási kegyét vegyük. Ma: **az igazi önismerés** kegyéért imádkozzunk, hogy az isteni szóra adandó visszhangunk, **életvisszhangunk** az Istennek tetszővé és nekünk boldogságot hozóvá váljék. Amen.

III. nap (via unitiva)

3. beszéd: Zengő-e most is Isten és ember életdala?

Bev.: Ha szólt az Isten az élet **tettein át** és visszacsendült reá életünk **tetteinek** sora, kérdés marad: vajon állandó-e ez a kölcsönös egybefonódás? Szól-e most is az Úr és felel-e reá az ember? Ha **külső és észlelhető** jelet keresek és annak jelzésével megelégszem, akkor reá utalhatnék a templom felé örvénylő embertestvérek tömegére, akik Istent keresnek és emelkedett lélekkel Istent találnak (Pl.: „Mi Istent akarjuk...” dala hangzik... Körmenetek... Az Úr asztalának népe... Temető népe... stb.). – De ilyen a hinduk, mohamedánok zarándokútja is. – De ha **a lélekben való** egybefonódást keressük – és csak keressük, mert ez a döntő! –, akkor a következő módon áll elénk az Úr és az ember állandó kapcsolata.

1. Az Úratyánk részéről – észlelhető a kegyelmi áramlás állandósága. Valójában nem is lehet másképpen; hiszen az Isten **teljes Tevékenység**.

a) Állandóan csendül hívó szava. – Mi az Evangélium? Isteni szó, amely soha el nem halkul... „Ég és föld elmúlik, de az én igéim el nem múlnak” (Mt 24,35)... ezt csendíti az Egyház, melynek feje a Mester. – De csendíti a lélek csendje, amelynek lakója az Isten. „Nem tudjátok, hogy testetek a benetek lakó Szentlélek temploma?... Dicsőítsétek meg (és hordozzátok) tehát az Istent testetekben” (1Kor. 6,19 és 20).

b) De csendül a mindig visszafogadó szó is. – Az Isten szava örök buzdító és bűnbocsánatra hangoló. Izaiás és Mikeás igéje állandóan lélekbe csengő... „Ha bűneitek olyanok is, mint a skárlát, fehérek lesznek, mint a hó” (Iz. 1,18) és: „Melyik isten hasonló hozzád, Ki megbocsátod a gonoszságot, és elengeded örökrészed maradékainak bűnét?” (Mik. 7,18)... A Mester igéit pedig előzi a Keresztelő mondván: „Készítsétek elő az Úr útját! Egyengessétek ösvényeit!” (Mt 3,3). Ő pedig: „A megroppant nádat nem törli el” (Mt 2,20); és mindenkinek bocsánatot ígér. Élete ezt mutatta, tanítása ezt őrizte és mostani életünk felé ezt közvetíti. – Az **élet eseményei** ezt szolgálják.

c) De végül szeretetének áramkörébe von... Minden ellenáram dacára **mindig** vonzó és Magához ragadó. – Emel és szeretetével isteni emberré nemesít.

2. Az ember részéről pedig észlelhető az Atyához húzódás törtétese. Robinsonok története erre figyelmeztet. És minden embernek **erre** ívelése örök igazság hirdetése. De kik mennek Hozzá?

a) A bűnös Hozzá siet. – Templomaid – menedékhelyek (Azílium!). „Ad te confugimus...” – mondja a zoltáros... Zakeus a faágra kapaszkodik... De minden ember – a Keresztfába fogószik. És mindenki **ide** jut vissza. Utak eltérnek, de a Keresztnél találkoznak.

b) A terheket viselő Tőle vár enyhülést. „Hová menjünk, ha kegyelmed nem segít?”... „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve: én felüldítlek titeket” (Mt 11,28).

c) A tisztult **erősek** Benne találnak igazi támaszt. – A folyondárok fákba kapaszkodnak... De vihartépte fák az **anyaföldbe** kapaszkodnak. És az ember? Az **erősek** – az egekbe sudároznak, hogy égi Atyjuktól vegyék az egész erőáramlását. – És ez micsoda? A Szeretet ereje, mely istenivé teremt és a Szeretet ereje, amely **sugárzó létté** alakít. Isten és ember felé!!!

Bef.: Végül is mit jelent mindez? Röviden ennyit: az **örök Szeretet** állandó áramlás, és a végnélküli ember lelkéből felfakasztja **a szeretet isteni világát**. – Ennek sodra létté fakasztó, **természetfeletti kegyelmet hozó** és így „újjaszült”, **isteni életet teremtő**. – Ebben a sodrásban élni annyit, mint **istenivé lenni** és **másokra is** az isteni életet **sugározni**. Amen.

4. (befejező) beszéd: Az állandó lélekkapcsolat

Bev.: A boldogság vágyában kerestük az Isten és az ember **élepszavának**, a tettek beszédjének egybecsendülését. A mesebeli Ispahan-i fiú hercegnője jelent meg előttünk, aki **mindent** meg akart tenni a boldogságért; vagy az Evangélium ifjainvá lettünk, akik áhítozva kérdeztük: „Mester, mi jót kell tennem, hogy eljussak az örök életre?” (Mt 19,16). – Mi így feleltünk: hallgasd és kövesd az Úr szavát! – De végezetül ez a kérdés mered elénk: **hogyan birtokolhatom állandóan ennek a lelki kapcsolatnak boldogságát?**

1. Első felelet: A törtető akaróké a diadal.

Példával kezdem: Germanicus caesar és a keleti tengeri sereg... – De mit akarjunk?

a) Nemcsak – lemondást a földiekről. Az **„élet embere”** nem **„koldusa és mizantropja” az életnek**. – Van „zarándokdal”, de mindennél nagyobb az élet „kivirágzott zarándokbotja”. Ez csak értéklés kérdése. Ezen áldozatosan dolgozunk, de a lélek kincseit mindennél többre tartjuk. A virág, a

gyümölcs az igazi érték!!!

b) Hanem állandó küzdelemmel lelkiekért, szellemiekért – harcol. Ebben **dalos** legyen a lelkünk! Eltemettük a „múltat”, fakasszuk virágzásba a jövőt! – „Mi Istent akarjuk!...” – Ez a fölények fölénye, a vágyak vágya, a feszülő erők feszülése. (Pl.: a római zarándokok „miserere”-jéből való diadalmas ki-robbanása – a „Mi Istent akarjuk” himnuszunk.)

2. Második felelet: Az élet forrásából tudatosan merítőké a kitartás kegyelme.

a) Ebben igen sok a könyörgő **kopogtatás**. – „Maradj velünk...” (Lk 24,29) – ez az apostolok imája... „Rorate coeli!” – ez a próféta fohásza... – De szent eledel-vétel is kell!

b) Ennek felfokozása – a szeretet tetteiben való **kiáradás**. **Ha** vesszük – és **valóban vesszük is!** – az **Úr kegyét**, akkor **ne** „múzeumörként”, „zsebkendővégbé” őrizzük! Érvényesítsük! De hogyan? Az **új parancs** teljesítésével! „Új parancsot adok nektek: Szeressétek egymást!” (Jn 13,34). Fac similiter!

Bef.: Mivel zárjuk a „kegyelemáramlás napjainak igefuvaltatát”? Ezzel a mondattal: **hozzánk szállt az Úr csodás indító tettekben, szálljon Feléje lelkünk állandó szárnyalásban.** – A tettek tette most következik: a szent asztal vendégségre hív; az erősödött lélek pedig, ti drága testvéreim, az isteni Eledel örök **derűs erősei** maradjatok! Amen.

* *

A CSALÁDI SZENTÉLY

(Triduum, 1956.III; Józsefvárosi plébánia templom, vázlatpontok)

Kidolgozandó módszer:

- Fő cím: A CSALÁDI SZENTÉLY
- Tárgy: apa, anya, gyermek
- Megvilágítás: értelmezése – hivatásnak. Ez – lemérés /Redde rationem)
- Cél: a helyes életirány felvétele (újjászületés)

I. nap

Általános bevezetés: A főoltár képe

A józsefvárosi plébánia védőszentje otthonának rajza legyen az **élő** prédikáció – az egész Józsefvárosnak. – Az egész (három nap) elmélyülés pedig legyen: **lelkivizsgálat és lélekátalakítás.**

1. beszéd: **A család feje Szent József** – a példa.

2. beszéd: **A család lelke A Szent Szűz** – a segítő.

3. beszéd: **Az élet gyümölcse és a jövő reménye Az Úr Jézus bírás** – az eredmény.

*

1. beszéd: A család feje

Bev.: A „fészek mélysége”... Ebben a család feje: a tervező, az építés nagy részét vállaló és állandóan dolgozó.

1. Mi a hivatásom?

- a) Munka – az otthon boldogságáért (kenyér).
- b) A lélekhűség – az otthon „melegével”.
- c) Áldozatos élet – az örök és néma példaadásért.

2. Milyen volt a teljesítemem?

- a) Labor – aut caupona?
- b) Lemondó teremtés, vagy habzsoló hörpintés?
- c) Elriasztó példa?

3. Milyen legyen új életem?

- a) Temesse a múltat.
- b) Szorgalmazza az isteni jövőt.

Bef.: **Képe**met mutasd, Uram, hogy életet változtasson a lelkem.

II. nap

2. beszéd: A család lelke

Bev.: Ez az édesanya. – Példa a Szent Szűz!

1. Életforrássá nemesített az Isten.

- a) Új élet csordulását forrásozod. – Tetted-e?
- b) A családi tűzhelyet izzítod. – Tetted-e?
- c) Az **isteni életet** fejleszted. – Tetted-e?

2. Életsugárzóvá alakuljon a lelkem!

- a) A család „zajos együttesének” anyja...
- b) A család dalos előretörésének muzsikusa...
- c) Az isteni család életének sugárzó papnője...

Bef.: Mi lesz így? Anya, akinek kézcsók a földi jutalma és örök öröm az osztályrésze. – Mit teyünk – gyermekek és férfiak? Csókoljuk meg az ő drága kezét!

III. nap

3. beszéd: Az élet gyümölcse és a jövő reménye

Bev.: Üzenet – a család jövőjének... Quid erit nobiscum? A jövő ködét ez a fény oszlatja el: amilyen az ifjúság, olyan a jövő nemzedék.

1. A jövő bimbói vagytok...

Én szeretem őket.

- a) Erre küldtetek.
- b) És ezek vagytok?...

2. A jövő virágzó fáivá váljatok.

Én áhítózza nézem őket.

- a) Ezért bontakoztok.
- b) És állandó harmat és napsugár az eledeletek.

3. Az új élet szőlőtőkékévé nemesedjete.

És bizakodva várok tőlük.

- a) Az életed – törzssé léssen.
- b) A törzs **milyen** az új hajtás értéke (tisza vér, tiszta jövő)! – Még a letört törzs is újra hajt...!

Bef.: Ezt szolgálja, ezt élvezze a szülő és ezt birtokolja boldogan – a legnagyobb család, az emberiség!

*

Kire vársz?

Bev.: A messzenéző ember... Mi lesz a hivatása?... Ki lesz élete hitvestársa?... Vagy egyedül jár-e?...

1. Én a tied vagyok!

Ezt keresi a házastárs. Cél: életszolgálat. Minden kiválóságban...

2. Én a tied vagyok.

A felebaráti szolgálatban.

3. Én a Tied vagyok!

Az Isten legszentebb szolgálatában.

Bef.: Megérzed, hogy mire kell várnod? – De azután **áldozat** légy örök időre!

* *

A LÉLEKNEMESÉDÉS ÁLLOMÁSAI

(Lelkigyakorlat, 1950-es években, hiányos – vázlatos)

I. nap (via illuminativa): Az élet földi értékeinek leszerelése

Bevezetés

A lélek nemesedő szárnyalása lépésről lépésre bontakozik...

1. beszéd: .....

2. beszéd: Isten ajándéka fényében való értéklés

Bev.: Keressük a módot, hogy az egész világot nagyra értékelve magunkat tartsuk a legnagyobbaknak. Egekből kérjük ehhez a látáshoz a fényt.

1. Az Írás szerint a teremtett mindenség jó.

„Isten minden teremtménye jó, és semmi sem megvetendő, amit hálaadással veszünk magunkhoz, mert Isten igéje és az imádság megszenteli” (1Tim. 4,4). A teremtő Istentől tehát csak jó származhat. A teremtett világnak Isten az Atyja, – csak a jóságnak jegyét hordozhatja.

2. Az egész világ Sarkcsillag körül mozog – ez az Isten.

Minden Tőle, minden Vele, minden Hozzá... A 148. Zsoltár is azt zengi: „...Dicsérjétek az Úr nevét, mert csak az ő neve magasztos...” (Zsolt. 148,12-13 és az egész)... Minden az Isten dicsőítése, minden jóság magától az Úrtól származik.

Bef.: Hogyan tud így ítélni az ember? – Csak úgy, ha égből kapja a fényt. Azt a kegyelmet kell kérni az Istentől, hogy ilyen fényözönben ítélhessünk világot, mindent. Amen.

3. beszéd: És ha helytelenül „élvezed” csak az életet?

Bev.: Itt a múltba nézünk és magunkban keressük, hogy éltük lepergett életünket. – Ez lelkiismeretvizsgálat.

1. A pogány ember ezt diktálta: „Ede, bibe, cornede”.

Erről szól Th. Wilder „A hosszú út”-jának II. felvonása. – Mindkettő eredménye: pusztulás („Róma ledőlt s rabigába görbedt...”).

2. Az Írásban ezt olvassuk: „Telve is vannak minden gonoszsággal...”

„Telve is vannak minden gonoszsággal, hitványsággal, paráznasággal, kapzsisággal, romlottsággal; telve irigységgel, gyilkos szándékkal, vetélkedéssel, érzékenykedéssel, gonoszlelkűséggel” (Róm. 1,29). A test és a föld örömeit keresve igen könnyen elveszti az ember, ami lelki és örök. – „Keressétek (először) inkább az Ó országot...” (Lk 12,31).

Bef.: Keressem magamban: hogy éltem előző életemet – hol kerestem életem tartalmát? Legyek Ágoston... Vagy legyen példa előttem Papini „Kész ember” c. regénye.

4. beszéd: .....

II. nap (via purgativa): Az ember lélekáhitásának felmérése

1. beszéd: Az egek felé való emelkedés

Bev.: Olvassuk a 41. Zsoltárt... A szarvas az éltető forrás felé tör. Hát az ember lelke? – Törekvő az egek felé. Ezt diktálja az életütem: mindig följebb!

1. Szól az apostol...

„Ha tehát Krisztussal föltámadtatok, keressétek ami odafönn van, ahol Krisztus ül az Isten jobb-ján” (Kol. 3,1). – Életünk mindig tökéletesebbre tör – fizikai (test) is és lelki (szellemi) is. – Vizsgáljuk magunkat!

2. Isten szava is hallható...

A zsoltáron keresztül izeni: „Bizzál Istenben, mert fogom még áldani őt, arcom üdvösségét, az

én Istenemet!” (Zsolt. 41,6)... De hol szól az Isten?

Teremtő szavában, lelkemben, ahol mindig a tökéletesebb életre buzdít. Arra kell vigyáznom, hogy a hangot hűségesen kövessem!

Bef.: Minden rezgés isteni hívó szó. Minden életjel az élet igazi emelkedése legyen. „Ad astra!”

2. beszéd: A szellemi értékek felismerése

Bev.: Hogyan indul az emelkedés? A megismeréssel! Rá kell döbbedni, hogy szellemiek vagyunk és szellemibbé kell lennünk. – Hogy megy ez végbe?

1. Az Írásban olvassuk a gazdag ifjú keresését...

„Jó Mester, mit kell tennem, hogy elnyerjem az örök életet?” (Lk 18,18). – Mindig valamiért dolgozik az ember. Ez az isteni megvilágításból, az isteni örök tervből való, amely bennem jelentkezik.

2. Aki felismeri, hogy céltudatosan kell dolgozni, ennek végrehajtására életerőket keres.

Erősítő italt kínál a Mester: „Mindaz, aki ebből a vízből iszik, ismét megszomjazik. De aki abból a vízből iszik, melyet én adok, nem szomjazik soha többé” (Jn 4,13-14).

Bef.: Az igazság: hivatást ébreszt bennünk az Isten és a hivatás teljesítésére erőt ad a Mester.

3. beszéd: Az égi fény áhítozása

Bev.: Az ember könnyen megismeri a földi igazságokat – ez a tudomány útja. Kutatunk és találunk. Égbolt csillagait, a virágok porzóit is megismeri az ember... Elég az „égiek” megismerésére a földi fény lobbanása?

1. Az Írás szerint az Úr a Fény, Aki leszáll...

„Én vagyok a világ világossága” (Jn 8,12). És az ember is fény, aki világít: „Ti vagytok a világ világossága” (Mt 5,14). – Egeből kell **kérni**, majd az égieket kell **szórni**, mert az Isten fénye teszi az embert égiek vonalán tündöklő fényszóróvá. – Emberi léleknek az legyen az imája: gyulladjon föl bennem az Istennek tüze!

2. Ugyancsak az Írás mondja: „De ti láttok engem, mert én élek és ti is élni fogtok” (Jn 14,19).

Örök fényt **keres** és örök fénné akar **lenni** az ember. Ennek az az értelme: úgy akarja venni az ember Isten fényét, hogy égi fénybe jusson az élete telje.

Bef.: Minden ember imádsága az legyen: Gyulladjon ki az ég tüze a lélekben, hogy ennek fénye vezesse egész életét. Ez a „lumen Christi”.

4. beszéd: Az isteni kegyelem leereszkedése

Bev.: Az élet legnagyobb kérdése: hogyan érintkezhet a föld embere az ég Urával? A kérdés olyanformán talál megoldást, hogy az Írás szava szerint: „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen, annak, aki hisz őbenne” (Jn 1,12). Atya az Isten és fiú az ember – tehát: személyes a szellemvilág érintkezése.

1. Az emberi lélek feltör az égbe.

A föld embere olyan, mint a jerikói vak, akinek ajkán ez a szó csendül: „Mester,... hogy lássak” (Mk 10,51). Ez a feltörés áhítozás, imádkozás, kérés, könyörgés. – Gyakran járj így!

2. De leszáll a Lélek.

Ne felejtse: „Hiszen nélkülem semmit sem tehetek” (Jn 15,5). „... De ha elmegyek, majd elküldöm hozzátok (a Vigasztaló Lelket)” (Jn 16,7). „Íme, én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20). – Hogyan száll lelkembe a Szentlélek? Csendes indítással. Békés megnyugtatóssal. Szellemiek kiáradása révén.

Bef.: Gondolj a föld hasonlatára: megrepesztett kérge a harmat után áhítozik, a fák kitárult ágai esőt várnak, és az ég csatornáit megindulva életet fakasztanak...

III. nap (via unitiva): Az életem istenivé nemesítése
(2Pét. 1,4).

1. beszéd: Az Isten kegyelmével izzított lélekkel járok

Bev.: Sokszor kérdezzük, mi a kegyelem? Egyház válasza: az isteni kegyelemben való részesedés olyan égi ajándék, amit Isten elhatározása ad fejlődésünk lehetőségéül. „Mindegyikünk annyi kegyelmet kapott ajándékba, amennyit Krisztus adott” (Ef. 4,7). – Kérdés: miért száll a földre az ember lelkébe az Isten szeretete?

1. Égi televényt közöl velem az Isten.

Élhetek emberi módon a földön és természetesen tökéletes lehetek, – de élhetek az isteni televényből: a Szeretet lelkét veszem, hogy a Szeretet lelkét leheljem. Isten élő virága vagyok...

2. Az élet nem csupán gazdagodás.

Annak a lehetősége, hogy magamat istenivé alakítsam gondolkodásban, beszédben és tettekben – és másokat is erre neveljek.

Bef.: Így leszek az Isten fia, és így teremődik belőlem az Isten többi fia.

2. beszéd: Az Isten szeretetének tüzénél izzásban cselekszem

Bev.: Olvasd csak az Írást: „... ahol csak megfordult, jót tett...” (Ap.Csel. 10,38). Ez arra enged következtetni, hogy a Mesterünk élete a jótettek sugárzása. Az Ő követése a jócselekedetek végzése – nemcsak természetes, hanem a természetfölötti életben.

1. Isteni szeretetet szórok a nagy világba!

Gyakorlata: meglátom a jót, szolgálom a szolgálatot igénylőt, szórom a föld kincsét. Ellenség és barát eltűnik előttem...

2. Szeretetszolgálatomban a lelkiek örök értékeit szolgálom.

Lehet ez a családom világában, környezet világában, munkahely világában. – Lényeg: harangzúgó legyen a lelkem, amely az örök élet világát hirdeti mindenfelé.

Bef.: Ráfael legyél, olyan, aki az örök partok felé vezet.

X X

AZ ÖRÖK ÉLETBE SEGÍTŐ „LÁTOGATÁSOK”...

(Lelkigyakorlat I-III: 9-napos magányban folytatólag tartható, 1949-50; vázlatpontok)

I. (előkészítő) lelkigyakorlat címe:

AZ ÚR KÖVETEINEK LÁTOGATÁSA

I. nap(via illuminativa): Mik és kik az Isten követői?

1. beszéd: A világ

1. Elém áll – minden gyönyörűségével.
2. Elém lép – a kialakítás feladatával.

2. beszéd: A lélek

1. Ura a földnek.
2. Lehelete az Égnek.

3. beszéd: A törvény

1. Lélekbe írta a Teremtő.
2. Kőtáblára vésette a Teremtő.

4. beszéd: A sugallat

1. A próféták és hivatott igehirdetők szava.
2. Az Ég közvetlen sugallata.

II. nap(via purgativa): Mik a bűn következményei?

1. beszéd: Az emberi gyarlóságok

1. Caro infirma...
2. Caro infirmata...

2. beszéd: A mardosó lelkiismeret

1. Él – a múlt...
2. Felelős – az ember.

3. beszéd: A félelmetes halál...

1. Pusztulásnak hírnöke.
2. Életünknek kioltója...?!

4. beszéd: A hit, remény és szeretet

1. Bűnös életet élt az ember – ez égi látás.
2. De jóságos az Isten – ez kegyelmi látás.

*III. nap (via unitiva): Égbe segítő kegyelem***1. beszéd: A Kereszt szent jele**

1. Feltűnik az élet egén...
2. Megváltó erő az ember életében.

2. beszéd: A jó Pásztor

1. Tanítva igaz életutat mutat.
2. Legeltetve tiszta rétre vezet...

3. beszéd: Az égi Kenyér

1. Földi életben is égi eledel.
2. Földről égbe segítő isteni kegyelem.

4. beszéd: Az égiek kara

1. Angyalok és őrangyalok.
2. Szeráfok és boldogultak.

5. (befejező) beszéd: Az örök Vendéglátó

1. Lelkem szentélyébe lakozott a földön.
2. Örök szentélyében vár az égben.

*

II. (folytatólagos) lelkigyakorlat címe: AVE MORS*I. nap (via illuminativa): Születés – halál?***Bevezetés: Születés – halál**

Ezek az emberi élet látszólagos sarkpontjai. **Innen – oda.** De ez-e a valóság?

1. beszéd: Az „élet lehelete”

Bev.: Emberi érték felbecsülésében mi a lényeg?

1. Istentől.
2. Istenhez.

Bef.: **Isteni** az ember!

2. beszéd: A halál – az emberi bűn büntetése

Bev.: Élet és érték! És a halál?...

1. Az oszlást ígérő halál – büntetés.

2. A hazakísérő halál – jutalom.

Bef.: Így nézz, ember, a „halál angyalára”!

3. beszéd: Véges-e, vagy végnélküli-e az élet?

Bev.: **Valóságban:** milyen az emberi élet diagramja?

1. Sír felé ívelő...

2. De sírhalomból kikívánkozó.

a) Élni akar.

b) Eget bírni akar.

Bef.: Rajza – nem leívelő, hanem parabolikusan – a végnélküli világba hajló.

4. beszéd: Mi alakítja boldoggá, vagy kárhozottá a végnélküli életet?

Bev.: Emberélet végnélküli tartalmát mi színezi?...

1. Erény (boldoggá tesz).

2. Bűn (boldogtalanná alakít).

Bef.: Döntő szerep jut az ember számára, mert szabadsága dönti el, hogy merre forduljon az élet...

II. nap (via purgativa): Halál – kereszthalál

1. beszéd: Isten követe – a halál

Bev.: Hogyan közelednek felénk Isten követei? És a halál?

1. Elviszi a földi értékeket.

2. Összegyűjti az égi kincseket.

Bef.: Nemcsak kaszás, hanem **begyűjtő** munkás...

2. beszéd: A földhöz ragaszkodóknak – zörgő csontváz

Bev.: Látásunk attól függ, hogy milyen a lélekvágyakozásunk. A földi ember hogyan látja?

1. Félelmes a „jelentkezése”.

2. Rettegett a valóságos kopogtatása.

Bef.: Nem csoda: jelszavát **csak** ebben a csengésben hallja: eloltom életed tüzét és elviszem életed tartalmát...

3. beszéd: Ítéletre szól a hangja

Bev.: De **csak** elnémító a hangja? Nem! Nem! **Ítéletet** ígérő. Milyet?

1. Istené az utolsó szó.

2. Emberé az utolsó hódolat.

Bef.: Mi csak alázattal tudomásul vesszük, de az Úr ítél!

4. beszéd: Halál és kereszthalál

Bev.: De van értékes, engem is segítő „halál”?

1. Megváltás a Golgota Keresztje.

2. Lelkem megtisztítója a Golgota Áldozata.

Bef.: A Golgota – életet fakasztó halál!

III. nap (via unitiva): Életkiteljesülés

1. beszéd: A húsvéti feltámadás csodás harsonázója

Bev.: Kettős harsona zeng az evangéliumi Mester életében! Mit hirdet?

1. Nagypéntek – megváltást!

2. Húsvétvasárnap – feltámadást!

Bef.: Végül is mindenik – örömdalba csendül.

2. beszéd: A földi „szentek egységébe” kísérő égi dal

Bev.: Lélekvilág misztikus hatásokra változik. Melyek ezek?

1. Tisztává mos a kegyelem.

2. Tisztákhoz vezet az isteni követ.

Bef.: Krisztusból fakadó szőlővenyigék egységébe fonódik az életem...

3. beszéd: Az örök kapukhoz juttat az „Isten angyala”

Bev.: Ez az igazi kísérő! Hogyan valósítja?

1. Földi élet értékeivel.

2. Az örök értékelő Bíróhoz.

Bef.: Olyan ez, mint a forrás hazaérkezése – a tengerhez. De itt önálló marad az ember!

4. beszéd: Isten országába vezet a „drága követ”

Bev.: Haza? Föld-e, vagy ég-e a haza?

1. Angyali az arca – a vezetőnek.

2. Angyali a hangja – a kísérőnek.

Bef.: Testünk a földé, lelkünk az égé.

5. (befejező) beszéd: Örök otthonunkban

Bev.: Mi lesz életünk kiteljesülése?

1. Látjuk az Istent.

2. Boldogan éljük örök életünket.

Bef.: Mi ennek valóságos tartalma? Mindig gazdagabbá váló **élet**, mely a Végtelen Istenből – **végnélküli** bekapcsolódással – merít.

X

III. (befejező) lelkigyakorlat címe: GLORIA TIBI – VITA VICTRIX!

I. nap (via illuminativa): Az élet fokozatai

Bevezetés: Quid sit vita?

Motus – ad perfectionem.

1. beszéd: Vita vegetativa

Bev.: Mag, rügy, szár, virág, termés – és az egész mozgatója?

1. A Teremtő gondolata.

2. Növények, állatok magába zárva...

Bef.: Az igazság ez: mindig jelentkezik a Teremtő!

2. beszéd: Vita sensitiva

Bev.: De van-e ennél az életnél (1. beszéd tétele) tökéletesebb?

1. Az állatvilág sajátos kincse.

2. Az embernek isteni ajándéka.

Bef.: Ez már tudattalanul, vagy tudatosan **befogadó**.

3. beszéd: Vita spiritualis

Bev.: És további fokozat észlelhető-e?

1. Itt már rokonom az Isten.

2. Itt már Hozzá forduló az ember.

Bef.: Személy az ember, eleven lendülettel tör a Személy felé...

4. beszéd: Vita supernaturalis

Bev.: És a csúcspont? Az isteni ember élete. Hogyan érhető el?

1. Isten szeretetének emelő kegyelmével.

2. Istenatyánk fiúi fogadásával.

Bef.: Az örökbefogadás ténye magyarázandó...

II. nap (via purgativa): Szabadakarat...

1. beszéd: Dissolutio vitae naturalis

Bev.: Ez az egyszerű tapasztalat. Így van?

1. Megáll – az előretörés.

2. Diadalt arat – a bomlás.

Bef.: Hol a diadal? – Az **új életben!**

2. beszéd: Amissio gratiae supernaturalis

Bev.: Ami **isteni**, az eltűnhet? Csak akkor, ha az ember akarja. Hogyan?

1. A szembeszálló ember.

2. A „fűség kegyét” vesztő bűnös.

Bef.: Ez az igazi kifosztottsága a kevély gögnek.

3. beszéd: Vita et poena aeterna

Bev.: Az élet örök. Hogyan?

1. Mindenki örökké él, mert ez az Isten akarata.

2. De a pokol is örök, mert ez az isteni szó diadala.

Bef.: Óh, jaj!

4. beszéd: Crux – sacrificium vitae

Bev.: Áldozat és megváltás... Hogyan valósul?

1. A Szent Kereszt – értem adott Áldozat.

2. A megváltott élet – Neki szentelt áldozat.

Bef.: Áldozat – valóban megváltó erő.

III. nap (via unitiva): Az igazi élet!

1. beszéd: Cum Christo

Bev.: Nem élhetünk elhagyatottan! Kivel és hogyan legyünk?

1. **Munkában...**
2. **Lelki erőfeszítéseinkben...**
3. **Örök utunkon...**

Bef.: Csak Istennel értékes az élet!

2. beszéd: In Christo

Bev.: Krisztus sohasem hagy el minket. Hogyan?

1. **Természetében részesít a megszentelő kegyelemmel.**
2. **Megszentelt életben Vele élünk – boldogságban.**

Bef.: Végnélküli örök életünkben Társunk!

3. beszéd: In paradiso

Bev.: Hová torkollik az élet és hogyan?

1. **A ködfüggöny lehull.**
3. **Isten közelsége észlelhető öröm.**

Bef.: Irány – az örök otthonba!

4. beszéd: In gloria aeterna

Bev.: Az örök korona művésze – az ember!

1. **Amit szereztél...**
2. **Annak értékeit birtokolod.**

Bef.: De az örök korona „anyagát” adja a végnélküli életben boldogító Isten.

5. (befejező) beszéd: Christus vincit – homo vivit

Bev.: Krisztus életének diadala, az ember életének ditirambja...

1. **Diadalmas – a Feltámadott.**
2. **Boldogan diadalmas – a feltámasztott.**

Bef.: Az Úr feltámadott és az ember lélekdiadalra emeltetett. **Ez az igazi élet!** Amen.

* *

AZ ÚR ÉDENKERTJE

(Lelkigyakorlat, 1959. Mátrafüred, vázlatpontok)

I. nap (via illuminativa): Ajándék és feladat

Bevezetés:

A „Csend világában” – keresem az „életütem” minőségét...

1. beszéd: Mit adott nekünk az Isten?

1. **Először otthont készít.**
2. **Azután élő életet közöl velem.**

2. beszéd: Milyen feladatot jelzett nekünk az Isten?

1. **Az uralom lelkével – a világ fölé helyezett.**
2. **Az uralom lelkével – önmagunk fölé helyezett.**
3. **A szeretet lelkével – Önmagához fűzött.**

3. beszéd (konszideráció): Ki vagyok én a nagyvilágban?

1. Látszólag – porszem.
2. Valóban – „egyetlen”...

4. beszéd: Hogyan teljesítettem feladatomat?

1. Hódolatos volt-e életem?
2. Szembeállást mutat-e életem?

II. nap (via purgativa): „Újjászületés”...

1. beszéd: Hogyan zsendíthetem újjá életemet?

1. Temetem a hibákat.
2. Újjászülve felöltöm a lélek fegyverzetét.

2. beszéd: Hogyan születik újjá a lelkem?

1. Krisztus Keresztjéből – merítek.
2. És Krisztus Keresztjének viselésében – járok.

3. beszéd (konszideráció): Milyen az „új ember” lélekképe?

1. Isteni – a gyökérzete.
2. Isteni – a virágzata.

4. beszéd: Hogyan leszek az Úr kertjének liliomszála?

1. Földön élve – égbe török.
2. Égbe törve – égből veszek.

III. nap (via unitiva): „Újjászületés”...

1. beszéd: Hogyan leszek az Úr igazi gyermeke?

1. Szórom életkincseimet.
2. Kifakasztom az élő lélekcsemétét.

2. beszéd: Hogyan leszek az élet sugárzó központjává?

1. Többet veszek az égből...
2. Többet szórok a földön...

3. beszéd (konszideráció): Milyen a lélekkertész élettevékenysége?

1. A jóság sugárzója vagyok...
2. És így a szebb életvirágok fakasztója leszek...

4. beszéd: Hogyan leszek az isteni élet szülőanyjává?

1. A lélekszeretet – az életet fakasztó erő.
2. A lélekszeretet – az állandóan fejlesztő erő.

Befejezés

A „lélekpusztaság csendje” az Isten lelkének leereszkedési csodalétrája. – Szól – a „csend”, és benne beszél – az Úr.

* *

„EGO SUM VIA, VERITAS ET VITA”

(Jn 14,6) – (Lelkigyakorlat, vázlatpontok)

I. nap: Via crucis

Bevezetés: Ez a Mester élettartalma

Kérdés: és a miénk?...

- 1. beszéd: Testi szenvedés**
  1. Küzdelem az életért (fáradtságos munka).
  2. Küzdelem az erőért (betegségek).
- 2. beszéd: Lelki gyötrellem**
  1. Vágyaknak lángjai (igazság, jóság, szépség...).
  2. Törtések fájdalmai (bűnök, tragédiák).
- 3. beszéd: Földi kábítás**
  1. A test örömei...
  2. A birtoklás boldogsága...
- 4. beszéd: Lélek-éjszakák**
  1. Felelőséges múlt...
  2. Kínzó jelen...
  3. Bizonytalan jövő...

II. nap: Via lucis

- 1. beszéd: Az igazság mécsei**
  1. Bolygó tüzek...
  2. Életútra fényt vetnek...
- 2. beszéd: A világ fényei**
  1. Az örömtüzek...
  2. A szenvedély-lángok...
- 3. beszéd: A lélek csillagai**
  1. A természet fénye.
  2. A kinyilatkoztatás tüze.
- 4. beszéd: Az örök Csillag**
  1. A Teremtő fénye.
  2. A Megváltó fénye.
  3. A Szentlélek fénye.

III. nap: Via vitae

- 1. beszéd: Földi élet – a lélek sodrában**
  1. Földön is cél a lélek.
  2. Földön is egyetlen érték a lelki élet.
- 2. beszéd: Lélek élet – a kegyelem fényében**
  1. Természetes utat járhatunk.
  2. De természetfeletti életet várunk.
- 3. beszéd: Az örök élet kapujánál**
  1. Lélekkincsekkel kopogjunk.
  2. Hogy Istenatyánk előtt értékesnek találtassunk.

4. beszéd: Az örök élet dicsőségében

1. Lélekkincseket hoztunk.
2. Lélekéletet élünk.

Befejezés: Mester útján – Mesterhez!

* *

REÁNK FIGYEL-E A MESTER?

(Triduum, vázlatpontok)

I. nap

Beszélhetnénk arról a gondolatról is, vajon küzdelmeink és kísértéseink idején reánk figyel-e a Mester?

1. beszéd: Méltó vagyok-e az Ő figyelmére?

Bev.: Kicsoda az ember, hogy egyáltalában igényli az Isten felfigyelését?...

1. Az élet törékeny vándora...
2. De az égi utak tarisznyása...

*II. nap***2. beszéd: Méltat-e az ég Ura szeretetére?**

Bev.: Azzal kezdeném: kicsoda az Isten, hogy lelkének tartozéka az ember?...

1. Ő az útra indító Atyám...
2. Ő az én örök Útitársam...
3. Ő az én örök boldogságom...

Bef.: Így látva: szeretetére méltat az Úr!

*III. nap***3. beszéd: És az én csekélységem értéke?**

1. Lelkem az Ő képe.
2. Életem az Ő tökéletességének vetülete.

* *

MIKOR ÉRDEMES EMBERRÉ LENNI?

(Triduum, vázlatpontok – címek)

*I. nap***Bevezetés**

Ez a lelkigyakorlat kérdése: mikor érdemes emberré lenni? És ez lesz az igazi élet, az **érdemes élet** kipontozásának jelzése. Három értékről lesz szó.

1. beszéd: Milyen érték csillan az érdemes ember homlokáról?

Bev.: Magunkat vagy más, egyes embert, vagy egyetemes közösségben nézzük: a „Carrel-féle nagy ismeretlen”... Mit árul el?

1. Beleágyazottságát a nagy világba...

Küldetést hordoz.

2. De beleigényeskedését a mindenség rejtélyeibe.

3. Beleigényeskedést az örök távlatokba.

a) Az ős-Valóságot keresi.

b) Az ős-Erőt áhítozza.

c) És addig boldogtalan, míg meg nem találja. – Nem kegy, hogy elfogadom az Isten létét. Életérték-találás, hogy reátalállok valóságára (Kant is!).

Bef.: És röviden mi ez? Az **értelem fénye**. Adta az Isten, hogy Hozzátaláljon az ember. A lélek tüze, az élet ismerésének eszköze, az egekhez törtetés ereje, Isten találás szent adománya. Reátalálás arra: az értelmes ember „isteni lény”, „Isten teremtette világ”, a sötétségben mozgó mindenség... Érdemes élni, mert az élet fénykirálya az ember. – És aki nem talál rá? Boldogtalan, míg oda nem jut.

II. nap

2. beszéd: Milyen érték csillan az érdemes emberek világában?

III. nap

3. beszéd: Milyen élet bontakozik ki az érdemes ember lélekvilágából?

*

Az igazi emberszemlélet
(1958, Erzsébetvárosi plébániatemplom)

Bev.: Külső látszat... Behatás...

1. Istené vagyok – a teremtés jogán.

2. Istené vagyok – a megváltás jogán.

3. Istené vagyok – a megszentelés jogán. 4. Istené vagyok – az isteni „táplálkozás” jogán.

Bef.: Isteni a természet, isteni a kenyérvétel.

*

Sinus prequantur contra „mundano”

(Quomodo sit vita „imago Christi”?)

Bev.: Milyen vonal ez?

1. Mindent az Istenből eredeztetni.

a) Ez a világ szeretete! Optimismus vitae.

b) Az életigazságok szeretete. Ez a lélek vonalán – a hit csodás kiáradó ereje.

2. Mindent az Istenhez vezetni.

a) Ez a Krisztushoz fűződés „hit munkája”.

b) Ez az állandó tisztulás egyéni munkája.

Bef.: Ezek az „Istenből született emberek” lélekbeállásai.

**

A VILÁG EREDETE ÉS SORSA
(Lelkigyakorlat, címek)

I. nap (via illuminativa): Az Úr kezéből

Bevezetés

Omnia per Ipsum facta sunt!

1. beszéd: **A világ...**
2. beszéd: **Az angyalok...**
3. beszéd: **Az emberek...**
4. beszéd: **Én csekélységem...**

(És: „látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt” (1Móz. 1,31)...

II. nap (via purgativa): A gőg erejéből

1. beszéd: **Az angyalok bűne**
2. beszéd: **Az első bűn**
3. beszéd: **Az emberek bűne**
4. beszéd: **Az én bűneim**

III. nap (via unitiva): A győzelmes Istenember

1. beszéd: **Az örök ítéletben**
2. Beszéd: **A Kereszten**
3. beszéd: **Az emberek életében**
4. beszéd: **Az én életemben**

Befejezés

Isten indít és Isten győz („Ego vincit mundum”: Jn 16,33)!

* *

AZ ÚR HATALMA NAGY (Lelkigyakorlat, címek)

I. nap (via illuminativa): A Teremtő Úr

Bevezetés: „Dicsóít Téged, nagy égi Teremtő...”
(Beethoven mise éneke)

1. beszéd: **A nagy világ Ura**
2. beszéd: **A kis világ Ura**
3. beszéd: **Az örök Törvényhozó**
4. beszéd: **A szabad ember első lépései**

II. nap (via purgativa): Az ítélő Úr

1. beszéd: **Az első gőg**
2. beszéd: **A személyes gőg**
3. beszéd: **Az Úr örök ítélete**
4. beszéd: **A szabadulás útja**

III. nap (via unitiva): A kegyelmes Úr

1. beszéd: **A Keresztfá árnyékában**
2. beszéd: **Az ébredő búzatáblák**
3. beszéd: **Az anyai Segítő**
4. beszéd: **Az Isten fiainak életútja**

Befejezés: Imádunk Téged...!

* * *

(Dr. Marczell Mihály)

REKOLLEKCIÓK„ÉLETVONULAT...”
(Rekollekció)**1. beszéd: Szárnyszegés**

Bev.: A bontakozó élet természete az állandó előretörés („nagytermészet”, „kistermészet” – biológija...). Az emberéletben is állandó ez a mindenirányú előretörés. – A gépek pontosságával bontakozik az élet. A rohanásban... Sietni, sietni kell! Földnek, életnek, a pályán, emberéletnek útjain. Mégis vannak gátló erők? Kóros fejlődések? Van-e és mi ez az ember belső életében? Lehet: 1) actus peccati, 2) status peccatis.

1. Actus.

A bűn: tett. Mégpedig leértékelésből eredő. Hogyan tehet az ember bűnt? **Leértékel.** Ami benne isteni, azt földivé teremti. Nem az aranyat vágyó Midasz, hanem a sarat keverő silány állatember. Ez mindig szárnytörés. Minden parányi tettünket, bűnünket vizsgálhatjuk. Káromlás, paráznalkodás, lomposság... Felbecsülése a végesnek és leértékelése az isteninek!

2. Status.

Következménye azért tragikus, mert vég. Sok Blériot száll, esik és újra repül. Az erők élnek... De a **status** – szörnyű... Rabmadarak... (Spangler) Foglyok... Ezek sötét, erőtlen egzisztenciák... Mi itt a baj? Hamlet sírásóinak eldurvulása. A szem elhomályosodik... A horizont szürke ködbe vész... Az akarat, az erőfeszítés megcsúszik... Lejtőn le sebesedéssel fut a folyó... Lejtőn fel állandó erőfeszítéssel haladhat: ez Istentől! – A szeretet tüze kihál. Csak a föld iránt érez tüzet... Ez a szenvedély! Szent tűz (Jeremiás tüze!) pernyévé lett... Kialudt vulkán... Szerteszórt tűzhely... Kérdezem: nincs-e ez így bennünk is, ha in status peccatus vagyunk?!

Bef.: Az élet teljessége csak ember – Isten kapcsolatban: a vallásban észlelhető. Van egy matematikai képlet. Termát tétel. Ez: $a^4 + b^4 + c^4$. A „c” csak akkor egész, ha N 2-nél nagyobb. Az élet Termát tétele: Isten és én lehetünk az élet hatványkitevője.

2. beszéd: Feltámasztás...

Bev.: A naimi ifjú annyiban érint bennünket, hogy feltámadás van. De ez isteni tett. Az élet kezdete Isten kezében van. Fonala az Úrnál, a vég is az Ő kezében. Az új megindulás is Tőle ered. Hát a lélek életére nézve mi a helyzet? Itt is van temetés. Hogyan történik a feltámadás? Vajon **emberi erők** elégségesek-e, vagy **isteni nélkül** nincs feltámadás?

1. Az emberi próbálkozások...

Nehezen éri át az ember a bűn percében, hogy halott... Furcsa volna bálteremben feltámadásról beszélni... Hisz azt hiszi az ember, hogy él... De ez azért van, mert a zene, az érzék eltemeti és látszólag halottá teszi a múltat. A valóság azonban az, hogy az ember nem **temethet** végérvényesen. Minden tett végnélküliség. Él!... Ibsen legügyesebben látja ezt. Visszatérnek a halottak. A múlt. Beszédeselek... Ezért van egyedül a rab a három első napon. Beszéljen a múlt! Végre is a szórakozás a bűnhalmozást nem tudja eltemetni. De nem tudja a természetes bánat sem. Mindig kísért... A híd... A föld... Nem tudja a jótékonyosság sem. Ezek mind emberi próbálkozások. Ajándékok (pogány isteneknek!)... Ezek is próbálkozások. De érthető ez is. Amit égiekből vettünk, azt **nem adhatják vissza a földiek.**

2. Isteni bűnbocsánat.

Ez kell és ez a valóság. Erőközlés, de olyan formában, hogy eltünteteti és valósággal temeti. Az Írást idézem: „Ha bűneitek olyanok is, mint a skárlát, fehérek lesznek, mint a hó” /Iz.1,18/. Semmi lesz, mert Isten előtt elmúlik a megbocsátott bűn. De tényleg így is érzem. Megnyugtatóan megnyugszom és megnyugszunk a feloldozás szavai nyomán. Valóság ez: a sánta ugrál, mint a szarvas... Itt pedig az

Isten jelenlétét jelzi. – De Wibblet gondolata aggaszt: hol itt a megváltozott nemzedék? Isteni szemmel kell a jók többségét és diadalát látni. Ez jobb, ez nagyobb... Ez diadalmas... De miért marad a gyakorlatban következmény: földi és örök egyaránt? A tett mint múlt, mint faktor él, de mint isteni életet élő, felelősséget hordó: Istenre nézve, Reá vonatkozva: halott, földre rántva Istentől elszakadt... De mégis gyengébb a következmény – a fenti értelmezésben – , mert Isten velünk maradt. Gyámolít, erősít. Végül még itt is igaz: az Úr feltámadt – az Úr feltámaszt! – De ez optimizmus! Igaz, de az Evangélium: jó hír. A Megváltó jó híre. Az optimizmust, az idealizmust nem szégyellem. A fény, a látás, a megfogódzás, az atyai ház keresése, a hazatérés... mind valóságok. Csakhogy nem a realitásnak nevezett végsőség világában, hanem az idealizmusnak nevezett örök világokban.

Bef.: Én még a bűnös ember életében is látom és hiszem az egész életre kiterjedő formatételt: Isten és én. Más kapcsolatban nincs életteljesség, csak élettöredék.

3. beszéd: Vitae regeneratio...

Bev.: A „vitae regeneratio” belső átváltozást jelent. A samaritánus nő és Nikodémus előtt hangzik el az Úr beszéde az új világról. Ő a Messiás, a hozó. A hold a naptól kap fényt, de ez bágyadt visszaverődés. A szőlőtő a tőkéből él; ez már megközelítő hasonlat. A nemes tőke nektárt termel. A „megszentelt” ember új valaki. Egy status ez. **Statika**. De hol van benne a **dinamika**?

1. A régi életet eltemetjük.

Nem a bűnre vagy bűnös lápvilágra gondolok. Arra, hogy bennünk a földies érdeklődést megszüntetjük. **Indifferentizmus!** De olyan értelemben, hogy mindenből eszközt teremtünk. Nem cél a föld, a vagyon, a rang, a morál, még a vallás sem; eszköz a legszentebb, az isteni élet érdekében. Ez eltompító munka, összenyomó. A világ hegyei törpe dombok lesznek. Az életmódban is temetés lesz. Az anyagias életörömök készségei eltemettetnek. Nem erőszakos elföldelés. Örvendező, könnyed levetkezés. A fa kérgének megprepedése, a tavaszi rügyfakadás idején kétféle élet helyett az új, az isteni életet keressük!

2. Nova sunt omnia.

A belső világ teljesen más. Végén azért, mert a principium agens, a természetfeletti kegyelem más. Más rend. Földi, anyagi, szellemi, örök. Ebben egész más a szem, a fül, az érzék, az érzés. Más látok, hallok, végtelen köszönt... Mikrofon... Látás... hallás... A földre görnyedő csak a földet látja, a tönkös verését hallja. Az élet: örök távlat... isteni muzsika... A lélek embere, a természetfeletti ember mindezt éli, mert ő más. Benne az Isten beszél. Áthasonulás az isteni természethez. A lényeg: a földiken át látni, hallani, élvezni az eget! Ez tette a szellem nagyjait az élet igazi óriásai, művészeivé...

Bef.: Higgyünk a „vitae regeneratio” megvalósuló lehetőségében!

4. beszéd: Vita creativa...

Bev.: A színpad a változatok világa. Percenként más és más a keret, más és más mutat a sötét színterület. Fény, vagy árny, mindegy! Változás és újság, ez a lényeg... Az ember is keresi ezt. Szabók, borbélyok dolgoznak rajtunk, hogy színünkben megváltozzunk. Belső mentalitásunkat is vagy védjük, vagy kendőzzük. Látszunk jónak és szépnek. Keressük az **átváltozást**. Nem hiába beszél a mese, az ember nyelve az átváltozhatóságról (tündérek stb.).

1. Színében megváltoztatja a világot.

Mit lát? Hétköznapi embert. Földet, hegyet, patakot stb. Csak azután valami igazat. A dolgok mögött az igazságot, a törvényeket. A **jót**. Az életben sok jóság van. Ezt látják. (A rosszat is. De ebben is van jó. „O felix culpa...”) Ezeket azonban úgy látni, hogy ez mind a jó Istent tükröző: szépség, jóság, igazság végül annyi, mint látók látójaként látni a világot, melyen Istenhez jutok. Itt az Isten lakik. Ez a paradicsom. Ez a munka pedig teremtés. Istenhez hasonló munka.

2. Színében megváltoztatni a lelket!

A belsőt. Az én-t. Mert ez a legnagyobb. Mit ér, ha a világ az enyém, ha én elvesztem? Én vagyok a legnagyobb. Ezt kel átformálni. Mivé és hogyan? A paradicsomban angyalok jártak. Isten követi. Köztük az Úr. Tehát ilyenné kell átalakulni. Miben áll ez? A jó, a szép, az igaz meglátásában és szolgálatában.

Nem a földi ember, hanem az isteni ember az elérendő. A lélek kisugárzása ez. Szentté teremteni magunkat és így másokat is. Szt. Ferenc, Szt. Alajos, Szt. Szaniszló, Kal. Szt. József... Ezek életfor-

mák. Diadalmas lelkek. Optimista emberek. Földön járó angyalok. Semmi sem zúzza őket össze, mert mindent az örök élet mértékei szerint mérnek. És így a világ felett járnak. Már nem emberek, hanem Isten fiai, Krisztus testvérei. Akik pedig hozzájuk hasonlók lesznek, azok az ő **testvéreik lesznek**. – Így lesz igaz a test és vér ellenére is, hogy testvérek vagyunk Isten kegyelmének szent bírásában.

Bef.: Paradicsom a hazánk. Égből jöttünk, földi paradicsomban járunk, a megváltás égbe enged vissza. Rajtunk áll, hogy ezt megvalósíthassuk!

* *

ÉLETLEMÉRÉS

(Rekollektció, 1943. IV. 1-3. Budapest, vázlatok)

1. beszéd: A küldetés értéklése

Bev.: Maeterlinck szerint **csak** értékekkel jöhet az újszülött... Az Úr tanítása értelmében **talentumhordozó**. Mégpedig:

1. Egyetemlegesen – mindenki kap.

a) Értelmet.

b) Akaratot. Az életcél látása és akarása érdekében. – Így lesz az ember: **Isten képe**. A fejlődés szorgalmazása pedig – a **nem befejezett teremtmény** műve. – Nem teljesen indulunk, és kiteljesülve révbe (örök élet) jutunk.

2. Egyénileg is kiválóságokat kapunk.

Tíz talentum... öt talentum... 1 talentum...

a) A megismerés fontos! **Nekem** mit adott az Isten?

b) A dolgozás fontos. **Legyek** „hűséges szolga”. **Így** tartalmaz az élet. **Így** fejlődést mutat a lélek. **Így** dinamikát kap a henyélve tespedő ember.

Bef.: Quid habes quid non accepistis?... Letör-e ez? Emel, mert Istenatya adta, hogy az Ő földi fia kidolgozza.

2. beszéd: Hogyan sáfárcodtál?

Bev.: A múlt fátyolának feltépése. – A „holt szemek”... Látom – a múltat. De most Isten szemével (érintett az Úr Jerikóban) – mit látok?

1. Valóságos bűneimet és mulasztásaimat.

a) **Gyermekkortól**... Magamat nézve sok botlást látok. **Kis** csírák...

b) **Serdülőkor**... Nemtörődömség és ösztönös tobzódás...

c) **Jelenkor**... **Csak** a földre nézés. Égiek? Örök világ?... Sokszor úgy érzem magamat, mint a **kihúlt katlan**...

2. Mit érzek? Felelősséget.

Van ebben bánat és sajnálás. Azért, mert:

a) **Földön** saját életemet rontom.

b) Az **örök életben** nem tudok boldogan hazatérni (torzó!).

Bef.: Quid faciam? A „tékozló fiú” kérdése. Temetni szeretnék és feltámadni!

3. beszéd: Az Úr ítél

Bev.: Calderon – hivatást keres a „Világ színpadán”... Dante – ítéletet mond a színjáték fináléján...

1. Felelős lény az ember.

a) Szabadságának velejárója.

b) Életének alakítója.

2. Ezért ítélő a Mester.

a) Van – elismerés (életcsillagok...).

b) Van – javítás (tékozló fiak...).

c) Van – elítélés (tragédiák!...).

Bef.: Bír az Isten? Igen! De **Atya**: ez az ígélet megnyugtató!

4. beszéd: A búcsú örömhíre

Bev.: Mit közöl a „búcsú”?

1. A „szepültelen fogantatás” – Istenatya kiemelő égi kegye. Ez **Egyetlennek** szóló tény. Az Isten teljes szeretetének ténye.

2. A szepültelen élet – az emberi lélek kegyelemmel telített erőfeszítése. Ez mindenkinek szóló isteni lehetőség!

Bef.: Ez a búcsú igazi ajándéka.

5. beszéd: Milyen legyen a jövő?

Bev.: Új élet. Magból – virág. Emberből – isteni ember. – Hogyan?

1. Az Úr temet.

Bűnbánat!

2. Az Úr feltámaszt.

Kegyelmi élet.

Bef.: Filius – ad Patrem. Földön, égben egyaránt.

Áldozásra: Az égi Kenyér és égi Kehely erejében!

* *

MATER ECCLESIA

(Rekollekció, 1956.VI.17; vázlatpontok)

1. beszéd: Mater mea est Ecclesia

Bev.: Árvaként járom-e a nagy világnak – örök tájak felé ívelő útját? – A felelet kettős.

1. Velem az Úr, az élet Ura.

a) Teremtő adományával...

b) Kegyelmi kincseivel...

c) Személyes valóságában...

2. De velem az Uram Egyháza.

a) Látható – a közösség.

b) Látható – a fej.

c) Észlelhetők – a kegyelmi eszközök...

Bef.: Tehát **anyai** szeretetére támaszkodva reá hagyatkozzék az **árvának** hitt ember. Én is!

2. beszéd: Donatrix est Ecclesia

Bev.: Mit ad nekem az Úr Egyháza? Ez a nagy kérdés.

1. Az igaz látás fényét.

a) Tanításában – isteni fényvető.

b) Megszentelő munkájában – lelket isteniesítő.

c) Hazakísérő kegyével – örök életet biztosító.

2. A tevékenység életerejét.

a) Ez nem „visszafelé húzó” erő.

b) Ez mindig **előretörő** lélekfeszülés.

3. A bizakodó kitartás biztosítékát.

a) A jószág diadala biztos.

b) Az **én** diadalom is biztos.

Bef.: Donatrix vitae! „Ad Te confugimus...” Bele kapaszkodjunk!

3. beszéd: Mater – pro Matre Ecclesiae

Bev.: A gyűjtő – szóró!... Tehát:

1. Adjak – családomnak.

2. Adjak – munkaterületemnek.

3. Adjak – minden embernek.

Bef.: És így mi vagyok? Mater – **vitam spirans**. Ez legyen a lelkinap eredménye – a „**szeretet napjaként**”: szórom lelkem életkincseit – másokra!!

* *

RELIGIO

(Rekollekció, 1957. V; vázlatok)

1. beszéd: Religio mundi

Bev.: Az ember és Isten viszonyát a **vallás** szabályozza. A lényeg: a véges **emberszemély** dinamikus kapcsolatot vesz fel a végtelen **Atya-személlyel**.

1. Vitam accipit homo.

a) Bona... (lux).

b) Querosa... (crux).

2. Vitam evolvit Deus et homo.

a) Dans bona vitae.

b) Lucem ferens viatori.

3. Vitam indefinitam vivit filius cum Patre.

Bef.: A végnélküli él a Végtelennel – örökké!

2. beszéd: Életem isteni megítélése

Bev.: Mindent ad Isten, de mindenért felelős az ember. Ezért reám is nehezedik büntető karja, hogy egyensúlyt teremtve **megemljen** szent kegyelmével. – Hol valósul ennek igazsága?

1. Földi életemben...

a) Örömtelen, mert élettelen...

b) Elkopó, mert kegyelemtelen...

c) Értéktelen, kórószerű, mert nem „generans multiplicationem vitae meae”. Pusztulás a valóságos életkép. Vae victis!

2. Örök életben...

Bevezetésül vedd tudomásul: az örök büntetés ténye – Istent tekintve: az Úr szuverenitásának harmonója. Ennek senki sem állhat ellen végleg... Az emberre nézvé: a félelmen keresztül a megemelés eszköze.

a) Jól kell tudni: egy élet vagy. – A halál hazajutás. Az élet folytatódik.

b) Jól kell tudni, hogy az élet felelősségteljes isteni indítás. Indít az Isten, és együtt dolgozva teremt az ember. **Minden** elpusztul, de az élet soha! (Michelangelo művei...). De a mi székesegyházunk, Monte Cassino is ezt mutatja...

c) Tudni kell tehát: „Bizony mondom nektek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek” (Mt 25,40).

Bef.: A „félő remegés” szava legyen a záró kép? – Nem! Nem! Ez nem erő, hanem elernyesztő hajtó. Nem ez az igazi erő – amint mondtuk – . Ez csak „initium sapientiae”. – Omnia – **ex charitate**. Omnia – még pokol léte is! – ad evolvendam vitam!...

3. beszéd: Vitae religiosae fructus

Bev.: És mi lesz a következmény?...

1. Boldogság a földön.

2. Örök boldogság az égben.

Bef.: Az ember győzelme – Istené!

* *

„TÖRTETÉS ÉS ÉRKEZÉS...” (Rekollekción, vázlatok)

1. beszéd: A „föld lépcsőin” az „eggek magasságáig” török

Bev.: Mi az ember törtétese? A csillagok világa – **felfelé**, és az élet rejtélyeinek leleplezése – lefelé. Az egyik: Gagarin és Tylor, a másik: az atom és élettudósok tábora. – Végül jelkép: Daedalus és Icarus... De hogyan megy ez végbe?

1. A földet lépcsőzötté teszem.

Ezen állok, itt élek és innen lendülök...

a) Kutatom...

b) Használok...

c) Szébbé teszem... Anyagiakban, lelkiekben és szellemiekben úgy, hogy kegyelemmel **isteni** életet éljek.

2. Az eget célnak tekintem.

Ide sodródom...

a) Ez – a vágyak vágya...

b) Ez – az égi Mester ígérete...

c) Ez – a végső diadalmak otthona... De úgy, hogy **istenivé** legyek!

Bef.: A „fantasztá” **elszáll** a földről, az igazi ember lendül a földről. Cél? Az örök élet (Lásd: „Az örök útitársak”)

2. beszéd: Az itteni „élethege csúcsáról” az örök haza paradicsomába jutok

Bev.: Az „élet teljét” keresem... Még Goethe is – a felmagasztalásban, az égben találja. A Mester pedig ezt ígéri és adja: „...aki bennem hisz, még ha meg is halt, élni fog” (Jn 11,25).

1. A föld is – mennyek országa.

a) Ezt tanítja – az isteni Mester.

b) Ebben élhet – a „szeretet embere”.

2. Az ég pedig – az „Isten végleges országa”.

a) Életcélunk – a lélek diadala.

b) Örök élettartalmunk – a léleknek az Istennel való kapcsolata: „Azon a napon megtudjátok, hogy én Atyámban vagyok, ti pedig énbennem és én tibennetek” (Jn 14,20).

Bef.: Élünk Istennel – a szeretet örök kapcsolatában!

* * *

(Dr. Marczell Mihály)

ELMÉLKEDÉSEK

AZ ELMÉLKEDÉS MÓDJA:

Minta

(R.F.X.Lasance: „My prayerbook” nyomán, beszédlánc-vázlatpontok)

1. beszéd: A lélek elmélyedése

1. Értelem...

2. Akarat...

3. Érzelem...

2. beszéd: A lélek döntései
  1. Látva látom...
  2. Tettel teszem.
3. beszéd: Az elmélkedés anyaga
  1. Írás szava.
  2. Szentek élete.
4. beszéd: Az élet iskolája
  1. A külvilág eseményei.
  2. A belvilág átépítkezése.
5. beszéd: A nagy, vagy kis események?
  1. A nagyok könnyen megfognak.
  2. De a kicsikben könnyebben élek.
6. beszéd: Az Úr élete
  1. Csendes élete...
  2. Hangos élete...
7. beszéd: Az Úr belső élete
  1. Magában...
  2. Atyjával...
8. beszéd: Az Úr cselekedetei
  1. Nyilvános emberi életkeretben.
  2. Csodálatos isteni erővel.
9. beszéd: Az Úr kísérete
  1. Szent Szűz, szt.József.
  2. Követői, apostolai.
  3. Mostani követői.
10. beszéd: Égiek – földiek
  1. Angyalok.
  2. Üdvözültek.
  3. Földön élők.
11. beszéd: Kinyilatkoztatások
  1. Isten.
  2. Krisztus.
  3. Kegyelem.
  4. Egyház.
  5. Utolsó dolgok...
12. beszéd: Emberi értékeket osztó Atya
  1. Az ószövetségi Isten-arc.
  2. Az újszövetségi Isten-arc.
13. beszéd: Feladatok elé állított emberek
  1. Isten adja a feladatot.
  2. Ember végzi a munkálatot.
14. beszéd: Az elmélkedés helye
  1. Hol szól az Isten?

2. Mindenütt! – Csak hallja az ember!

15. beszéd: Templom

1. Isten háza.
2. Ember vára.

16. beszéd: Otthon

1. Tűzhelyünk...
2. Szentélyünk...

17. beszéd: Úton

1. A zajban is...
2. Szól és beszél a Lélek...

18. beszéd: Az elmélkedés ideje

1. A változatok mérése az idő.
2. Az örök értékek gyűjtése az elmélkedés.

19. beszéd: Reggel! Reggel!

1. Első szavunk...
  2. Első vágyunk...
  3. Első tettünk...
- Bef.: Minden az Istené.

20. beszéd: És a nap bizonytalan perceiben

1. A szabad idő és az Úr.
2. A szent felhasználás a lélek érdekében.

21. beszéd: Az elmélkedés módja

1. Fontolgatok...
2. Döntéseket hozok...

22. beszéd: „Deus in altum”

1. Az élet tengerén...
2. A nagy mélységek mélyén...

23. beszéd: Az elmélkedés eredménye

1. Magunk alakulunk.
2. Másokat könnyen tanítunk.

24. beszéd: Tisztuló ködök

1. Probléma az élet.
2. Fényszórás az elmélyedés.

25. beszéd: Világosuló értelem

1. Belső bizonytalanságok...
2. Fényvetéssel eloszlanak.

26. beszéd: Tisztuló élet

1. Ellenőrzött élet.
2. Gondozott életkeret.

27. beszéd: Könnyedén beszélő ajak

1. Sokat gyűjtött.
2. Sokból adhat.

28. beszéd: A csorduló forrás

1. Csordulásig telt a lélek.
2. Elömlik az élet kelyhe.

29. beszéd: Isteni hirdető lélek

1. Szóval...
2. Élettel...

30. beszéd: Istennel élő ember

1. Földön.
2. Égben.

*

Deducebat illos in desertum

Bev.: Egyedülmaradás-e a magány?

1. Találkozás – önmagaddal.
2. Találkozás – az Úrral.
3. És rátalálás az Úrral haladás szent módszerére.

Bef.: Ne menj el mellettünk ismeretlenül!!!

* *

A SZERETET PARANCSOLATA – Mottó: Szeresd Uradat!...

(Esti elmélkedések)

1. elmélkedés: Emberi értékek

Bev.: Mi az ember számára az érték? Nagy elsorolással válaszolhatunk. Föld, kincs, jóság, szépség stb.... Végén is két csoportra bukkanunk. Ami kívülünk van és ami bennünk van.

1. A kívülről hozzánk lépők – a cafrangok.

Ruha... festett máz... tanultság... kincs... Ezek mind leperegnek valamikor. Átfutó értékek tehát. Nem valorizálhatók, hanem felértékeltek!

2. A bennünk levők! Ezek az igaziak.

Vágyak... ismeret... szépség... jóság... élet után és örök élet után törtetések... Ezek az igaziak. Miért? Mert ezeket a Teremtő adta. Az előzőket ember, ezeket Isten.

Bef.: Ha mérlegre dobjuk önmagunkat, az értékek értékének az utóbbiakat tartjuk!

2. elmélkedés: A mi legnagyobb kincsünk

Bev.: Kincsházak vagyunk. Emberekből összehordott, Istentől feldíszített kincseskannák. – Mi ezekben a legnagyobb?

1. Ami a legemberibb. Az ember személy.

A személy jellemző vonása a tudatos vesződés. Ennek útja a szeretet. Minden élet ezen az úton mozdul. Ez tehát a legnagyobb a földi vonatkozásban.

2. Ami az értékek világában örök, vagyis ami bennünk a legistenibb.

Ez is a szeretet. „Manet autem charitas”... mondja az Írás. Ez ugyanis örök. Végén is az örök élet. A szeretet teljessége.

Bef.: Kincseim gyémántja a szeretet. Ezt istápolom, ezt őrzöm. Így leszek **igazi ember** és így leszek **igazi isteni ember**.

3. elmélkedés: A szeretet útjai

Bev.: Merre jár az ember? Hogyan árad ki a lelke? Milyen utakon zuhog végig a szeretetnek áradata?

1. Az önboldogítás útjain.

Ez az önszeretet. Csodálatos vízzuhatag, mely önnön kertjét öntözi. Szökőkút vizének pázsitos kertjei vagyunk. Szeretünk magunkban minden szépet és jót.

2. A világ mezőin.

Itt is gyönyörűségek tárulnak elém. Kínálja magát a világ, melyet észlelek, szépnek teremtette az Úr.

3. Az embertestvérek lelkén.

Ezek az én testvéreim. Bennünk is olyan sok jót és szépet észlelek. Nekik adok, tőlük várok.

4. Az örök Isten felé.

Belőle jöttem, Hozzá sietek. A lélek ősi gravitációjával vesződöm a végtelen tájak felé. Istenem, mindenem!

Bef.: Ezekre a tájakra tör az én lelkem. A föld, az élet, az örök világ. Kiömlik a lelkem, hogy mérítsen is belőlük!

*

– Az **önszeretetről** további elmélkedések:

1. elmélkedés: Belső világunk

Bev.: Körülöttünk zúg az élet. Kínálja javait a föld, az emberiség. Az a kérdés, mi a legnagyobb érték?

1. Önmagunk.

„Mit ér, ha az egész világot megnyered is, lelked azonban kárt szenved?” (Mt 16,26). A világot magam színezem, értékesítem, magam használom. Tehát **én** vagyok az érték.

2. De különösen belső világunk.

Test és lélek az ember. A templomfalak: a test, a szentély: Isten küldöttje, a lélek. Ez az emberi tabernákulum szent lakója. Ez az érték. Itt születik a szándék, a tett. Itt színeződik az életcselekvés erkölcsivé, istenivé, örök értékűvé. Ezt a szent világot szeretem, ölelem.

Bef.: A világ központjának érzem magamat, mert belőlem indul ki a világ színezése. Csak egy igazibb központ felé tör: az Isten felé.

2. elmélkedés: Sarjadozó életünk

Bev.: A mi életünk nem befejezett egész. Nem kikerekített valóság, hanem állandó bontakozás. Növekedik belső moralitásunk is.

1. Szellemi életünk horizontja tágul.

Tapasztalat, tanulás tolja szét. Mindig nemesebb. A szem élesedik, többet lát. A fül finomodik, kicsi hatásokat is felfog. Mindez a szellemi életet tágítja. Embernyibb emberek leszünk. A földet szellemi erőinkkel legyőzzük. Így leszünk: óriások.

2. Lelki életünk mélyül.

De a lélek győzedelmes ereje nem minden. A magasba emelkedett és uralkodó ember – a mélységekbe száll. Az **élet mélységeibe**. Ott találja az élet szövevényét, titokzatos kohóját. Ez azután a végtelen Istenhez vezet. Ez a találkozás pedig olyan életfejlődésre figyelmeztet, amely a lélek belső, erkölcsi erőinek kifejlődését hangsúlyozza. Szentté lenni, ez a jelszó. Más szóval: együtt élni az Úr Jézus Krisztussal.

Bef.: A tökéletes sarjadozás tökéletes fakadássá fejlődik.

3. elmélkedés: Örök értékeink

Bev.: Közismert meghatározás: a lélek tehetségei az értelem és az akarat. Okos, bölcs gondolat; de részletezve hogyan fest az ember lelkében?

1. Az értelem és akarat megismerésben és vágyódásban nyer kifejezést.

A földet és törvényét ismerjük, a földet akarjuk. De ha csak ezekre a szűk keretekre szorítkozik, akkor véges csupán és végül is határolt dolgokra vonatkozik. De maga az értékek értéke is elsilányul, ha egész működése, belső érdeklődése **csak** a világra szorítkozik. Akkor az igények igénye: a föld. Aki mit akar, maga is az!... Ez pedig ellanyhulás! Magaslatról való lelépés. Lápba jutás.

2. Az értelem és akarás az örök ismerésben és az Isten után való vágyakozásban nyer végnélküli értékeket.

Kevés az élet! Kevés a véges lét! Az örök mécsket akarom lobogni látni. Kevés az élet öröme, mert múlandó. Az ország élet vizeiből akarok meríteni. Ezt szeretem, átölelem. Végül tehát az örök Szépség, Jóság, Igazság bírására vágyom.

Bef.: Ez az én legeslegnagyobb, örök értékem!

* *

Improvizált rövid meditációk

nyaralás estéin mindig más által „ad hoc” bevetett ötletre (1961, Mátrafüred)

1. elmélkedés: „A BÁRKA TOVAHALADT A VIZEKEN...” – A LELKEK TALÁLKOZÁSA

Bev.: Az ember a tovahaladó bárka az Isten nagy óceánján, az életen...

1. Mi lesz akkor, ha a hajózők nem idegenként mennek el egymás mellett, hanem szeretettel találkoznak?

E nyaraló ház ennek példája: új lakók szónélkül haladnak el egymás mellett – az első alkalommal... Másodszor már bólintanak... Majd köszönnek... Azután barátságosan mosolyognak... Végül baráti beszélgetéssel közelebbi kapocs fűzi őket össze... Ilyenkor idézhető a „Hogyha a hajók éjjel találkoznak” című angol regény (Harraden), ami ünnepi találkozásról dalol fenségesen...

2. Mi lesz akkor, ha nem találkoznak?

Akkor ködös világban, sötét magányban vágják az evezőket a hallgató, fagyos lelkek...

Bef.: Ember! Isten nagy óceánján vedd észre a szürke kis köznapi bárkákat is, amelyekhez mindig szeretettel közeledj! Akkor **találkozni fogtok**, mert köztetek evez a Szeretet!... Amen.

*

2. elmélkedés: „AZOK HALLGATTAK...”

(Mk 3,4)

Bev.: Ha megszólal az Isten bennem, tud-e beszélni a lelkem? – Ez az én kérdésem.

1. Kiknek a lelke nem tud beszélni?

- Akiknek a lelkében rejtett világ óvakodik, hogy valaki meg ne lépje bűnében (Ádám...).
- Akik a jövőben sem akarják hallani a pengő hárfa húrozatának dalát.
- Akik a világ zajában úgy élnek, hogy a dübörgés mellett nem hallhatják az Isten csendes szavát... „Hiszen nem ti szóltok, hanem Atyátok Lelke szól belőletek” (Mt 10,20).

2. Kik beszélnek?

- Akik hallgatva hallgatják Isten üzenetét...
- Akik készséggel rezonálnak a hárfazengésre.
- Akik tetteikkel adják tovább azt, amit Isten szava nekik hirdetett...

Bef.: „...ha szavát meghalljátok, meg ne keményítsétek szíveteket” (Zsolt. 94,8).

*

3. elmélkedés: A MESTER SZÓLT...

Bev.: Szól-e most is? – Ez az ember kérdése. Kell, mert ígérte: „veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20). – Hol szól?

1. Azok ajkán, akiket Ő küldött: „Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljétek meg őket az Atya és Fiú és Szentlélek nevében” (Mt 28,19), s „Akinek megbocsátjátok

bűneit...” (Jn 20,23).

2. Önmagunk lélekszaván át, mert hiszen ez áll reánk: „... Isten temploma vagytok...” (1Kor. 3,16) és „isteni természet” (2Pét. 1,4) hordozói”.

Bef.: Keresd, hogy halljad Isten követeinek szavát és feszülő figyelemmel a lelkedben szóló Isten szavát! Amen.

*

4. elmélkedés: „...KÉRDÉ A FARIZEUSOKAT...” (Lásd: Mt 22,41) – AZ ÉLET ÚTMUTATÓI

Bev.: Kik tulajdonképpen a nép vezérei?

1. A magasságból indított küldöttek.

a) Angyalok, próféták, apostolok, papok...

b) Ezekre hallgatnak az Úr gyermekei (Pl. Gáborra a Szűzanya, Ráfaelre Tóbiás...)

2. Nem a magukat emelő emberek.

a) „A történelem indítója én vagyok” – hangoskodással harsogja az öntelt (Caesarok, Hitlerek...).
– Ezekhez ez az Úr szava: „Fehérre meszelt sírokhoz hasonlítottok... belül tele vagytok képmutatással...” (Mt 23,27 és 28)...

b) De **isteni élettel** áldozatot hozók: ezek az Isten emberei.

Bef.: Ha hallani akarsz isteni hangot, keresd azt a küldöttek szavában és ne önmagadat tedd farizeussá! Amen.

*

5. elmélkedés: „SZABAD-E SZOMBATON GYÓGYÍTANI?” (Lásd: Mt 12,10)

Bev.: Mi több: a törvény, vagy a szeretet? A gyógyítás szeretettörvénye szombaton isteni tilalom volt. – Figyeld csak a lélek szavát! Mi nagyobb?

1. Isten tilalma általános parancs és így általános emberi kötelességet ír elő. Így lényege: az engedelmesség...

Aki teljesíti, az engedelmes ember.

2. Istenből, a Szeretetből (1Jn. 4,8) tevékenyen élni mindig magasabb rendű törvényes érték. Ennek lényege: élet a szerető Istenből...

Bef.: Minden – még isteninek értelmezett – törvénynél is legnagyobb a: **szeretet!** – Ok: mert a szeretet – az Isten (1Jn. 4,8). Amen.

*

6. elmélkedés: „... NE KÍVÁNJUK MEG A ROSSZAT...” (Lásd: 1Kor. 10) – DESIDERIUM

Bev.: Mit lehet megkívánnia az embernek? Attól függ, hogy milyen az ember lelki igénye...

1. Homo terrestris.

Mit kíván? Csak földieket, mert – lehajló vágyvilág...

2. Homo spiritualis.

Mit kíván? Szellemieket, mert – szellemi síkban mozgó vágyvilág...

3. Homo supernaturalis.

Mit kíván? Örök isteni életet, mert – felfelé ívelő vágyvilág...

Bef.: „Desiderium desideravi” jellemzi az embert! Alakuljunk olyanná, hogy isteni legyen vágyunk és felfelé lendítve **emelt** legyen az életünk! Amen.

*

7. elmélkedés: „NE LEGYETEK BÁLVÁNYIMÁDÓKKÁ”

(Lásd: 1Kor. 10,7) – ADORATIO

Bev.: Ki a ti Istenetek?... – De őt imádja-e minden ember?

1. Vannak a földi eszközök imádói...

- a) Gyomor-isten imádói (görög, római...)
- b) Hatalom-isten imádói (Nagy Sándor, Hitler...)

2. De vannak a Teremtő Isten imádói...

- a) Ezek szebbé teremtik a világot, hogy az eszközök – Isten dicsőítői legyenek! (szépség, jóság...)
- b) Majd magukat is alakítják az emberek, hogy ők is – Isten dicsőítésében részt vegyenek (lehet szavuk – az ima, de lesz életük – a tárgyi dicsőítés).

Bef.: Lásd a történelem sodrában – az egyedül imálandó Teremtőt! Amen.

*

8. elmélkedés: „AKI TEHÁT AZT HISZI, HOGY ÁLL, ÜGYELJEN, HOGY EL NE ESSÉK”

(Lásd: 1Kor. 10,12) – ÁLLUNK – MOZGUNK...

Bev.: Mik a mozgás nyelvtani igéi? Stare = állni... Ambulare = járni... Cadere = elesni... – Mi biztosítja e háromnak egybecsendülését? Belső lelki összehangolódásra van szükség. – Hogy megy végbe?

1. El ne hidd, hogy téled függ, hogy állsz!

Péter így fogadkozik: „Ha meg is kell halnom veled, nem tagadlak meg” (Mt 26,35), s kakas szó-lás jelzi tagadását... Tehát: nem ember, hanem az Isten az erő! – Ez alázat.

2. Hidd, hogy Istentől van a kegyelem!

„Nélkülem semmit sem tehetek... (Jn 15,5)... Tehát: az Úr a segítő! – Ez a felmagasztalódás.

Bef.: Bízunk ebben az isteni igében: „Én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,20)... És ez? „Állást”, „járást”, sőt „elesést” is – felmagasztalódó Istenhez jutásba visz. Amen.

*

9. elmélkedés: „HŰSÉGES AZ ISTEN...”

(Lásd: 1Kor. 10,13) – „TEMPTATIO”

Bev.: Ha az Isten az élet Fénye, **miért van kísértés?** Miért kerülünk küzdelmet adó sötétségbe? – Emberi megoldás nincs, de szentírási van.

1. Próba elé állít az Isten.

„...mivel kedvére voltál az Istennek, megpróbáltatásnak kellett érnie téged” (Tób. 2,13); „Fiam, ha Istennek szolgálni kívánsz, légy állhatatos a jámborságban és az Istenfélelemben, és készülj el a megpróbáltatásra!” (Sir. 2,1)... Mindez eszköz, erőpróba és erőfeszítés.

2. Csak annyi kísértést ad az Isten, amennyit elbírhatsz az ember.

„...erőtökön felül nem hagy megkísérteni, hanem a kísértéssel együtt a szabadulás lehetőségét is megadja, hogy kibírjátok” (1Kor. 10,13). – Ez vigasztaló! Így: hős az ember!

Bef.: Optimizmussal daloljon az ember: minden jóra fordul! – És higgye azt is: az Isten kegyelmének használatával maga vívja ki az ember! Amen.

X

10. elmélkedés: „AZTÁN BEMENT A TEMPLOMBA ÉS KIÚZTEAZOKAT...”

(Lásd: Lk 19,45) – ISTEN HÁZA – AZ IMÁDSÁG HÁZA

Bev.: **Egyetlen** eset, amikor Jézus indulattal cselekedett! Ok? Megszentségtelenítés történt, felháborodott lélekkel ítél az Isten Fia. – Mit kell ebből tanulnunk?

1. Szent helyeket szentül érintse, kezelje az ember, mert – **Isten háza!** Legyen énekünk: „Én azonban nagy irgalmadban bízva, bemehetek hajlékodba; Irántad való félelemből leborulhatok szent templomod előtt” (Zsolt. 5,8).

2. Önmagát is szentnek tartsa az ember, mert – **Isten temploma!** „Mivel pedig fiak vagytok, Isten elküldötte Fiának Lelkét szívünkbe...” (Gal. 4,6). „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok...?” (1Kor. 3,16).

Bef.: Fóti templom példája (csillogó fekete márvány szentélybe csak szőrcipőben lehetett belépni), a saruoldás szentírási emléke figyelmeztessen minket arra, hogy mennyi munkánk van magunk templomában, hogy méltán lehessen: Isten háza!... Amen.

*

11. elmélkedés: „JÖNNEK MAJD NAPOK, AMIKOR SÁNCOKKAL VESZ KÖRÜL ELLEN-SÉGED...”

(Lásd: Lk 19,43) – AZ „ÉLETÉJSZAKÁK”

Bev.: Vajon az Isten engedi, hogy elveszünk? Hol van az „Atya”, ha „elveszni” engedi a „fiát”?...

1. A Mester szavai csak jövendölők, **következményt jelzők...** Az értelme ez: a **szabad** ember győzhet; de a szabadon földieket kereső elveszhet.

2. Mert így **mondja az okot:**

a) Az üdvösség útja: „Érjen bár elnyomás és szorongatás engem, parancsolataidról elmélkedem” (Zsolt. 118,143)...

b) A pusztulás útja: „Éheztem ugyanis, de ennem nem adtatok, szomjaztam, de innom nem adtatok...” (Mt 25,42)...

Bef.: De ha az ember távolodik is az Istentől, Ő mégis Magához vonja!... Van ugyanis – „kereső Pásztor”: „Ha valakinek száz juha van s egy elcsatangol közülük,... nem megy, hogy megkeresse az eltévedtet?... Éppen így mennyei Atyátok sem akarja, hogy csak egy is elveszen e kicsinyek közül” (Mt 18,12 és 14). – És továbbá: Ő – a Megváltó, Aki „életét adja a juhokért” (Jn 10,11). Amen.

*

12. elmélkedés: „AZ ÉN HÁZAM IMÁDSÁG HÁZA”

(Lásd: Lk 19,46) – AZ ÚR TALÁLÁSA

Bev.: Áhítozva keresi a lélek az Istent.

1. Hol találja az ember az Istent?

Az Isten házában...

2. De mi az Isten háza?

a) Az egész nagy világ... „Emeljétek fel szemeteket a magasba, és nézzétek: Ki teremtette ezeket?...” (Iz. 40,26); „...Valamennyit, ki nevemet segítségül hívja, kit dicsőségemre teremtettem, alkottam és készítettem” (Iz. 43,7)...

b) A szűk falakkal határolt templom... Emelt helyen – Istennek szentelt hely (Jeruzsálem, falusi templom).

c) Testünk temploma... „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek?” (1Kor. 3,16).

Bef.: Ezért van az, hogy Pázmány Péter csodát lát az emberben, a nagy világ fenségében: „sokan nem látják a virágok pompájában az ég Urát, én a fűszálban is az Isten remekét csodálom...”, és Linné így dalol: Deus in minimum – maximus! Amen.

*

13. elmélkedés: „EGY EMBER NAGY LAKOMÁT RENDEZETT...”

(Lásd: Lk 14,16) – ISTEN ASZTALA

Bev.: Hivatalos-e az ember lakodalomra? A felelet így hangzik: élet rendje az, hogy földön és égben terít nekünk az Úr.

1. Földi életben – természetes.

A föld Isten kertje. Benne minden Isten szépsége: tuskéből rózsza... száraz gallyon barack... apró szárból búzakalász... emberpalántából fakadó virágszirom... lakodalomból életet hozó szentély... Mind az élet természetes „asztalterítése”. Isten kertje – az élet. „Mondám magamban: megyek és átadom magamat a gyönyörnek és élvezem azt, ami kellemetes!...” (Préd. 2,1). „Játszadoztam a földje kerekességén, és gyönyörűséggel voltam az emberek fiai között” (Péld. 8,31).

2. Örök életben – természetfeletti.

A lelkek Isten virágoskertjének pompázói. Lelked belső kertésze – önmagad vagy. – Csodálatos a lélek igénye. – Wotán is aranyat ígér, de az „**örök tavasz istennőjét**” kéri az óriások... Mindez arra céloz: az „**örök asztal**” vendégségét várja... És Isten? Így biztat: „Mondom nektek: Nem iszom a szőlő terméséből addig a napig, amíg majd az újat nem iszom veletek Atyám országában” (Mt 26,29)...

Bef.: Vágy, vagy igazság ez? – A Mester ezt mondja: „Senki sem tud hozzám jönni, ha az Atya... nem vonzza” (Jn 6,44), de: „Bizony mondom nektek: Aki hisz (bennem), annak örök élete van” (Jn 6,47). Amen.

*

14. elmélkedés: „NE KÍSÉRTSD URADAT, ISTENEDET”

(Lásd: Lk 4,12) – AZ EMBER EREJE

Bev.: Oly nagyak teremtette Isten az embert, hogy önmaga intézkedik sorsa felett, sőt még az Istent is játék tárgyává teheti, amikor szembemegy Vele – megkísértvén Őt a jóságának kétségbevonásával. Hogyan?

1. „Ad-e az Ég kegyelmet a győzelemhez?”

Ez az első kísértő hang. Ezzel kísérti az Istent. – Pl. olyan lépésekkel, amelyek közel viszik az eléréshez... büszkén túlzott hatalomratöréssel... iszákos versengéssel... parázna olvasással, nézéssel... stb...

2. „Meddig bírom én?”

Ezzel a kérdéssel – önmagam kísértésével kísérem az Istent. Pl. igazmondásban úgy beszélek, hogy súrolja a hazugságot... ösztönös életben virtuskodom... stb...

Bef.: Hamlet angyalnál nagyobbak mondja az embert... A vallás Isten fiának tartja az embert... (Jn 1,12). – De mit mutat az élet? Ezt válaszolja egy egyszerű postásnak esete: 20000 aranyat vitt a bankba, s közben megjelenik előtte egy éhező gyermek képe... „Add a pénzt a szegényeknek!” – Ez a kísértés... Amint letette az aranyat, „megmozdult a maratoni síkon a föld”... mert nagyot győzött az ember. – De végül is ez az Isten hatalmas segítő ereje. – Ne kísértsd tehát az Istent, a Mindenható, Teremtő Urat! Amen.

*

15. elmélkedés: IGAZSÁGOSSÁG

Bev.: „Én vagyok az út, az **igazság** és az élet” (Jn 14,6). Ez a Mester igéje, amely a Bazilika főbejáratán is ékeskedik. – Mit jelent ez a szó: „igazság”?

1. Alapjában az a viszony, amelyben a Végtelen a teremtett végessel van.

Értelme ez: mindent – **ad** a Végtelen, **ezen belül** mindent – tehet a véges ember, majd így folytatódik: a **szabadság arányában** – ítél az örök Bíró. „Adj számot a vagyonezelésről” (Lk 16,2).

2. Gyakorlatban pedig az isteni ígéret, amellyel örök élet felé segít az Isten.

Mindent ad az Isten: annyit, amennyi az ember életvonalán szükséges. És **csak annyit** követel, **amennyit fölhasználhat!** (Lásd: a **talentumról** szóló példabeszédet: Mt 25,15...). – Látszólag tehát a megosztás nem igazságos, de a talentumok **fölhasználása** mércéje szerinti megítélés – **igen**.

Bef.: Megnyugtató igazságként éljen lelkünkben ez a valóság: Istentől talentumokat kaptunk, Istentől erőt veszünk, és a **használat arányában** Istentől ítéltetünk. Amen.

*

16. elmélkedés: „HAJNALI ŐRÁLLÁS”...

Bev.: Éjszaka bizonytalan ködében éber őrk őrzik az emberek álmát és távolítják el a pihenők rémképeit... Az emberek kétszer állnak őrseget.

1. Katonaként – háborúban...

a) Nagy harcban? „Katonasor az ember élete” (Jób 7,1)... Tehát őrseget állíts!

b) Kis életszentélyben? Családban: anya – az éjjel őre, az apa – a nappal szolgálója...

2. **Egyénileg – az élet küzdelmeiben...** Önmagam őrül **önmagam** teremtette az Isten. Nekem mindig hajnali éberséggel kell őrködnöm, mert: „az ördög... jár körül, keresve, kit nyeljen el” (1Pét. 5,8).

Bef.: Isten oly erőt adott az embernek, hogy körzetében az anyát, apát, katonát állítja őrnek. – De azután **önmagában** pedig önnön lelke kapujához **önmagát** teszi lélekőrnek... Így tehát mindenki és örökké „hajnali őr”... Amen.

*

17. elmélkedés: „BÁRMIT KÉRTEK... AZ ATYÁTÓL, MEGADJA NEKTEK”

(Lásd: Jn 16,23)

Bev.: Mi a kérés? – Igényeskedés azzal szemben, akinek hatalma adatott a teljesítésre. – De igaz-e, hogy – különösen, ha Istentől kér az ember – minden beteljesül?

1. Látszólag – nem.

Virágok elszáradnak... fák kidőlnek... utak rommá pusztulnak... emberek elalszanak... Tehát – a fejlődést követelő élet – lehanyatlik. – De figyelj ám arra, hogy ez csak **látszat** és **átfutó** tapasztalat!

2. „Jót-várás” valóságában – minden teljesül.

Virágok bimbókat takarnak... jegenyékből teknőket, mahagóniból szobrokat faragnak... a lelkek örök életre támadnak... Figyelem! Az ember kérése is felsőbbrendű életben – valósul.

Bef.: Légy bizakodó, ember! Minden törtetés célbafut, ha a látszat után kérdőjel is, hogy mi az igazság... Amen.

*

18. elmélkedés: HIVATÁS

Bev.: Quo me vertam?...

1. „Zörgessetek...” **fényt kérvén**. Miért? Hogy belevilágítson lelkedbe, ahol így megtalálhatod tehetségedet. – Mik ezek?

a) Talán pszichológus készségek...

b) Talán egék felé forduló lendületek...

2. „Zörgessetek...” **vizsgálván**, vajon az Istentől jött-e ez a válasz – üzenet?...

a) Ha e munkát **áldozatos** életben is vállalni tudod, akkor Isten feleleteként adta hivatásod észlelését.

b) Ha egék felé indítás a lelked hangja, akkor biztos, hogy égi a visszhangzó felelet eredete.

Bef.: Ég **megvilágítása** akkor bizonyos, hogy az élet **áldozatos** vállalása léssen életed alaptörtétese. Amen.

*

19. elmélkedés: „AZ ÚR SZOLGÁLÓ LEÁNYA VAGYOK...”

(Lásd: Lk 1,38)

Bev.: A földön minden szolgálatot teljesít. Növény az állatrendnek, az ember pedig kölcsönös és közös szolgálattal egymásnak és végül az Istennek...

1. Szerepünk és szolgálattunk van – a természetes életben.

a) **Önéletének** öntudatos fejlesztése – az első. – A kankalin, tulipán is erőt hordozva helyzeti

energiával virággá bontakozik, de ez az előretörés nem tudatos. Az ember az **egyedüli** létező, aki azzá lesz, **amivé önmagát akarja** fejleszteni!...

b) **Mások** fejlesztéséért törtet az ember az Isten beléje oltotta vágy alapján, hogy mint a föld munkása kertjében, úgy is mint az élet osztója családi szentélyben, sőt úgy is mint tanító a társadalom köreiben munkálkodjék...

2. De ugyancsak szerepünk és szolgálatunk van – a természetfeletti életben.

Csak az az ember szolgálja ezt kizárólagosan, akit Isten hív erre. Nem az ember jelentkezik, mert ő csak oda mehet, ahová Isten szolgálatra hívja. Mindenki akarva, nem akarva ezt a kötelességet teljesíti, amit magával hivatásként hozott... Tehát akit Isten erre hív, az visszahúzódó életével mint a pap... szerzetes... vagy egyedül munkálkodó – szolgálja az Istent. – Hogyan? Áldozatos odaadással, önfeláldozással. – A legnagyobb szellemi vezérek: lélekembereket szülnek!

Bef.: Mít kell tenni? – Megfeszített fülünkkel – sokszor **önmagunkra hajolva** – figyelni: mire hív engem az Isten?... A világ zaja elvonja a belső hangokat, de ha meghallom, akkor örömmel így felelek: „Szólj, Uram, mert hallja szolgád” (1Kir. 3,9) – Sámuel válasza az égi hangra. – És készséges lélekkel e szolgálatot kötelességévé teszi... Amen.

*

20. elmélkedés: „NEM MINDENKI TUDJA FÖLFOGNI EZT...”

(Lásd: Mt 19,11): ISTEN AZ ÉLET URA

Bev.: Látszólag a földön az ember mindeneknek ura. Tőle függ sok minden. Erdész – fainak, állatainak, háziasszony – konyhájának, tudós – tanulmányainak ura... – Három kérdést vessünk itt fel!

1. Az első: igaz-e mégis, hogy minden az embertől függ?

Felelet: nem veszed észre, hogy minden messziről jött érték: „valami”, „valaki” – függvény? – Hogyan kapcsolódnak?

a) Láncsor utal arra, hogy a **mindent** indító, fogó, tartó, kikezdő őserő gyökérszeme az: Őslét.

b) És a személyes Őslét minden gyökere, a végső Ok – a függés oka. Ez az Isten.

2. A második: vajon ez a gyökérszeme Lét néma-e, vagy szóló, csengő, zengő hárfahangú Személy?

Felelet: Őslét beszéde – a véges lét. Rajta keresztül szól tehát az Isten. „Megnyilvánul az égből Isten haragja az emberek minden istentelensége és gonoszsága fölött, akik (Isten) igazságát rosszindulatból elfojtják. Ami ugyanis Istenről megismerhető, az világos előttük, mert Isten nyilvánvalóvá tette számukra” (Róm. 1,18-19). – Erdő, föld, gabona, állatvilág, mind arról beszél, hogy a Végtelen Létező az, Aki a véges létezőket küldi. Az emberhez pedig követein és közvetlen lelki úton is szól.

3. Harmadik kérdés: vajon hallja-e minden ember ezt a zengő hárfahangú muzsikát?

Felelet: nem mindenki fogja fel ezeket a hangokat.

a) Soknak szinte durván réteges a füle, tompa kőként veri vissza a hangokat.

b) Hangolásra van szükség. Amint a hegedűt felhangolják a zongora „á”- jára, úgy az embernek is **felhangolt lélekfüle** van szüksége, hogy az Ég finom szavait felfoghassa... Isten követei indítanak, de az Isten kegyelmei átalakítanak.

Bef.: Tehát alakítsuk a Szentírás egyetlen mondata szerint magunkat olyanná, „akiknek füle van, hallja meg!” (Lk 8,8). – Vass József így hall: „a természet nagy orgonáján muzsikál a mindeneknek Végtelen Ura”... Fagyjev föld panaszát figyelő földre tapadó egyik füle mellett feszítsük a másikat az ég felé, annak hangja meghallására... És végül Sámuellel pedig így fogjuk fel az Isten szavát: „Szólj, Uram, mert hallja szolgád” (1Kir. 3,9). Amen.

*

21. elmélkedés: „MACSKA KÖRME”

I. beszédváz: „fizikai értelemben” veszi az „ötletet”

Bev.: A sziámi macskának különösen csodálatos karom adatott. – Miért teremti és miért látja el így az Isten ezt a kényesen hízelgő állatot? – Felelet: védekezés, alkalmazkodás, életfeltétel-szerzés a

karmok rendeltetése...

És az ember hogyan teremődik?

1. Körmökkel – az élet fizikai megélhetése érdekében...

Kezével kapaszkodik, tudásával felfelé és uralomra tör stb...

2. De körmökkel – a szellemi életben való emelkedésre...

Az ember olyan „macskakörmökkel” áldott lény, amelyekkel egek felé tud kapaszkodni. Nem zárul a szelleme a gépekkel ürbe utazó táruhlással, hanem éles körmökkel a Végtelen világ tájai felé hasítja a levegőt...

Bef.: Ha macskára nézel, gondoldj életed szimbólumára: **körmökre**, amelyek, ha le is vágod, újra kinőnek és a cél felé törtetve – felfelé kapaszkodva emelnek...

II. beszédváz: átvitt értelemben veszi és érti az „ötletet”

Bev.: Sokszor halljuk ezt a felszólítást: ezt tedd „macskaköröm” közé! – Mi a jelentése? Figyelemfelhívó jel – a **centráléra!** Azt akarja: ez a szó – a döntő! – De mit ad nekem a „macskakörmözött” szó?

1. Ha csak földiek szeretetére, örömére, élvezetére, hírnévre irányít, **akkor hibásan leszúkitó**, mert ezt hirdeti: elég élni a földön... – Vizsgáld csak: elég-e neked a föld?...

2. Ha azonban etikai, erkölcsi, vallási, természetfeletti értékekre figyelmeztet – **örök értelemben, akkor helyesen megemelő**, mert ezt hangsúlyozza: egy – a lélek – a szükséges! (Lk 10,42). – Vizsgáld csak: nem ez-e a vágyak vágya?

Bef.: Legkisebb jelek egyike a „macskaköröm”, de legfigyelmeztetőbb, mert helyes használatlall olyan irányban lendíti az embert, hogy ne elégedjék meg a föld „terített asztalának” szimbólumával, hanem a szellemi kultúra, szépség, erkölcs örök tájainak közelítésével túljusson még Shakespeare hangoztatta életmagaslaton is. – Így az ember nem kevesebb, mint „Isten angyala”, de eljusson arra a csúcásra, amelyen ez az ige csendül: az ember „Isten fia” (Jn 1,12)! Amen.

X

22. elmélkedés: „A BÚZATÁBLA”

(Elméllkedés Ösz Iván verse nyomán, beszédlánc – vázlatpontok)

1. beszéd: Az Úr táblája...

1. Ő ír – a földben...

2. Ő ír – a lélekben.

2. beszéd: Az Úr kezemunkája

1. Szirmos virágok...

2. Díszes lelkek.

3. beszéd: A törlő kezek

1. Gonoszok akarták...

2. De a Teremtő tavasza újból él!

*

23. elmélkedés: HAZATÉRŐ VÁNDORMADÁRKÉNT ÉLÜNK

Bev.: „Vándormadár” – az ember igazi jelképes elnevezése. Ők, a madarak, a meleg tájakra, az ember az örök tájakra vágyik... De milyen az élet az örök otthonban?

1. Egyetemes a boldogság.

a) Szt. Pál ezt mondja: „Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről-színre. Most csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerem, ahogy én is ismert vagyok” (1Kor. 13,12).

b) Ember pedig – **személyében** áhítozza. Kevés az „emlék”, a „mások tisztelete”, ha nincs személyes élet és szeretetkapcsolat diadala.

2. És egyéni a kiérdemelt dicsőség.

a) Az Írás szerint: „Más a nap sugárzása, más a hold fényessége, más a csillagok tündöklése; sőt egyik csillag fényessége is különbözik a másiktól” (1Kor. 15,41).

b) De a természetünk is azért boldog, mert **önalakító**nak teremtette őt az Isten, és **így éri el** örök életét.

Bef.: Záró igazságként vigyük magunkkal ezt az összefoglaló megállapítást: ez a diadal elérhető – mindenki számára!... Ez a mi boldogságunk: „Mindent elviselek abban, aki nekem erőt ad” (Fil. 4,13). – Isten az erőt Adó, és az ember a diadalmasan „hazatérő”, azaz: **örök Szeretettel** élő. Amen.

*

24. elmélkedés: „UTOLSÓ ESTE...”

(Elméledést rímbe szedte az egyik résztvevő: P.M.)

Időben megszabott az ember tevékenysége, Az élet egy-egy szakaszát itt-ott Utolsónak látszó élmény fejezi be... Ilyenkor ezt kérdezzük: **utolsó?** De a felelet erre: **nem**-mel hangzó; Nincs utolsó! Minden: első, születő kezdet, Így a búcsúzkodás is a jövőben éltet... Viszed: a gazdagító, lendítő élményeket, Itt hagyod cserébe: nagy szeretetedet. Az „utolsóból” tehát így leszen „kezdet”: Búcsúzás-kor lelked új találkozáshoz közeledhet! Amen.

*

25. elmélkedés: AZ ÚTMUTATÓ KRISZTUS

(a felvetett kérdések egységes összefogása) (Anima Christi... Kereszt diadala... Családi szentély... Hűség... Szeretet... Megpróbáltatás...)

Bev.: A Bazilika homlokzatán ezt olvassuk: „Ego sum via, veritas et vita” (Jn 14,6). Ebből az következik, hogy olyan valaki jelentkezik Betlehemben, Aki igazságot, életet birtokolva – **utat mutató**... – Milyen úton jár az ember? **1. Emberi útmutatás szerint?**

Ekkor köd az élet...

a) Értelmetlen – az egyéni élet és a közösségi kapcsolat...

b) Akkor harcban áll a szeretet és a gyűlölet...

c) Akkor értelmetlen a szenvedés és megpróbáltatás...

Ezeket nem oldja meg és nem csendíti **egységbe** az emberi tudomány. Zavaros marad az élet.

2. Isteni útmutatás szerint?

Ez már egybecsendülő hangegyveleget mutat. (Pl.: a szimfonikus hangverseny).

a) A szeretet lelke éljen bennünk – embertárssal, Istennel szemben.

b) Hűség, áldozatos szenvedés vállalás jellemezze családi szentélyünket.

c) „Anima Christi” hassa át lelkünket.

Bef.: A **Kereszt diadala** pedig azé, aki végigjárja a Mester útját: Betlehem... áldozatos lemondás... hűség... szeretet halálíg való kitartással... – Az út végén feltárul teljes fényben az örök élet szignatúrája (Fr.Coppée: „A megváltó szenvedés”): **aki szenvedésen megy át, az a diadal részese**. – Az Élet, Út, Igazság ezt az irányt mutatja. Ember! Állj be az életben a családi szentélybe a hűséges szeretet csodájával, vállald a megpróbáltatás és szenvedés terhét; és hidd, hogy végül diadalba csendül áldozatos életed imádja: „a Mester útján járok, tehát jót várhatok”... Amen.

* *

AMEN

(Elméledés)

Bev.: Valamilyen előadássorozat vagy eseménysornak végén használatos befejezés. – A pont egyszerű nyelvtani jel. Azt akarja: vidd le a hangot, mert a mondat befejezéséhez jutott. De a **megálló ember** értelmezni kezdi a hallott igazságot és elemzi a mondat részeit. – Ez történik a mi életünk kis szakaszai végén is... Az Egyház imádkozó szavak végéhez mindig hozzáfűzi ezt a szót: amen. Magya-

rul annyit jelent: úgy legyen. – Ennek a befejező szónak kettős értelme van. Az egyik Istenhez szálló hálás köszönet a vett jókért, a másik erős ígéret a kitartó életre.

1. A hála „amen”-jét így kell értelmezni:

a) Köszönet egy év... több évnek segítéséért. Ezek kiterjedtek **földiekre**... családiakra... tudományos eredményekre...

b) Köszönet egy év... több éven át vett **természetfeletti** segítségért. – Ez lehetett egyéni, lehetett mások felé sugárzó, adakozó életért. Jobbak lettünk! Több jót tehattunk. Mindezt Isten kegyelme tette lehetővé. Emberi erőnk csak végrehajtó volt.

2. Az ígéret „amen”-je pedig azt jelenti, hogy **lélekkel** mondjuk: legyen úgy, ahogy a jó Isten legjobbnak tartja.

a) Lehet ez a **földiek** vételével. Akár jó, akár rossz legyen is átfutólag az életesemény.

b) Lehet ez a **lelki** fejlődésben. Lemondás a rosszról és áldozatos vállalása a jónak.

c) Lehet ez az **adás, szórás** áldozatosságában. Mindig jót tenni másnak. Még rosszakarónak is! Nehéz, de szent ígéret.

Bef.: Így az „amen” első csendülése: „Te Deum Laudamus”, a másik akkordja: „Veni Sancte Spiritus”. – Igaz lesz, hogy benne vagyunk az Istenben, mert minden mozdulatunkban benne zsong az Omega és az Alfa, a vég és a kezdet szent melódiája. Amen.

* *

„SZENTÉLYEK...”

(Elmélkedés, Budapest, Krisztinaváros, beszédlánc-vázlat)

1. elmélkedés: Építsünk templomot!

Bev.: Istennek!... Embernek...

1. Kőtemplom – lélektemplom...

a) Magunké...

b) Családé...

c) Embertestvéreké...

2. Isten házának gondozása.

a) Milyen a szent hely?

b) Hogyan kezelhető?

3. Az örök Isten szentélye.

a) A kegyelem tárháza.

b) A dolgozó lélek szent otthona.

Bef.: Lélekoázis...

2. elmélkedés: Az örök jelenlét

Bev.: Itt van az élet, előretört az élet, de hol az Indító, az Isten?

1. Veletek van – minden pillanatban.

a) Él-e a növény gyökérzet nélkül?...

b) In Eo movemur et sumus.

2. Bennetek él – minden rezdülésben.

a) De ez nem babona! Ez valóság.

b) Feszül-e a húr feszítő nélkül?...

Bef.: Beati confidentes. – És boldogok lesznek, akik kérik ennek a kegynek látását.

3. elmélkedés: A „kíséret” vezető dallama

Bev.: A templom a legszentebb hely. Innét indul az ember Istenhez.

Ide jön az Isten az emberhez. – Most is? Hisz csak **zene** csendül?... Igen! Csak az változott: most a **kíséret vette át a lélekvezető** szerepet...

1. A béke Urának várában.

2. Az örök Atya legszeretettebben gondolt emberalakulásának szentélyében.

3. A küzdő ember így erősíti élet vizének kútfejéből lelkét.

Bef.: A kíséretnek **helyet** ad a lényeg: oltár, Áldozat, ige, ima... De figyelem: **ezek most** vezetnek az Isten felé!

* *

MELYIK A NAGYOBB?...

(Elmélkedés-vázlatok, 1949, Budapest)

1. elmélkedés: Az igazság problémája

Bev.: Krisztus Urunk igen sokszor érinti az **igazság kérdését**.

1. Rejtett törvényei az életnek.

a) Mozgatják – a mindenséget.

b) Mozgatják – az ember lelkét.

c) Irányítják – az ember földi életét. Sokszor tudatosan és még gyakrabban tudatunk alatt. – Amit **tudunk**, az kis része annak a motorikus erőnek, amelyet **nem** ismerünk (Lásd: élettani titkos hatók... Továbbá a nép tapasztalta gyógy módok... Majd a „mélylélektan”...) – De fontos az, hogy **hatalmunk** alá vegyük ezeknek hatóerejét.

2. Örök fénypontjai az örök életnek.

a) Sok bennünk – a földi úttérő fénye.

b) Még több bennünk – az isteni kinyilatkoztatás lobbanása.

De hol vannak ezek? Lám, ez az üdvtörténet. Ez az ószövetségi beszéd. Az Újszövetségben Mesterünknel!

Bef.: Fényt keress, ember! De lidércektől óvakodj!

2. elmélkedés: Igazság és szeretet?

Bev.: Melyik a nagyobb? A jog szerinti kiegyenlítődés, vagy a szeretet szerinti juttatás?

1. Az ember hajlik a jog igényére...

a) Különösen, ha **javára** szól a jog „ad amussim!” (Lásd: szolgatárs).

b) A diák is azt hiszi: az első erény az igazságosság...

2. Pedig a lélek bőségéből csordít a szeretet.

a) Ha bűneink feledését kérjük, akkor **ezt** szeretnők (jobb lator utolsó perce...)

b) Ha másnak csordul több, akkor hamar zúgolódunk.

Bef.: Istenben bőségesebb, kicsordulóbb a szeretet! Legyen ez örömünk. Amen.

* *

A „FÉNYEK TÖRTÉNETE”

(Elmélkedés-vázlat)

Bev.: Minden földi fényt lobbanás, szórás és elalvás jellemez. De az emberi élet **lélekfényének** is ez-e a története?

1. Látunk.

A szépség köntösét adjuk mindenre. Így látunk...

a) Rétet, folyót, hegyet...

b) Embert: magunkat és másokat...

És mindez: Isten nyoma. „...Mert Isten világosságának nyomában jár” (Sir. 50,31)...

2. Elködösödünk.

Szem – rövidlátó... messzelátó... De így sóhajtunk: „Ne vess el engem vénségem idején, mikor erőm megfogyatkozik, ne hagyj el engem” (Zsolt. 70,9)... Ez az öregedő „fény” pislákolása, de ez is szent: „Mert a tisztaság nem a hosszú élet adja, és nem az évek száma méri; ellenkezőleg: az ember bölcsessége az igazi ősz haj” (Bölcs. 4,8)... De ezek – **jól** látók! „Magasztalják őt a nép gyüle-

kezetében, és dicsérik őt a vének ülésében” (Zsolt. 106,32).

3. És végtelen sugárzásban kiteljesülünk.

a) Az Isten az igazi Fény: „...Isten világosság, benne nyoma sincs a sötétségnek” (1Jn. 1,5).

b) De ezután Isten „fényei”: „...mindnyájan a világosság és a nappal fiai vagytok” (1Tessz. 5,5).

Bef.: Örök fényforrás az Isten! – **Ennek** tüzevel látva – az örök tájak bontakoznak előttünk...

* *

A „FÉNY” ÉS A „MÉCS”

(Elmélkedés-vázlatpontok)

Bev.: Prohászka: fényoltók és misztikus fenséget szülők vagyunk...

1. Az Isten és ember viszonyát keressük.

Létét értjük és szavát várjuk.

a) Szól: természetünkben. Vágyak! Követel a természet...

b) Szól: szóval! Erősítést ad az ige. Aki odafordul hittelt Pál zsidókhöz írt leveléhez, az boldog. Mert: „Ezért új szövetség közvetítője ő (Krisztus), melyben a meghívottak a megígért örökké tartó örökségben részesülnek... Ez a szövetség vére, melyet Isten veletek kötött” (Zsid. 9,15 és 20).

2. Az ember életcéljának érvényét követeli.

Életét!

a) A Mester ezt állította és ígérte...

b) Az ember erre teremtett. Természetes vágya és természetfeletti kegyelme. Ez is hit fényében villan elő.

Bef.: Hit? Bizonytalanság? – Isten közlésén épülő igazság!

* *

MIÉRT JÖTT?

(Elmélkedés – vázlatpontok)

Bev.: És kikért jött?...

1. A „zsidók szolgálja”?

a) Mert Megváltóként jött – szolgálván.

b) De Királyként jött – „uralkodván”.

2. És a nemzeteknek?

a) Azoknak is Megváltója.

b) Azoknak is indított Ura.

Bef.: De ez sem kiszolgáltatás! „Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon...” (Mk 10,45).

* *

HALADJUNK A „BETLEHEMI KISDED” NYOMDOKÁN...

(Elmélkedésvázlatpontok)

Bev.: Értsük meg...

1. Az elszegényedés lelkének megértésével.

2. Az égi hangok rezonánsi felfogásával.

3. A lélekfejlődés csendes munkájával.

4. Az Isten házának állandó látogatásával.

Bef.: És: éljük meg!

* *

ÁLDOZATOK ÁLDOZATA

(Elmélkedés, 1943, Szeged, vázlatpontok)

Bev.: Révet keresek és áldozati oltárt találok...

1. A közösségbe való elolvadás.

a) Egyéniség...

b) Tudás...

2. A szolgálat áldozati oltár.

a) Otthon...

b) „Élet”...

Bef.: Az áldozatos élet „nagypéntekje” – a teljes boldogságra ébredés „húsvétvasárnapja”.

* *

AZ ÚR NAGY CSALÁDJÁNAK TARTOZÉKAI VAGYUNK!

(Elmélkedésvázlatpontok)

Bev.: Kihez tartozunk? – ez a kérdés. Földanyánkhhoz? (ontológia)... Állatvilághoz? (zoológia)... Örök Atyánkhhoz? (metafizika)...

1.bA személyes kapcsolat erejével – fiú az Atyjához.**2.bAz Atya „fiai” pedig azok, akik:**

a) Az Úr áldottai (gyermek: az új élet ajándéka, jelen napsugara, jövő reménye).

b) Az Úr lekötöztetettjei (nevelő: az áldozatos lemondással, a nevelés igéivel, a példa erejével: jaj annak, aki...!).

c)Az Úr földi családja.

Bef.: Ennek a szent családnak eledele a Szent Kenyér, itala a Szent Kehely, otthona a földi paradicsom és kikötője az atyai ház.

* *

A VÉR ÉRTELMEZÉSE

(Elmélkedés-vázlatpontok)

Bev.: A természettudós így határozza meg: érrendszeren át futó folyadék...

1. Éltető erő – míg szív lükteti.

a) Szállító folyam.

b) Sejtképzést segítő...

c) De a motorja, a szív nagyobb!

d) Ha végleg kifolyatják...

2. Életet kioltó cseppenés, ha ér elengedi.

a) Ha kicsordul...

b) Ha kicsordítják...

3. Életet adó harmatozás, ha lélek televényét élteti.

a) Erő az új televénynek...

b) Magasabb rendű életfakasztó – a vért hullatónak!

Bef.: Tertullianus szava...

* *

A „SELF-MADE MAN”...

(Elmélkedés-vázlatpontok)

1. elmélkedés: Az előkészület erőfeszítésében

Bev.: Az „én” a befogadó, de nem az ebben megállapodó... Mit ad tehát?

1. Örök vállalkozást!

- a) Tudomásul veszi öntudatosan az adatokat és a célokat.
- b) „Ready” – mondja egész élete.

2. Örök munkálkodást!

- a) Fizikai, pszichikai. De mi a „csúcs”?
- b) Divinitas. „Imago Dei”.

3. Örök bontakozást!

- a) A föld virága...
  - b) Az Ég „élő koszorú” pompázója.
- Bef.: Kérdezd: és Te?... És én?...

2. elmélkedés: Önnevelés

(Jörgsen)

Bev.: Külső és belső hatók...

1. A természetes erők.

- a) A szenvedés (F.Coppée, Pellico Silvio...)
- b) A ködös égbolt (P.Claudél...)
- c) Emberek...
- d) Tankok...
- e) Lelkiatyák... Ezek indítók. Ezek építők. Ezek mind hordanak. – Végén is **önmagunk** építünk.

Mert azon dől el, hogy **mit** engedünk be.**2. A természetfeletti kegyelem.**

„Nisi Dominus aedificaverit...”

- a) Temetés. A múlt eltemetendő.
- b) Isteni kegyelem fejlesztő ereje.
- c) Istennel való valóságos találkozás. Imádság – felemelkedés. Oltáriszentség – leereszkedés.

Bef.: Kiépítkezett lélek. Isten képe. Tavasz. Tengerszemek. Párkák! Piramisok. Babel! Solness építőmester...

* *

MIATYÁNK**(ima: Mt 6,9-13)** (Elméledés-vázlatpontok: mintaként – **Father Lasance-tól**)

1. „Mi Atyánk”
2. „Jöjjön el a Te országod”
3. „Legyen meg a Te akaratod”
4. „Mindennapi kenyerünket add meg...”
5. „És bocsáss meg... miképpen mi is...”
6. „Ne vigy minket kísértésbe”
7. „De szabadíts meg a gonosztól”

* *

(hit)

(remény)

(szeretet)

(bölcesség)

(igazságosság)

(mértékletesség)

(lelkierő)

JÉZUS LÉLEKARCÉLE

(„Átalakulás ideje”) – (Elméledés, 1958, Budapest, Erzsébet templom, vázlatpontok-címek)

1. elmélkedés: A „desiderio desideravi” vonása

1. Mondja, éli...
2. Emberlélek utánozva alakítsa.

2. elmélkedés: A belső fényt rejtve értékesítő

Bev.: Az áldozatos Mester titokzatosan Istenember.

1. Hordozza és rejtve értékesíti.

- a) Szóval hirdeti...
  - b) Tetteivel értékesíti. – „Alany” – „állítmány”...
- 2. Embernépét erre a szerény szolgálatra vezeti.**

- a) Kevés legyen az önértékelő szó.
  - b) Sok legyen az önsokszorosító tett.
- Bef.: Hát a búzámag példája mit hord magában?...

3. elmélkedés: Az „örök fény” – az élet köde alatt**4. elmélkedés: Az örök Áldozat – az élet forratagában**

* *

TERMÉSZETES ÉS TERMÉSZETFÖLÖTTI MENNYORSZÁG...

(Elméledés-töredék, 1959.)

*I. rész*5. elmélkedés: **Belépek az anyagfeletti uralom világába**6. elmélkedés: **Belépek az értés világába**7. elmélkedés: **Belépek az érzés világába**8. elmélkedés: **Belépek a jóság világába**

Bev.: Hol lakik a jóság? A földi mennyek országában.

1. Befelé hatolva erkölcsöt teremt.

a) Int az Írás: „Bízzál az Úrban s a jót cselekedd, lakjál a földön és élvezd gazdagságát” (Zsolt. 36,3).

b) Eredményét színezi az apostol: „A Lélek gyümölcsei viszont: szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség...” (Gal. 5,22)...

2. Kifelé törve életet lehel.

a) Jót gondol...

b) Jót lát...

c) Jót ad... Színezd csak az Urunk színeváltozása nyomán látó apostolok észleléseit. „... Ott szí- nében elváltozott előttünk. Ruhája olyan tündöklő fehér lett, hogy a világon semmiféle kelmefestő sem tudná fehérebbé tenni... Péter... így szólt Jézushoz: „Mester, jó, hogy itt vagyunk! Hadd csináljunk három sátrat: neked egyet, Mózesnek egyet és Illésnek egyet...” (Mk 9,2-4 és 5).

Bef.: Végül is mi ez? Szeretettel való látás. Színt bontva jót észlelés...

9. elmélkedés: Belépek a természetfeletti élet világába

Bev.: A lélek szférája – a Végtelen áhítozása. Mit szeretne birtokolni az ember?

1. Belehatolni a titokzatos világokba...

De hová? És miért?

a) Tökéletesíteni – magunkat. „Ti olyan tökéletesek legyetek tehát, mint mennyei Atyátok” (Mt 5,48).

b) Isten fiává lenni. „Mindannak azonban, aki befogadta, hatalmat adott, hogy Isten fiává legyen,

annak, aki hisz őbenne” (Jn 1,12). Ilyen mértékben: „Élek ugyan, de nem én, hanem Krisztus él bennem” (Gal. 2,20).

2. És tökéletessé lenni a Legtökéletesebb birodalmában...

De hogyan?

a) Hagyd el a földieket! „Keressétek inkább (először) az ő (Isten) országát (és annak igazságát) és ezeket (mind) megkapjátok” (Lk 12,31).

b) Keresd az égieteket! „Ha tehát Krisztussal föltámadtatok, keressétek ami odafönn van” (Kol. 3,1).

c) Birtokold az Atyaistent! „Azon a napon megtudjátok, hogy én Atyámban vagyok, ti pedig én bennem és én tibennetek” (Jn 14,20).

Bef.: Mi ez? Isten keresés és Isten bírás. Itt is indító: a **Lélek**, és cél: az **örök élet**.

*

II. rész

1. elmélkedés: **Élő emberben látom ezt az életet**

2. elmélkedés: **Élő emberi vágyam!...**

3. elmélkedés: **Tényleg – leszáll az ég**

4. elmélkedés: **A Megváltó jelentkezése**

*

Kis sorozat

1. elmélkedés: Cum labore

(currimus pro bravio. – Labor)

2. elmélkedés: Cum amore

(vivimus in societate. – Amor)

3. elmélkedés: Cum charitate

(Beatifiamur in charitate. – Caritas)

Bev.: Ha a világ felé fordulás útja – a diadalmat biztosító **munka**, ha az ember felé fordulás útja – segítség és odahajló **szeretet**, akkor mi léssen az Isten felé fordulás útja? – Az apostol felel, amikor elzengi az **Isten szeretetének csodahimnuszát** (1Kor. 13.fej.). – Hogyan szerezhethjük és hogyan értékesíthetjük?

1. Szerzése – Isten ajándéka.

a) Természetünkbe oltotta.

b) Kegyelmeivel felfokozta.

2. Értékesítése – emberi lelkünk csodás átalakítása.

a) Természetes erővel a jóra, szépre, az igazra törünk.

b) Természetfeletti szeretettel az örök dolgokat keressük és szolgáljuk. Magunkban, embertársainkban és égi Atyánkban.

Bef.: És mikor lehetünk biztosak, hogy **ezt** birtokoljuk? Ha „élő napok” vagyunk, **akik** fényt, meleget szórunk és életet fakasztunk. – És jutalma? Örök életet birtokolunk!! .....

**

AZ „EMBER”...

(Elmélkedés – három tételben, vázlatpontok)

1. elmélkedés: Emberleplezés – lélek szava

(Tétel-lánc – egyetemi hallgatók számára, 1943)

1. tétel: A külső életforma – a tudás mellett...

2. tétel: Az elfedett belső tartalom – az akarati gyengülés idején...
 3. tétel: A szentek szentjében (a szándék) – a felemelkedni vágyás percében...
 4. tétel: Az Istenhez hasonuló élet (semper creando agendo!) – Az Istennel egyesülés boldogságában!

*

2. elmélkedés: Az igazi emberarcképek
 (Vázlatpontok, Budapest, Bazilika felső kápolna)

- 1. A föld emberének képe.** – A „látszat ember”...
 a) Földhöz hajló.
 b) De égbe meredő.
2. Az igazi önismerőnek képe. – A „valóságos ember”...
 a) Térdre hulló (szembeszálltam).
 b) Égből váró (eget vártam).
3. Az eget hordozó képe. – A „jövő isteni ember”...
 a) Leszállt az ég.
 b) Szárnyaló lett az élet.
4. Eget hozó Édesanya. – Az „Istenfiának testvérembere”...
 a) Hozta és adta.
 b) Hozza és adja.

*

3. elmélkedés: Az igazi emberszemlélet
 (Vázlatpontok, 1958, Erzsébetvárosi plébánia)

- 1. Istené vagyok – a teremtés jogán.**
2. Istené vagyok – a megváltás jogán.
3. Istené vagyok – a megszentelés jogán.
4. Istené vagyok – az isteni „táplálkozás” jogán.
 a) Isteni – a természet.
 b) Isteni – a kenyérvétel.

* *

– *Elméletkedési tételek – kidolgozásra*

1. Isten-keresés

Aki az embert rövid mondattal akarná jellemezni, annak ez a kifejezés tódulna az ajkára: **örök kereső.** – **Diogenészről** azt írják, hogy embert keresett. Az összes emberről pedig azt lehet mondani, hogy **Istent** keres. Látja az: igazságot, szépséget, jóságot; hajszol és csak akkor pihen meg, ha **Istenben** mindezt megtalálta.

*

2. Isten-találás

A „**nagy tükörről**” azt tanítja a török legenda, hogy abban mindent, a jelent, a múltat és a jövőt is meglátja az ember. – Pázmány P. pedig azt állítja, hogy **egy fűszálban** – meglátja az **Istent**.

Alkalmazás: gondolj gyakran arra ember, hogy a **természet tükrében** lásd az Istent!

*

3. A beszédes gyökerek

Régi mese szerint hivalkodnak a virágok és a fák... Színpompájukat és ízletes gyümölcsüket figyeltetik... A gyökerek pedig szerényen húzódva **tovább is** dolgoznak, mert jól tudják, hogy övék az **igazi** dicsőség...

Alkalmazás: a csendes, belső erők és tevékenységek az igazi értékek.

*

4. A napsugár büntető szaváról

is egy legenda szól. – A mezők kalászosai és a rétek fűmezei, az útszél jegenyéi és az erdők óriásai **nem** köszöntik gögjükben köszöntő szóval a reggeli napsugarat... Büntetés a tüzes sugarak állandó lövellése, a patakok kiszáradása... a rétek, mezők kiégése...

Alkalmazás: legyen hála, hála, hála kifejezése!

*

5. A „szárazsági fegyverszünet”

Kipling „Dzsungel könyve” szerint a vizek és források szent helyek, amelyek alapjában is még a ragadozók előtt is kegyeltesek és így a **nagy szárazság idején „fegyverszüneti”** helyek. – Ilyen időben együtt iszik a farkas és a gödölye, az oroszán és az őzike.

Az Írás nagy jóvendölést mond a Messiásról, és az Ő elérése, a mézzel folyó világ idejét így jellemzi az **ember** számára Izaiás: „A csecsemő vígan játszadozik a vipera lyukánál, s az áspiskígyó üregébe dugja kezét az anyatejtől elválasztott kiseded. Nem ártnak és nem ölnek sehol szent hegyemen, mert eltölti a földet az Úr ismerete” (Iz. 11,8-9).

*

6. A hajnali szellő meséje

(W. Longfellow)

Mindenkit ébreszt és mindenkinek parancsol. A ködnek... a vitorlahúzó hajónak... az erdőnek... a dalos madaraknak... a szántóvetőnek... a hajnal hírnökének, a kakasnak... a hajladozó búzatáblának...

De **szerényen elhallgat** – a temetőben. Ott ez a szava: „**Not yet! In quiet lie**”. – De, és **csak** az Isten szava, ezeket is felébreszti. Mire? Örök életre!

*

7. A köd hatalma

(W. Longfellow; – az értelem elhomályosítása)

Erőlködik a hajnal és harcra kél a köddel... A fehéren lógó párazáknak segítői az esőcseppek, a szél... Verik az ablaktáblákat és nincs **kitekintése** az embernek.

És a szellem világában? Csak az Isten fénye veri szét a ködöt, a zimankós hideget, hogy a lélek végnélküli távlatai feltárujanak.

*

8. A munkás ember élete

W. Longfellow, a „falu kovácsát” rajzolja elénk. – Otthona: műhely, barátja: a tűz, fegyvere: a pöröly. Arca: kemény és barna. De ünnepen otthona: a **templom**.

Milyen szépen egyezik: „Adjátok meg... a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené” (Mk 12,17).

*

9. Az élet kemény

Nem mézédés és „happy end”-del, boldogsággal végződik az élet. Nagy tragédiák Shakespeare műveiben lépnek eléink, később tragédiákat minden ballada író említ. – W. **Longfellow** „Hesperus roncsa” című balladájában írja le a gögös hajóst, aki túl merész úton viszi leányát... Az emberi gögöt megtöri a vihar. Két halottat vet partra a reggeli ár... **Csak** ez a fohász van a végén: Krisztus, ments meg minket a normand sziklák ilyen halálától!...

*

10. Az emberi lélek titkos vendégei

W. Longfellow „A megszállott város” című balladájában Prága városának **ködfelhőbe** burkolódzását úgy írja le, mintha ellenséges erők, zászlók, ágyúk közelednének a város felé... Egy erő győzte meg őket: a napsugár.

De azt is megrajzolja a nagy költő, hogy az emberi lelket is igen gyakran megszállják a ködfelhők... A múlt rémei... a jövő rettegett eseményei... ott zúg alattuk az élet folyama... Mi segít? „Faith shineth as a morning star, our ghastly fears are dead”.

Alkalmazás: a hit hajnalcsillaga a rémek elűző hatalma!...

*

11. A nagyhangú merészkedés

Mary **Lamb** színesen rajzolja a kis **Horatio** gesztusait és szavait. Nagyokat mond az egész emberi természetet képviselő kicsi emberke, pálcát forgat és **Achilles, Hector, Eduard**, a **fekete herceg** képét játssza... De mikor kis szögecskébe megüti és vérezni látja kis kacsóját, akkor **sírva fakad** és **ágyába kívánkozik** a mesterkélts hős.

Alkalmazás: Ember! Ember! Nem nagyobb-e a te szavad is, mint életed?

*

12. A halál arca

A festők és az emberi képzelet csontváznak mutatja. Bizonyára azért, mert a föld emberének minden földi díszét leveszi ez a túlvilági követ. A Röntgen-sugár **csak** átvilágít, a halál követ **megfoszt**.

És a lelki ember hogyan néz az Isten **nagy aratójára**? W. **Longfellow** úgy jellemzi, mint búzát, virágot egyaránt **vivőt – Isten elé**. („The Reaper”: Az arató).

És mi? Örülünk, hogy a kegyelem **R. sugara megismertet** a valósággal és köszöntjük a „**nagy aratót**”, mert hazavisz égi Atyánkhoz.

*

13. Az isteni követ köntöse

A föld embere szerint a brokát és a selyem dísz és csillogás. De mi adja ezt? – kérdezi a bölcs. A föld – feleli az ember.

És az Isten követe a földből veszi öltönyét? – kérdi a bölcs. Nem – feleli az ember.

De hisz a halál követ ködfelhőben jár és csontvázat mutat!... Azért, mondja a bölcs, hogy **igazságot** hirdessen és az **örök, az isteni** értékre figyelmeztessen!

*

14. Az „Úr kaszásának” gyűjtő kamarája

W. Longfellow szerint az **érett** gabonát az Úr csűrébe, a pompázó virágokat az **Úr oltár trónjára** viszi... Végül is mindenkit: **haza**. És **ott?** – Elhelyez az Isten. Azaz: végnélküli életbe juttat az égi Atya.

*

15. A halál szekere

Suhanó kocsí, zörgés mentes, mondja az indián legenda. Érkezése gyors és bizonytalan. – De a **reászállás** nehéz feladat!

Alkalmazás: el kell hagyni a **szertetetteket**, hogy megtaláljuk az **örök Szeretetet**. – Boldog az, aki ezt így éli.

*

16. Az elválás fájdalmai

A beteg testben gyengül a lélek aktív ereje. Ez is Getszemáni Kert... De tanuljunk a Mestertől: „... de ne az én akaratom teljesejék, hanem a tiéd” (Lk 22,42).

Ez a jelenet játszódott le egyik betegágyánál, ahol még a **temetési képre** való szöveget is **boldogan** fogalmazta a haldokló...

*

17. „Isten népei”

Ez az elnevezés olyan nagy kincs, hogy mindenki **magának** követeli. – Zsi-dónak a „választott nép” mintája az alap. – Navarrai Henrik francia királyról Lord **Macaulay** írja: „a hugenotta hős” fenséges dicséretét. – A hindu a **Szunnaniról** írja, hogy **vele** az Isten...

Alkalmazás: Van-e ilyen **döntő** és **tárgyi** jegy – **énrajtam?**

*

18. A külső követés

Egyik bölcselő egyszer ezt mondotta: „ha igazi Krisztus követő akarsz lenni, menj Galileába, prédikáld az Evangéliumot”.

Szt. Bazil szerint a kereszténység nem más, mint Krisztus követése, **Nissai Szt. Gergely** szerint pedig nem méltó a **keresztény** névre az, aki nem jár Krisztus nyomdokain. **Szt. Ágoston** szerint Jézus a mi tökéletes életünk példaképe.

*

19. Isten és én

Alacoque Margit magán-kinyilatkoztatásában olvasható: „bár akadna sok ember, aki erőfeszítéssel keresne engem”. – Közel az Isten, és mégsem hajol Feléje az ember.

*

20. Isten jutalma

Alacoque Margitnak mondotta az Úr: „Én leszek a te örömed és Én leszek a te gyötrelmed!” – Boldog az Urat **birtokló**, jelenti ez az ígélet, de gyötrelmet is visel az Urat **hordozó**. A második azért, mert **örök követelődő**. Mindig többet és többet!

*

21. Isten gyötrelme...

Nagasakiban egyik üldözés idején 26 keresztényt feszítettek keresztre. A mártírjelöltek között volt 2 fiatal gyermek (10 és 13 éves). Ezek **előre-szaladtak** és kipróbálták a kereszt nagyságát...

Értették a gyötrelmek jelentőségét és értelmét. – Későbbi énekük ez volt: Magadhoz emeltél minket, Krisztusunk!

* *

Példák – kidolgozásra

1. **Jób** példáján okult egyik szegény testvérünk, aki tépett gúnyában, dalos lélekkel állandóan ezt énekelte: dicsérje az én életem az Urat... – Egy alkalommal hozzálépett egy fényes ruházatú, magas rangú katona és azt a félgúnyos és csodálkozó kérdést intézte hozzá: hát miért énekelsz ilyen éneket, hisz köntösöd és sebes tested csak nem diadaléneke az Úrnak? A vándor felelé: a tépett köntös a földiek értéktelenségét, a fájó seb Mesterem követését zengi mindennél hangosabban!

*

2. A „**Bibliás ember**” c. operában a törődött öreg és sokat szenvedett rab állandóan erre a fenséges dalra tanítja az utca gyermeknépét: Boldogok, kik az igazságért szenvednek háborúságot, mivel övék a mennyország!

*

3. **Loyolai szt. Ignác** nagy tépelődései és a világba való visszahúzás kísértései közepette a porszemtől szenvedő kagyló mintájára a lelkigyakorlatok gyönyörű gyöngyét így adja: a szenvedés termel, a földi élet-futóhomok zavargása égi értékeket sajtol ki drága életedből.

*

4. **Elizeus** prófétát arra kéri Josaphat király, hogy mondjon jóslatot a következő csata esélyéről. – A katonák elcsüggedve, szomjan-éhezve néztek a prófétára, aki a következő parancsot adta ki nekik: ássatok árkokat, és reggelre zápor nélkül üde vízzel telíti az Isten. Ennek erejével felüdülve – győzhetnek a moabiták felett.

*

5. **Assisi Szt. Ferenc** csodálkozva csodálkozott azokon, akik annyira ragasz kodnak a földiekhez. – Lelkében ez a sugallat zsongott állandóan: mindent az Úr adott! Ha már neki nem adhatom vissza tulajdonát, akkor házanépeim, szükölködő gyermekéim adom a föld javait...

*

6. Egy öreg **bölcs** meséikkel szórakoztatta falujának lakosait. – Egyik igen találó mesében **az adakozó napsugárról mesélt**. – Sok-sok szépet mondott róla; de a döntő ez volt: a nagy adakozó napsugár alig észlelhető simogatással és sugárzással **életre keltette** a holtak látszó búzamadagokat... – Ta-

nulságul azt vezette le: a jóság finomsága nemes életet fakaszt embertestvér holtak látszó lelkében is.

* *

Címek – kidolgozásra

1. Az akarat ajándéka
2. Coué akarat-problémája
3. Foerster: „Élet művészete”
4. A hópehely – a harmat egyesülése...
5. A gáttörés hullámverése...
6. A gőg ereje (Eritis sicut dii)
7. A született gonosztevő (Lombroso)
8. A **lett** gonosztevők
9. Egy bűn, és végnélküli következmény...
10. Zemplény Gy. (Környezet)
11. A csábító kígyó
12. A csábító szépség
13. Eris almája
14. A csábító részvét
15. „Sub specie aeternitatis”
16. Kinek örököse vagyok?
17. Az iránytű mivolta és értéke
18. Lilienthal aberrata...
19. Blerist felrepülésének látása...
20. Az örök vonzás

*

1. Hódító Robur
2. Hídfő
3. „Saltus coelius”
4. Szabad.....
5. Sanctificatus
6. „Bolygó hollandi”...
7. Iránytű
8. Tűz
9. Szemben a Krisztussal
10. H..... a fát
11. Ideggel...
12. Szt. Antal boldogsága
13. Szóró lapát...
14. Búza-pelyva (ház!)
15. Szt. Ferenc útja – „szegénység-találás”
16. Leviták
17. Duces
18. Olajos szüzek
19. A világ feletti ember
20. Napi ima
21. A lopott jóság
22. Kempis; – egy hibás napunk...
23. A magvető és a balga .....
24. A sugárzás – égből...
25. A földi hanyagság
26. A vontatók
27. ....

28. Vége, vége...
29. Kezdet és élet...
30. Nagyablak – kitekintés
31. Börtönablak – égrettekintés
32. Rámák határai
- 33. Csak a ráma szép...**
34. Perzsa sah nyitány .....
35. A kenyeret hozó hollók
36. A geocentrizmus
37. A theocentrizmus
38. A hét vezér vére
39. A Bizáncnál dübörgő ököl
40. A földért futók...
41. Az elfutó föld...
42. A hódító halála. „Csak egyet adj: életet”
43. Quotidiana vitae
44. A teremtő pap
45. Az Úr Vérét hordozó pap
46. Az oltár kerubjai
47. A hivatás és felszentelés
48. „Hogy ő mindent megszenteljen”
49. A betegek gyógyítása
50. A lélekhalottat feltámasztja...
51. Az utolsó út Ráfaelje
52. A bűnök lemosója
53. A Szent Szűz **egyszer** fogadta és adta a világnak az Urat!
54. Habsburgi Rudolf lováról száll le...
55. A nép kíséri az Urat vivő papot
56. A kőspallagi temető...
57. A gyermekek hálája
58. Az oltár áldozópapja
59. Az igazi Grál lovag
60. Örök források amforázója

*

1. A hivatás nagyszerűsége
2. Szt. Márton pohara nem a császáré...
3. Szt. Márton ködmene...
4. Nagy Szt. Leó – a barbárok ellen
5. Azilum
6. Augsburg püspöke a magyarok ellen
7. A vér ereje
8. A címerek
9. A rangjelek
10. A korcsutódokra néző képek
11. A pénz arisztokratái
12. A bankok
13. A bankók
14. A váltópénzek
15. A devalvációk
16. A „felkapaszkodók”
17. A hatalom emberei
18. A hódítók
19. Dárius kincse és uralma

20. Nagy Sándor
21. Xerxész
22. Napoleon
23. A termopülák
24. A maratoni futás
25. Az igazi hódítók
26. A missziók hősei
27. Xaveri szt.Ferenc: „Animas mea; cetera tolle”...
28. Kína kapui előtt...
29. Fouret – a négereknél
30. Arsi Plébánia
31. VII. Gergely, az „angyali sátán”...
32. X. Pius 9-es száma...
33. Az Oltáriszentség szülöttei
34. Az „erősek eledele” és a gyermekek
35. A névtelen hősök
36. A Vándormécsek...
37. A vonzó tüzek
38. Áron nemzedéke
39. Melkizedek népe
40. Krisztus papja

* * *